

TESI DOCTORAL

**L'arquitectura religiosa en els antics
territoris de la Corona de Mallorca,
segles XIII-XIV**

Un estudi de paisatge monumental

ANNEXOS

Autor: Guiem Alexandre Reus Planells.

Director: Eduardo Carrero Santamaría.

Programa de doctorat en Història de l'Art i de Musicologia.

Departament d'Art i de Musicologia.

Universitat Autònoma de Barcelona, 2017

VOLUM II

ANNEX 1. CATÀLEG DOCUMENTAL.

He trobat oportú inserir un catàleg documental allà on s'inclouen els documents que hem considerat bàsics per a la comprensió de la nostra proposta i per tant hem cregut important recollir-los en aquest apartat.

Document 1

1248, abril, 14, Lió.

Butlla *Cum a nobis petitur* del papa Innocent IV mitjançant la qual posa sota la protecció de la Santa Seu tots els béns de l'Església de Mallorca i es fa una relació de la divisió parroquial de l'illa.

Arxiu Capitular de Mallorca, 13456. Original. Llatí.

Edicions:

- J. Villanueva, *Viaje literario a las iglesias de España*, XXI, Madrid, Imprenta Real, 1851, p. 288-289.
- M. Dolç i Dolç (Coord.), *Gran Enciclopèdia de Mallorca, volum 9*, Palma, Promomallorca, 1989-1997, p. 267-268.
- G. Llompарт, J. M^a. Palou, *Commemoració dels 750è aniversari de la bul·la del Papa Innocenci IV: 1248-1998*, Palma, Col·legi Oficial d'Arquitectes, 1998, s/p.

Transcripció:

INNOCENTIUS episcopus servus servorum dei, Venerabili fratri Episcopo Maioricarum, salutem et apostolicam benedictionem. Cum a nobis petitur quod iustum est et honestum, tam vigor equitatis quam ordo exigit / rationis ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum. Ea propter tuis iustis postulationibus grato concurrentes assensu, Ecclesiam Maioricarum ad Ro / manam ecclesiam nullo medio pertinentem, cum ecclesiis, castris, villis, hominibus, possessionibus, et aliis bonis que impresentiarum rationabiliter possidet aut in futurum iustis modis presente domino poterit adipisci, sub beati / Petri et nostra protectione suspicimus, et presentis scripti patrocinio communimus. Nomina predictorum bonorum presentibus inseri facientes, que talia sunt. In civitate Maioricarum sancte Eulalie, sancte Crucis, sancti Jacobi et sancti Michaelis / ecclesie cum omnibus pertinentiis earundem. Sancti Andree, sancti Anthonii et sancte Marie Magdalene monasteria cum capellis dependentibus ad eisdem et omnibus pertinentiis eorundem. In diocesi vero Maioricarum sancte Marie de Barratxino, sancte Marie / de Camino, de Olezono, sancte Marie de Rubines et sancti Petri de Censelis ecclesie cum omnibus pertinentiis earundem. Sancte Marie de Yncha, sancti Laurentii de Silver, sancti Micaelis de Campaneto, de Polentia, de Scorcha et sancti / Jacobi de Guinyent ecclesie cum omnibus pertinentiis earundem. Sancti Joannis et sancte Margarete de Muro, sancte Marie de Artano, sancte Marie de Belveher, sancte Marie de Monachor, sancte Marie et sancti Joahannis de Filinig ecclesie cum omnibus / pertinentiis suis, Sancti Juliani de Campos, sancte Marie et sancti Petri de Muntueri,

sancti Michaelis de Lucomaiori, sancti Marie de Xisneu, sancti Petri de Petra, sancte Marie de Bunyola, sancti Bartholomei de Soler et sancte Marie Vallis de / Mossa ecclesie cum omnibus pertinentiis suis. Sancti Petri de Sporles, sancte Marie de Podio pungenti, sancti Johannis de Caviano et sancte Marie de Andraxio ecclesie cum omnibus pertinentiis carundem. Domus, possessio / nes et redditus quos habet in Civitate predicta. Possessiones et redditus quos habet in territorio Civitatis eiusdem. Possessiones et redditus quos habet in territoriis de Barrechino, de Cavapossa, de Yncha, de Muro / de Ysneu, de Petra, de Artano, de Campos et de Muntueri villarum. Molendina que habet in Civitate ac diocesi Maioricensi. Possessiones et redditus quos habet in territoriis de Polentia, de Guinyent, de / Monachor, de Filinig, de Podio pungenti, de Cavyano et de Andrax villarum. Possessiones et redditus quos habet in territoriis de Montanis, de Siler, de Spurlis, de CANeto et / de Bunyola villarum et pars quam habet in villa de Yncha, et pars quam habet in villa de Polencia. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre / protectionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri / et Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Lugduni XVIII kalendas maii, / pontificatus nostri anno quinto.

Document 2

1235, setembre, 17. Ciutat de Mallorca.

“Dotatio Ecclesie Evice”. Acta de Dotació de l’Església d’Eivissa on s’especifica els seus servidors i ministres, el seu límit territorial de la parròquia, la situació del cementeri, així com l’aportació econòmica que rebrà la parròquia.

Arxiu Històric de la Pabordia d’Eivissa, 1.006. Original. Llatí. Transcripció i traducció: Joan Marí Cardona, canonge-arxiver de la catedral.

Edicions:

- Benjamí Costa, « et al. », *Testimonis de la nostra història*, Eivissa, Ajuntament d’Eivissa. Regidoria de Cultura, 1999, p. 9-10.

Transcripció:

En el nom de Déu. Sigui notori a tots, presents i venidors, que nosaltres, Guillem de Sant Vicent, soldat, Gelabert Aragonès, ciutadà tarragoní, Ramon de Cornellà, canonge de Girona, i Guillem Soler, clergue de Tarragona, diputats elegits per En Guillem, per la gràcia de Déu arquebisbe electe de Tarragona, per En Pere, Senyor de Mallorca per la mateixa gràcia, i per Sanç Pere, procurador d’En Nunó Sanç a l’illa d’Eivissa, en virtut

del jurament que hem prestat per dotar decorosament i magníficament l'església de Santa Maria d'Eivissa, assignam a aquesta església i als seus servidors i ministres totes aquelles cases que hi ha a la banda de ponent de l'església, fins al seu límit amb el camí que va a l'Almudaina, i que pel costat de tramuntana limiten amb el carrer públic que puja cap a la plaça que hi ha enfront de la porta de l'esmentada església.

També assignam a la dita església i als seus ministres tota l'alqueria anomenada Maçana, la qual limita per llevant amb el terme de Xarc, seguint les fites allí situades. Per migjorn segueix pels cims de les muntanyes les vessants de les quals envien cap a ella les seves aigües i que també li han estat assignades, i després la línia divisòria baixa cap a ponent fins arribar a una vinya propera a un hort on hi ha molts de garrovers; i des d'allí passa a l'altra banda de camí que va a la Fortalesa. Per ponent, la divisòria puja cap a tramuntana per una serra pròxima, segons han estat col·locades les fites, i s'afegeix a l'alqueria més alta i confrontant amb la de Maçana per ponent i tramuntana. Des d'aquest punt la línia divisòria va recorrent el costat de tramuntana, i passa per un marge que serveix de fita, i després puja a través d'una serra en direcció a llevant, fins arribar finalment a la fita que s'ha col·locat en una altra alqueria limítrofa per la banda de llevant.

També assignam a la mateixa església i als seus ministres dos cents cinquanta besants d'argent bo i pur i de pes legal, que haurà de percebre cada any el rector de l'esmentada parròquia a càrrec de les rendes de les Salines. Amb aquesta quantitat, es podran sustentar el dit rector i quatre sacerdots més, dels quals tres hauran de resar diàriament l'ofici diví i celebrar la missa per torn setmanal, i l'altre dirà la missa diàriament pels qui moriren en l'atac i la conquesta del castell d'Eivissa i per tots els difunts. Per la seua banda, el rector haurà de tenir tres llànties enceses dia i nit davant l'altar de Santa Maria. I se li pagaran puntualment cada any els dos-cents cinquanta besants sense que s'hi pugui oposar cap dels tres senyors o dels seus lloctinents, dins del terme que va des de la festa de l'Ascensió del Senyor fins a la de Sant Pere i Sant Fèlix del mes d'Agost.

Finalment assenyalam un terreny per a cementiri de l'església esmentada, que és en una porció de terra pròpia d'En Guillem, per la gràcia de Déu arquebisbe electe de Tarragona, fora de la Fortalesa i davall dels vellíssims murs que hi ha devora el prat.

Tot quant ha estat mencionat dins dels límits, ho assignam a la dita església erigida dins la Fortalesa i dedicada a Santa Maria. Cases, vinyes, prats, pastures, arbres fruiters i no fruiters, boscos, garrigues, muntanyes i planes, erms, terres cultivades i incultes, delmes

i primícies, entrades i sortides de les dites possessions, millores que es fessin i qualssevol altres pertinences, lliures d'alou i d'altres impostos.

I com que a Eivissa, per manca de notari públic, no s'ha pogut estendre la corresponent escriptura solemne de tota aquesta donació, nosaltres, els mencionats diputats, essent a Mallorca, hem manat estendre-la degudament per un notari públic.

Ciutat de Mallorques, 17 de setembre de l'any de l'Encarnació del Senyor 1235.

Signatura de Guillem de Sant Vicenç, etc. Jo, Bartomeu (?) Pons, notari públic de Mallorca, ho he escrit i he posat aquest segell.

Document 3

1235, octubre, 17. Ciutat de Mallorca.

“Dotació de la iglesia de Eviça”. Acta de Dotació de l'Església d'Eivissa on s'especifica els seus servidors i ministres, el seu límit territorial, la situació del cementeri, així com l'aportació econòmica que rebrà la parròquia.

Arxiu Històric de l'Ajuntament d'Eivissa, *Llibre de la Cadena*, XVIII.1. Original. Català.

Edicions:

- Benjamí Costa, « et al. », *Testimonis de la nostra història*, Eivissa, Ajuntament d'Eivissa. Regidoria de Cultura, 1999, p. 11-12.

Transcripció:

“En nom de deu sia manifesta cosa atots els presentes e Sdevenidors que nos, Guillem de Sant Vicent cavaller e Gelabert Aragones ciutadà de Tarragona, e Ramon de Conella Canonge de Gerona e Guillem de Soler clergue de tarragona Arbitradores elegits de mossen Guillem per la graçia de deu elet de Tarragona e de mossen pere Senyor del Regne de Mallorchas, e de Sanç Pere procurador de mossen Nuno Sans en la illa de Eviça axi com en virtut del Jurament prestat lo qual deço aells havem fet que dorariam be e honorificament la Iglesia de Santa Maria de Eviça.

Assignam a aquella mateixa Iglesia, e als Seus Servents e ministres totes les cases que sen juxta la Iglesia, della part occidental fins a la via que va a lalmudayna, e dela part davant affrontan en la carrera publica que mumta a la plaça que es davant la porta de la dita Iglesia. Item assignam a la dita Iglesia e als Servents de aquella, o ministres tota aquella alqueria que es dita de maçana e axi com es termenada dela part de orient en lo terme de Xarch e en las fitas aqui posadas de migjorn, en los caps delas muntanyas terminadas e assignadas a aqueixa alqueria, aixi com daygua versant vers lalqueria e

devalla per les fitas posadas e assignadas vers la paret occidental fins a una vinya que es vehina a un ort en lo qual son molts garrofers e daquen passa (il·legible) e fita posades prenem part delas possessions dela alqueria contigua, fins a la fita posada a la part del cerc, e daquen passa a la part del cerc per una via que va a balansat e daquen retorna per una serra enaxi com son les fitas posades e va vers orient fins alaltra fita que es posada en las possessions de laltra alqueria, que es contigua a la alqueria de maçana vers (il·legible).

Item assignam a la dita Iglesia e als ministres daquella Doscents cinquanta besants en argent bo, e pur, e de just pes cascun any rebedors del cappella, en les Rendes delas Salinas dels quals puxa lo cappella de aqueixa esglesia puehir del mateix e aquatre puers dels quals los tres celebren tots temps las horas canonicas e missa per sempmanes e lo quart celebre continuament per los deffunts en lo sity e presa del castell damunt dit e per les animas de tots los feels deffunts. E de aquells besants sia tengut lo capella o Rector de aqueixa Iglesia tenir, tres llantías en la dita Iglesia davant lo altar de Sancta maria cremants de dia e de nit.

E aquests besants reheba tots temps lo capella tots anys del dia dela ascensio de Nostre SSenyor fins ala festa de Sent Pere e de Sent (p. 11) Feliu tantost com ses devendran deles Rendes deles Salinas sens empehimentde alguns dels dits Senyors ede lurs batles. Item assignam a la mateixa Iglesia de la porcio de terra propia den Guillem per la gracia de deu elet de Tarragona lo Cimiteri o fossar fora lo dit castell en lo lloch assignat entre los murs antichs que son posats prop lo prat. E aquetas cosas totas e senglas damunt ditas, a(m)b los terminis e affrontacions fetes conclosas. Nos damunt dits assignam, ala Iglesia dela benaventurada verge maria, que es fundada en aqueix castell a honor dela dita verge maria amb les casas vinyas prats pastures arbres fruitificants e non fruitificants bosch selvas garriguas montanyes e plans herms conrrats e no conrrats deumes e primicias de aqueixas possessions, entrades e exidas, afrontacions milloraments e qualsevulla altres cosas entegrament per alou franch lliure e quiet, Eran dela dita dotacio e dotacio de cosas en aquell temps que aquella ferem no poguerem en Eviça fer cartas per falta de Notari publich. Nos damunt dits Jurats presents en Mallorca la damunt dita assignacio, per ma de publich notari feem reduhir en scrits. ffet fonch asço en la ciutat de Mallorchas XVII doctobre sots lany de la Incarnacio de Nostre SSenyor MCXXXV (1235) senyal den Guillem de Sent Vicent, Senyal de Gelabert Aragones, Senyal de Ramon de Cornella Senyal den Guillem de Soler, Yo Berthomeu de pont publich notari en Mallorchas”.

Document 4

1230, maig, 15. Mallorca.

El rei Jaume I d'Aragó fa donació als templers del Castell de l'Almudaina de Gûmara de la ciutat de Mallorca per tal que en sigui la seva residència habitual. A més, també els dóna un jardí situat al costat de dit castell, un terreny fora murada, a mateix costat del vall de la muralla i un port situat al sud de la ciutat. El rei en fa donació a l'orde del Temple perquè en puguin disposar perpetuament.

Archives Départementales des Pyrénées-Orientales, IB10. Copie authentique du 29 juillet 1262, parchemin.

Edicions :

- A. Vinas ; R. Vinas ; Rodrigue Treton, « Donation aux Templiers », a, *BSAL*, 60 (2004), pp. 285-287.

Transcripció :

In Dei nomine. Manifestum sit cunctis, presentibus atque futuris, quod nos Jacobus, Dei gracia rex Aragonum et regni Mayoricarum, comes Barchinone et dominus Montispesullani, attendentes grata et liberalia servicia atque multa que vos, dilecti ac venerabiles frater B. de Campanis, comendator Mirabeti et totius riparie tenendo locum magistri, et frater Poncius mnescalcus et alii fratres milicie Templi nobis facitis cotidie, et fecistis specialiter in exercitu et captione regni Mayoricarum, in quibus fuistis honoriffice cum multitudine militum vestrorum et hominum armatorum, ad laudem nostri nominis et honorem, et sustinuistis labores maximos et expensas bono animo et gratuita voluntate, consulte et ex certa sciencia, assensu et voluntate ac consilio venerabilium patrum Berengarii Barchiononensis, G. Gerundensis episcoporum, et nobilium nostrorum Nunonis Sancii, P. Hugonis, comitis Ampuriarum, R. Berengarii de Ager, Guilalmonis de Monte Catano, F. de Sancto Martino, B. de Sancta Eugenia, Guilabertum de Crucillis, B. de Monteregali et B. de Episcopali, curatoribus Gastoneti de Biarno, et multis aliis nobilibus, militibus, civibus et populis, qui ad capiendam civitatem Majoricarum nobiscum pariter convenerunt, damus, concedimus et laudamus Deo et vobis, fratribus predeictis, presentibus et futuris, et per vos sancte domui milicie Templi, in civitate Mayoricarum, castellum, videlicet, quod vulgo appellatur castrum siver Almodayna Judeorum, contiguum muro civitatis a parte meridiana per staticam vestram propriam, ut ibi perpetuo habitetis, ítem, damus vobis, concedimus et laudamus ortum iuxta dictum castrum, infra menia civitatis situm a tribus partibus inter partem ville hominum Marsilie et hominum Tarrachonensis et viam que vadit juxta fossatum

ipsius castrum et pervenit ad partem hominum Tarrachonensis, sicut aqua currit versus mare, et vaditusque ad mesquitam que est infra eosdem terminos contiguam domibus et orto assignatis abbati Sancti Felicis Guixolensis, sicut clauditur dictus ortus antiquis prietibus cum domibus et meschita et aliis que sunt infra ortum predictum. Extra muros autem damus vobis terram contiguam vallis, sicut semita justa cequiam incipit subtus aljup qui est circa porta que dicitur Bap al Belec et vadit versus mare usque ad quendam mansum qui est in via que exit de vestro castro et pergit usque ad exaream et usque ad mari. Item, damus, concedimus et laudamus vobis portum quod vulgo dicitur Al Moncum, et est extra civitatem, versos meridie(m), quasi per medium milearii, ubi sunt due turre, cum fonte sive aqua dulci que ad tempus currere dicitur qui est ibi. Hec omnia et singula vobis damus, concedimus et laudamus perpetuo pacifice possidenda, cum ingressibus et agressibus suis, petris et petrariis, cum directis et pertinentiis, cum uno canone de aqua, quam accipiatis ubi melius poteritis ab utilitatem vestram, et ducatis ad castellum et ortum ad bidendum et aquandum et rigandum et ad vestros usus alios exercendos. Et per castrum nullus habitator Mayoricarum vel alius intret vel exeat vobis invitis, set sicut condam [fuit] porta et via publica civitatis; ita sicut decetero via et porta vestra privata et vestrorum, sicut vobis melius et utilius videbitur expedire. Ortum etiam cum arboribus natis et nascituris, portum cum fonte predicto, cum quibusdam ortulis cum ficulneis circumquam positis, et omnia alia predicta et singula habeatis, teneatis, possideatis et expletetis salve et secure, potenter, integriter et sine aliqua diminutione, sicut melius dici, scribi vel intelligi postesí ad vestrum vestrorumque salvamentum et bonum intellectum et in possessionem vos [peraliter] inducimus corporalem et per manum dilecti nostri(u) Petri de Pomar, militis, ad vestras vestrorumque voluntates ibi perpetuo faciendas. Datum apud Mayoricarum, XV kalendas madii, anno Domini M° CC° tricesimo.

Sign-(SM)-um Jacobi, Dei gracia regis Aragonum et regni Majoricarum, comitis Bachinone et domini Montispesullani. Sig†num Berengarii, Barchinonensis episcopi. Sig†num G. Gerundensis episcopi. Sig†num Nunoni Sancii. Sig†num Poncii Hogonis, comitis Empuriarum. Sig†num R. Berengarii de Ager. Sig†num Guilelmoni de Montecateni. Sig†num Ferrarii de Sancto Martino, curatoris Gastoneti de Biarn. Sig†num B. de Sancta Eugenia. Sig†num Guilabertini de Crucillis. Sig†num B. de Monteregali. Sig†num B. de Episcopali, qui prescripta omnia et singula concedimus, confirmamus atque laudamus. Sig†num Petri de Sancto Miliore, scriptoris, qui hoc,

mandato domini regi et aliorum nobilium, scripsi pro Guilelmo Rabacia, notario suo, loco, die et anno prefixis.

Document 5

1298, juny, 4, Eivissa

Fe notarial de les causes d'incoació d'un plet entre el monestir dels frares de Sant Agustí de Santa Maria de la Mola de Formentera i els hereus de Berenguer Renard, Ramon de Vilella i Berenguer de Castellterçol.

Archivo Histórico Nacional. Sección Clero. Carpeta 47, nº3. Original. Llatí i Català.

Edicions:

- F. X. Torres Peters, « L'ocàs del monestir de Santa Maria de Formentera », a *Estudis Baleàrics. Homenatge a Marià Villangómez i Joan Marí Cardona. Miscel·lània, n° 74/75*, Palma, Institut d'Estudis Baleàrics, 2004, p. 107-111.

Transcripció:

1/ Noverint universi quod in presentia mei, Raymundi Rabacie, publici notari Evice, et testium infrascriptorum spetialiter ad hoc vocatorum, frater Berengarius de Gimillo, prior domus Formenterie, obtulit et fecit legi per notarium predictum petro Rubey,

2/ Baiulo Evice pro illustrissimo domino Iacobo, Dei gratia, rege Aragonum, et Guillermo Scribe, baiulo eiusdem loci pro reverendis dominis archiepiscopo et preposito Tarrachone, quadam sedulam, cuius tenor talis est: Con vós, senyor en Guillem Escrivà, batle en Eviza

3/ per los onrats senyors archabisbe e pebordre de Tarragona e en Fferrer de Montpalau digats que avets reebuda letra d'en Dalmau de Montoliu, degà e official de Tarragona per lo dit senyor archabisbe e del senyor

4/ pebordre de Tarragona, en la qual letra dehits que·s contén que vós, dits Guillem Scrivà e Fferrer de Monpalau dejats metre en possessió de la Mola de Formentera en Ramon de Vilela e en Berenguer de Castellterzol; e divendres derrer de maig, ayn de M CC

5/ XC VIII, e yo, frare Berenguer de Gimill, prior de la casa de Madona Sancta Maria de Formentera fos en la dita Mola de Formentera venc en dita Mola en Fferrer de Monpalau e en Ramon de Vilela e en Castelterzol ab d'altres hòmens, dels quals yo no conec los noms,

6/ e forcivolment e a gran menyspreu del senyor rey e del senyor archabisbe e del senyor pebordre de Tarragona, gitarem mi e els altres frares de la casa e de la forza de Formentera, hon yo e els altres frares de la dita casa érem,

7/ e totes nostres coses, mobles e no mobles, forcivolment nos tolgueren, e con yo vis que la dita forza e violència fos feyta sens raó, apel·lem als honrats senyors rey d'Aragó e archabisbe e pebordre de Tarragona e posé mi

8/ e tots los altres frares e els béns seens e movents en guarda e en defensió dels dits senyors, la qual apel·lació lo dit Fferrer de Monpalau e els altres desús dits menysprearen e vilment mi e tots los altres frares de la dita casa

9/ gitaren e totes nostres robes barrejaren e tolgueren; hom con totes les dites coses sien estades fetes en gran minva e en gran perjudici de Madona Sancta Maria de Formentera e de monsenyor Sent Agustí e del senyor rey

10/ e dels senyors archabiste e pebordre de Tarragona, requir yo, frare Berenguer de Bimill desús dit, a vós, en Guillem Scrivà, batle desús dit, e an Pere Rog, batle en Eviza per lo senyor rey d'Aragó, que vós aquesta forza ni violència no sofrats que prenga Madona Sancta

11/ Maria de Formentera, ni nos, per ela, ans en sana pau, axí com possehit o avem yuo e els meus antecessors XL anys són passats, nos fazats possehir, con yo sia aparelat de donar fermances de dret en poder d'aquel a qui donar sia tengut.

12/ E si azò fer no voldrets, posam mi e els frares e tots los béns de la dita casa en guarda e en defensió del dit senyor rey e als altres senyors desús dits m'apell, assignan adés de present los greuges que'n Ferrer de Monpalau, sens

13/ citació que no·m féu, maliciosament, de la dita casa me gità mi e els altres frares e totes les nostres coses mobles, també libres com vestiments ecclesiàstics nos tolgueren e violentment nos forzaren, e encara que·l dit Fferrer

14/ del Monpalau féu manament als hòmens pobladors nostres en la ila de Formentera, a aquels que tenen terra per la dita casa de Formentera en la partida del senyor rey que no obehissen nos en neguna cosa, mas que obehissen los dits

15/ Ramon de Vilella e en Castelertzol, les quals coses totes e sengles yo son aparelat de provar, hon requir vós, batles desús dits, que del dit feyt fazats enquisició per zo que pus clarament lo senyor rey e els altres senyors lo dit

16/ fet puguen determenar e regir lo scrivà públic que me'n faza pública carta. Et dicta litera lecta dicti baiuli responderunt quod haberent deliberationem super predictis et quod facerent super predictis quod iustum fuerit.

17/ Quod fuit actum kalendas iunii anno Domini M^o CC^o XC^o octavo, presentibus testibus Berengario de Claperiis, Berengario de Alagnano et Bernardo de Fortea. Et eadem die dicti Guillelmus Scribe et Ferrerius de Montepalatis

18/ responderunt ut inferius continetur: Respon en Guillem Scrivà e en Fferrer de Monpalau que els entenen que an mès en possessió en Bernguer de Casteltermol e en Ramon de Vilela d'aquestes coses que·ls frares de Formentera tenen en la ila de Formentera

19/ per lo senyor archabisbe e per l'esglea de Tarragona e no entenen aver gitats los dits frares de possessió de zo que tenen en la dita ila per lo senyor rey, ans diu lo dit Guillem Scrivà que si algú los fa

20/ forza en zo que tenen en la dita ila per lo senyor rey, que és aparellat que·ls en defensa. Item lo dit Fferrer de Monpalau respòs a les paraules e a les violències e manaments dits desús per frare Berenguer e negà aqueles

21/ ésser veres segons que posades són. Et Petrus Rubei, baiulus predictus, respondit ut inferius continetur: Respon en Pere Roig, batle desús dit, que no creu que negú aja gitats de possessió los dits frares de zo

22/ que tenen en la ila de Formentera per lo senyor rey e que és aparellat d'encercar adés de present lo dit fet e de tornar adés els en possessió de zo qu tenen en la dita ila per lo senyor rey. Et dictus frater Berengarius de

23/ [Gimillo respondit ut inferius contine]tur: Respon frare Berenguer de Gimil e diu que els és aparellat de provar que els e sos companys foren gitats per en Fferrer de Monpalau e per los altres forcívolment de la forza e de la Mola e despulats de

24/ [...] béns e que ay anaren als hòmens que tenien per els les alqueries en lo pla, en la partida del senyor rey, que ho obeïssen a el ni a son loctinent, ans que obeïssen los dits cavallers axí con a vers senyors. Et dictus Ferrerius

25/ de Montepalatio respondit ut in sedula infrascripta continetur, cuius sedule tenor talis est: E el dit en Fferrer de Monpalau respon e diu que el, axí com a exsecudor ab d'altres e ab lo dit prior, frare Berenguer, anant ab el en una

26/ barca e menjant ab el e ab aquels que ab el anaven en Formentera per metre en Berenguer de Casteltermol e en Remon de Vilela en possessió de les tres parts que·ls dits frare Berenguer Gimil els altres frares tenien per l'onrat pare e senyor

27/ archabisbe e per lo senyor pebordre de Tarragona en la dita ila de Formentera, per una letra que fo a el e a·n Guillem Scrivà tramisa per l'onrat degà e official de Tarragona, e el dit prior azò sabent e no en contrari protestant, con

28/ fo al alberc de la Mola de Formentera féu legir la dita letra del dit degà e, aquela lesta e publicada denant los dits frares e d'altres sens neguna forza que·l no y féu, meté el dit Berenguer e Ramon de Vilela en possessió de les dites tres

29/ parts, segons la tenor de la dita letra, segons que d'aquestes coses “en la carta que las féu és contengut, e après d'aquestes coses”¹ los dits frares ab lo dit Fferrer e Berenguer e Ramon Vilela e d'altres menjaren e begueren ensemps ans que partissen, e el dit frare Berenguer, prior, absolvé los missatgés del ho-

30/ menatge que feyt li avien per sa pròpia auctoritat a requisito dels dits missatgés, e pres lo dit prior les robes que aprofitar-se'n volc, sens contrat de negú de la dita casa, e liurà les claus de la casa a els sens tota forza e sens requesta,

31/ e les dites coses és apparelat de provar encontinent lo dit Fferrer e demana temps a la prova, les altres coses dites per lo dit prior nega el dit Fferrer. Et dicta sedula, oblata et lecta ictus frater Berngarius obtulit quadam sedulam

32/ cuius tenor talis est: El dit frare Berenguer, prior damunt dit, diu que ver foi en con ell sabé que·n Fferrer de Muntpalau anava a Formentera que ell anà ab ell en una barca, en però que hi fos aytantost con ell que pogués constrastar

33/ a les injúries fetes a la casa de Formentera e protestar de son dret e azò apar en la apel·lació e supplicació per lo dit frare Berenguer feta en la carta al·legada per lo dit en Monpalau, la qual diu que·s féu en Formentera la veritat del fet

34/ com fo fet en aquella se demostra, les altres coses contingudes de la dita resposta no creu ésser veres lo dit frare Berenguer axí com dites són e presevera en zo que dit és. Et dictus Ferrarius de Montepalatio

35/ obtulit respensionem subsecutam: E el dit Fferrer de Monpalau, preseveran en les coses dites e posades per el, dix que és apparelat encontinent de provar aqueles. Et dicta die dictus Petrus Rubei, baiulus, misit dictis.

36/ Berengario de Castrotertiolo et Raymundo de Vilella apud Formentariam quadam literam cuius tenor talis est: Als honrats e amats en Berenguer de Castellterzol, cavaler, e Ramon de Vilela, de nos, en Pere Rog, batle en

37/ Eviza per lo molt alt e noble senyor en Jacme, per la gràcia de Déu rey d'Aragó, saluts e amors. Fem-vos saber que·l prior de Formentera és vengut claman denant nos, dien que vós l'avets gitat de possessió

¹ El text entre cometes està afegit sobre línia al manuscrit.

38/ de la quarta part, la qual el ha e té en la Mola de Formentera per lo senyor rey, per què us pregam e de part del senyor rey vos dehim e us manam que vistes estes letres vingats en Eviza davant nos.

39/ Dades en Eviza quarto mensis iunii anno Domini M^o CC^o XC^o octavo. Die mercurii que est pridie nonas iunii Raymundus Vilella, nomine proprio et nomine Berengario de Castrotertiolo comparuit apud Evizam in pre-

40/ sentia dicti baiuli. Et dixit quod ipse venerat coram ipso ratione liltere quam sibi miserat. Et sic dictus baiulus interrogavit ipsum si ipse fuerat missus per Ferrarium de Montepalatio, exsecutorem venerabilis Dalmatii de

41/ Monteolivo, decani et officialis Tarrachone, in possessionem quarte partis insule de Formentaria quam frates de Formentaria tenent per dictum dominum regem. Qui Raymundum Vilella, respondit quod non. Immo dixit quod non fuit in

42/ intentio ipsius ne dicti Berengarii de Castrotertiolo quod ipsi possiderent dictam quartam partem ratione dicto exsecutionis. Item interrogavit dictus baiulus dictum Raymundum Vilella, si dictus Ferrarius de Montepalatio, nomin edicte execu-

43/ tionis, missit ipsum Raymundum et dictum Berengarium de Castrotertiolo in possessionem bestiarum et aliorum bonorum mobilium que dicti fratres habent apud Formentariam. Qui respondit quod non. Dixit quod habent et intendunt

44/ habere demandam in dictis bonis. Postmodum venit frater Berengarius de Gimillo, prior domus Formentarie, et obtulit sedulam infrascripta: Con yo, fratre Berenguer de Gimil, prior de Madona Sancta Maria de Formentera e del orde

45/ de Sent Agostí, requir a vós, en Pere Rog, batle en Eviza per lo senyor rey, que con en Ramon de Vilela, en Berenguer de Castelertzol m'agen gitat de possessió de zo que yo, el monestir de Madona Sancta Maria de Formentera e de

46/ [... ...] possehim en la Mola de Formentera e en lo pla de Formentera per lo senyor rey, hon yo, sènyer, vos requir de part del senyor rey que vós que tornets mi en possessió els altres frares. Item

47/ [... ... par]t del senyor rey que vós que fa[zat]s assegura[r ...]. Item que la dita forza manifesta que estiguem a dret al dit orde e al senyor rey. Item vos requir de part del senyor rey que

48/ [les] cartes de presentació que yo he demanades [...] sien meses en pública forma. Item vos requir, sènyer, de part del senyor rey, que vós que demanets a n Ramon de Vilela si el entén ésser en possessió ne si hom lo ha més

49/ en possessió de zo que nos, el monestir de Formentera, tenim en Formentera per lo senyor rey. Item, sènyer, vos requir de part del senyor rey que vós que demanets a n Ramon de Vilela si el e son companyó gitaren mi els altre frares de la casa

50/ de Madona Sancta Maria de Formentera, ne si forcivolment nos vedaren que no'n traguessem negun movent ne vestiment ecclesiàstich ni altres coses e azò requir de part del senyor rey que azò fazats adés en presència e d'azò de-

51/ man a mi ésser feta pòblica carta. Item requir al dit notari que la resposta que'l dit Ramon de Vilela farà a cada capítol que sia escrit al libre de la Cort. Et dicta sedula oblata et lecta in presentia Arnaldi Scribe et Bernardus [de F]ortea,

52/ dictus baiulus interrogavit dictum Raymundum Vilella si ipse vel Berengarius de Castrotertiolo proiererunt dictum priorem et alios fratres eiusdem monasterii de Formentera de domo Formentarie et si prohibuerunt eis ad extrahendum de dicta domo aliqua

53/ bona mobilia per forciam, vel vestimenta ecclesiastica, vel alia. Qui respondit quod non. Et predictis peractis, dictus baiulus dixit dicto priori quod daret sibi in scriptis illos quos dicit quod proiererunt ipsum de possessione, antequam dictus Ferrarius de Mon-

54/ tepalatio, exsecutor predictus, accederet ad dictam domum. Qui respondit et dixit quod Raymundus de Vilario, Guillelmus Iohannis de Albarca, Perpinianus Ferrarii, Petrus Mandri et duo alii quorum nomine ignorat sunt illi qui proiererunt ipsum de dicta possessio-

55/ ne. Et in continenti dictus baiulus dixit dicti Raymundo de Vilario qui erat presens quod daret ei manulevatores rationem predictam. Et Ferrarius de Montepalatio, exsecutor predictus, dixit quod non debebat petere eis manulevatores rationem predictam

56/ quia dicit quod predicti fuerunt ad recipiendam dictam possessionem de mandato ipsius Ferrari de Montepalatio, exsecutoris, et requisivit ipsum quod haberet super predictis consilium proborum hominum. Et sic dictus baiulus habito consilio proborum hominum

57/ super predictis, recipi8t ab ipsis manulevatores ut in liro curie continetur. Et de predictis dictus prior petiit per me, notarium predictum, sibi fieri publicum instrumentum. Quod fuit actum diebuset anno omnibus supra, presentibus testibus

58/ Petro Scribe, Arnaldo Scribe, Laurentio Arnaldi et Guillermo de Volpelac.

59/ Sig[signe notarial]num Raymundi Rabacie, publici notarii Evice pro Guillermo Scribe, qui hec scripsit cum suprascripto in XX^a IX^a linea ubi dicitur: en la carta que las

féu és contengut era pres d'aquestes coses. Et cum raso et emendato in XXVIII^a et XXIX lineis

60/ ubi dicitur: de les dite tres parts. Et cum raso et emendato in XL^a VII^a linea ubi dicitur: vós que. Et clausit.

Document 6

1298, octubre, 4. Mallorca.

Acta de fundació de la nova seu parroquial de la vila de Sant Joan de l'illa de Mallorca pel bisbe Ponç de Jardí.

Arxiu Capitular de Mallorca, Pergamins, 13503. Original. Llatí.

Edicions:

- J. Estelrich i Costa (Transcripció i traducció), « Edicte de fundació de la parròquia de Sant Joan Baptista », a *Setè centenari de la parròquia de Sant Joan*, Sant Joan, Monografies santjoaneres, 10, 1999, p. 14-15.

Transcripció:

Curanti curiose dare curam egroto cura debat esse persicua, tales curandos sub cura suscipere quorum egritudines sua frequēti visitacione prudenter dijudicet nedum remotos curare desiderat sub spe salutis mortem adiciat morbo forsitan interim variato et si medicos omnes curam istam habere sic deceat forcus decet illos qui diluunt animarum langores ipsasque mortiferis febribus periclitantes in mortem salubri medela corroborant et ad salutem perpetuam altissimo miserante perducunt. Hii enim precipue sunt ipsi Rectores ecclesiarum quòrum cura tolluntur mortífera et ipsa celestia reserantur. Convenit ergo et salutifere convenit ut illa parochia cujus redditus in dues partes divisi probabiliter possunt duobus sufficere, praesertim cui animarum cura múltiplex imminent ac longuis et Itis stat limitata, distanciis, dividatur in dues ut defectus unius duorum perícia comodus supleatur. Hac itaque consideracione Nos Poncius Dei gracia Maioricensis Episcopus de communi fratrum nostrorum consilio hoc edicto perpetuo salubriter statuimus ut ex tunc cum ecclesia Sancte Marie de Sisneu nostre diòcesis cui proxime condiciones inesse noscuntur, prime vici vacaverit ejus parochia sit in dues ipso facto divisa et in ipsa sint ipso iure due parochiales ecclesie perpetuo constitute que per nos seu successores nostros duobus clericis com omni iure parochiali conferantur divisim prout de aliis singulis parochialibus ecclesiis est in terra ista fieri consuetum. Quarum quindem ecclesiarum parochialium illa sit altera que jam nunc ut predicatur parochialis existit. Altera vero sit illa que nunc est capella Sancti

Iohannis in parochia memorata. Quarum fines et termini sint sicut fuerunt jam antiquius limitati. Decernentes ex nunc ut ex tunc irritum et inane si secus a quoquam quam a Romano pontifice fuerit ordinatum seu etiam attemptatum. Quod est Actum, quarto nones octubris. Anno Domini Millesimo Ducentenesimo Nonagesimo Octavo. Nos Poncius Dei gracia Episcopus Maioricensis subscribimus; Ego Bartholomeus Velentini Thesaurarius maioricensis subscribo. Ego Berengarius de Cunillis Archidiaconus maioricensis subscribo. Ego Arnaldus de Turri canonicus et prepositus maioricensis subscribo. Ego Petrus de Turriceffa canonicus maioricensis subscribo.

Testes huius rei sunt Geraldus de Belsoley presbiter, Bernardus Gontardi diachonus et Geraldus de Bedos laicus.

Sig+num Jacobi de Marina notarii publici Maioricarum, qui haec scribi fecit et clausit.

Document 7

1300. Mallorca.

Jaume II de Mallorca decreta unes ordinacions per a la sistematització de les viles mallorquines, i promulga tota una normativa per a fomentar-les.

Arxiu del Regne de Mallorca, Reial Patrimoni, Llibre de capítols del delmar lo bestiar, núm. 2.048, f. 2-10. Traducció. Català. Text que constitueix la base de la transcripció.

Edicions:

- J. Vich; J. Muntaner (Transcripció), « Les Ordinacions de Jaume II de Mallorca, per a la fundació o ordenació de noves pobles », a *Sant Joan, una vila set vegades centenària (1300-2000)*, Sant Joan, Ajuntament de Sant Joan, 2000, p. 14-16.
- Francesc Garí i Mir (dir.), *Documents cabdals del Regne de Mallorca, vol. 2*, Palma, Parlament de les Illes Balears, 2003, p. 92-98.

Transcripció:

“Assò és traducció feitura pres de les ordinacions, sa enrrera per manament del senyor Rei fets, axí com se segueix:

Anno Domini millesimo CCC^o

En l'any demunt dit en Jacme, per la gràcia de Déu, rey de Mallorques, comte de Rosselló e de Cerdanya e senyor de Montpeler, ordenà e manà que fossen fets pobles en la illa de Mallorques, axí com se segueix:

Ha ordonat lo senyor Rey que cascuna de les pobles sia de cent pobladors, e haia [tengui] cascun poblador un quartó de terra a edificar cases, e don de cens a aquell de qui serà lo cortó de la terra xviii diners, e sia a vie de loïsmo.

Item ha ordonat que si lo dit establidor tendrà nengun agrer [amitger], lo dit pati ho el dit quartó de terra de la dita poble siali tornat a cert cens covinent [adient], e asò meteix se entena [s'entengui] en les altres quarterades qui seran de aquella condició.

Item ha ordonat quel dit establidor ho establidors deien [deguin] donar carreres [carrers] comunes a la dita poble, so és assaber, un destre e mig que són tres brasses rayals.

Item ha ordonat que sien assignades a la dita poble sinch quarterades de terra a vinyes a fer e a orts e a laurò [per llaurar] e aquestes quarterades demunt dites sien estimades a covinent preu segons la valor e la condició de la terra, a vista e a coneguda dels ordonadors quel senyor Rey ha posats.

Item ha ordonat quels dits ordonadors sien veedors [inspectors] sobre totes aygües e fonts que la dita poble haia mester, so és assaber, quen fassen fer satisfacció e esmena a aquells quin prendran minva e dan.

Item ha ordonat que cascun dels pobladors puscha haver deu quarterades de garriga hon puga tenir son bestiar, e siels tatzada dita garriga a convinent cenc a coneguda dels dits ordonadors, e pugan haver a empriu los dits pobladors del lur bestiar ab los vehins qui ab ells pertiran [faran partió] ne termenaran [limitaran] axí com és de vehín a vehín, so és assaber que ab sol meten lo lur bastiar en les garrigues dels vehins damunt dits e ab sol ne giten [treguin fora] lo dit bestiar.

Item ha ordonat que en les pobles hon no será trobad aygua de fonts ne de pous, quey sien fets aljubs e basses, e haien hi en ajuda lo ters de la cisa [la tercera parts dels impostos] de la lur parròquia.

Item ha ordonat que sia feta ajuda de prestench a aquells qui en la poble se vendran a poblar a cases a fer, so és assaber a aquells, qui no hauran de què les puguen fer, segons la forma devayl escrita.

Item ha ordonat que tot poblador quis vendrà poblar en les dites pobles deja pendre arreu [successivament] de garriga e de laurar pres [devora] daquell que ja hi serà poblat.

[...]

Item ha ordonat que tot menestral ho altre persona que vulla poblar en la vila ho en les viles que el senyor Rey ha manades ordonar, puguen pati de terra a cases ab lauró [terra

de conró] ho entrar ab una quarterada ho ab dues de terra, sis voldrà al for que posat hi serà per los ordenadors del senyor Rey.

Item ha ordonat que tots aquells qui hauran alqueries ho rafals en la parròquia ho en la vila se edificarà a aquelles tendran a lur pròpia lauró, deien prestar a aquells qui en la vila se vendran poblar qui mester ho hauran convinentement a taxació dels vehins de la parròquia ab lo batle ensemps [juntament].

Item ha ordonat que aquell ho aquells a qui hom auran a fer préstech, no sien liurats los diners del préstech que hom li farà més quel batle del logar [del lloc] ab dos prohomens de la parròquia ensemps ho deien tenir e deliurar a aquell o aquells axí com o metran en obre.

[...]

Item ha ordonat que negun daquells qui prestaran axí com demunt és dit, no seran forssats ne destrets de mudar lur estatge de lurs alqueries ne de lurs rafals per venir estar en la dita vila sino ho feya ab sa volentat.

[...]

Item ha ordonat que tots aquells quis metran pobladors, so és, quiy pendran pati de cases, ue del dia que ells auran acaptat [aconseguit] lo dit pati tro [fins] spay de mig any deien aver fetes cases en la dita poble e si deien esser mudats per star continuament.

[...]

Item ha ordonat que la gracia del elongament [moratòria] sentena en tots aquells qui del primer dia de maig en tro a hum anh seran venguts a poblar en les pobles que el senyor Rey ha manades ordonar, so és assaber que del dia ques metrà poblador dins lany damunt dit a iii. anys hagen gràcia.”

Document 8

1306, febrer, 6. Perpinyà.

Testament del rei Jaume II de Mallorca en que mana el començament de les obres de construcció de la capella funerària de la Trinitat de la seu de Mallorca i obliga al seu hereu Sanç a finalitzar l'obra.

Archives Nationales de France, P 1354 (1), n°. 804.

Edicions:

- M. Durliat, *L'art dans le royaume de Majorque. Les débuts de l'art gothique en Roussillon, en Cerdagne et aux Baléares*, Toulouse, Privat Éditeur, 1962, p. 151.
- M. Durliat, *L'art en el regne de Mallorca*, Palma, Editorial Moll, 1989, p. 128.

Transcripció:

Item, volumus et mandamus quod, in dicta ecclesia Beatae Mariae Sedis Maioricarum, in loco decenti, construatur una capella intitulanda Sanctae et Individuae Trinitatis et ibi sit spatium sufficiens ad sepulturas ubi volumus sepeliri... et ad haec facienda et complenda, si ea nos non compleverimus in vita nostra, adstringimus ipsum heredem nostrum universalem.

Document 9

1300, març, 19, Mallorca.

Jaume II de Mallorca decreta quina serà l'estructura eclesiàstica de l'illa de Menorca, tenint en compte que l'església de Santa Maria de Ciutadella, que serà regentada per un Paborde i subjecta al Bisbe de Mallorca, ha de ser la capçalera dels demés temples menorquins, als que en fa dotació per al seu manteniment.

Arxiu del Regne de Mallorca, Reial Patrimoni, Pergamins, segle XIV, núm. 29, Original. Llatí.

Arxiu Històric Municipal de Ciutadella, *Llibre vermell*, f. 93v-95. Trasllat. La data d'aquest document és aquí del 19 de març de 1331.

Edicions:

- J. Ramis y Ramis, *Extracto del arreglo llamado el Pariatje del Rey Jaime III de Mallorca sobre la Pabordía y Rectorías de Menorca, acompañado de varias notes para su mayor aclaración*, Mahón, Imprenta de Pedro Antonio Serra, 1815. Edició fascímil, p. 9-19.

Transcripció:

Cum insula nostra Minorca foret de manibus paganorum erepta quidam xristiane religionis participes domos religiosas ac quasdam ecclesias construxerun in illa, in quibus quidem ecclesiis ordinationes quasdam fecerunt que non solum iuri nostro preiudicium et adverse fuerunt verum etiam prefate insule habitatoribus minime congruebant Procter quod Omnia que pet ipsos acta super predicáis ac ordinata fuerunt irritavimus quod non solum iure nostro proprio rerum etiam secundum formam scilicet reformationis pactis iure mediante summo pontifice ex una parte inter nos et illustrem Regem aragorum ex altera licitum nobis erat et cassavimus quam primum potuimus ipsaque precepimus cassa nulla et irrita perpetuo nuntiari exceptis monasterios fratrum minorum et sororum sancte. Clare quipus concessimus certa locca ut in privilegiis concessiomum nostrarum eis factis latius ccontinetur ac tandem Guillermus de villa

nova qui absque institutione Nostra se pro prepositis predictarum ecclesiarum gerebat, renunciavit iure suo tam sponte Quam libere si quod sibi competere in ecclesiis supradictis.

Set quia zelus domus dei xristianeque fidei sincera devotio pulsant animum nostrum continue ut in locis in quibus deus nobis regimen tribuit anpliemus, devota mente, cultum divinum, et plebes novis comisse factorem suum colant et diligant, ac de dei misericordia confidentes, idcirco nos Jacobus, dei gratia Rex Maioricarum. Comes Rossilionis et Ceritanie et dominus Montispesulami, habito super ordinationibus dictarum ecclesiarum diligenti et deliberato tractatu, ad honorem domini nostri Jhesaxristi et gloriose virginis Marie matris eiusdem, ac totius curie celestis, necnon et ob remedium anime nostre et parentum nostrorum, ordinamus et constituimus quod.

Apud dictam insulam, in ecclesia sciliacet de Ciutadella, quam jam pagani pro mesquita sibi construxerant, et quum assignamus ad hoc, sit et ordinetur perpetuo una prepositura, que uni provide viro, prebistero tamen vel qui infra unum annum a tempore sue collationis possit et debeat esse presbiter conferatur silque presbiter iste, cui prepositura ista collata extiterit, prepositus ab omnibus appelletur quiquidem prepositus jurisdictionem ecclesiasticam in tota prefata insula perpetuo habeat illicque curam exerceat et regiment omnium animarum habeat nichilominus visitationes in omnibus parrochialibus ecclesiis insule memorate ubi excessus et delicta compescat et corrigat, et emendanda emendet et dirigat dirigenda. In quibus quidem ecclesiis procuraciones semel quolibet anno cum tribus equitaturis recipiat illis duntaxat annis exceptis quibus venerabilis Maioricensis Episcopus per se in predictis ecclesiis visitabit. Recognoscat se tamen dictus prepositus se fore subiectum Maioricensi Episcopo sibi que reverentiam et obedientiam exhibeat cum ab ipso super hoc fuerit requisitus. Ad Sinodum etiam dicti Episcopi de bicennio in biennium tenatur venire dictus prepositus nisi forsitam ad tempus ab ipso Episcopo super hoc gratia sibi facta. Constitutiones preterea et ordinationes ipsius Episcopi diligenter observet et ab aliis in dicta insula faciat fideliter observari, a sententiis ewtiaam et correctionibus ac cominationibus ipsius prepositi possit et debeat ad ipsu Episcopi appellari quibus appellationibus ipsius prepositi possit et debeat ad ipsum Episcopi appellari quibus aqqellationibus idem prepositus secundum sanctiones canonicas deferat reverenter et breviter dicto Episcopo tanque diocesano suo sit semper in omnibus canonice obediens et sumissus.

Et quia inter ceteras ecclesias insule Minoricarum predicte precipuus honor prefate ecclesie de Ciutadella debetur veluti que carpus erit aliarum que sunt vel fient in antea

in insula memorata ideo decens est et honestum ut tam in divinis officiis quam in aliis temporalibus et spiritualibus bonis omnes ceteras antecellat propter quod volumus que semper dictus prepositus duos bonos presbiteros et duos scolares continue secum habeat ad celebranda in ipsa ecclesia missarum solempnia ac alia in ibi divina peragenda officia et sacramenta ecclesiastica ministranda ut sic tribus presbiteris et duobus scolaribus ipsa ecclesia de Ciutadella congruis honoribus honoretur quibus presbiteris et scolaribus provideat dictus prepositus in salario et necessariis sui victus.

Ordinamus preterea quod in ipsa ecclesia de Ciutadella sit et constituatur ex nunc unus presbiteratus perpetuus quem ipse prepositus assignet de presenti uni presbitero in personale beneficium et in antea cum vacabit qui presbiter celebret cum sibi licebit missarum officia et aliis continue insistat officiis in dicta ecclesia de Ciutadella diebus singulis exceptis duntaxat diebus dominicis et Jovis quibus duobus diebus in septimanis quibuslibet celebret ipsa divina officia in capella de Cumlota que fundamus intra terminos dicte ville.

Concedimus etiam ius patronatus dicto preposito in omnibus ecclesiis constructis seu construendis in antea excepta tamen ecclesia de Maho in insula prelibata Nobis tamen et successoribus nostris iure patronatus in dicta preposatura et rectoria ipsius ecclesie de Maho solummodo de certa scientia perpetuis temporibus reservato.

Set cum sit iustum et equum ut qui altario servit vivere debeat de altari ideo dotamus dotatione perpetua irrevocabili inter vivos preposituram superius nominatam in qua ius patronatus nobis et nostris successoribus ut predictum est tetinemus sibi que assignamus bona et redditus ac proventus sequentes percipiendos per prepositos qui pro tempore fuerint in eadem.

In primis igitur damus et assignamus ipsi prepositure pro habitamine dicti prepositi domos illas sarracenicis que sunt prope ipsam ecclesiam versus campanilem ipsius ecclesie que affrontat ex una parte in alfundico de Capala et cum domibus tortose de felines et ex aliam hospiciis berengarii cabocorp et jacobii Salamo et cardone de belsola carnificis ac petri baiuli et ex alia in hospiciis Thome de monte acuto et Simonis Corregerii et ex alia in vico qui est inter ipsas domos et ecclesia de Ciutadella predictam.

Item quandam alqueriam vocatam Benimay que satis est prope villam de Ciutadella et infra terminos eius et affrontat ex una parte in alqueria vocata torralba que nunc est Jacobi Sala et ex alia cum alqueria que vocantur at pare et tenent cam na Dorqueta et Raymundo de leon et ex alia cum raffallo qui fuit den Mudal et nunc est den Esquelier et

ex alia in cavalleria Sancii garces et in alqueria Blanquerne et filii de na Ardida et ex alia parte cum Raffallo de na Ardida et in alqueria den Soler et de na Ardida.

Ouas qiiiidein domos et alchariam dictus prepositus francas el liberas ab omni decima et aliis omnibus oneribus habeat teneat et possideat, cunctis temporibus in futurum. Hoc tamen adiecto quod ipsas domos et alqueriam ipse prepositus seu quicumque alius nunquam vendat permutet alicnet vel in enphiteosim donet, seu ad alienet vel in enphiteosim donet seu ad aliquod stabilimentum concedat sed semper ad servitium suum etiam dictc prepositure prepositus predictus ipsas retineat. Si vero a quoquam aliter factum seu attemtatum fuerit, totum id quod inde fiet decernimus irritum et inane et nullius penitus existere firmitatis.

Assignamus etiam dicto preposito centum viginti quinque libras Regalium Maioricenses minorum, habendas in infrascriptis terminis et percipendas tamdiu per ipsum annuatim illud in Redditibus nostris decimarum, computata tamen primitia ipsius ecclesie donec integre usque ad quantitatem istarum centum viginti quinque librarum certos redditus eidem assignaverimus competentes quo facto, non teneamur eidem ex tunc ad quantitatem huiusmodi peccunie persolvendam. Intelligimus tamen quod interim antequam assignationem reddituum istorum fecerimus, dedatur tantum de dictis centum viginti quinque libris, quas damus sibi de predictis redditibus nostris decimarum quantum manualia seu obventiones ipsius ecclesie et dicta primitia quolibet anno valebunt exceptis illis candelis et ceiras que necessarii fuerint ad servitium ecclesia memorate, quas candelas et cereos expendi volumus absque deductione aliquam seu onere prepositi supradicti quarum quidem centum viginti librarum de dictis nostris Redditibus receptis in solum in dictis CXXV libris primita et alies obventionibus quod defuerit ex ipsis CXXVlibris, solvatur sibi per Baiulum nostrum qui nunc illic est et pro tempore fuerit, scilicet: iu festo sanctorum Petris et Felicis tertia pars, et residue duc partes, de quattuor in quattuor mensibus sequentibus ex tunc de redditibus supradictis.

Habeat etiam dictus presbiter, qui dictum presbiteratum habebit, quindecim libras prefate monete, anno quolibet, pro necessariis sui victus, de redditibus memoratis.

Assignamus preterea aliis parrochialibus ecclesiis, que in ipsa insula sunt usque nane assignate per nos, scilicet: ecclesie sancti Johannis Evangeliste in alqueria que vocatur Monestir prope Ciutadellam.

Et ecclessie santi Bartholomei... reria.

Item, ecclesie Sancte Crucis a loriach item ecclesie Sancti laurencii in alqueria de Benixens, in termino vocato favarig.

Item, ecclesie Sancte Eulalie de Yhalor, unicuique istarum, videlicet, triginta libras predicte monete.

Volentes quod in parrochia dicte ecclesie Sancte Crucis de loriach sit una capella apud Mercadal ad honorem sancti Narcisci, in qua quidem capelle celebret Rector ipsius ecclesie de loriach semel in qualibet septimana, videlicet, die jovis, et in die festivitatis eiusdem sancti.

Preterea, in dicta ecclesia Sancti laurencii de Benixems sit alia capella ad honorem sancti Salvatoris in loco vocato et toro, et quod rector ipsius ecclesie sancti Laurentii celebret in ipsa ecclesia Missarum sollempnia in festivitate ipsius sancti et diebus sabati in qualibet septimana.

Volumus preterea quod quilibet starum predictarum parrochialium ecclesiarum, preter ecclesiam de Ciudadella, habeant circa se duas quarterias terre pro domibus et horto et vinea, francas tamen et liberas tam a decima quam omni alia servitute, prout eos faciemus ipsis ecclesiis assignari.

Ceterum, quia ecclesia de Maho, post illam de Ciudadella, inter ceteras habetur celebrior, ideo volentes cum maiori prerogativa gaudere, assignamus ipsi ecclesie et Rectori eiusdem triginta quinque libras memorate monete, singulis annis, pro necessariis ipsius rectoris; et quod preterea sit in ipsa ecclesia de Maho presbiteratus unus perpetuus, qui pro rectore ipsius ecclesie uni presbitero in personale beneficium quandocumque vacaverit assignetur. Qui presbiter juvet dictum presbiterum ad huiusmodi cure onera supportandam cui presbitero assignamus quindecim libras monete prefate, de redditibus supradictis, pro accessariis suis. Qui quidem cure presbiter ipse, juxta suis possibilitatem, cum ipso rectore simul inserviat, et prout idem Rector legitime duxerit ordinandum; proviso tamen quod in capella de Mosseta sita in termino ipsius ecclesie de Maho, celebret missarum officia dictus presbiter semel scilicet, die veneris in qualibet septimana.

Quas quidem quantitates predicte pecunie, justa taxationes predictas per Bajulum nostrum Minoricense de decima nostra et primitia dictarum ecclesiarum receptis tamen in solutum obventionibus ipsarum ecclesiarum solvi volumus illis Rectoribus et presbiteris supradictis, tanto tempore singulis annis in terminis memoratis quo usque in

primiciis et decimis cuilibet istorum Rectorum ac presbiterorum redditus assignaverimus usque ad huius modi quantitates pecunie concurrentes.

Nullus tamen predictorum rectorum sive presbiterorum, praeter dictum Prepositum, teneatur unquam venire ad Sinodum supradictam. Sed quae in ipsum Sinodo dictus Episcopus ordinanda decreverit, procuret dictus prepositus, quam cito poterit ipsis rectoribus et presbiteris intimare ut ab eis sicut praedicitur, irreprehensibiliter observentur.

Si vero praefatus Episcopus dictos rectores seu presbiteros ad se ex aliqua iusta causa, advocare voluerit in eisdem super hoc sicut in ceteris, quotiens opus fuerit obedire debeant, non negamus verum ne propter pastoris absentiam patiatur grex dominus ut non nunquam contingit, nocentia, ordinamus et constituimus ut tam prepositus quam rectores praedicti, quantum tamen dicti presbiteri qui presbiteratus praedictos habebunt, teneantur perpetuo in dictis suis beneficiis personaliter residere. Si tamen eos quandoque necessario abesse contigerit redeant ad illa beneficia quam cito poterunt sine mora.

Nulli ergo nomino hominum liceat hanc paginam nostre ordinationis quam de expresso consensu praefati Maioricense Episcopi et Capituli eiusdem tenore praesentium facimus necnon et assignationis et donationis ac dotaciones infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et Beatorum petri et pauli apostolorum eius, necnon iram et maledictionem nostram se noverit incursum.

Et ad Maiorem firmitatem omnium predictorum praesens instrumentum Bulla nostra plumbea fecimus communiti. Quod est actum Quarto decimo kalendas aprilis Anno domini Millesimo Trecentesimo.

Signum Jacobi dei gratia Regis Maioricarum, Comitum Rossilionis et Ceritanie ac Domini Montispesulani praedicti qui hoc firmamus et laudamus.

Testes huius rei sunt Barengarius de calderiis miles Jacobus de Muredine Guillermus de podio orfila Jacobus catelli, iudex ipsius domini Regis et Petrus de calidis scriptor eiusdem domini.

Signum Michaelis Rotlandi notarii publici Maioricarum qui haec scribi, fecit et clausit mandato domini Regis praedicti.

Cum literis rasis remediatis in sexta linea ubi dicitur tempus fuerit. Et in undecima linea ubi dicitur ipsa et in vicesima sexta linea ubi dicitur presumpserit.

Document 10

1311, Ciutat de Mallorca.

Nomenament per part del rei Sanç I del “custos” Bernat Comte, per al servei de la capella de la Trinitat de la Seu de Mallorca.

Arxiu del Regne de Mallorca, Llibre del Compte 1311, f.º 36 v.

Edicions:

- M. Durliat, L'art dans le royaume de Majorque. Les débuts de l'art gothique en Roussillon, en Cerdagne et aux Baléares, Toulouse, Privat Éditeur, p. 152.
- M. Durliat, L'art en el regne de Mallorca, Palma, Editorial Moll, 1989, p. 128.

Transcripció:

Item, fo ordonat per lo molt alt senyor rey En Sanxo que En Bernat Comte prevere servis la capeyla de Santa Trinitat, la qual lo senyor rey En Jacme de bona memoria mana fer en la dita Seu, e que li fos provehit de XIX dies dagost a avant, a raho de XV lb. per ayn e aixi pagam li, del damunt dit dia estro per tot lo mes de mars següent, que son VII meses XII dies... VIII lb. V s.

Document 11

1323, juliol, 7. Ciutat de Mallorca.

El rei Sanç de Mallorca institueix una capellania a Capdepera i la dota amb divuit lliures anuals pagadores de les rendes del reial patrimoni. El beneficiat de dita capellania és el prevere de Campos Bartomeu Venrell.

Arxiu del Regne de Mallorca, Reial Patrimoni, folis 33r i 33v.

Edicions:

- G. Morro Veny, Capdepera medieval: segles XIII-XIV, Palma, Documenta Balear, 2003, p. 261-262.

Transcripció:

Pro Bartholomeo Venrelli. Pro beneficio del Cap de la Pera.

Noverint universi quod nos Sancius dei gratia Rex Maioricarum, comes Rossilione et Ceritanie et dominus Montispesulani ad honorem omnipotentis dei et gloriosse virginis matris eius totiusque curie celestis ac in augmentum divini cultus et pro salute mee anime ac nostrum pecaminum redemptione, instituimus de presenti in eclessia su capella nove populationis quam fieri fecimus in loco qui dicitur Cap de la Pera insule Maioricarum unam capellaniem seu unum locum presbiterialem pro cuius sustentationem et presbiteri qui nunc et successivis temporibus instituetur in illo damus et assignamus eidem

beneficio de presenti super coffris nostris ac super redditibus exitibus et proventibus nostris civitatis et regni Maioricarum quos ad hoc specialiter obligamus decem et octo libras rendales monete perpetue reglium Maioricarum munutorum solvendas quolibet anno per procurators meos et nostrorum regni Maioricarum per solventes et terminos quibus ceteris presbiteris a nobis constitutis fuerint quolibet anno et imponemus dicto presbitero ut intensit in dicta eclessia omnibus horis diurnis atque nocturnis quoque qua sepius honeste et canonice poterit celebraret missas et alia divina officia ibidem pro anima mea et perrentum nostrum et omnium fidelium deffuntorum et quod in cetreta misse de anima nostra cum quanta poterit devocione semper gerat et habeat memoriam specialem salvamus tamen nobis et omnibus nostris successoribus Regibus Maioricarum ius istituendi presbiterum in dicto loco quando et quotiens beneficium ipsum vacare contingerit morte vel cessine presbiteri aut destitutioni per nos vel successores nostros facienda de presbitero qui obtineret beneficium ipsum cum omnibus nostris succesoribus expresse nunc retincamus atque salvamus ius destituendi et repellendi prersbiterum a dicto beneficio si nobis placuerit vel indignus aut non aptus in ventus per nós vel nostros fuerit quicumque ad ipsum beneficium obtinendum sub hiis enim conditionibus et retentionibus dictum locum perberalem perpetuum istituimus de presenti in eccesia supradicta dictosque redditus damus et assignamus eidem in quo instituimus de presenti Bartholomeum Venrelli presbiterus de Campos qui de more graviate ac vite honestate nobis a didedignis extitit comendatus. Mandamus itaque fidelibus nostris procuratoribus et nostrum civitatis et insule Maioricarum presentatibus et futuris ut tibi dicto Bartholomeo Venrelli et successoribus tui in dicto beneficio instituendis per nós et nostros ibidem ex dictis redditibus, juribus, exitibus et proventibus nostris dictas decem et octo libras rendales singulis annis persolvant non espectato super hoc alio inssu nostro sive nostrorum quousque illas super certis redditibus et locis duxerimus assignandas in quorum omnium testimonium et firmitatem presenti carte nostrum iusssimus appendi sigillum quod est actum in camera consilii castrii civitatis Maioricarum nonas julii anno domini MCCCXXIII.

Signum nostri Sancii dei gratia Regis Maioricarum comitis Rossilioni et Ceritanie et domini Montispesulani qui hec predictam omniam ex ceerta sciencia laudamus atque firmamus.

Testes huius Rei sunt venerabilis Gido episcopus Maioricarum, nobile Periconus de Fonoleto, Berengarius Mynardi canonicus Narbonem cancellarius, Gaucerandus Sacosta

archidiaconus in ecclesia Urgellii, Nicholaus de Sancto Justo thesaurarius et Jacobus Scuderii notarius omnes conciliarii prefati domini Regis.

Ego Jacobus Scuderi notarius prefati domini Regis et eius.

Document 12

1392, agost, 5. Ciutat de Mallorca.

Document en què s'exposa que l'obra de l'església de Santa Creu està aturada des de fa molts anys i que les condicions a l'hora de dir-hi missa són molt dolentes. Per això, es prega que es cerqui la manera per tal que la construcció del temple continuï endavant.

Arxiu Parroquial de Santa Creu, unit a altres. Cfr. 366, 367. Perg. 269.

Edicions:

- J. Lliteras Rosselló, *Els pergamins de l'arxiu parroquial de Santa Creu, vol. 1*, Palma de Mallorca, Consell Insular de Mallorca, 1989, p. 174-175.

Transcripció:

Berenguer Alagot i Andreu Sescala, mercaders, ciutadans de Mallorca, obrers i procuradors dels aniversaris de la fàbrica de Sta. Creu, tenint en compte que fa 40 anys *incepisse operare seu operari fecisse tantummodo de lapide quo ad tertiam altius parietem capitis novi eiusdem ecclesie*, i de llavors ençà han fet solament *quatuor filatas lapidum* i des de fa molts anys no s'ha fet res més, per la qual cosa i veient que en l'antiga festa de la Invenció de Santa Creu ni hi ha lloc per a tothom, i la gent no pot estar en lloc idoni, ni hi ha setials adequats, més encara, els diumenges i altres festes solemnes els darrers que arriben a l'ofici han d'estar drets i seuen damunt els escalons amb gran burla i vilipendi sobretot per a les dones o senyores i molts no poden veure l'hòstia en el moment de l'elevació tant si la missa se celebra en l'altar major com en altres capelles, ni poden sentir el predicador; tots aquests parroquians unànimes demanen reiteradament que els Obrers arbitrin la manera de continuar l'Obra, *saltem capud dicte ecclesie perficere*, de manera que hi haja major espai. Els venerables Antoni Puig i Antoni Ranovard, preveres, beneficiats i procuradors dels aniversaris, accepten ajudar fins a 300 lliures. Els Obrers venen als aniversaris 20 morabatins censal a raó de 8 sous per morabatí; 8 lliures que encarreguen sobre els béns i drets de l'Obra, llegats i captiris que pagaran meitat per l'Epifania i meitat per la Mare de Déu d'agost.

Actum in Civitate Maioricarum die lune V augusti anno a nat. Dni. MCCCCLXXXII.

Firmen: Maimó Piris, Joan d'Amieras, Miquel de Pachs, Llorenç Dolcet, Arnau Net, senyor, Pere Cardona, Blai Juny, Jaume Pujals, Antoni s'Alzina, Pere Sunyer, Gil de

Quint, mercaders ciutadans. –(...) Monroig, Gabriel Canals, Bonanat Carbonell, Guillem Beniffet, Felip Pisà, Mateu Castell, Pere Reynal, Pere Vicens, Jaume Gisbert, Pere Camplonch, Guillem Strader, Bernat Cabot, Guillem Sorribas, Francesc Mercer, Bartomeu Mercader, Guillem Vicenç, Bernat Mayans, Pere Staràs, Antoni Alou, Miquel Canals, Jaume Sager, Gabriel Marió, Gabriel Alenyà, Jaume Servià, pescadors, tots parroquians de Sta. Creu.

T. Pere Mateu, Nicolau de Vera, escrivans, Mateu Garraf, Pere Eymerich, mercaders.

Not.: Pere de Tordera.

Document 13

1414, gener, 9, Muro.

Testament del rector Jaume Mollet en el qual fa vàries deixes entre les quals en destaca una per a la construcció d'una capella per a l'Hospital de Muro i exposa la descripció i les característiques de la mateixa, tal i com ell desitja que sigui edificada.

Arxiu Municipal de Muro. Del llibre anomenat de la "Cadena" n.º 487. Original. Llatí.

Edicions:

- G. Alomar i Esteve; R. Rosselló i Vaquer, *Història de Muro, volum III*, Muro, Ajuntament de Muro, 1990, p. 300-302.

Transcripció:

Testament de Jaume Mollet, prevere beneficiat de l'església de Sant Joan de Muro. Nomena marmessors els jurats i altres persones. Vol esser enterrat a la capella de Sant Antoni de Viana. Deixa 10 sous al rector pels drets parroquials; 20 sous al bací de l'obra de l'església; 10 sous als bacins de la lluminària, llànties i pobres; 20 sous a l'obra de la Seu; 10 sous als convents dels frares menors de Ciutat i d'Inca, predicadors i carmelitans; 10 sous a l'obra de Santa Maria de Lluc; 5 sous a l'Hospital de Muro. Vol que a l'hort que fou de Ramon Mascarell i pati que és entre aquest hort fins a l'Hospital dels pobres, sia construïda una casa de paret bona amb un arc enmig i quatre cantonades dobles de cantons amb portal enmig, amb front de pedra picada i una finestra sobre el portal semblant a la casa major i antiga de l'Hospital, d'alt, llarg i ample, aiguavessos, coberta i bigues espesses, canyes i teules; a un cantó es farà una creu amb signe del Cos de Jesucrist i dos escuts propis; també es farà dos graners de pedra o arques de fusta al front de la casa i hi sia fet una altar de pedra amb els corresponents mantells, pal·li i ornaments; a la paret sobre l'altar sia fet un retaule amb imatges de Crucifixió de Jesucrist, la Verge Maria i Sant Joan evangelista; i en diata casa els jurats i consellers hi

tendran el blat per repartir els pobres, i serà anomenada “la Casa de la Almoyna dels pobres de Muro”, i s’hi celebraran els Consells de la vila; vol que aqueta casa sia ornada de predissos i bancs, emblanquinada de calç i morter, i hi sien posades unes bones portes al portal i dues claus, una guardada pels jurats i l’altra pel rector. Deixa als pobres tot l’alou de Benifalet, 12 quarterades de blat censals. Vol que sobre el portal de la casa, amb dos pilars, sia posada una campana no massa grossa. De 34 sous censals seran celebrades misses tots els diumenges excepte Pasqua, Pentecostés, Nadal i festes de Maria i Sant Joan Baptista i seran donats 6 diners al prevere que celebrarà. Més se celebrarà un aniversari el dia de Sant Antoni. Institueix a l’església de Sant Joan dos beneficis sacerdotals, cada un dotat amb 18 lliures censals. Vol sia comprat un vestit, un calze de plata, que juntament amb el seu missal seran d’ús dels beneficiats que celebraran les corresponents misses i oficis divins; i tots els dits vestits i llibres seran guardats en un arribanc dins l’església o sagristia. Vol que un dels beneficiats sia Cristòfol Moragues, escolà, fill de Miquel. En tots els altres béns nomena hereu universal la seva ànima i Jesucrist, per tant els béns seran venuts, dels quals es donaran 25 lliures a Joan Terriola altre dels marmessors. Concedeix la llibertat a la seva esclava Antonina russa i li deixa els vestits, llit i robes. Té una altre esclau, Jordi xarquès que el serveix i és en talla i quan hagi pagat serà lliure. Deixa a Jaume Mollet, altre dels marmessors, la casa on habita. Fa altrs deixes a parents Mollet, amics i altres persones. Fou fet pel notari Terriola (f. 8-22).

Document 14

1448, setembre, 25. Ciutat de Mallorca.

Transcripció parcial de l’acta de pagament dels honoraris al mestre Barxa per les obres de construcció de l’església de Santa Elisabet de Ciutat.

Arxiu del Regne de Mallorca, Prot. P-287, f. 85. Original. Llatí.

Edicions:

- G. Llompart, « Identificación del “maestro de las predelas” y encuadre de otros más », a *Estudis Baleàrics*, núm. 29-30, Palma, Conselleria de Cultura, educació i esports. Govern Balear, 1989, p. 49.
- J. Estelrich, *El monestir de Santa Elisabet. Beguins, Terceroles, Jerònimes, 1317-2000*, Palma, Edicions Documenta Balear, 2002, p. 58.

Transcripció:

Nos, Joaneta Guimerana, per la gràcia de Déu prioressa del monestir de Santa Elisabet, de la diòcesi de Mallorca, sor Antònia Lorensa, sor Mateva [Thomassa] Trias, sor Graciosa Font, sor Maria Folcha, sor Sílvia Vives, sor Marió Bestiana, sor Eulàlia Timora, sor Jacmeta Basse, sor Ysabel Solanes, sor Bartomeva Scofeta, totes conventuals de dit monestir, congregades capitularment, segons costum, al so de campana, per pagar i satisfer a vós, Huguet Barxa, picapedrer i ciutadà de Mallorca, aquelles quaranta cinc lliures a vós degudes per la resta d'una major quantitat de dinar que dit monestir és tengut a pagar-vos per la factura, fabricació i nova edificació de l'església del monestir... venem a vós, dit Huguet Barxa, picapedrer de Mallorca, i als vostres, dues lliures de moneda de Mallorca censals, donadores i pagadores a vós i als vostres, des de la festa pròxima vinent de Sant Miquel a un any, i des de llavors, anualment, en dita festa...

Jo Huguet Barxa, picapedrer de Mallorca, confés i reconec a vós reverenda sor Joaneta Guimerana... i al vostre convent, que m'haveu pagat amb diverses partides aquelles tres centes cinquanta lliures a mi degudes per raó de la construcció i edificació de l'església de dit monestir... Promet a vosaltres, dita prioressa, i al vostre convent, que d'ara a la pròxima festa de Santa Elisabet, acabaré l'obra, salvat un just impediment...

Document 15

1485, agost, 28, Ciutat de Mallorca.

Fundació de la casa i monestir de Sant Jeroni de Ciutat de Mallorca el 28 d'agost de 1485.

Arxiu del Monestir de Santa Elisabeth. Capbreu Major, 31.1, f. 25.

Edicions:

- J. Estelrich, *El monestir de Santa Elisabet. Beguins, Tercecoles, Jerònimes. Mallorca, 1317-2000*, Palma, Documenta Balear, 2002, p. 79.

Transcripció:

Primo, fundada la casa e monestir de Sanct Hierònim, qui abans era de Sancta Elizabet, foren consagrades e coronades dues monges qui davallaren del puig de Pollensa, la una sor Violant Dameta e l'altre sor Margarita Sanctjoana, e ab elles fonch la terça sor Maciana Busqueta. E fonch lo dia de sanct Augustí, any MccccLxxxv. Fonch los donat lo àbit de sanct Hierònim e la corona per lo Rt. Sor. bisbe de gràcia

frare Joan de Déu, del àbit de la Verja Maria del Carme, lo qual regia per lo R^o. S. bisbe don Diego de Avelaneda, bisbe de Mallorca, ab les següents cerimònies.

Document 16

1936, Ciutat de Mallorca.

Datos sobre la iglesia de La Real proporcionados por el maestro P. Juan Manera. Estado de la iglesia antes de la restauración del Dr. Campins según José Nicolau.

Arxiu Històric dels Missioners dels Sagrats Cors del Monestir de la Real (sense catalogar). Original, Castellà.

Transcripció:

Dimensiones – La longitud del templo era la actual, desde el nicho de la Virgen hasta el atrio. La anchura también era la misma de ahora, si exceptuamos las capillas. La orientación era contraria puesto que el presbiterio estaba debajo del coro actual. La iglesia estaba circunscrita por cuatro paredes; las dos laterales interrumpidas por la abertura de dos capillas.

El coro comprendía los dos tramos que ahora ocupa el presbiterio. Debajo estaba la puerta mayor de la iglesia que daba al corredor de la portería. La otra puerta estaba en la pared que cierra por detrás la capilla de la Inmaculada.

Las capillas eran dos: las actuales de S. Onofre y del Sto. Cristo. Había además en el actual presbiterio dos grandes cuadros, uno a cada parte, adosados a la pared y delante de ambos había un altar.

La bóveda estaba formada por arcos que sostenían el artesonado. Descansaban sobre pilastras. Al hacer la restauración, se abrieron algunas pilastras y dentro de ellas aparecieron las columnas antiguas con sus correspondientes capiteles esculpturados. Las dos columnas que sostenían el arco que divide el presbiterio, quedaron intactas si cambiar ni modificar los capiteles (los actuales). En otros arcos donde las columnas se encontraban muy deterioradas, fue preciso recubrirlas con una capa de argamasa y aún hubo que levantar de nuevo algunas con piedra de Santany.

Los arcos propiamente dichos eran los mismos de ahora; sin embargo, en la restauración se creyó que su fuerza era insuficiente y por sobre las dovelas de cada uno de ellos se construyó otro arco sobre el cual edificaron la pared que sostiene el artesonado con sus claraboyas; quedó no obstante el arco primitivo recubierto de una capa de “pastat”.

En el exterior de la iglesia y paralelamente a las dos paredes que cerraban lateralmente, habían los frailes edificado otras dos paredes con destino al futuro templo estilo

renacimiento que empezaron sin tener tiempo de concluirlo a causa de la exclaustación. La pared nueva del lado del evangelio, formaba junto con la vieja un corredor que se extendía desde la capilla de S. Onofre al cual daba acceso mediante una pequeña puerta, hasta la sacristía de los monjes situada en lo que últimamente en parte en la pared que cierra la capilla de la Inmaculada.

El coro no era de bóveda; sobre los capiteles del arco que divide el presbiterio del resto de la iglesia había dos ménsulas esculpturadas una con el escudo de don Nuño Sanz y la otra con las dos letras R.E. con un pollito en medio. Sobre estas ménsulas descansaba una gruesa viga que sostenía las restantes.

Claraboyas – La iglesia estaba separada de la sacristía por dos paredes: una antigua y a un metro de distancia, otra más nueva construida, al parecer, cuando se edificó la sacristía. En la antigua, había a bastante altura, una claraboya esculpturada con adornos semejantes a puntas de diamante; este óculo fue destruido. En la pared opuesta de la iglesia, en el coro antiguo había otra claraboya igual que quedó tapiada pero no destrozada; (opina el Mtro. Juan Manera que si algún día alguien abriese un ??? boquete en la pared que separa el corredor superior (de la portería) de la iglesia, daría con ella) en 1937 se practicó un boquete en la pared que separa la iglesia del corredor superior sin resultado.

El círculo de piedra de Santany que hay sobre el portal de los hombres es una claraboya construida por el Mtro. J. Manera para colocarla en el lugar que aún ocupa; consiste en un mero círculo, es decir, no tiene en el centro moldura alguna. Junto con esta claraboya se esculió la fecha MC para colocarla sobre el antiguo portal trasladado a la parte exterior.

Campanario – El campanario consistía en dos macizos de piedra de Santany que se elevaban a poca altura de sobre el tejado de la iglesia y formaban una especie de espadaña. Parte de esos macizos subsiste aún, no en la pared que divide el presbiterio del corredor de la portería y el otro algo más cerca de la capilla privada, sobresaliendo éste por encima del tejado. La campana que había era la actual (grande).

Capillas – La primera capilla que en la restauración se añadió a las existentes, fue la de S. José, costada por D. Joaquín Aguiló. Unos años más tarde D. Juan Aguiló se ofreció a costear otra y se construyó la de la Inmaculada para lo cual se hizo correr el portal de los hombres hacia la capilla de S. Onofre. El arco que tenía este portal en la parte interior de la iglesia, se colocó en la exterior.

S. Onofre – Había en esta capilla el actual retablo del s, XVII. El altar tenía cinco columnitas, tres de ellas con el capitel adornado y las dos posteriores algo más lisas. Sobre ellas descansaba la lápida de “pedra de la Font Santa” colocada posteriormente en el museo de antigüedades. Dicha piedra tenía en su parte superior muchas hendiduras por lo cual el P. Solivellas le hizo dar una mano de cemento “porland”. Las columnas no tenían debajo otra losa, sino que estaban hincadas en la grada de mampostería que se prolongaba bastante más que ahora.

Detalles sobre la bóveda del templo – Primitivamente (en tiempo de los cistercienses) los arcos sostenían un artesonado dorado de madera del cual quedan fragmentos en el museo de antigüedades. Más tarde, después de la exclaustación y antes de la fundación de nuestra residencia un de los sacerdotes que regentaron esta feligresía, viendo que el artesonado estaba ya viejo y carcomido y dejaba entrever el cielo, hizo construir una bóveda de “marés” por debajo del artesonado. Dicha bóveda tenía la cobertura parecida a la de los arcos, es decir, “de punta de amel-la” y su abertura era tan sólo algo mayor que la de aquellos; fue dirigida su construcción por el padre de Dña. Catalina Jaume (a) bielona. Al venir aquí los Padres de la Congregación, el P. Solivellas hizo pintar toda la bóveda de un color verde-amarillo.

Más tarde el Dr. Campins creyó que la iglesia era demasiado baja y ordenó que (profe)vaciasen el suelo alrededor de un metro. Para vaciarla se empezó a cavar junto al arco de Ca-N’Oleo y siguieron por el corredor hacia la plaza, aumentando de cada vez la profundidad; por último vaciaron el suelo de la Iglesia. Terminada esta operación de desmonte, pareció al obispo que la iglesia había ganado poco en altura y resolvió levantar la bóveda. En primer término se derribó la bóveda de “punta de amel-la”; luego, viendo que el artesonado no podía quedar en su lugar, por cambiarlo, se resolvió construir el actual.

Datos sueltos – Las obras de restauración fueron dirigidas por el arquitecto Reinés; del mismo fue la restauración de la sacristía como también el plano del lavabo de la misma que tuvo que hacerse nuevo por no poderse trasladar el antiguo empotrado en la pared de la sacristía de los monjes. El mismo planeó la baranda de la azotea de la iglesia.

Mientras hacía la restauración estuvo aquí algunas veces el arquitecto Gaudí. El Mtro. Manera recuerda aún haberle recomendado algunas veces dicho arquitecto que nunca se preocupara de la simetría en las construcciones, sino que construyera siempre según pidiese la utilidad.

ANNEX 2. CATÀLEG MONUMENTAL

Aquest segon annex constitueix un catàleg en el qual s'inclou tot el corpus arquitectònic referent a les esglésies estudiades que foren construïdes entre 1229 i 1349 a tots els territoris que formaren la Corona de Mallorca. Així doncs, en aquest catàleg monumental s'esmenten la totalitat de tots els edificis aixecats durant l'època estudiada, tant aquells que han estat conservats o bé reconstruïts, com els que han destruïts a través dels temps. Per això, he realitzat una fitxa per a cada església en la que es contempla una fotografia – sempre que ha estat possible – i també les dades més característiques: ubicació, data de documentació, estat de conservació, data de destrucció (si escau) i observacions (si escau). D'altra banda, tots els edificis que han estat conservats, apareixen il·lustrats mitjançant una fotografia, per els que han sofert reconstruccions, he optat per incloure una fotografia de l'edifici actual, que normalment s'aixeca al mateix lloc on fou construït el medieval. Finalment, per aquells edificis destruïts s'indica “sense document gràfic”. Tot i això, en cas que hagi estat possible, he introduït algunes imatges antigues d'edificis que avui dia ja han desaparegut. Per acabar, cada fitxa apareix d'un color diferent, depenent de l'estat de conservació de l'església en qüestió, això és, verd per a les conservades, taronja per a les reconstruïdes i vermell per a les destruïdes.

SEGLE XIII

MALLORCA

CIUTAT DE MALLORCA

ESGLÉSIES PARROQUIALS

1. SANTA EULÀLIA

Ubicació Plaça de Santa Eulàlia

Data de documentació 1230

Estat de conservació CONSERVADA

Observacions

2. SANT MIQUEL (mesquita)

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer de Sant Miquel
Data de documentació	1230
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1327 / 1390
Observacions	

3. SANT JAUME

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer de Sant Jaume
Data de documentació	1235
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1320
Observacions	

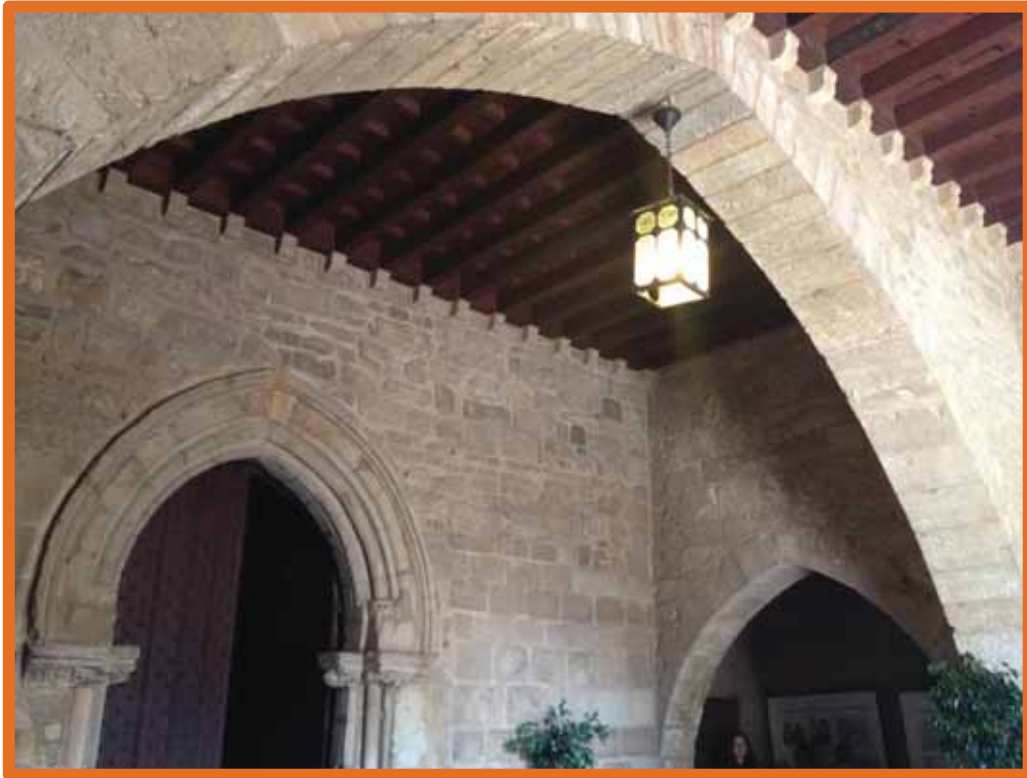
4. SANTA CREU

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Plaça de la Porta de Santa Catalina
Data de documentació	1248
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1300
Observacions	

ESGLÉSIES CONVENTUALS

5. SANTA MARIA DEL TEMPLE

Ubicació	Carrer del Temple
Data de documentació	1230
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1885
Observacions	

6. SANTA MARIA DE BELLPUIG

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer de Sant Miquel
Data de documentació	1230
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1232
Observacions	

7. SANTA MARGALIDA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Plaça del Mercat
Data de documentació	1231
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1279
Observacions	

8. NOSTRA SENYORA DE LA VICTÒRIA (Sant Domingo)

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer de la Victòria
Data de documentació	1232
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1836
Observacions	Queden alguns vestigis de l'absis del temple.

9. SANT FRANCESC

Ubicació	Carrer de Sant Miquel
Data de documentació	1232
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

10. NOSTRA SENYORA DE LA MERCÈ

Ubicació	Carrer de la Volta de la Mercè
Data de documentació	1232
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1621 - 1705
Observacions	

11. SANTA MARIA DEL SEPULCRE

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer de la Concepció
Data de documentació	1232
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

12. SANT JORDI DEL PRAT

Imatge: Margalida Bernat i Roca; Jaume Serra i Barceló, « L'església del Prat de Sant Jordi », a *Actes del VIIè Congrés El nostre patrimoni cultural: arquitectura i enginyeria popular a Mallorca*, Palma, Societat Arqueològica Lul·liana, 2006.

Ubicació	Plaça de Monteros
Data de documentació	1233
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1924 – 1934
Observacions	

13. CONVENT DE LA CALATRAVA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer de la Calatrava
Data de documentació	1233
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1247
Observacions	

14. SANTA MARIA DE LA REAL

Ubicació	Camí dels Reis
Data de documentació	1254
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Reconstrucció i ampliació parcialment l'any 1890.
Observacions	

15. SANTA CLARA

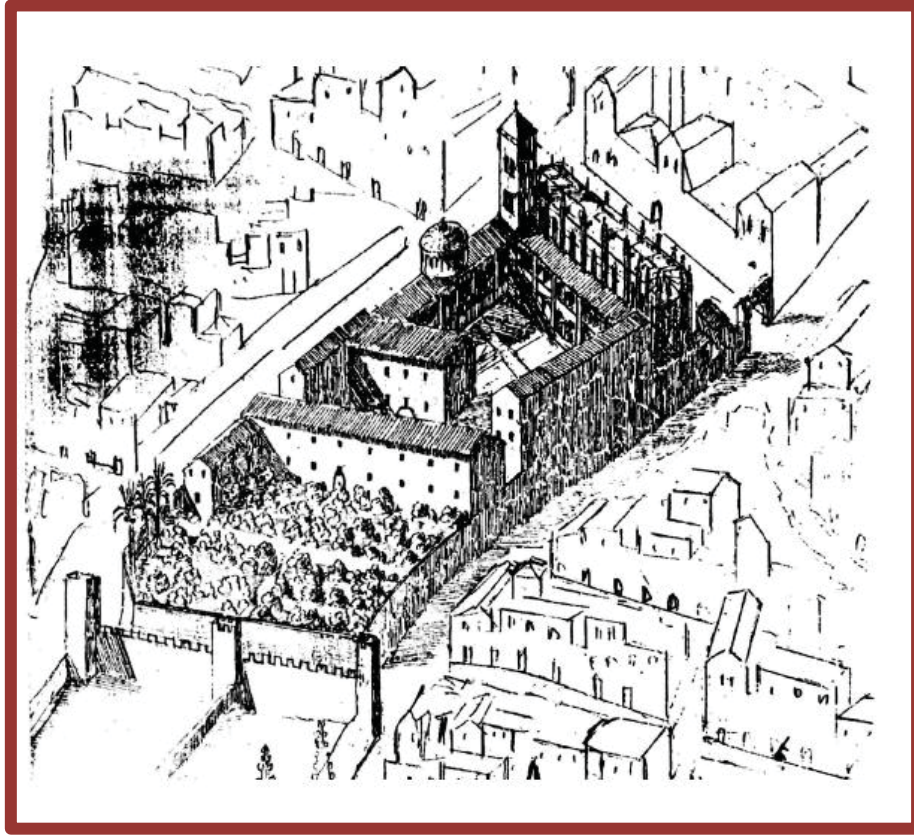
Ubicació	Carrer de Santa Clara
Data de documentació	1256
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Segona meitat s. XVII
Observacions	<ul style="list-style-type: none">• L'església conserva restes medievals.• El convent data del segle XIII – XIV.

16. SANT FRANCESC

Ubicació	Plaça de Sant Francesc
Data de documentació	1281
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

17. SANT DOMINGO

Imatge: Antoni Ignasi Alomar i Canyelles,
« Les restes de Sant Domingo i de N^a. Sra. de la Victòria », a *BSAL*, 49 (1993).

Ubicació	Carrer de Sant Domingo
Data de documentació	1296
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1836
Observacions	

ESGLÉSIES HOSPITALÀRIES

18. SANT ANTONI DE VIANA

Ubicació	Carrer de Sant Miquel
Data de documentació	1230
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1757 – 1768
Observacions	

19. SANT ANDREU

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Plaça de Cort
Data de documentació	1230
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1892
Observacions	

20. SANTA MAGDALENA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Plaça de Santa Magdalena
Data de documentació	1231
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1514
Observacions	

21. SANT JOAN DE LA MAR

Ubicació	Carrer de Sant Joan
Data de documentació	1232
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1758
Observacions	

22. EL SANT ESPERIT “els Rossos”

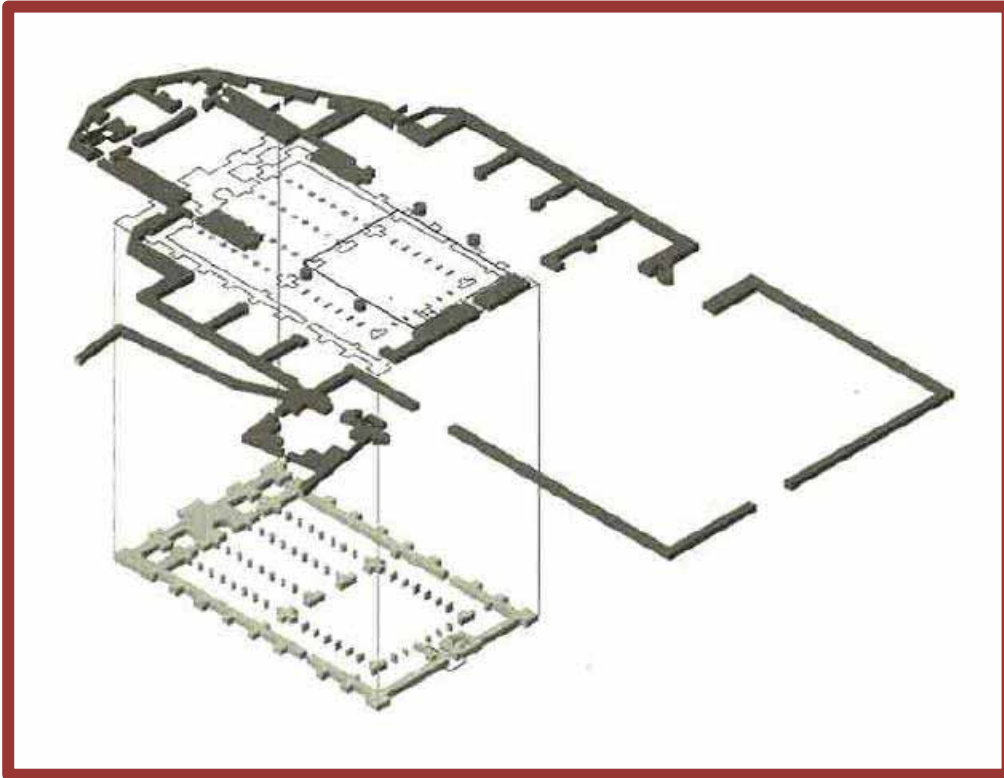
Ubicació	Carrer de Vilanova
Data de documentació	1232
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció / reforma	1618 / 1859
Observacions	

23. LA SANTÍSSIMA TRINITAT

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer de la Concepció
Data de documentació	1236
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

24. CATEDRAL DE SANTA MARIA (antiga mesquita)

Imatge: Antoni Pons Cortès, *El vuit de la Seu de Mallorca*, Palma, Lleonard Muntaner Editor, 2016.

Ubicació	Plaça de la Seu
Data de documentació	1232
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1386
Observacions	

ESGLÉSIES PALATINES

25. SANTA ANNA DE L'ALMUDAINA

Ubicació	Carrer del Palau Reial
Data de documentació	1295
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

26. SANT JAUME DE L'ALMUDAINA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer del Palau Reial
Data de documentació	1295
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

27. SANT NICOLAU VELL

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Plaça del Rosari
Data de documentació	1230
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1386
Observacions	

28. SANT MIQUELET

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Ubicació desconeguda
Data de documentació	1230
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

29. SANT VÍCTOR

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Desconeguda
Data de documentació	1230
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

30. NOSTRA SENYORA DE LA PAU

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer de la Pau
Data de documentació	1230
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

31. SANT PERE DEL PUIG

Ubicació	Carrer de Sant Pere
Data de documentació	1230
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de reconstrucció / destrucció	Segle XVI / S/D
Observacions	Sembla ser que aquest seria el portal de l'església reconstruïda al segle XVI

32. SANT CRISTÒFOL

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer del Sindicat
Data de documentació	1230
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

33. SANT FRANCESQUET

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer de Can Jaquotot
Data de documentació	1230
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

34. SANTA BÀRBARA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer de Santa Bàrbara
Data de documentació	1230
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

35. SANT BARTOMEU

Imatge: Arxiu del Museu de Mallorca.

Ubicació	Carrer de Sant Bartomeu
Data de documentació	1230
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1836
Observacions	

36. SANT NICOLAU DE PORTOPÍ

Ubicació	Carrer de les Rafaletes
Data de documentació	1246
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

37. SANT LLORENÇ DELS GENOVESOS

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Dins la parròquia de Sant Nicolau
Data de documentació	1246
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

38. SANT MAGÍ

Ubicació	Carrer de Sant Magí
Data de documentació	Entre 1250 i 1260
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1570 / 1870
Observacions	

39. SANTA COLOMA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer del Sindicat
Data de documentació	1280
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

40. SANT SALVADOR (antiga mesquita)

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer de l'Arc de la Mercè
Data de documentació	1287
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1295
Observacions	

41. SANT FELIU

Ubicació	Carrer de Sant Feliu
Data de documentació	S/D
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	Reformada el segle XVI i novament el segle XX.

MALLORCA
PART FORANA
ESGLÉSIES PARROQUIALS

42. SANT JOAN DE MURO

Ubicació	Plaça del Comte d'Empúries Hug IV
Data de documentació	1230
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1570 – 1611
Observacions	

43. SANTA MARGALIDA DE MURO (Santa Margalida)

Ubicació	Carrer de la Constitució
Data de documentació	1230
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1560 - 1679
Observacions	

44. SANTA MARIA DE FELANITX

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Plaça de Santa Margalida
Data de documentació	1233
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data d'ampliació	1363 – 1376
Observacions	

45. SANTA MARIA DE MANACOR

Ubicació	Plaça del Rector Rubí
Data de documentació	1233
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1570 – 1602 / 1890
Observacions	

46. SANTA MARIA DE BELLVER (Sant Llorenç des Cardassar)

Ubicació	Carrer del Rector Pascual
Data de documentació	1234
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1360 / Finals del segle XVIII
Observacions	

47. SANTA MARIA DE VALLDEMOSSA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Plaça de Santa Catalina Tomàs
Data de documentació	1235
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data d'ampliació	1338 – 1408
Observacions	

48. SANT MIQUEL DE LLUCMAJOR

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer des Born
Data de documentació	Mesquita: 1235 Església: 1259
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de reconstrucció	1386
Observacions	

49. SANTA MARIA D'ALARÓ

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Plaça del Lledoner (los Damunt)
Data de documentació	1236
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1300
Observacions	

50. SANTA MARIA DE COSTITX

Ubicació	Plaça de l'Església
Data de documentació	1236
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1449 / 1696
Observacions	

51. SANT LLORENÇ DE SELVA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Plaça Major
Data de documentació	1236
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1301
Observacions	

52. SANT PERE DE SENCELLES

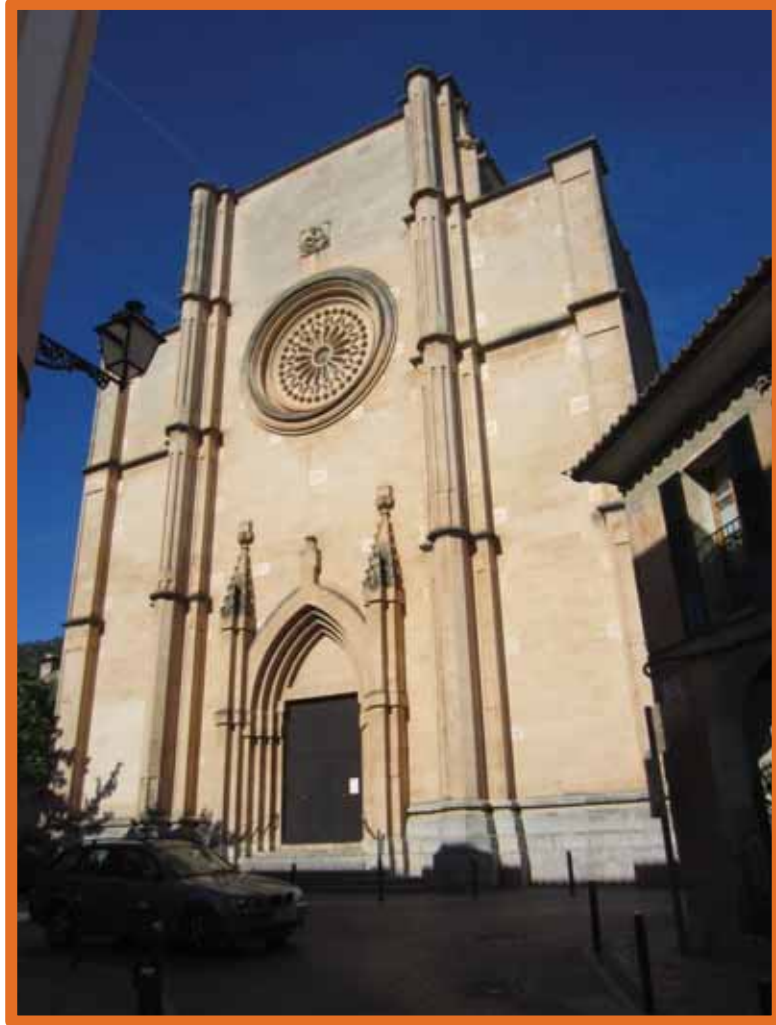
Ubicació	Plaça de la Vila
Data de documentació	1238
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Finals del segle XVII
Observacions	

53. SANTA MARIA DE BUNYOLA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer de l'Església
Data de documentació	1239
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de reconstrucció	A partir de 1300
Observacions	

54. SANT PERE D'ESPORLES

Ubicació	Plaça d'Espanya
Data de documentació	1239
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Finals del segle XVIII / 1904 - 1923
Observacions	

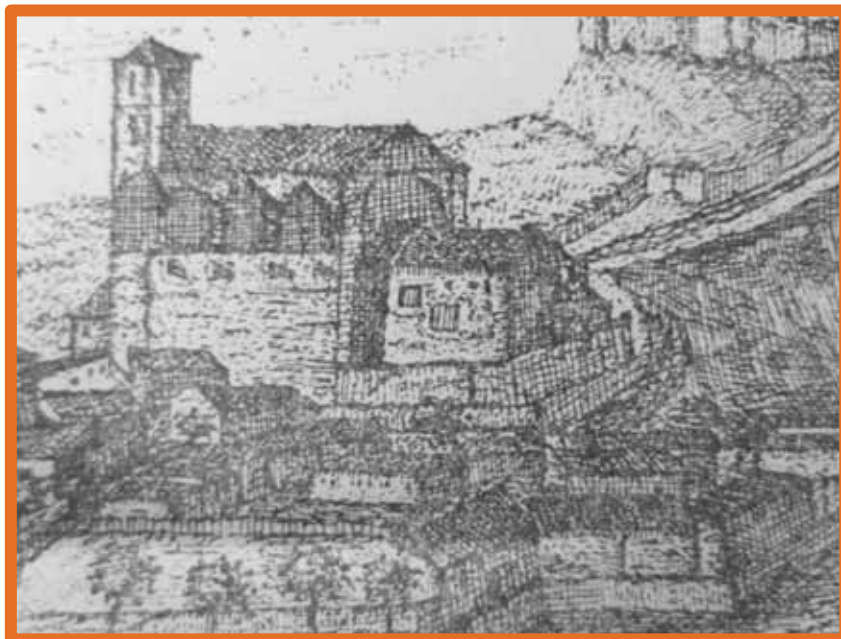
55. SANTA MARIA D'ANDRATX

Imatge: Desembarcament dels turcs de 1578 a Andratx (vista parcial).
Exvot anònim. Finals del segle XVII. Església parroquial de Santa Maria d'Andratx.

Ubicació	Travessia de n'Antoni Mulet
Data de documentació	1240
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Segle XV / 1703
Observacions	

56. SANTA MARIA D'ARTÀ

Imatge: gravat de Josep Muntaner. Any: 17??. Còpia de 1972.

Ubicació	Carrer de les Figueretes
Data de documentació	1240
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1573
Observacions	

57. SANTA MARIA DEL CAMÍ

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Mesquita: Son Torrella Església: Camí de Coanegra (els Hostals)
Data de documentació	Mesquita: 1240 Església: 1246
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1372
Observacions	

58. SANTA MARIA DE MARRATXÍ

Ubicació	Marratxinet
Data de documentació	1240
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	El temple fou novament construït el 1559 a la plaça de Pedro de Verí de sa Cabaneta i reformat l'any 1851

59. SANT PERE DE PETRA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Barri des Barracar
Data de documentació	1240
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1300
Observacions	

60. SANTA MARIA DE POLLENÇA

Ubicació	Plaça Major
Data de documentació	1240
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Segle XVIII
Observacions	

61. SANTA MARIA DE ROBINES (Binissalem)

Ubicació	Cementeri vell, camí de Robines
Data de documentació	1240
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Segle XIX
Observacions	

62. SANTA MARIA DE CASTELLITX (Algaida)

Ubicació	Castellitx
Data de documentació	1241
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	Parcialment ampliada els segles XVI - XVII

63. SANT JOAN DE FELANITX (Porreres)

Ubicació	Carrer de l'Hospital
Data de documentació	1242
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1a reconstrucció: finals del segle XIV. 2a reconstrucció: 1666
Observacions	El temple de 1666 fou edificat a la plaça de l'Església.

64. SANTA MARIA D'INCA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Plaça de Santa Maria la Major
Data de documentació	1242
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1300
Observacions	

65. SANTA MARIA DE PUIGPUNYENT

Ubicació	Plaça de Lleó XIII
Data de documentació	1242
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Segle XVIII
Observacions	

66. SANT ANDREU DE SANTANYÍ

Ubicació	Plaça Major
Data de documentació	1242
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	Reformada el segle XVI.

67. SANTA MARIA DE MONTUÏRI

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer del Molinar
Data de documentació	1243
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1300
Observacions	

68. SANT JAUME DE GUINYENT (Alcúdia)

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Camí de Can Bregat
Data de documentació	1244
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1300
Observacions	

69. SANT PERE D'ESCORCA

Ubicació	Carretera de Pollença a Andratx, km. 25
Data de documentació	1247
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

70. SANTA MARIA DE SINEU

Ubicació	Sa Plaça
Data de documentació	1247
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció / ampliació	1505 / 1880
Observacions	

71. SANT JOAN DE CALVIÀ

Ubicació	Plaça de l'Església
Data de documentació	1248
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data d'ampliació / reconstrucció	Ampliacions: 1580, 1602 i 1780. Reconstrucció: 1867.
Observacions	

72. SANT JULIÀ DE CAMPOS

Ubicació	Camí de Sant Blai
Data de documentació	1248
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	Ampliada el segle XVI

73. SANT MIQUEL DE CAMPANET

Ubicació	Pla de Tel
Data de documentació	1248
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	Ampliada el segle XV.

74. SANT BARTOMEU DE SÓLLER

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Plaça de la Constitució
Data de documentació	1248
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de reconstrucció	1370
Observacions	

75. SANT JOAN DE SINEU (Sant Joan)

Ubicació	Puig de Consolació
Data de documentació	1269
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1755 - 1780
Observacions	

ESGLÉSIES CONVENTUALS

76. SANTA MARIA D'ESPORLES

Imatge: Miquel Segura, *Possessions de Mallorca, volum II*, Campos, Edicions Teix, 1987.

Ubicació	Carretera de Banyalbufar, km. 15
Data de documentació	1233
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	Queden només algunes restes del que fou el primer convent del Cister a Mallorca.

77. SANTA MARIA DE BELLPUIG (Artà)

Ubicació	Camí de Bellpuig
Data de documentació	1237
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	Reformada el segle XVII.

78. LA SANTÍSSIMA TRINITAT DE MIRAMAR (Valldemossa)

Ubicació	Carretera de Valldemossa – Deia, km. 67,5
Data de documentació	1276
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XIX
Observacions	Una capella lateral de l'antiga església fou aprofitada i adaptada com a oratori de la possessió.

ESGLÉSIES HOSPITALÀRIES

79. SANT CRIST DE LA SANG D'INCA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

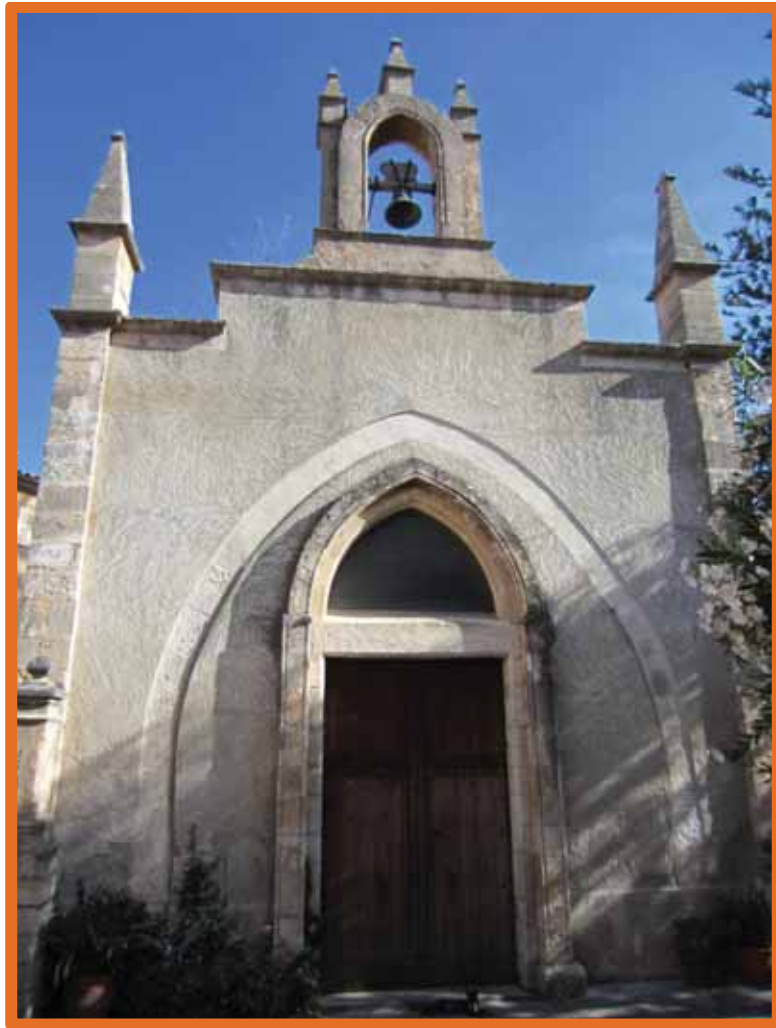
Ubicació	Plaça de Santa Maria la Major
Data de documentació	1271
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XIX
Observacions	

80. SANT ELM DE LA PALOMERA (Sant Elm)

Ubicació	Camí de sa Torre
Data de documentació	1279
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	Reformada el segle XVII

81. SANT JORDI DE SINEU

Ubicació	Carrer de l'Hospital
Data de documentació	1294
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Segle XVII
Observacions	

82. SANT JOAN D'ALGAIDA

Ubicació	Carrer de l'Església
Data de documentació	S/D
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1410
Observacions	L'actual església parroquial de Sant Pere i Sant Pau d'Algaida, que apareix a la fotografia, fou erigida al segle XVI al mateix solar que ocupà la primitiva capella hospitalària.

ESGLÉSIES PALATINES

83. SANT GABRIEL DEL CASTELL DEL REI (Pollença)

Imatge: *Palma de Mallorca artística, arqueològica, monumental*, Barcelona, 1897.

Ubicació	Puig del Castell del Rei
Data de documentació	1250
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XX
Observacions	

ESGLÉSIES SUFRAGÀNIES

84. SANTA MARIA DE FORNALUTX

Ubicació	Plaça d'Espanya
Data de documentació	1231
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data d'ampliació / reconstrucció	Segle XVI / 1613
Observacions	

85. CAPELLA DE PUNXUAT

Ubicació	Camí de Punxuat
Data de documentació	1233
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

86. SANT JOAN DE CANARROSSA (Sencelles)

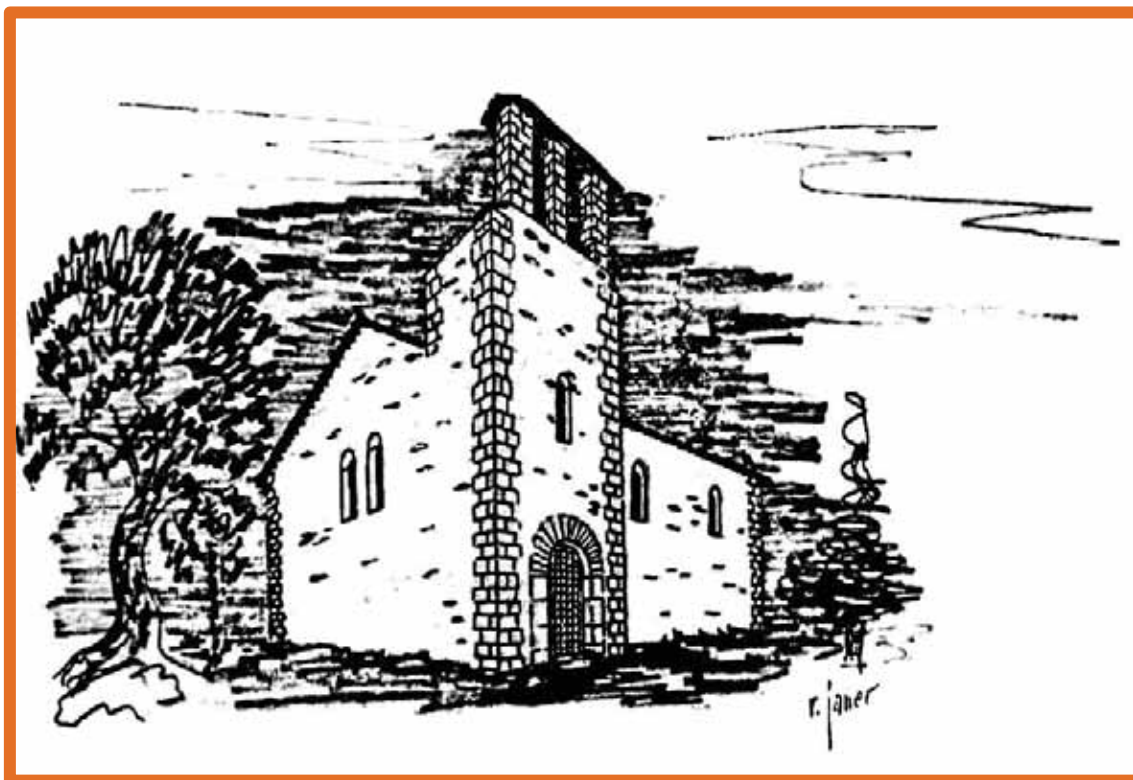
Ubicació	Camí de So na Rossa
Data de documentació	1247
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reforma i reconstrucció	Segle XVI
Observacions	

87. SANT SALVADOR D'ALMALLUTX (Escorca)

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carretera Escorca – Sóller
Data de documentació	1247
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

88. SANTA MARIA DE LLUC (Escorca)

Imatge: Perspectiva de l'antiga església de Santa Maria de Lluç.
El mur i l'espadanya es conserven actualment i formen part del mur lateral esquerre del creuer de la basílica.
Reconstrucció ideal de R. Janer. Rafael Juan M.SS.CC., « El maestro Jaime Blanquer en Lluç », a *BSAL*, 36 (1978).

Ubicació	Plaça dels Pelegrins, Lluç
Data de documentació	1247
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data d'ampliació / reconstrucció	Segle XIV / 1622
Observacions	

89. SANT JOAN DE SINEU (Sant Joan)

Ubicació	Puig de Consolació
Data de documentació	1249
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1755 - 1780
Observacions	

90. SANT BARTOMEU D'INCA

Ubicació	Carrer de les Monges
Data de documentació	1250
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1638 - 1671
Observacions	

91. SANT JOAN D'ESTELLENCES

Ubicació	Carrer del Rector Palmer
Data de documentació	1256
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Segle XVII
Observacions	

92. SANT MARTÍ DE LA COVA (Alcúdia)

Ubicació	Camí de Can Vauma
Data de documentació	1268
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	Restaurada: 1371 – 1373. Ampliada: 1632 – 1637.

93. SANT MIQUEL DE L'ULLASTRET (Campos)

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Desconeguda
Data de documentació	1268
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

94. SANTA MARGALIDA DE BINIFORANI (Bunyola)

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Camí de Biniforani
Data de documentació	1269
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

95. SANT LLORENÇ DE SA CALOBRA (Escorca)

Ubicació	Carretera de sa Calobra
Data de documentació	1274
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1791
Observacions	

96. SANTA CATERINA DEL PORT DE SÓLLER

Ubicació	Carrer de Santa Caterina d'Alexandria
Data de documentació	1281
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1543 – 1652
Observacions	

97. SANTA MARIA DE LA TORRE (Alcúdia)

Ubicació	Camí del Cementeri
Data de documentació	1282
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	Reformada i ampliada el segle XV.

98. SANT SALVADOR DE S'ALMUDAINA (Artà)

Ubicació	Almudaina d'Artà
Data de documentació	1282
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1825 – 1832
Observacions	

99. SANTA MARIA DE LLOSETA

Ubicació	Plaça d'Espanya
Data de documentació	1283
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1844 – 1862
Observacions	

100. SANTA MAGDALENA DEL PUIG D'INCA

Ubicació	Puig de Santa Magdalena
Data de documentació	1284
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	Reformes: 1530 i 1574. Ampliacions: 1885, 1900 i 1934.

101. SANTA MARGALIDA DE CRESTATX (sa Pobla)

Ubicació	Carretera de sa Pobla – Pollença
Data de documentació	1285
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció / ampliació	1820 / 1895
Observacions	

102. SANT FELIU DE CASTELL-LLUBÍ

Ubicació	Plaça de l'Església
Data de documentació	1297
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció / ampliació	1650 / 1870 – 1888
Observacions	

103. SANTA MARIA DE BANYALBUFAR

Ubicació	S'Era des Fossar
Data de documentació	S/D
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

104. SANTA MARIA DE L'OLIVAR DE S'ESGLAIETA (Esporles)

Ubicació	Plaça de l'Església
Data de documentació	S/D
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	Ampliació: 1530. Reforma: 1878 – 1879.

EIVISSA I FORMENTERA

ESGLÉSIES PARROQUIALS

105. SANTA MARIA D'EIVISSA (antiga mesquita)

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Plaça de la Catedral
Data de documentació	1235
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1300
Observacions	

106. SANTA MARIA DE LA MOLA DE FORMENTERA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	La Mola
Data de documentació	1246
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1349
Observacions	

MENORCA

ESGLÉSIES PARROQUIALS

107. SANTA MARIA DE CIUTADELLA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Plaça de la Catedral
Data de documentació	1287
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1300
Observacions	

108. ESGLÉSIA D'ARTRUTX (Ciutadella)

Ubicació	Camí de Sant Joan de Missa
Data de documentació	1287
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

109. ESGLÉSIA DE TRICAMPOS (Maó)

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Plaça de la Constitució
Data de documentació	1287
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1300
Observacions	

110. ESGLÉSIA DE TORXELLA (Mussaptà – Maó)

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Desconeguda
Data de documentació	1287
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1300
Observacions	

111. ESGLÉSIA DE L'ALANZELL (es Mercadal)

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Desconeguda
Data de documentació	1287
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1300
Observacions	

112. ESGLÉSIA DE SITLLATA (es Mercadal)

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Desconeguda
Data de documentació	1287
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1300
Observacions	

113. ESGLÉSIA DE FAVÀRITX (Alaior)

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Desconeguda
Data de documentació	1287
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1300
Observacions	

ESGLÉSIES CONVENTUALS

114. SANTA CLARA DE CIUTADELLA

Ubicació	Carrer del Dormidor de les Monges
Data de documentació	1287
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	A partir de 1940
Observacions	

115. SANT FRANCESC DE CIUTADELLA

Ubicació	Plaça del Born
Data de documentació	1287
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1587 – 1602
Observacions	

116. LES AGUSTINES DE CIUTADELLA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Desconeguda
Data de documentació	1287
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1300
Observacions	

117. SANTA CATERINA DE CIUTADELLA (la Mercè)

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Desconeguda
Data de documentació	1287
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1300
Observacions	

118. SANTA MARIA DEL TORO (Mercedaris)

Ubicació	Puig del Toro
Data de documentació	1287
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1670
Observacions	

119. SANT ANTONI DE VIANA DE BINISSAIDA (Maó)

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Binissaida
Data de documentació	1287
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1300
Observacions	

120. SANT JORDI DE MAÓ

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Desconeguda
Data de documentació	1289
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1300
Observacions	

121. LA SANTÍSSIMA TRINITAT DE CIUTADELLA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Desconeguda
Data de documentació	1287
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1300
Observacions	

ESGLÉSIES PALATINES

122. SANTA ÀGUEDA DEL CASTELL (Ferrerries)

Ubicació	Castell de Santa Àgueda
Data de documentació	1288
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

ROSSELLÓ I CERDANYA

ESGLÉSIES PARROQUIALS

123. SANT JAUME DE PERPINYÀ

Ubicació	Carrer de l'Església de Sant Jaume
Data de documentació	1244
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

124. SANT JAUME DE BELLVER DE CERDANYA

Ubicació	Carrer de l'Església
Data de documentació	1271
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

125. SANT JAUME DE VILAFRANCA DE CONFLENT

Ubicació	Plaça de l'Església
Data de documentació	Capella de Sant Pau: 1294 Torre: segle XIII - XIV
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	El claustre fou destruït i tan sols en queden algunes restes. La capella claustral de Sant Pau s'ha conservada i s'ha convertida en part d'un restaurant.

126. SANTA MARIA DEL TEMPLE DE PERPINYÀ

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Impàs de la Divisió
Data de documentació	1180
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XIX
Observacions	Fou consagrada el 1275, després de ser possiblement reconstruïda l'església en estil gòtic.

127. SANT SALVADOR DE PERPINYÀ

Ubicació	Carrer de la Costa de Sant Salvador
Data de documentació	1220
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1789
Observacions	Tan sols es conserva la sala capitular de Sant Miquel (1271).

128. NOSTRA SENYORA DE LA MERCÈ DE PERPINYÀ

Imatge: M. Durliat, *L'art en el regne de Mallorca*, Palma, Editorial Moll, 1964.

Ubicació	Plaça del Cerer
Data de documentació	1228
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1972
Observacions	

129. SANT FRANCESC DE PERPINYÀ

Ubicació	Carrer del Mariscal Foch
Data de documentació	1235 (1243)
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Nostra Senyora del Claustre: 1780. Església de Sant Francesc: 1843.
Observacions	Tan sols s'ha conservat la capella de Nostra Senyora dels Àngels (1270 – 1310).

130. SANT DOMÈNEC DE PERPINYÀ

Ubicació	Plaça de la Revolució Francesa
Data de documentació	1244
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

131. LA PENITÈNCIA DE PERPINYÀ

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer de l'Església de la Real
Data de documentació	1259
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1301
Observacions	

132. CLÀUSTRE DE SANTA MARIA D'ARLES

Ubicació	El Palau
Data de documentació	1261
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

133. SANTA CLARA DE PERPINYÀ

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Desconeguda. Fora murada, prop de la porta de Sant Martí.
Data de documentació	1263
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir de 1548
Observacions	

134. NOSTRA SENYORA DEL CARME DE PERPINYÀ

Ubicació	Carrer de Joan Vielledent
Data de documentació	1264
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

135. SANTA MAGDALENA DE PERPINYÀ

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer de Santa Magdalena
Data de documentació	1276
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1789
Observacions	

136. SANT FRANCESC DE VILAFRANCA DE CONFLENT

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer de Sant Francesc
Data de documentació	1281
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1674 – 1676
Observacions	

137. SANT DOMÈNEC DE PUIGCERDÀ

Ubicació	Passeig del 10 d'Abril
Data de documentació	1288
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

138. SANT DOMÈNEC DE COTLLIURE

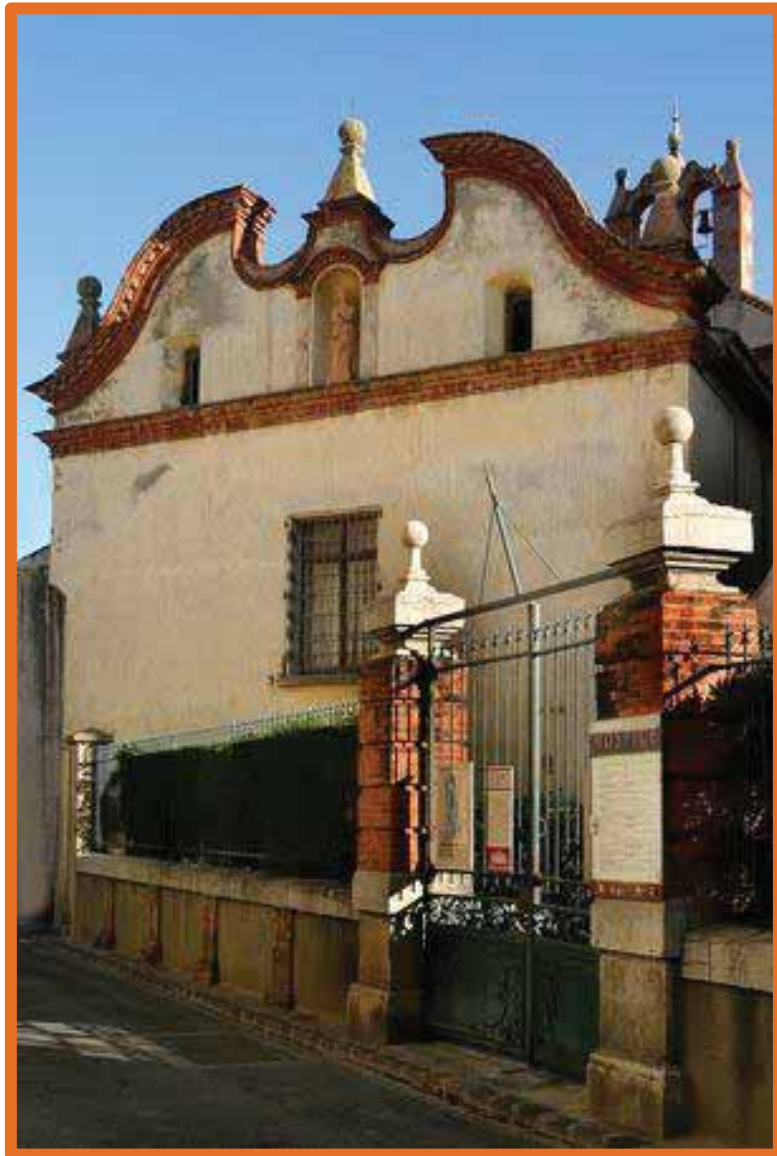
Ubicació	Carrer de la Democràcia
Data de documentació	1290
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

139. SANT LLÀTZER DE PERPINYÀ

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer de François Rabelais
Data de documentació	1195
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	Fou reconstruïda l'any 1243 fora murada, prop de la porta de Canet.

140. SANT JAUME D'ILLA

Ubicació	Carrer de l'Hospital
Data de documentació	Fundació: 1217. Construcció: 1236 – 1258.
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Segle XVII
Observacions	

ESGLÉSIES PALATINES

141. SANTA MAGDALENA DEL PALAU REIAL DE PERPINYÀ

Ubicació	Carrer dels Arquers
Data de documentació	1295
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

142. SANTA CREU DEL PALAU REIAL DE PERPINYÀ

Ubicació	Carrer dels Arquers
Data de documentació	1295
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

143. SANTA MAGDALENA DEL CASTELL REIAL DE COTLLIURE

Ubicació	Plaça de la República
Data de documentació	S/D
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	A partir de 1345
Observacions	

144. SANTA MARIA DEL PONT DE PERPINYÀ

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Devers la plaça de Joan Payrà
Data de documentació	1265
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1542
Observacions	

MONTPELLER

ESGLÉSIES CONVENTUALS

145. SANT DOMÈNEC

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Devers el carrer de l'Escola de Dret
Data de documentació	1220
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XVI
Observacions	

146. SANT FRANCESC

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer del Verdun
Data de documentació	1220
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XVI
Observacions	

147. SANTA EULÀLIA (la Mercè)

Ubicació	Carrer dels Clapiès
Data de documentació	1240
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1741 – 1748
Observacions	El temple medieval fou destruït el 1562.

148. SANTA CLARA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Avinguda de Georges Clemenceau
Data de documentació	1250
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XVI
Observacions	

149. NOSTRA SENYORA DEL CARME

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	1a església: Carrer del Faubourg Boutonnet 2a església: Boulevard Pasteur
Data de documentació	1a església: 1253. 2a església: 1256.
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1a església: 1256. 2a església: 1361.
Observacions	

150. SANT AGUSTÍ

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer Proudhon
Data de documentació	1256
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1562
Observacions	

151. LES DOMINÍQUES

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer de l'Escola de Dret
Data de documentació	1284
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XIV
Observacions	

152. SANT JAUME

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer del Faubourg de Saint-Jaumes
Data de documentació	1220
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XVI
Observacions	

153. ELS TRINTARIS DE SANT MAUR

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Devers l'avinguda de Sant Maur
Data de documentació	S/D
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XVI
Observacions	

ESGLÉSIES PALATINES

154. SANTA MARIA DEL PALAU REIAL

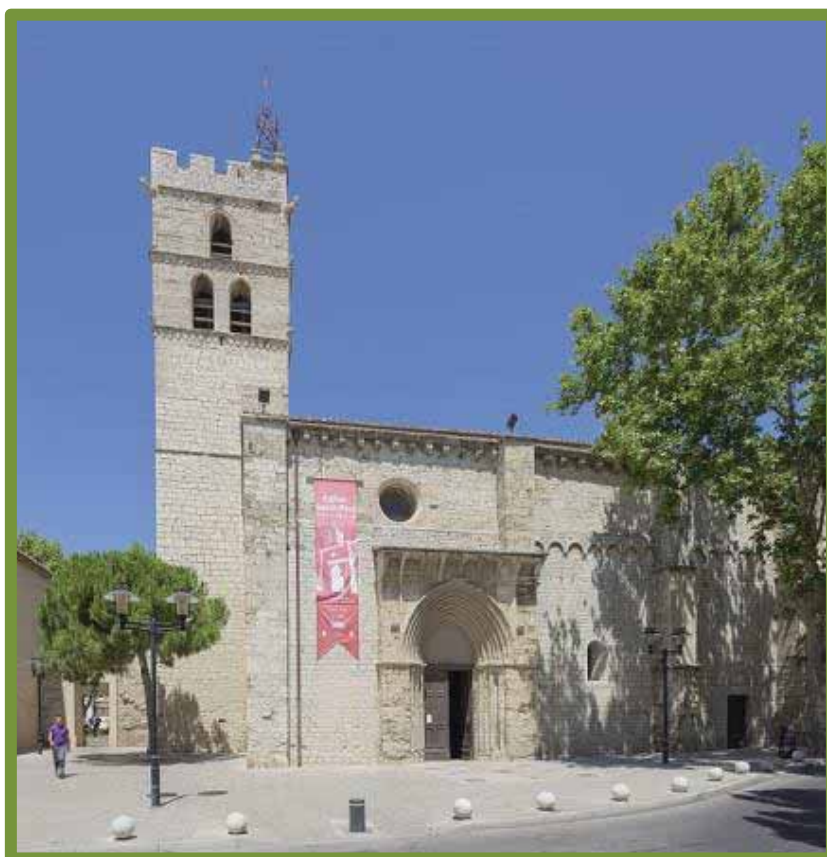
SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer Foch
Data de documentació	1246
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XVI
Observacions	

OMELADÈS

ESGLÉSIES PARROQUIALS

155. SANT PAU DE FRONTINHAN

Ubicació Carrer de Sant Pau

Data de documentació S/D

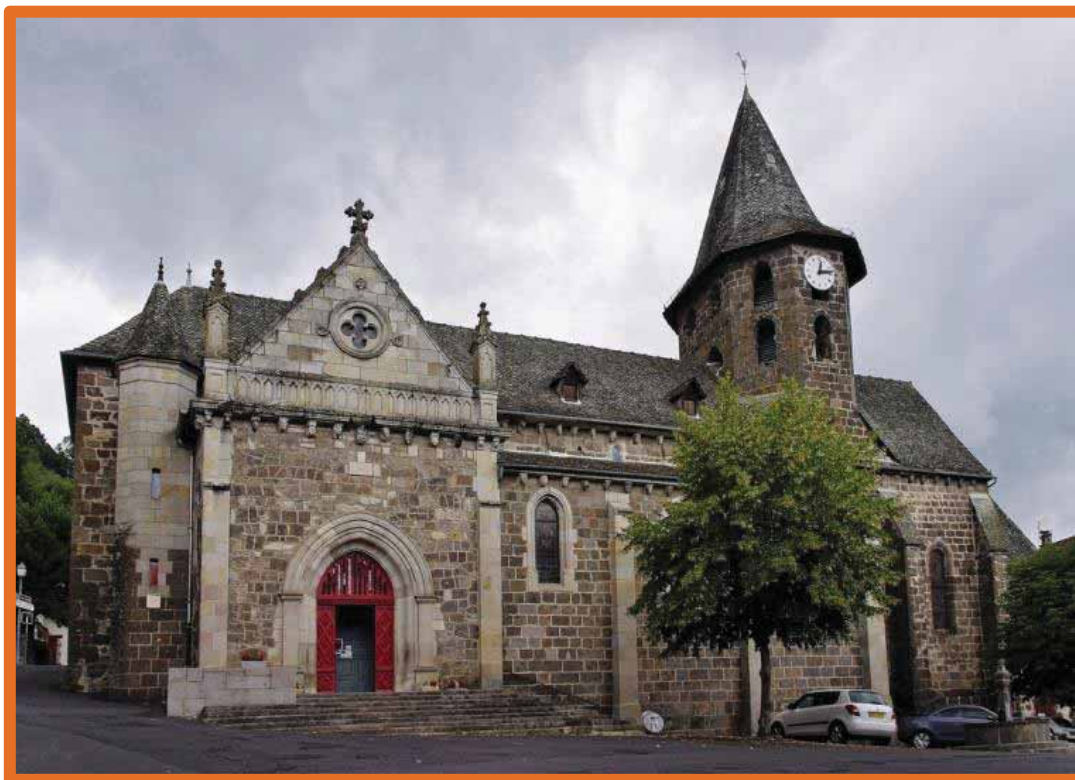
Estat de conservació CONSERVADA

Observacions

CARLADÈS

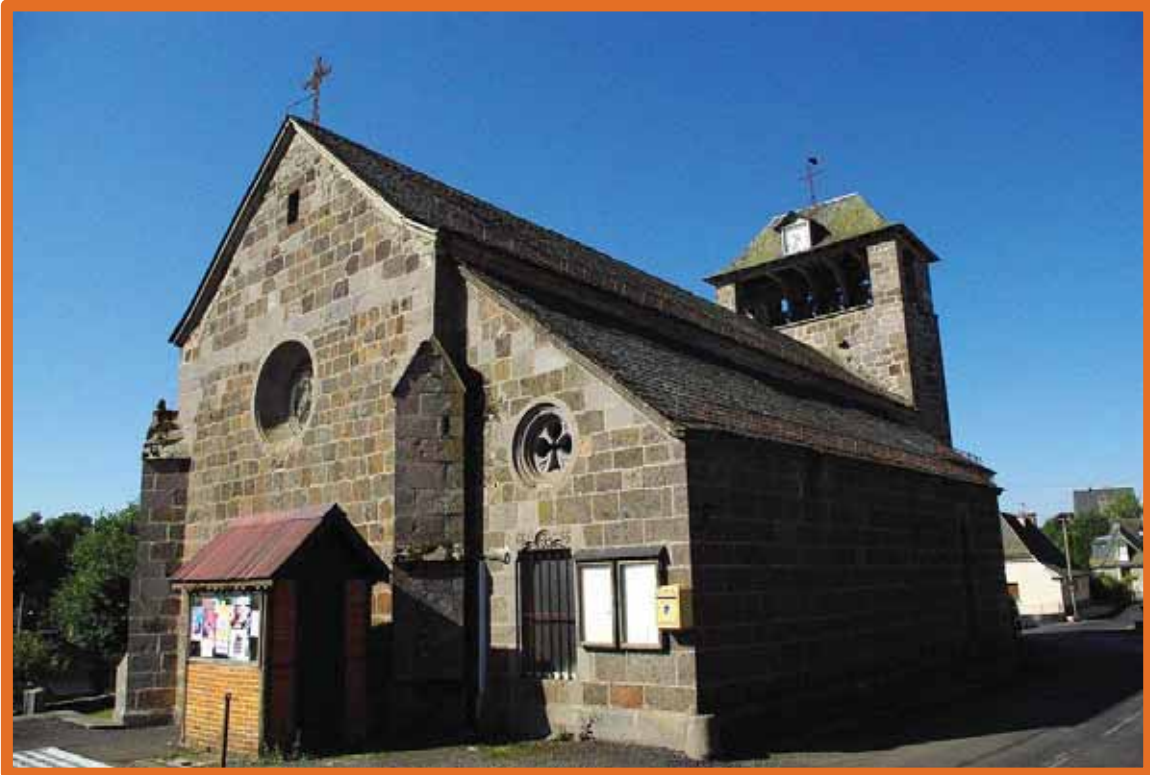
ESGLÉSIES PARROQUIALS

156. SANT PERE DE VIC DE CARLADÈS

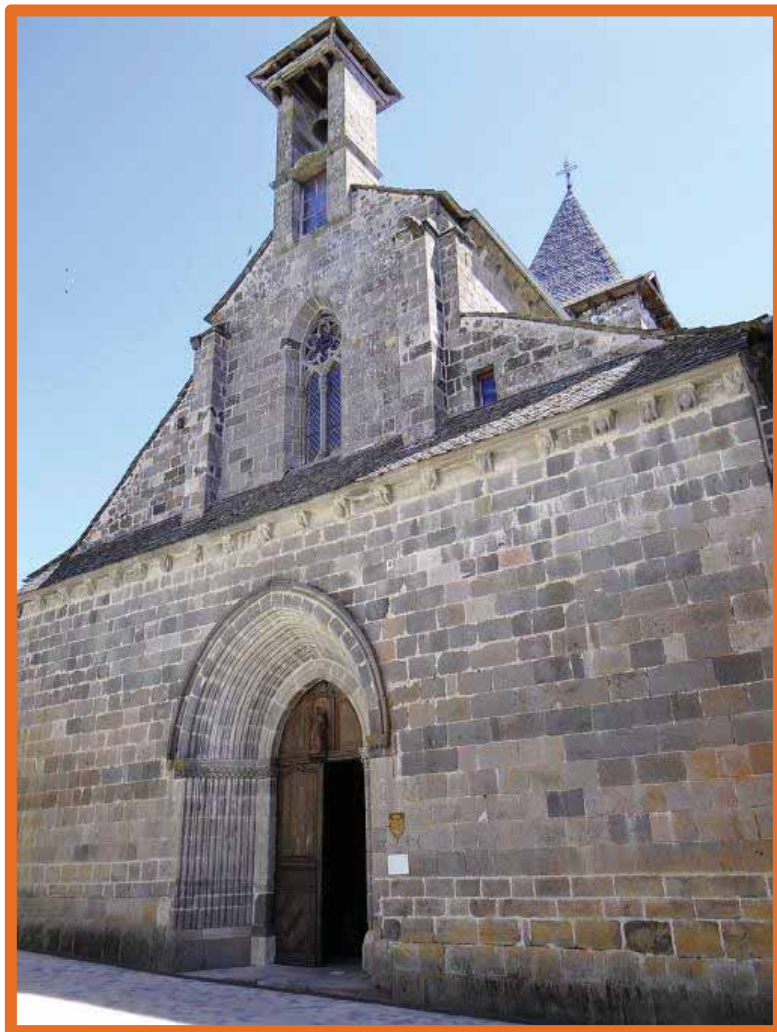
Ubicació	Plaça de l'Església
Data de documentació	1265
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Nau: Segle XV
Observacions	Del segle XIII únicament en resta l'absis.

157. SANT SATURNÍ DE PAULHENC

Ubicació	Le Bourg
Data de documentació	S/D
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Segle XV
Observacions	

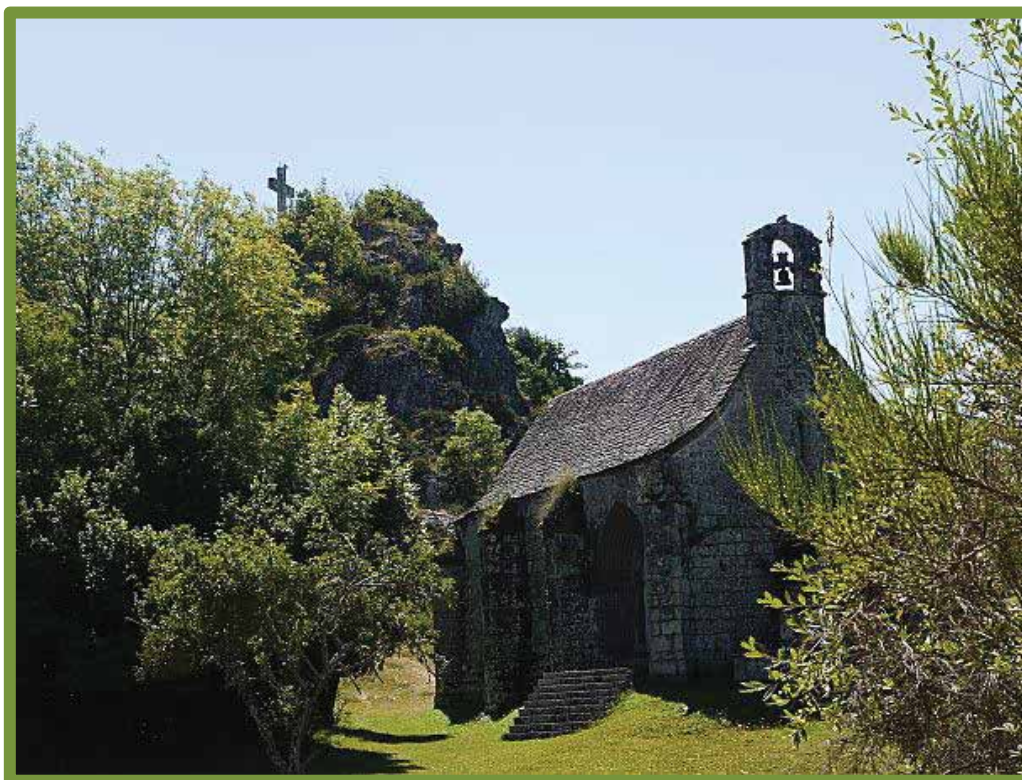
158. SANT TOMÀS DE CANTERBURY DE LO MUR DE BARRÈS

Ubicació	Carrer de l'Església
Data de documentació	S/D
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Absis: segle XVII
Observacions	Fou construïda entre els segles XII i XIII.

ESGLÉSIES PALATINES

159. LA TRINITAT I SANTA MARIA DEL CASTELL DE TURLANDE

Ubicació	Castell de Turlande
Data de documentació	S/D
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

SEGLE XIV

MALLORCA

CIUTAT DE MALLORCA

ESGLÉSIES PARROQUIALS

160. SANTA CREU

Ubicació	Plaça de la Porta de Santa Catalina
Data de documentació	Cripta: devers el 1300. Església: 1335.
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

161. SANT NICOLAU VELL

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Plaça del Rosari
Data de documentació	Erigida en parròquia el 1302.
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1836
Observacions	

162. SANT NICOLAU DE BARI

Ubicació	Carrer de Sant Nicolau
Data de documentació	1343
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Segle XV / 1681
Observacions	Fou reformada entre 1885 i 1899.

163. SANT JAUME

Ubicació	Carrer de Sant Jaume
Data de documentació	1320
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

164. SANT MIQUEL

Ubicació	Carrer de Sant Miquel
Data de documentació	Campanar: 1327. Església: 1390.
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1632
Observacions	

165. NOSTRA SENYORA DEL CARME

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	La Rambla
Data de documentació	1302
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1836
Observacions	Reconstruïda: primera meitat del segle XV. Reformada: segona meitat del segle XV. Reconstruïda: segle XVIII.

166. LA PENITÈNCIA

Ubicació	Plaça de Sant Jeroni
Data de documentació	1312
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1547 – 1589
Observacions	

167. SANTA MAGDALENA

Ubicació	Plaça de Santa Magdalena
Data de documentació	1332
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Segle XVIII
Observacions	

168. NOSTRA SENYORA DE MONTSERRAT

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Desconeguda
Data de documentació	1302
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

169. SANT ANTONI DE PÀDUA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Plaça de Sant Antoni
Data de documentació	1309
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XVII
Observacions	

170. SANT NICOLAU DE PORTOPÍ

Ubicació	Carrer de les Rafaletes
Data de documentació	Fundació d'un hospital: 1340.
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

171. SANTA CATERINA

Imatge: retaule de Sant Jordi. Pere Niçard i Rafel Mòger (1468-1470). Museu Diocesà de Mallorca.

Ubicació	Sa Feixina
Data de documentació	1344
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

ESGLÉSIES CATEDRALÍCIES

172. CATEDRAL DE SANTA MARIA

Ubicació	Plaça de la Seu
Data de documentació	1306
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

ESGLÉSIES PALATINES

173. SANT MARC DEL CASTELL DE BELLVER

Ubicació	Puig de sa Mesquida
Data de documentació	1300
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

174. SANT HONORAT

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Call menor
Data de documentació	1316
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XVII
Observacions	

175. SANTA FE

Ubicació	Carrer de Montisyon
Data de documentació	1317
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1571 – 1683
Observacions	

175.1. SANTA FE

Ubicació	Carrer de Santa Fe
Data de documentació	1324
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

MALLORCA

PART FORANA

ESGLÉSIES PARROQUIALS

176. SANT JULIÀ DE CAMPOS

Ubicació	Carrer de la Parròquia
Data de documentació	A partir de 1300
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1a reconstrucció: segle XVI. 2a reconstrucció: 1858.
Observacions	

177. SANTA MARIA D'ALARÓ

Ubicació	Plaça de la Vila
Data de documentació	A partir de 1300
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1626 - 1785
Observacions	De l'església del segle XIV tan sols se'n conserva el cos inferior i el portal d'accés al campanar.

178. SANTA MARIA DE BELLVER (Sant Llorenç des Cardassar)

Ubicació	Carrer del Rector Pascual
Data de documentació	1360
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Finals del segle XVIII
Observacions	

179. SANT MATEU DE BUNYOLA

Ubicació	Carrer de l'Església
Data de documentació	A partir de 1300
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Segle XVII
Observacions	

180. SANT BARTOMEU DE MONTUÏRI

Ubicació	Plaça Major
Data de documentació	A partir de 1300
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reforma / reconstrucció	Segle XVI / Finals del segle XVII
Observacions	

181. SANTA MARIA DE ROBINES DE BINISSALEM

Ubicació	Carrer de l'Església
Data de documentació	A partir de 1300
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1a reconstrucció: finals del segle XVI – principis del segle XVI. 2a reconstrucció: segle XVIII.
Observacions	

182. SANTA MARIA D'INCA

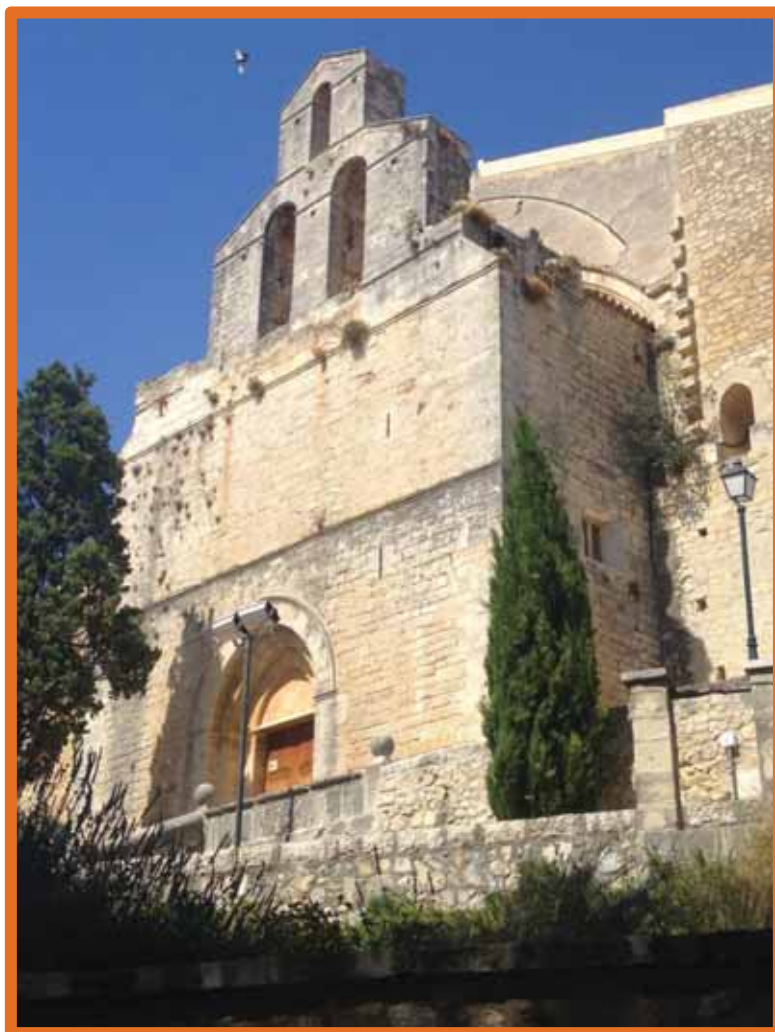
Ubicació	Plaça de Santa Maria la Major
Data de documentació	1300 – 1330
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Segle XVIII
Observacions	

183. SANT ANDREU DE SANTANYÍ

Ubicació	Plaça Major
Data de documentació	1300 – 1330
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	L'absis d'aquesta església fou reconstruït durant el segle XVI.

184. SANT LLORENÇ DE SELVA

Ubicació	Plaça Major
Data de documentació	1301
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data d'ampliació / reconstrucció	Segle XVII / 1855
Observacions	

185. SANT JAUME D'ALCÚDIA

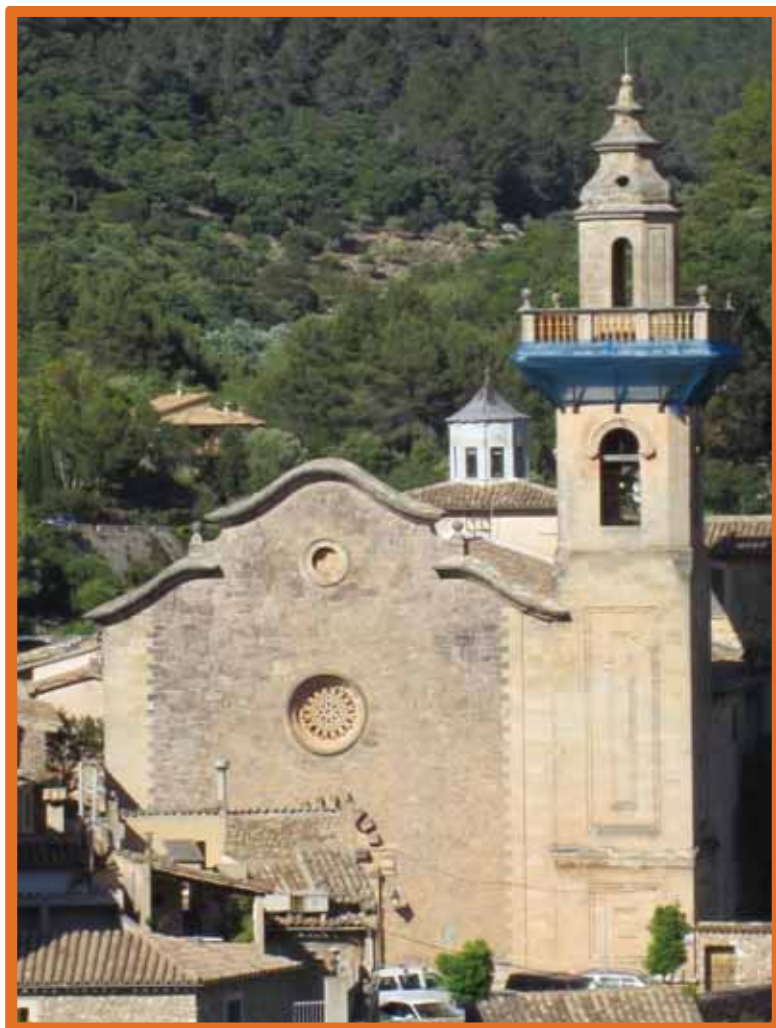

Imatge: L. S. Habsburgo Lorena, *Las Baleares, descritas por la palabra y el grabado*, Tomo VIII, Mallorca (Parte especial), Palma, "Sa Nostra" Caja de Baleares, 1992.

Ubicació	Plaça de Jaume Ques, prevere
Data de documentació	1302 – 1340
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	A partir de 1870
Observacions	

186. SANTA MARIA DE VALLDEMOSSA

Ubicació	Plaça de Santa Catalina Tomàs
Data de documentació	1338
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data d'ampliació / reconstrucció	1350 – 1408 / Segles XVII - XVIII
Observacions	

187. SANT MIQUEL DE FELANITX

Ubicació	Plaça de Santa Margalida
Data de documentació	1363
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data d'ampliació / reconstrucció	1415 – 1442 / 1551 - 1597
Observacions	

188. SANT BARTOMEU DE SÓLLER

Ubicació	Plaça de la Constitució
Data de documentació	1370
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Segle XVIII
Observacions	A la façana lateral, al costat del campanar de l'actual església, encara es poden veure les restes de la façana del temple medieval.

189. SANTA MARIA DEL CAMÍ

Ubicació	Carrer del Rector Móra
Data de documentació	1372
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Segle XVIII
Observacions	

190. SANT MIQUEL DE LLUCMAJOR

Imatge: B. Font Obrador, *Història de Llucmajor. De la prehistòria al segle XVI*, Volum I, Palma de Mallorca, 1972.

Ubicació	Carrer del Born
Data de documentació	1386
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1784 – 1822
Observacions	

191. SANT JOAN DE PORRERES

Ubicació	Plaça de l'Església
Data de documentació	S/D
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data d'ampliació / reconstrucció	1530 – 1540 / 1666
Observacions	

ESGLÉSIES CONVENTUALS

192. SANT FRANCESC D'INCA

Imatge: A. Quetglas Martorell. Font: G. Pieras Salom, *Inca fotogràfica*, Inca, Gràfiques Mallorca, 2001.

Ubicació	Glorieta del Pare Miquel Colom
Data de documentació	Fundació: 1325. Inici de la construcció: 1341.
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Segle XVIII
Observacions	

ESGLÉSIES SUFRAGÀNIES

193. SANT JOAN BAPTISTA DE SÓLLER

Ubicació	Carrer de l'Hospici
Data de documentació	1322
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Segle XVI / 1829
Observacions	

194. SANT CRIST DE LA SANG DE POLLENÇA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer del Lleó
Data de documentació	1343
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

195. SANT JAUME D'ALCÚDIA

Ubicació	Carrer de Sant Jaume
-----------------	----------------------

Data de documentació	1345
-----------------------------	------

Estat de conservació	CONSERVADA
-----------------------------	-------------------

Observacions	
---------------------	--

196. SANT CRIST DE LA SANG DE MANACOR

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Desconeguda
Data de documentació	S/D
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

197. CAPELLA DEL PALAU REIAL DE VALLDEMOSSA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Plaça de Cartoixa
Data de documentació	A partir de 1300
Estat de conservació	DESSTRUÏDA
Data de destricció	1446
Observacions	

198. CAPELLA DEL PALAU REIAL DE MANACOR

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Plaça del Rector Rubí
Data de documentació	A partir de 1300
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

199. CAPELLA DE SANT MARC DE SINEU

Ubicació	Carrer del Palau
Data de documentació	A partir de 1300
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1583 - 1585
Observacions	

**200. CAPELLA DE SANT BERNAT DEL CASTELL DE SANTUERI
(FELANITX)**

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Puig de Santueri
Data de documentació	1311
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

201. CAPELLA DE SANTA MARIA DEL CASTELL D'ALARÓ

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Puig del Castell d'Alaró
Data de documentació	1322
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

ESGLÉSIES SUFRAGÀNIES

202. SANT ANTONI ABAD DE SA POBLA

Ubicació	Carrer de Nostra Senyora de Lourdes
Data de documentació	A partir de 1300
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1697
Observacions	

203. SANT JOAN DE DEIÀ

Ubicació	Plaça de l'Església
Data de documentació	A partir de 1300
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1583 / Finals del segle XVIII
Observacions	

204. SANT JOAN DE CAPDEPERA

Ubicació	Castell de Capdepera
Data de documentació	1300 -1323
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	Ampliada els segles XVI, XVII i XVIII.

205. SANTA LLÚCIA DE MANCOR DE LA VALL

Ubicació	Puig de Santa Llúcia
Data de documentació	1341
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

206. NOSTRA SENYORA DE SANT SALVADOR DE FELANITX

Ubicació	Puig de Sant Salvador
Data de documentació	1348 – 1349
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1707 – 1716
Observacions	

207. SANTA MARIA DEL PUIG DE POLLENÇA

Ubicació	Puig de Maria
Data de documentació	1348 – 1349
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	Reformada: 1741 – 1743. Ampliada: 1892.

208. NOSTRA SENYORA DEL ROSER DE POLLENÇA

Ubicació	Carrer del Roser Vell
Data de documentació	S/D
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció / reforma	1500 – 1520 / Segle XIX
Observacions	

EIVISSA I FORMENTERA

ESGLÉSIES PARROQUIALS

209. SANTA MARIA D'EIVISSA

Ubicació	Plaça de la Catedral
Data de documentació	A partir de 1300
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1712 - 1728
Observacions	

ESGLÉSIES SUFRAGÀNIES

210. SANT JORDI DEL QUARTÓ DE SES SALINES

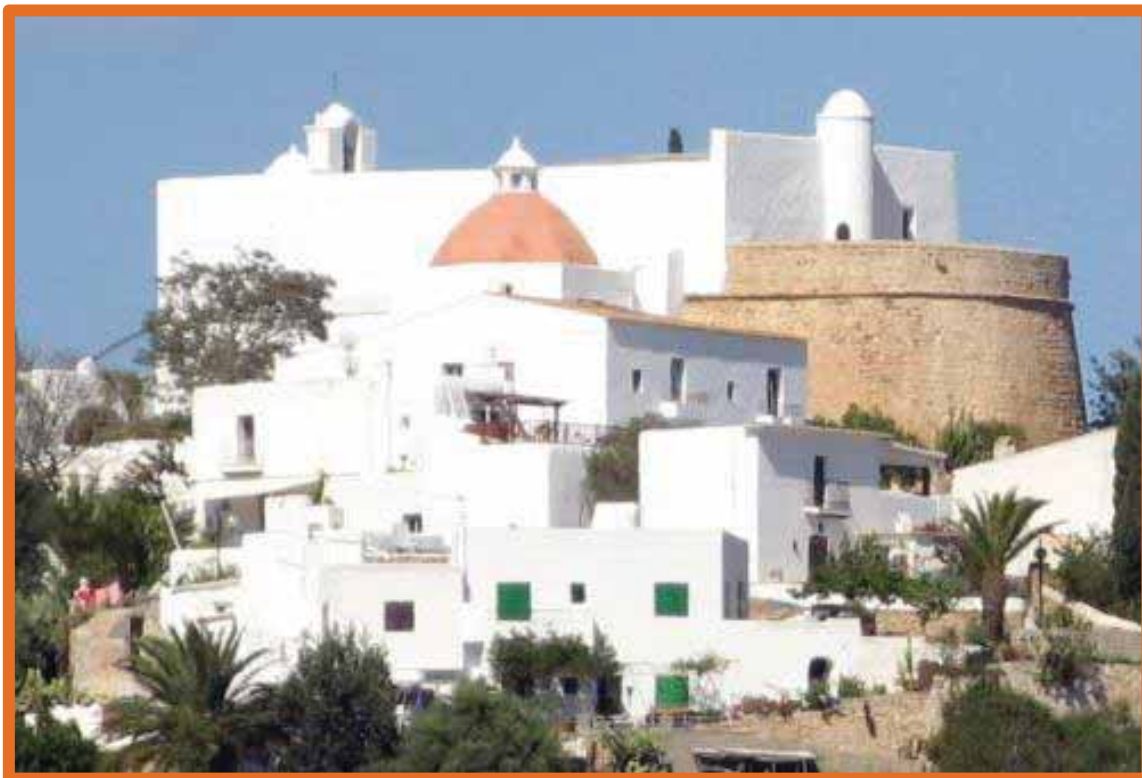
Ubicació	Avinguda de Vicent Serra
Data de documentació	A partir de 1300
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	Ampliada: segles XVI, XVIII, XIX.

211. SANT MIQUEL DEL QUARTÓ DE BALANSAT

Ubicació	Puig de Missa de Sant Miquel
Data de documentació	A partir de 1300
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	Ampliada: segles XVI, XVII i XVIII.

212. SANTA EULÀLIA DEL QUARTÓ DEL REI

Ubicació	Puig de Missa de Santa Eulàlia
Data de documentació	A partir de 1300
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1568
Observacions	

213. SANT ANTONI DEL QUARTÓ DE PORTMANY

Ubicació	Plaça de l'Església
Data de documentació	1305
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1577
Observacions	

214. SANT SALVADOR D'EIVISSA

Ubicació	Plaça de la Catedral
Data de documentació	Construcció: probablement a partir de 1300. Documentació: 1364.
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Segle XV
Observacions	

215. SANT VALERO DE FORMENTERA

Ubicació	Vila de Sant Francesc
Data de documentació	1369
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

MENORCA

ESGLÉSIES PARROQUIALS

216. SANTA MARIA DE CIUTADELLA

Ubicació Plaça de la Catedral

Data de documentació 1301

Estat de conservació **CONSERVADA**

Observacions

217. SANT JOAN DE MONASTRELL DE CIUTADELLA

Ubicació	Camí de Sant Joan de Missa
Data de documentació	1301
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	Reformada: segle XVI. Ampliada: segle XVII.

218. SANT BARTOMEU DE FERRERIES

Ubicació	Plaça de l'Església
Data de documentació	1301
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1695
Observacions	

219. SANTA CREU DE LLORIAC (es Mercadal)

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Desconeguda
Data de documentació	1301
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	A partir del segle XV
Observacions	

220. SANTA EULÀLIA D'ALAIOR

Ubicació	Carrer des Retxats
Data de documentació	1301
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1674 – 1690
Observacions	

221. SANT LLORENÇ DE BINIXEMS

Ubicació	Camí de Binixems
Data de documentació	1301
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	A partir de 1654
Observacions	

222. SANTA MARIA DE MAÓ

Ubicació	Plaça de la Constitució
Data de documentació	1301
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1a reconstrucció: 1535. 2a reconstrucció: 1748 – 1772.
Observacions	

ESGLÉSIES HOSPITALÀRIES

223. SANTA MAGDALENA DE CIUTADELLA

Ubicació	Carrer de l'Hospital de Santa Magdalena
Data de documentació	A partir de 1300
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1527
Observacions	

ESGLÉSIES SUFRAGÀNIES

224. ESGLÉSIA DE CURNIOLA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Desconeguda
Data de documentació	1301
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

225. SANT NARCÍS DES MERCADAL

Ubicació	Carrer de Sant Martí
Data de documentació	1301
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	A partir de 1767
Observacions	

226. SANT JOAN DELS VERGERS DE MAÓ

Ubicació	Pla dels Vergers
Data de documentació	Construcció: segle XIV. Documentació: 1535.
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	Reformada: segles XVI i XIX.

227. SANT ANTONI ABAT DE MAÓ

Ubicació

Carrer de s'Arraval

Data de documentació

Construcció: segle XIV.

Documentació: 1558.

Estat de conservació

RECONSTRUÏDA

Data de reconstrucció

Nau: 1605 – 1608.

Façana: 1790.

Observacions

Tot i que al segle XVII la nau fou ampliada, sembla que el tram del presbiteri formaria part de la primitiva església.

ROSSELLÓ I Cerdanya

ESGLÉSIES PARROQUIALS

228. NOSTRA SENYORA DE LA REAL DE PERPINYÀ

Ubicació	Carrer de l'Església de la Real
Data de documentació	1301
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

229. SANT MATEU DE PERPINYÀ

Ubicació	Entre l'actual carrer dels Reis de Mallorca i el carrer de les Comares.
Data de documentació	1301
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1650 – 1679
Observacions	El temple del segle XIV fou destruït i es reconstruí al carrer Gran de la Moneda.

230. SANT JOAN BAPTISTA DE PERPINYÀ

Ubicació	Plaça de Léon Gambetta
Data de documentació	1324
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

231. SANTA MARIA DEL PRAT D'ARGLERS

Ubicació	Carrer de la República
Data de documentació	1341
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

232. SANTA MARIA DE BAIXÀS

Ubicació	Plaça de la Bastilla
Data de documentació	925
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	L'església fou ampliada mitjançant la construcció de capelles entre els segles XVI i XIX.

ESGLÉSIES CONVENTUALS

233. CLAUSTRE DEL MONESTIR DE SANTA MARIA DE PAÇÀ

Ubicació	Paçà
Data de documentació	1307
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

234. SANT AGUSTÍ DE PERPINYÀ

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	El Vernet
Data de documentació	1317
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1326
Observacions	Posteriorment fou reconstruïda al carrer de Sant Agustí de Perpinyà el 1425 i finalment destruïda el 1789.

235. SANT FRANCESC DE PUIGCERDÀ

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Als voltants de la plaça del Call
Data de documentació	1338
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1836
Observacions	

ESGLÉSIES CATEDRALÍCIES

236. SANTA EULÀLIA I SANTA JÚLIA D'ELNA

Ubicació	Plaça de l'Església
Data de documentació	Bisbat documentat el 571
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	Entre els segles XIII i XIV es construïren diverses capelles gòtiques.

237. SANT GUILLEM DE PERPINYÀ

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer de l'Almirall Barrera
Data de documentació	1300
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

MONTPELLER

ESGLÉSIES HOSPITALÀRIES

238. LA MISERICÒRDIA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Entre el carrer de Castilhon i el carrer d'André Michel
Data de documentació	1309
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XVI
Observacions	

239. ELS TRINITARIS DE SANT ANTONI

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Entre la plaça d'Émile Combes i el carrer de Lakanal
Data de documentació	1320
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XVI
Observacions	

240. SANTA MAGDALENA

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Boulevard de Georges Clemenceau
Data de documentació	1328
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XVI
Observacions	

241. SANT MARÇAL

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Barri de Sant Gili
Data de documentació	1341
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XVI
Observacions	

242. SANT SALVADOR

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Barri de la Saunerie
Data de documentació	1343
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XVI
Observacions	

243. SAINT-ACASSE

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer de l'École Normale
Data de documentació	S/D
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XVI
Observacions	

244. ESGLÉSIA DE L'HOSPITAL BOUTOUNNET

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Carrer del Faubourg Boutonnet
Data de documentació	S/D
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	Segle XVI
Observacions	

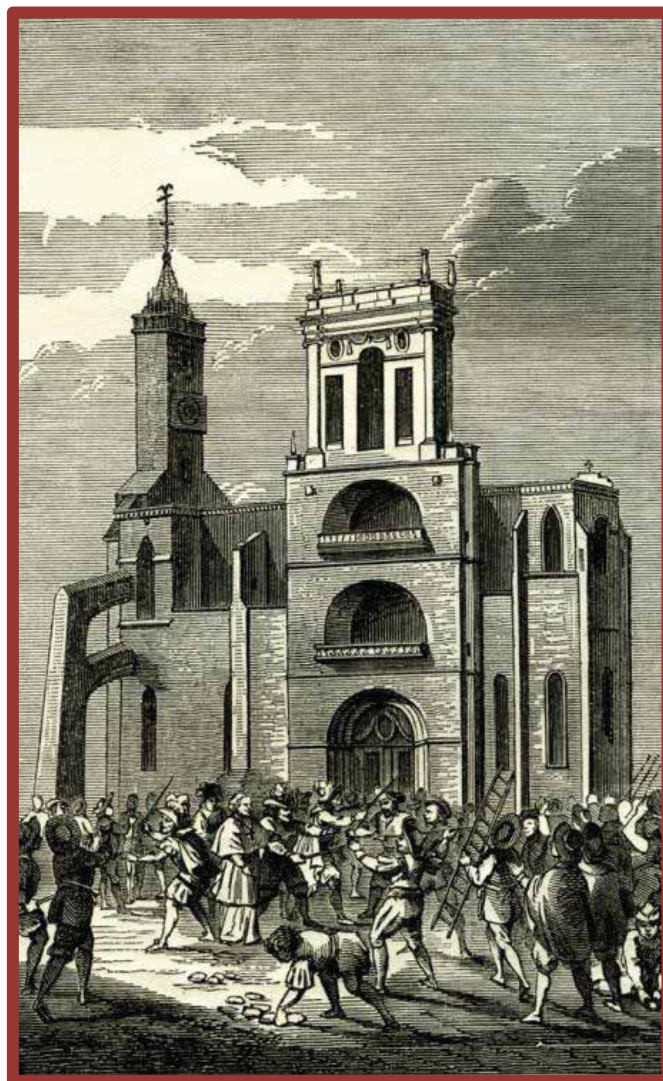
ESGLÉSIES CATEDRALÍCIES

245. SANT PERE DE MAGALONA

Ubicació	Vilanòva de Magalona
Data de documentació	Fundació: 1030. Construcció de les torres: 1276 – 1349.
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

246. SANTA MARIA DE LES TAULES

Imatge: Ville de Montpellier.

Ubicació	Plaça de Jean Jaurès
Data de documentació	1090
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	1230
Observacions	L'església del segle XIII fou reconstruïda el segle XVII i finalment destruïda el 1789.

247. SANT PAU

Ubicació	Carrer de Sant Cosme
Data de documentació	1204 – 1349
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1860 - 1868
Observacions	

248. SANTA ANNA

Ubicació	Plaça de Santa Anna
Data de documentació	1204 – 1349
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1a reconstrucció: segle XVI. 2a reconstrucció: 1866.
Observacions	

249. SANT MATEU

Ubicació	Carrer de Germain
Data de documentació	1204 – 1349
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	1617 - 1626
Observacions	

OMELADÈS

ESGLÉSIES PARROQUIALS

250. SANT VICENÇ DE POPIAN

Ubicació	Carrer de l'Església
Data de documentació	S/D
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

251. SANTA CECÍLIA DE LOPIAN

Ubicació	Als afores de la vila de Lopian
Data de documentació	S/D
Estat de conservació	CONSERVADA
Observacions	

CARLADÈS

ESGLÉSIES PARROQUIALS

252. SANT BARTOMEU DE CALVINET

Ubicació	Carrer d'Eustache de Beaumarchais
Data de documentació	1330
Estat de conservació	RECONSTRUÏDA
Data de reconstrucció	Nau: a partir de 1840.
Observacions	L'absis i la sagristia daten del segle XIV.

ESGLÉSIES CONVENTUALS

253.SANTA CLARA DE BOISSET

SENSE DOCUMENT GRÀFIC

Ubicació	Desconeguda
Data de documentació	1323
Estat de conservació	DESTRUÏDA
Data de destrucció	S/D
Observacions	

ANNEX 3. CATÀLEG CARTOGRÀFIC

El catàleg cartogràfic està format per tota una sèrie de mapes que es corresponen a tots els territoris que formaren part de la Corona de Mallorca. També he considerat important incloure tota una sèrie de plànols de les ciutats i les viles més importants de la Corona, pel que fa a les viles, sobretot aquelles en les que s'hi construï més d'un edifici religiós. Tant els mapes com els plànols estan organitzats per segles, i en ells hi he situat totes les construccions que foren aixecades a l'època estudiada, tot i que en el cas de les Balears, també hi he inclòs un plànol de la Ciutat de Mallorca on es contempen totes les possibles mesquites, ben igual que les que foren construïdes a la Part Forana. En el cas de la ciutat senyorial de Montpeller, un dels plànols recull la xarxa d'esglésies parroquials i sufragànies ja establerta al segle XI. Així doncs, en els mapes i plànols he emprat un color diferent depenent del tipus d'església de la que es tracta : vermell per a les parroquials, verd per a les conventuals, blau per a les hospitalàries, fúcsia per a les catedralícies, groc per a les palatines i finalment, violeta per a les sufragànies.

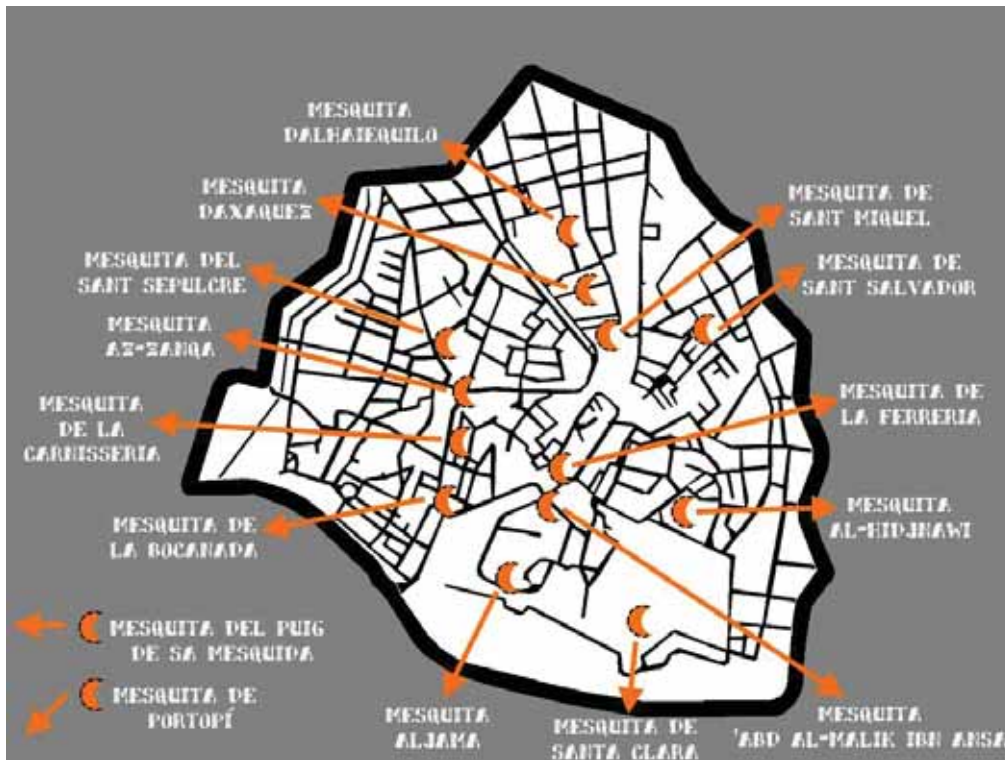
Llegenda:

- **MESQUITTES**
- **ESGLÉSIES PARROQUIALS**
- **ESGLÉSIES CONVENTUALS**
- **ESGLÉSIES HOSPITALÀRIES**
- **ESGLÉSIES CATEDRALÍCIES**
- **ESGLÉSIES PALATINES**
- **ESGLÉSIES SUFRAGÀNIES**

MAPA DELS TERRITORIS DE LA CORONA DE MALLORCA
(1276 – 1349)

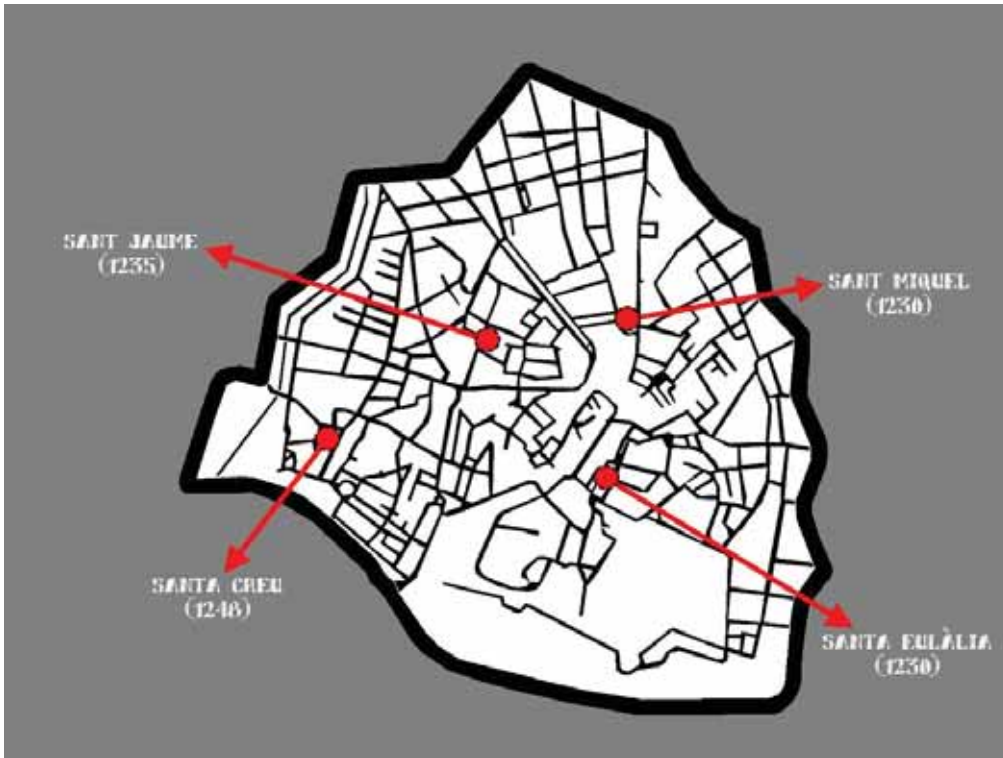
CIUTAT DE MALLORCA. ÈPOCA ISLÀMICA
SITUACIÓ HIPOTÈTICA DE LES MESQUITES

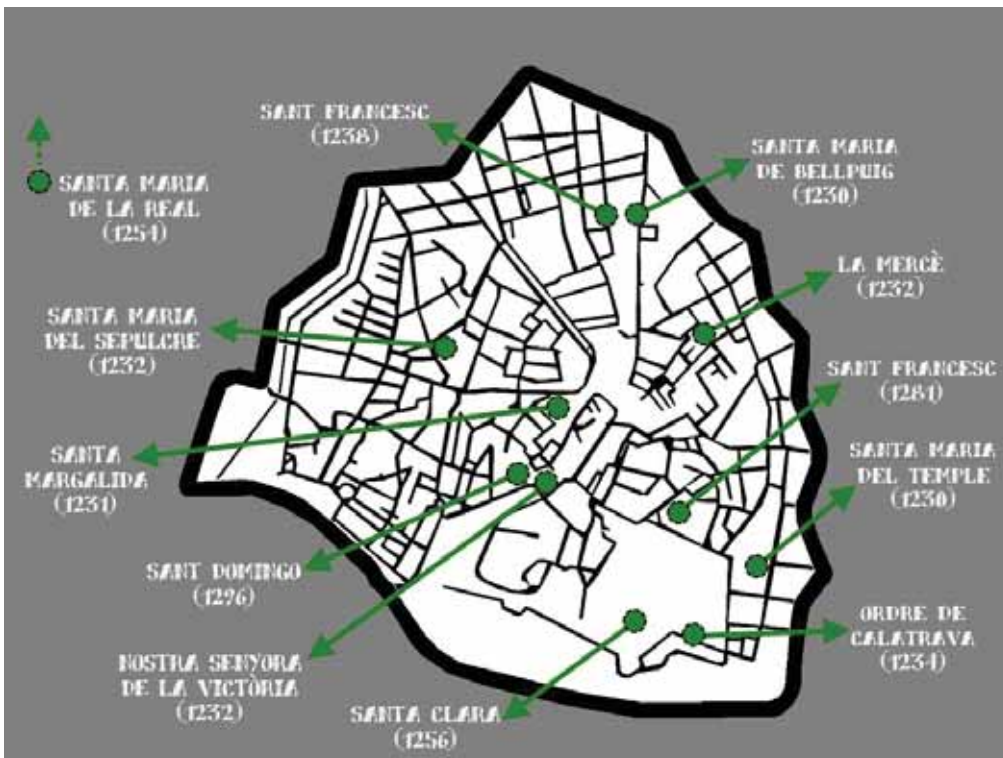
PART FORANA. ÈPOCA ISLÀMICA
SITUACIÓ HIPOTÈTICA DE LES MESQUITES

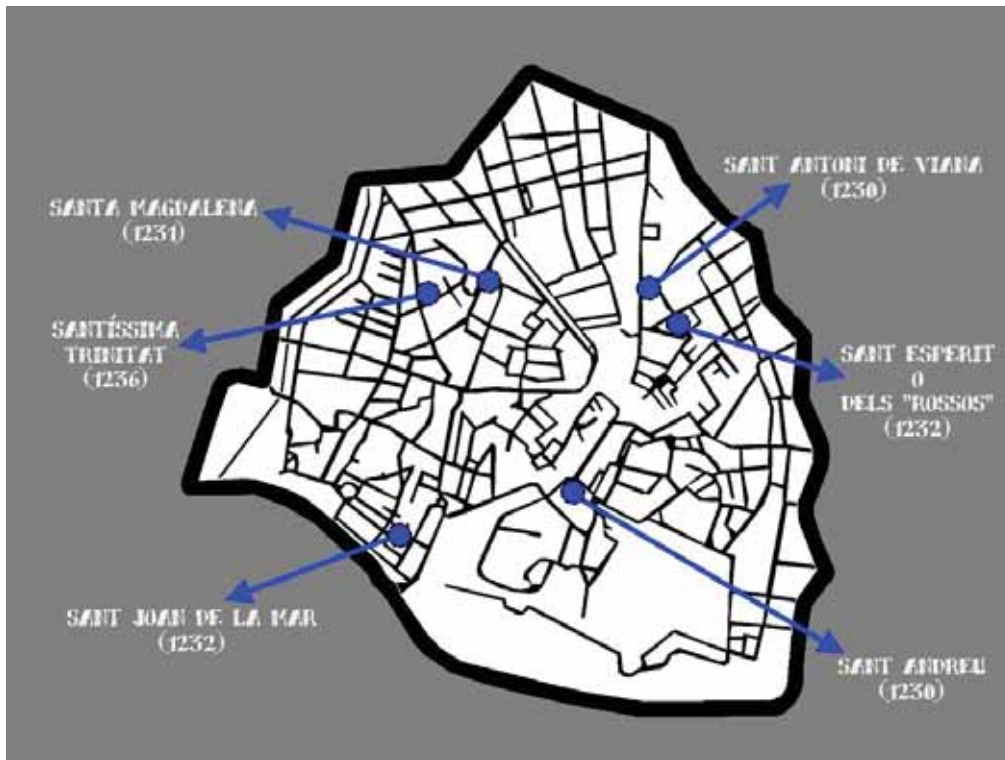
CIUTAT DE MALLORCA. SEGLE XIII
SITUACIÓ DE LES ESSLÉSIES PARROQUIALS

CIUTAT DE MALLORCA. SEGLE XIII
SITUACIÓ DE LES ESSLÉSIES CONVENTUALS

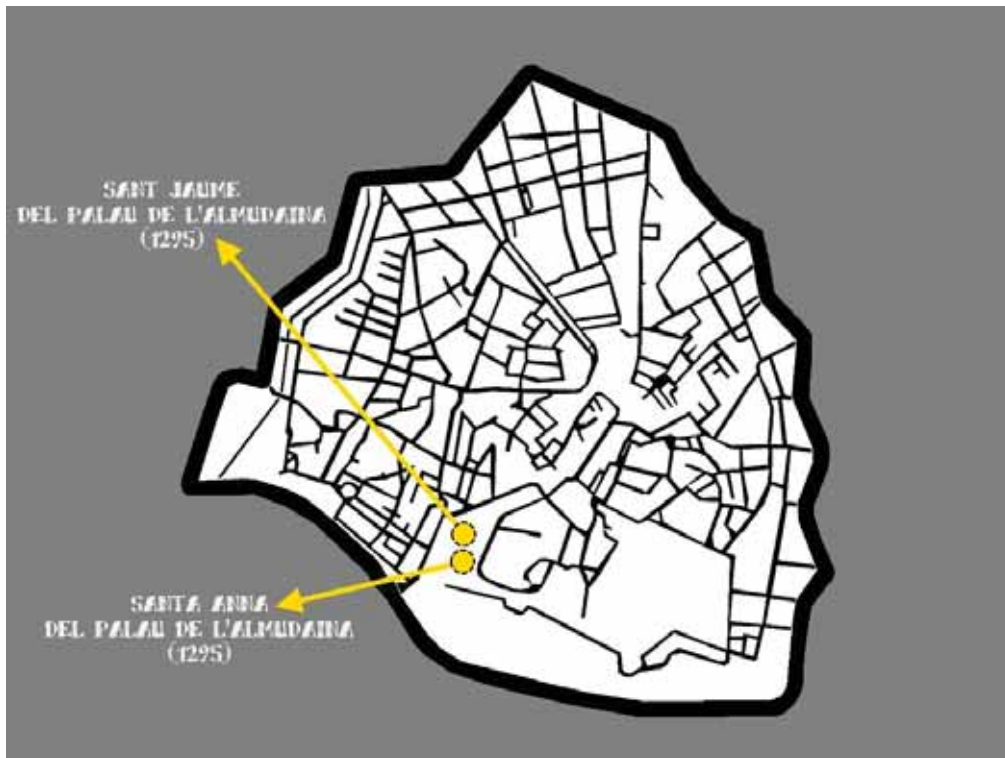
CIUTAT DE MALLORCA. SEGLE XIII
SITUACIÓ DE LES ESSLÉSIES HOSPITALÀRIES

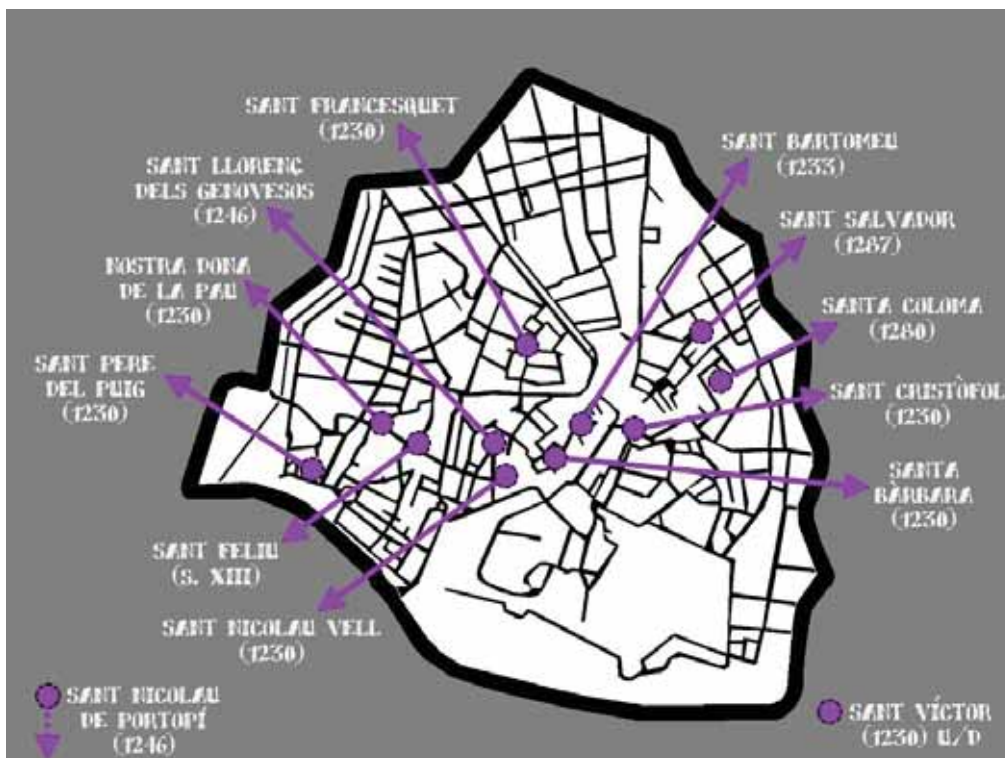
CIUTAT DE MALLORCA. SEGLE XIII
SITUACIÓ DE LES ESSLÉSIES CATEDRALÍCIES

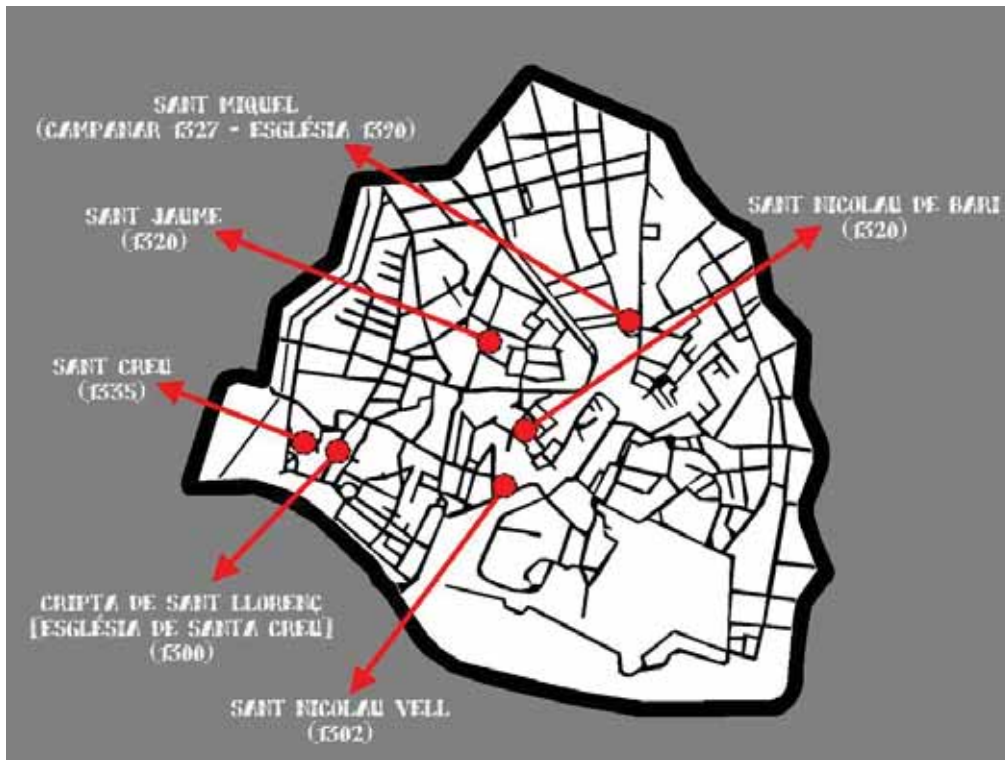
CIUTAT DE MALLORCA. SEGLE XIII
SITUACIÓ DE LES ESGLÉSIES PALATINES

CIUTAT DE MALLORCA. SEGLE XIII
SITUACIÓ DE LES ESGLÉSIES SUFRAGÀNIES

CIUTAT DE MALLORCA. SEGLE XIV
SITUACIÓ DE LES ESSLÉSIES PARROQUIALS

CIUTAT DE MALLORCA. SEGLE XIV
SITUACIÓ DE LES ESSLÉSIES CONVENTUALS

CIUTAT DE MALLORCA. SEGLE XIV
SITUACIÓ DE LES ESGLÉSIES HOSPITALÀRIES

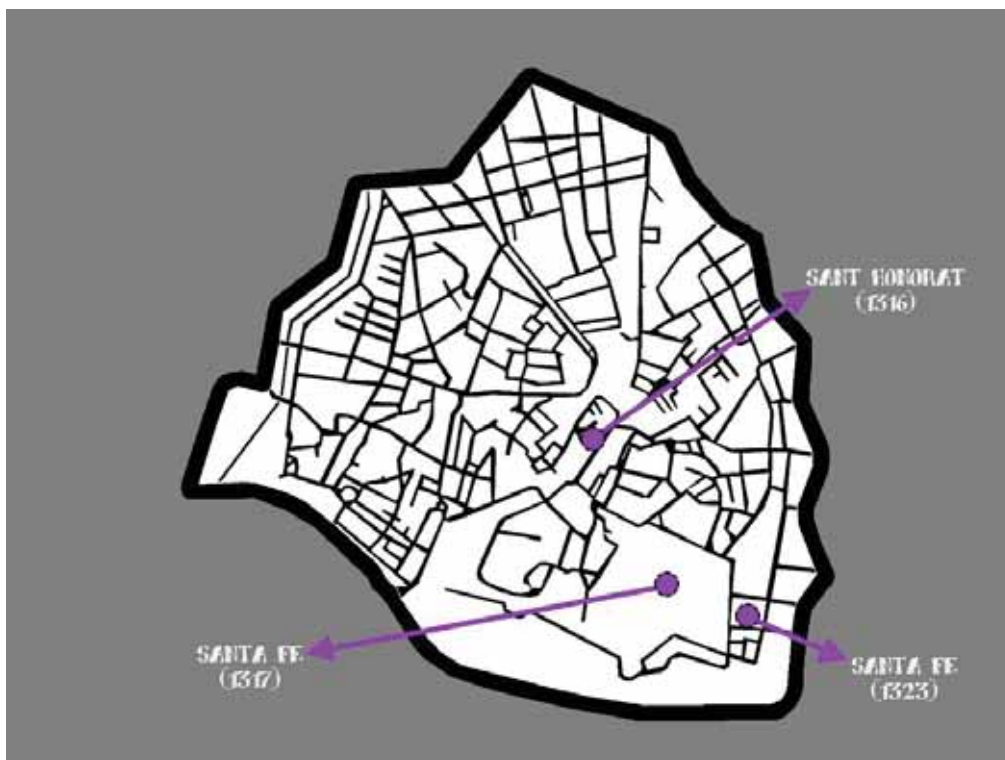
CIUTAT DE MALLORCA. SEGLE XIV
SITUACIÓ DE LES ESGLÉSIES CATEDRALÍCIES

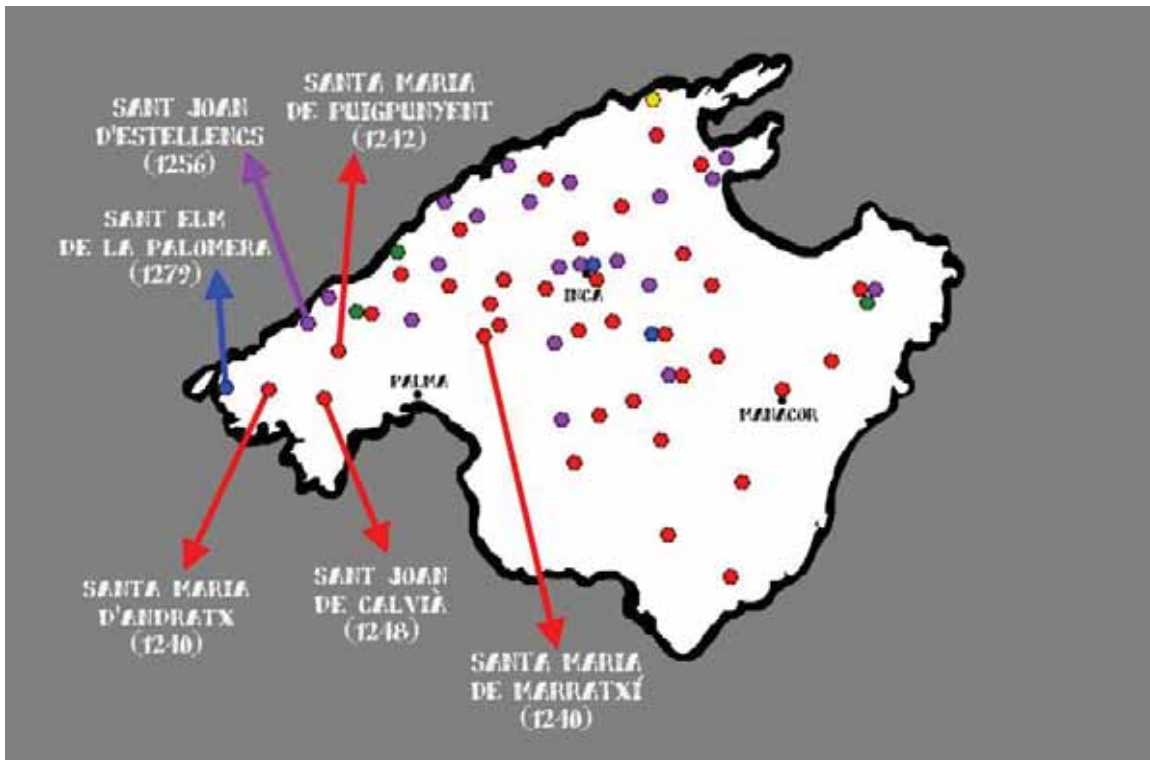
CIUTAT DE MALLORCA. SEGLE XIV
SITUACIÓ DE LES ESGLÉSIES PALATINES

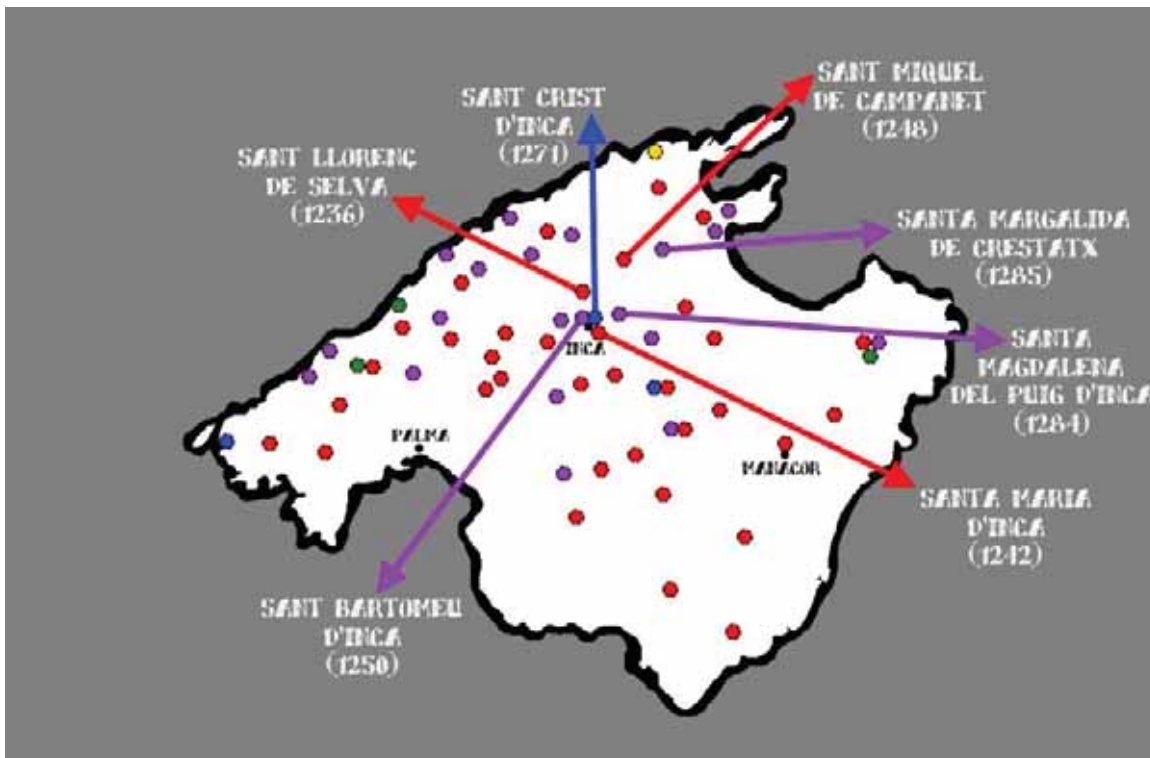
CIUTAT DE MALLORCA. SEGLE XIV
SITUACIÓ DE LES ESGLÉSIES SUFRAGÀNIES

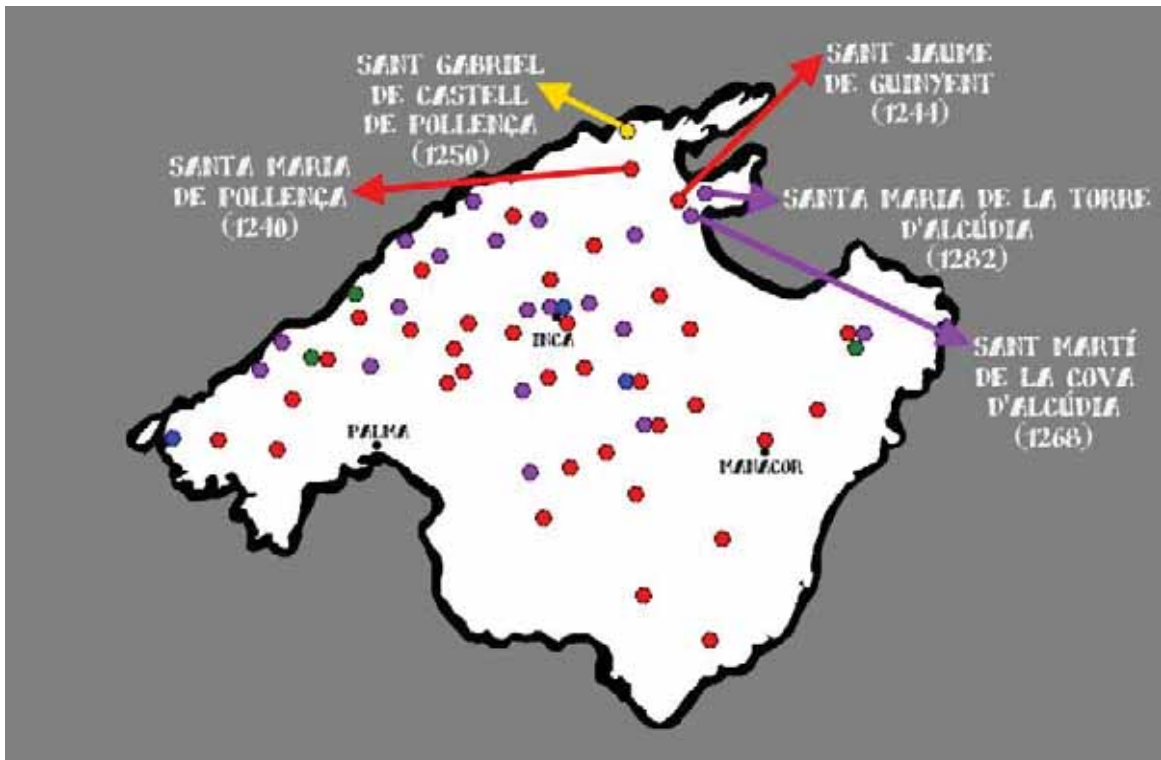
PART FORANA. SEGLE XIII
 DISTRICTE DE AL-AHWAZ AL-MADINA

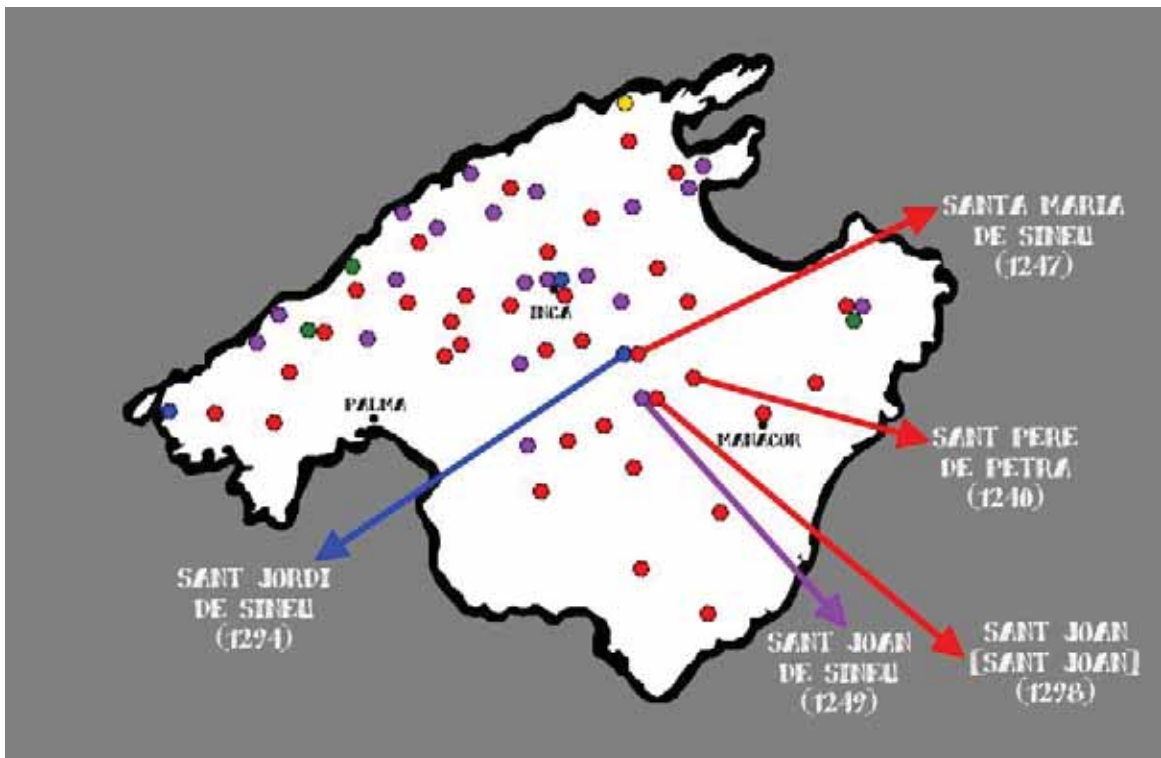
PART FORANA. SEGLE XIII
 DISTRICTE DE INKAN

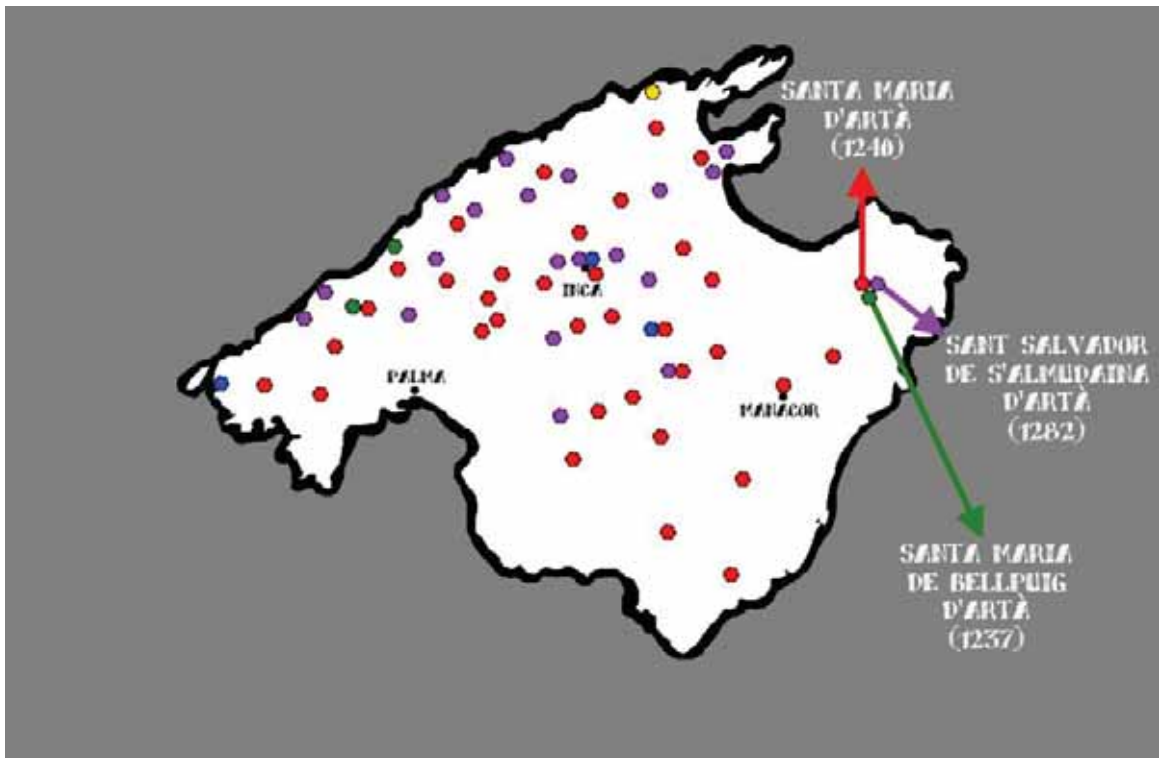
PART FORANA. SEGLE XIII
 DISTRICTE DE BULLANSA

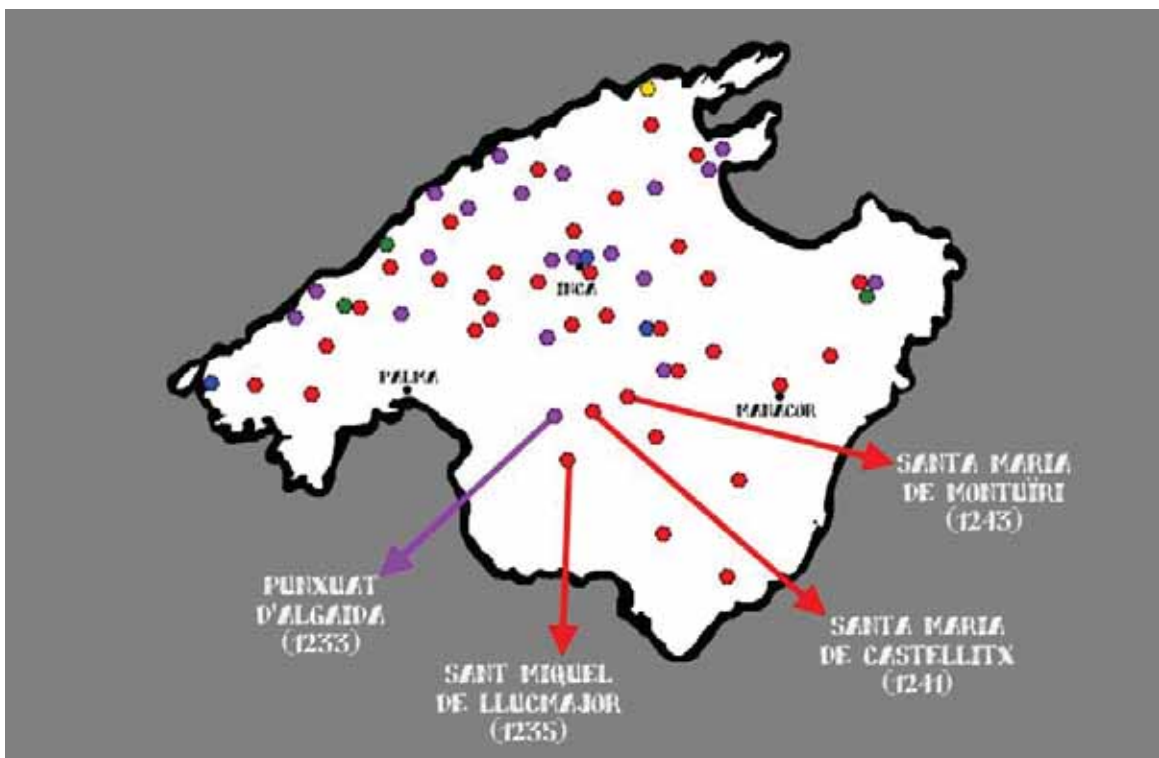
PART FORANA. SEGLE XIII
 DISTRICTES DE YIYNAW - BITRA

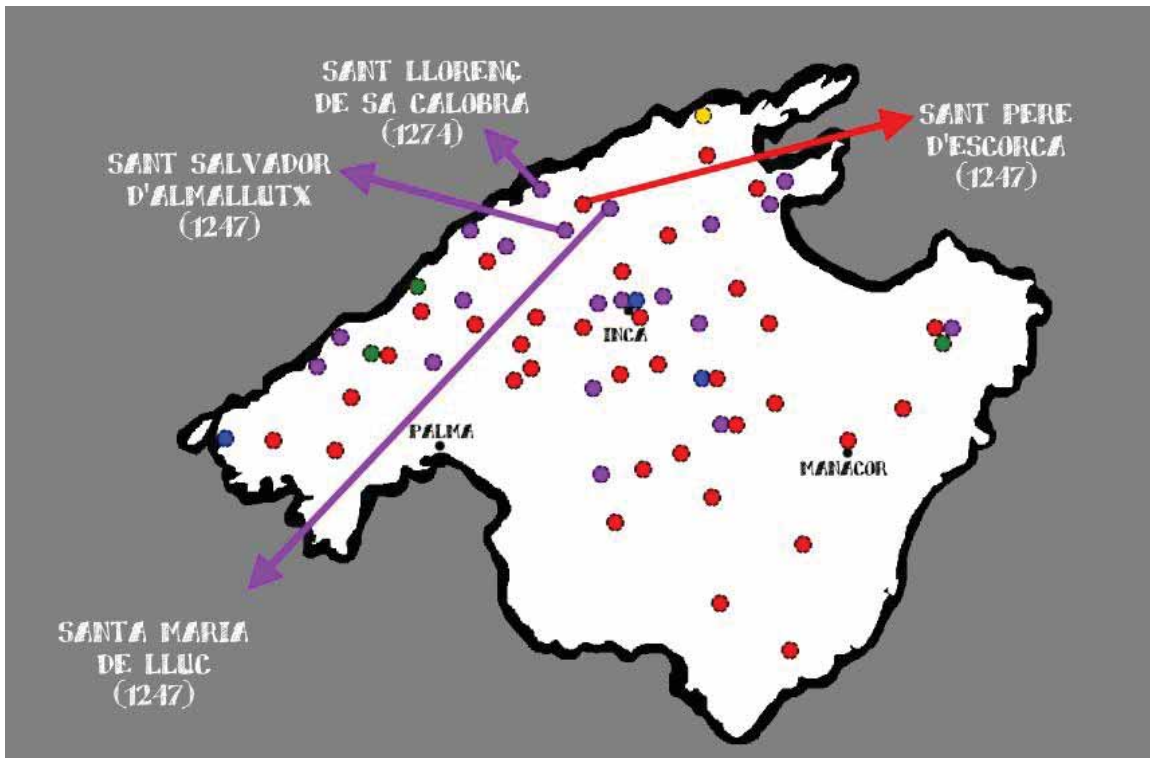
PART FORANA. SEGLE XIII
DISTRICTE DE YARTAN

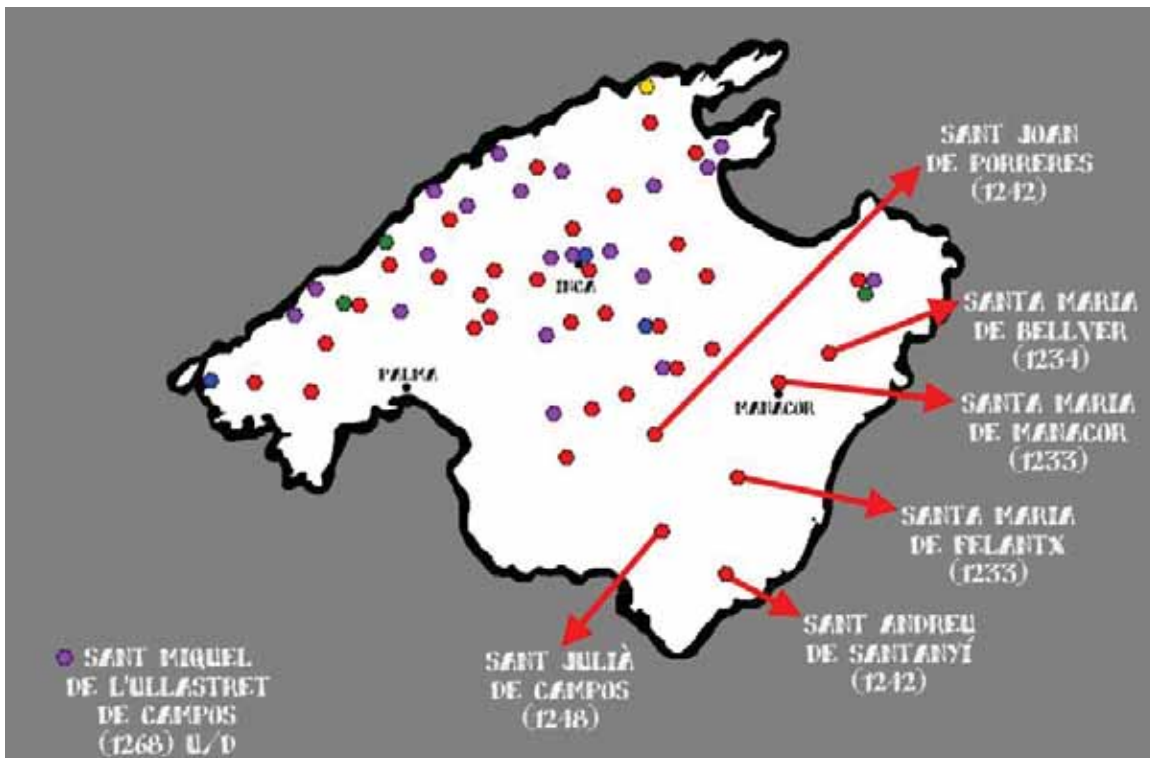
PART FORANA. SEGLE XIII
DISTRICTE DE MUNTUY

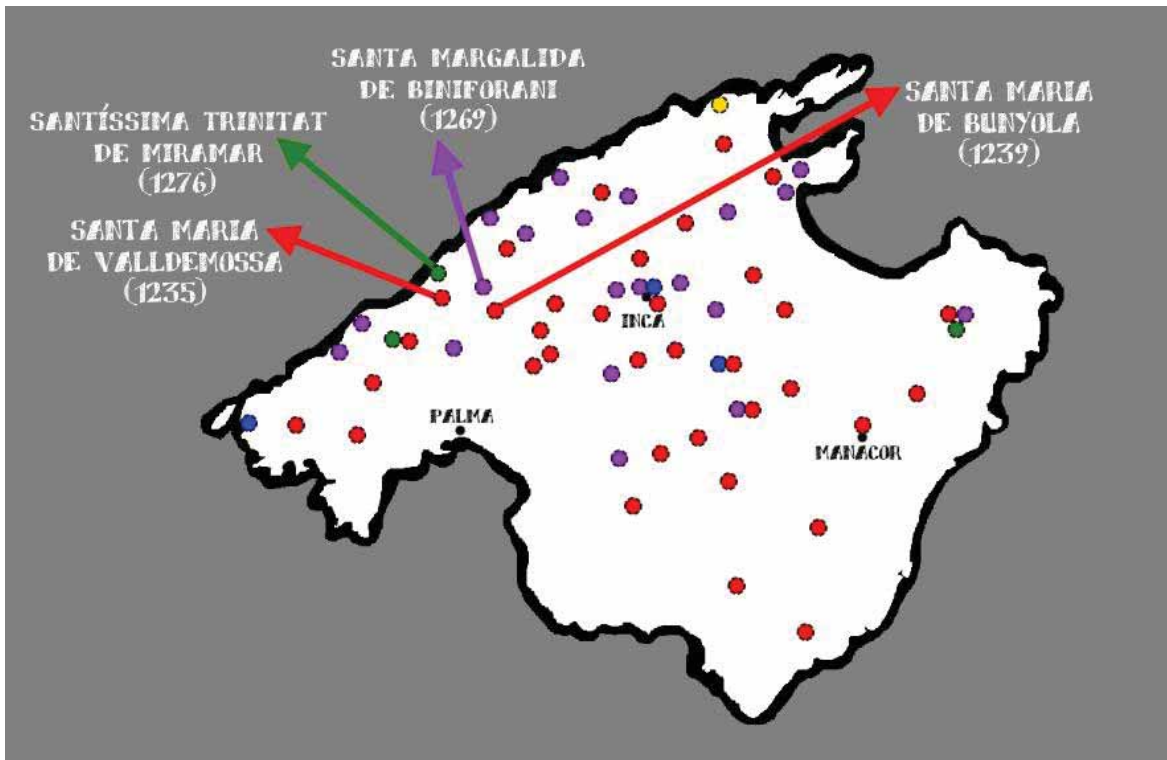
PART FORANA. SEGLE XIII
 DISTRICTE DE AL-YIBAL

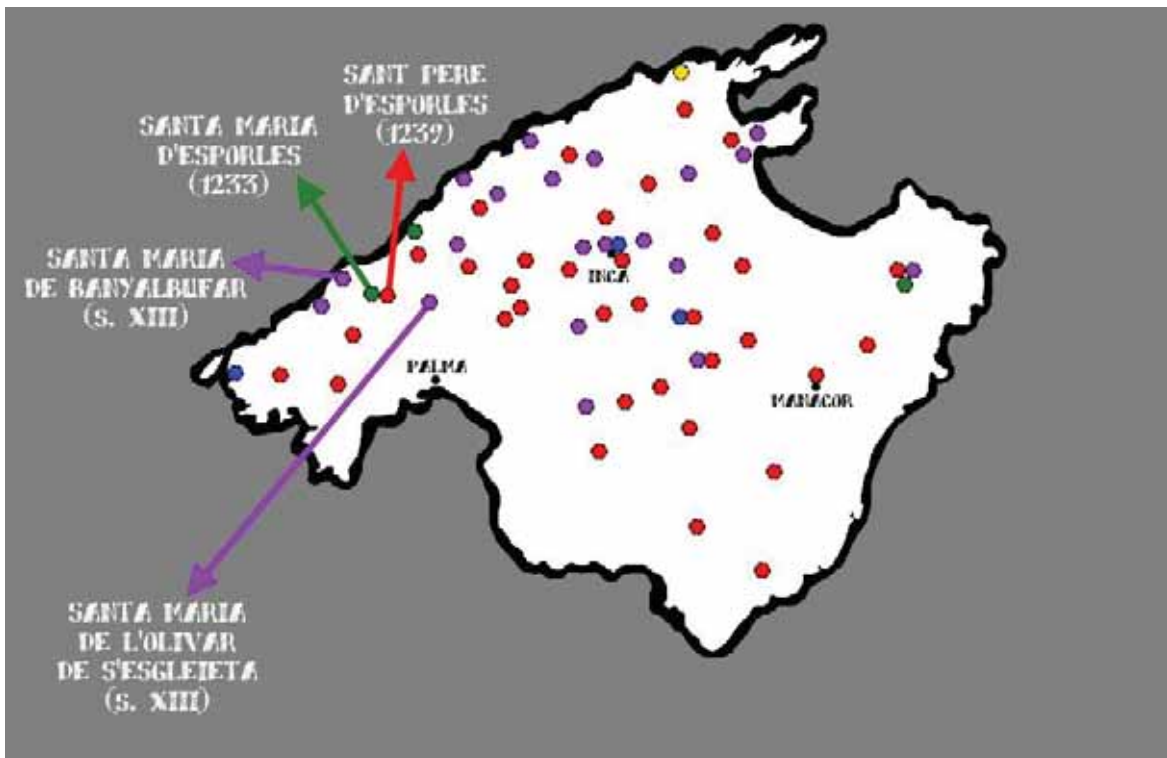
PART FORANA. SEGLE XIII
 DISTRICTE DE MANAQR

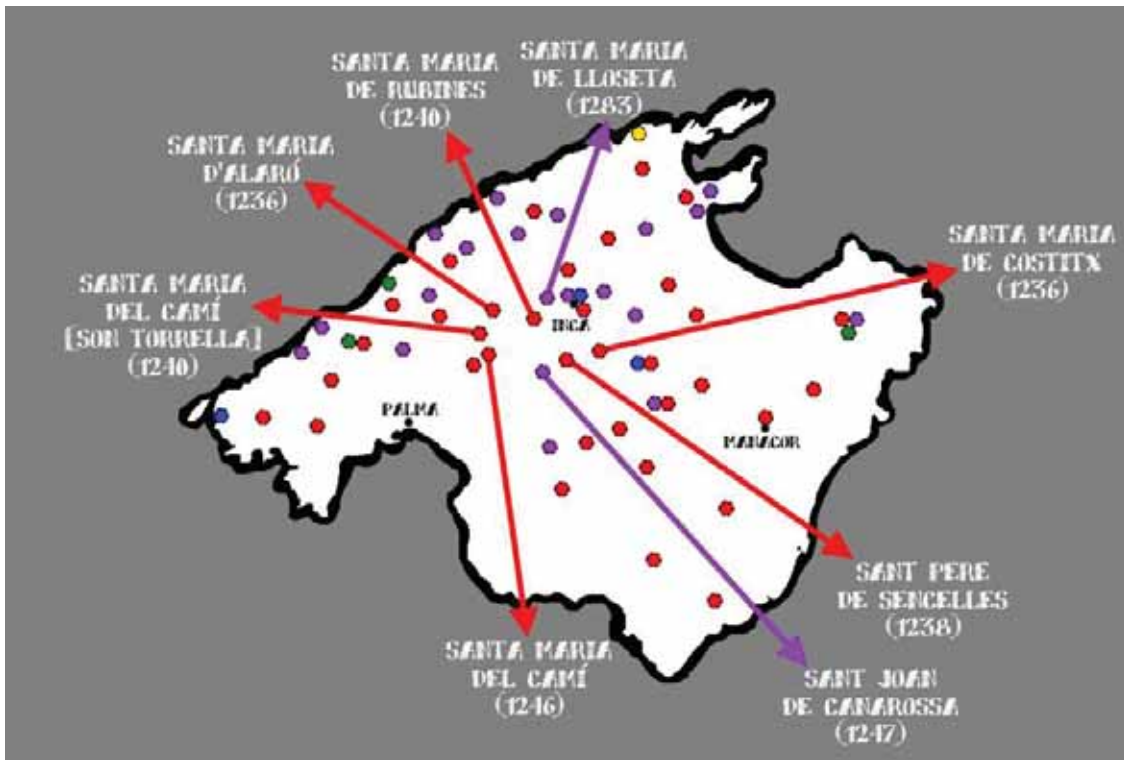
PART FORANA. SEGLE XIII
DISTRICTE DE MUSUH-BUNYULA

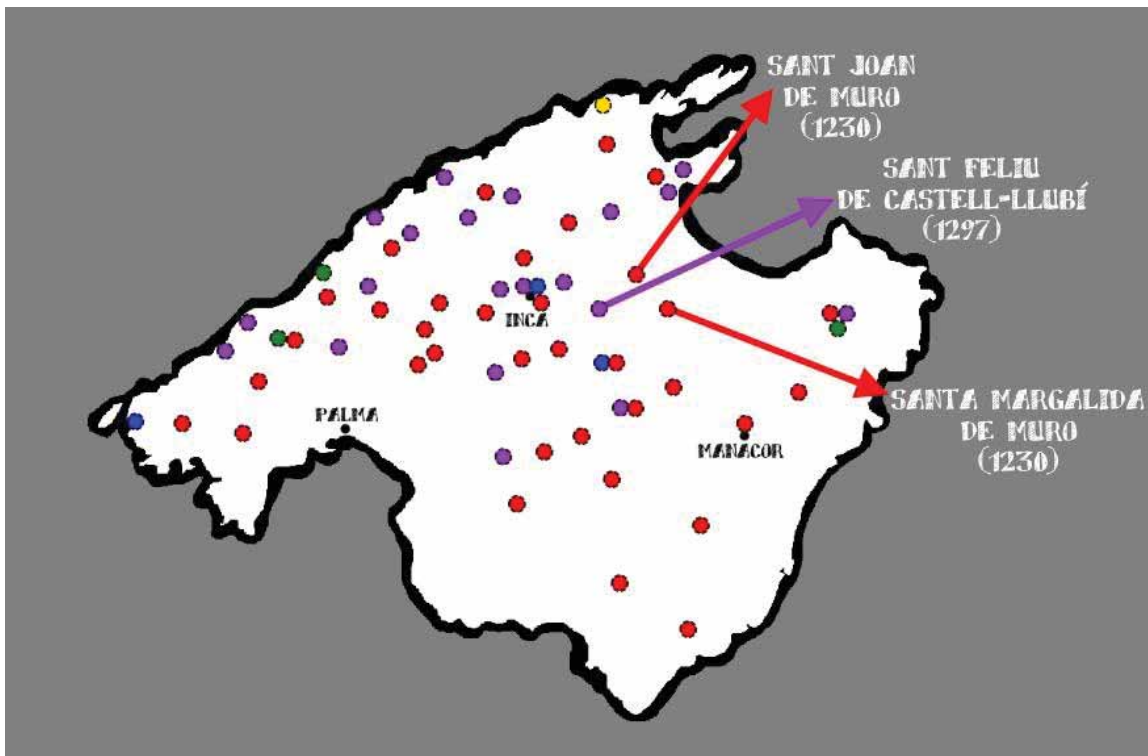
PART FORANA. SEGLE XIII
DISTRICTE DE ISBURLAS

PART FORANA. SEGLE XIII
DISTRICTE DE QANARUSA

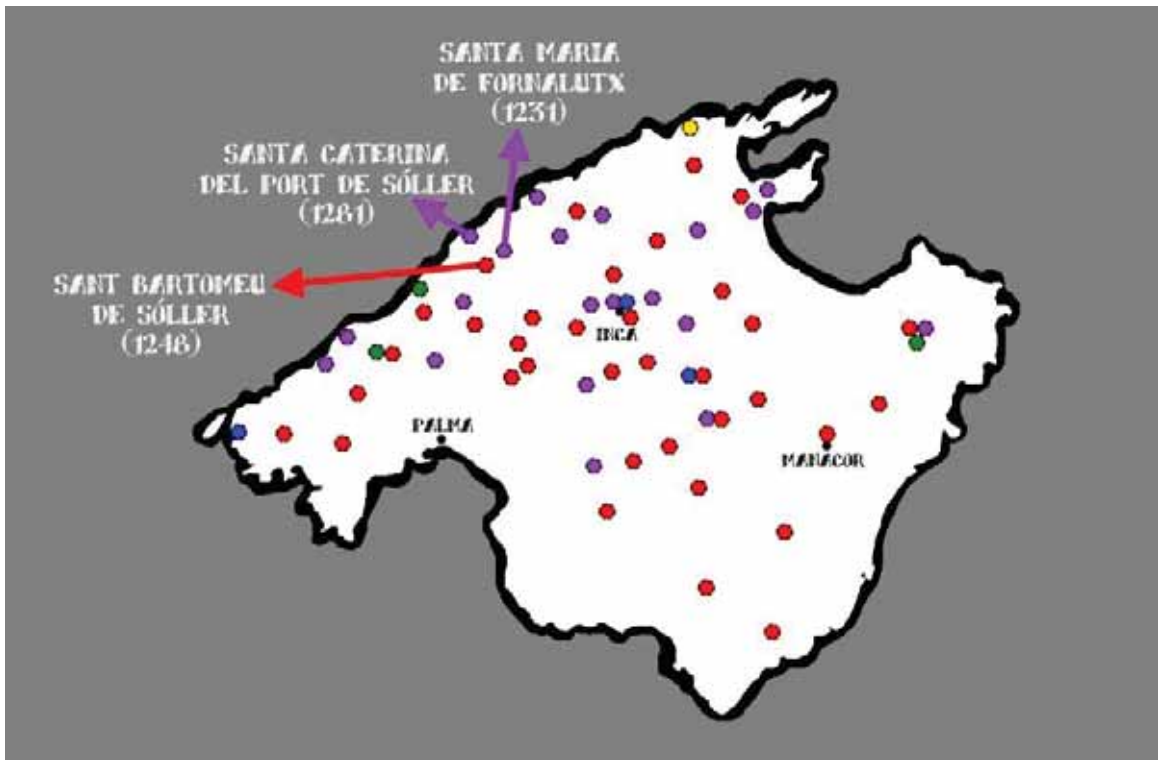

PART FORANA. SEGLE XIII
DISTRICTE DE MURUH

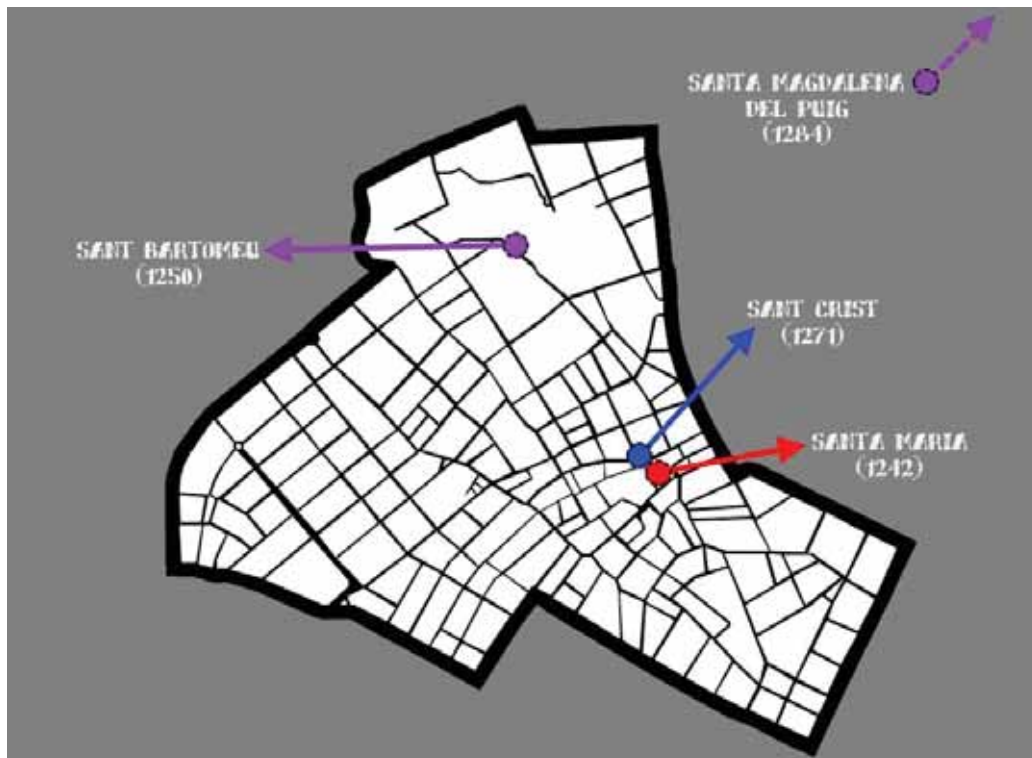
PART FORANA. SEGLE XIII

DISTRICTE DE SÚLYAR

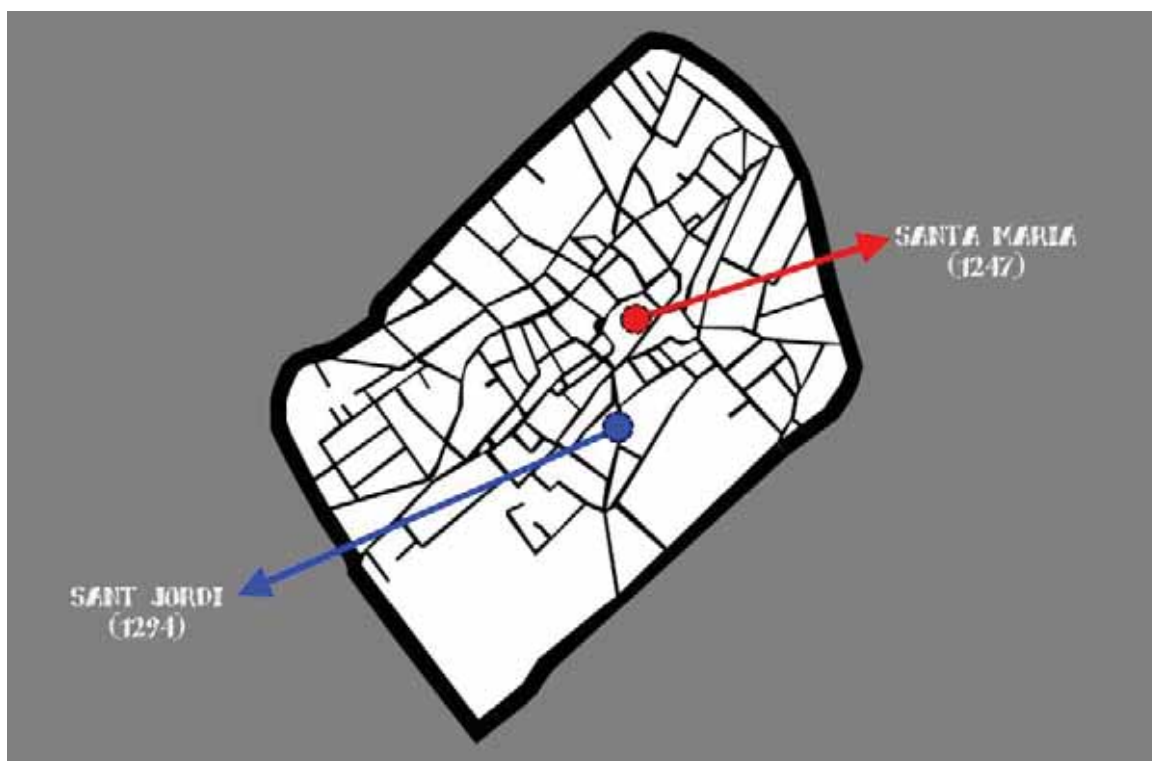
PART FORANA. SEGLE XIII

INCA

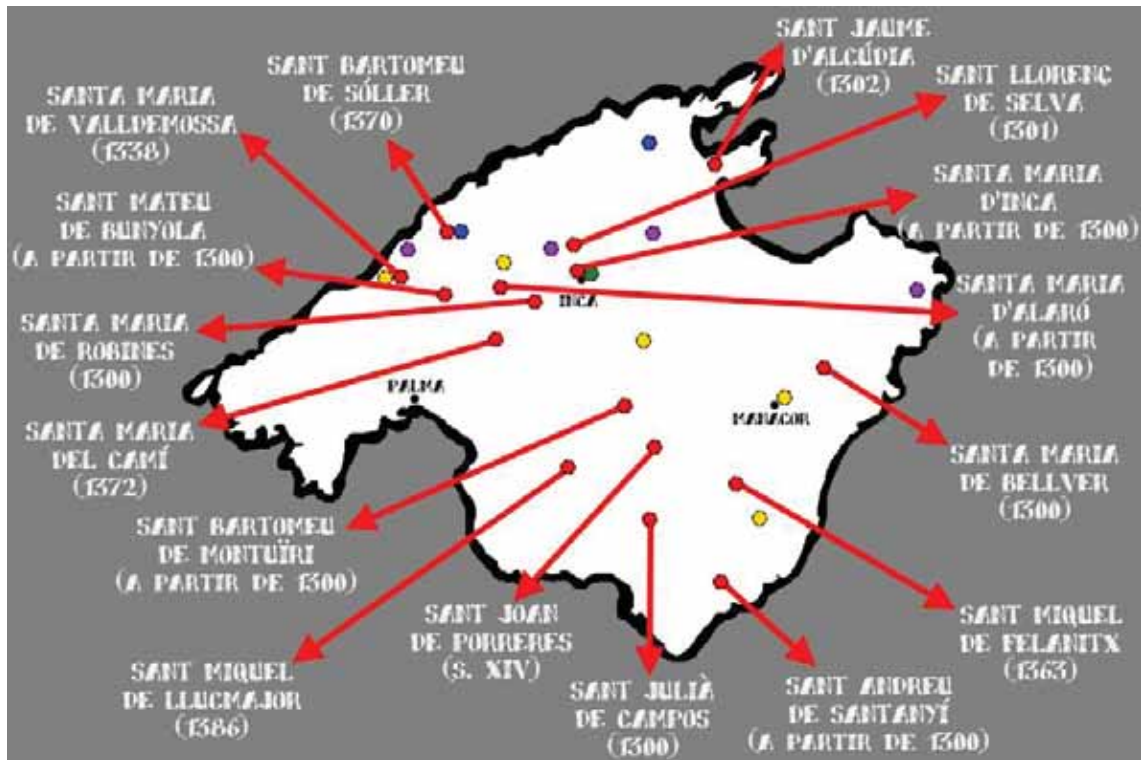

PART FORANA. SEGLE XIII

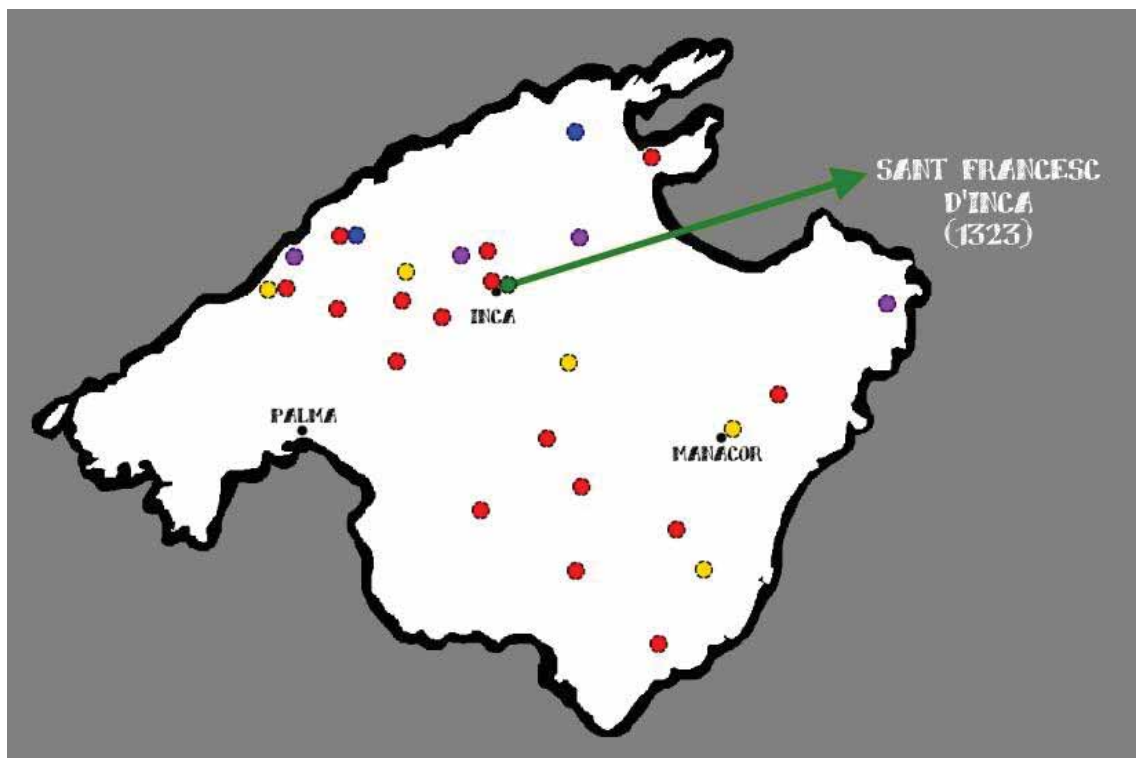
SINEU

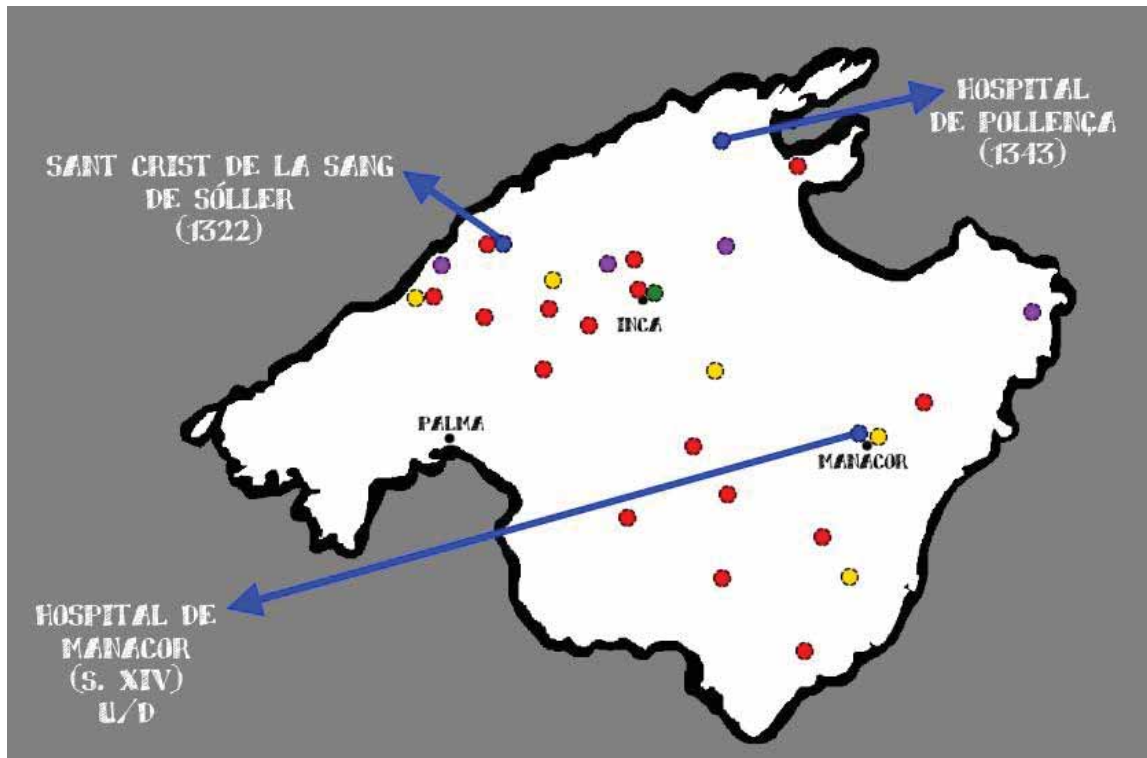
PART FORANA. SEGLE XIV
SITUACIÓ DE LES ESSLÉSIES PARROQUIALS

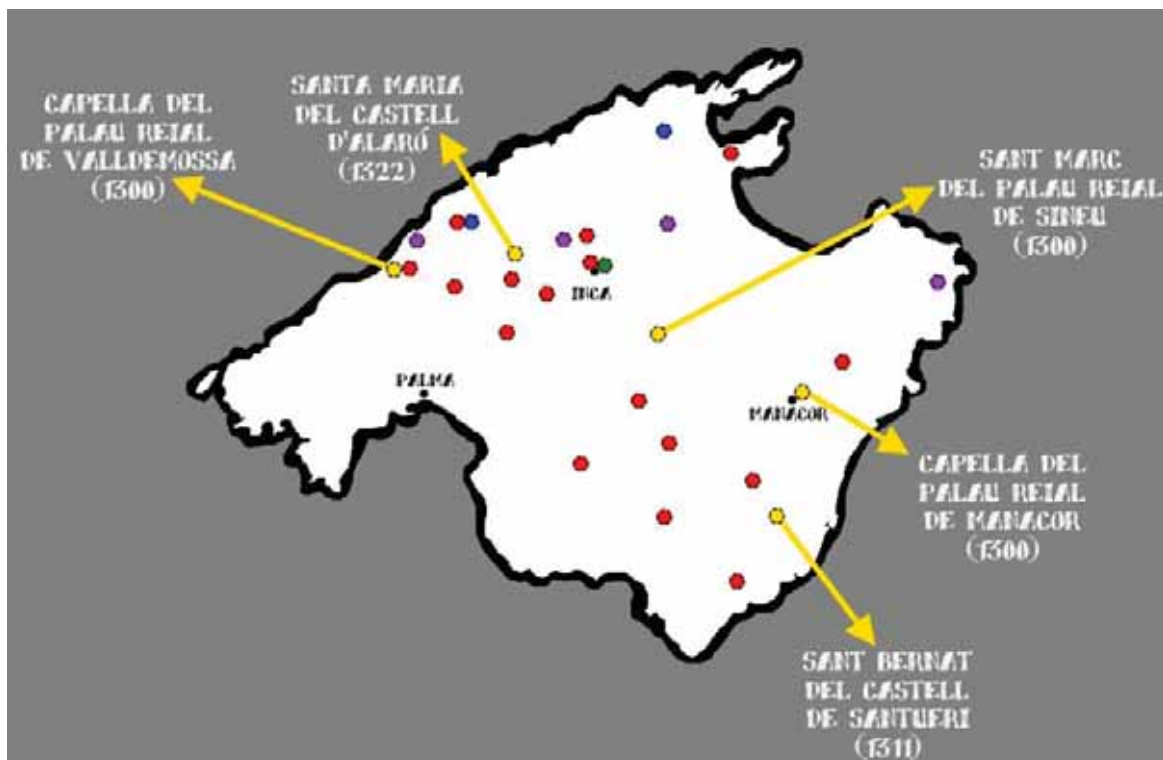
PART FORANA. SEGLE XIV
SITUACIÓ DE LES ESSLÉSIES CONVENTUALS

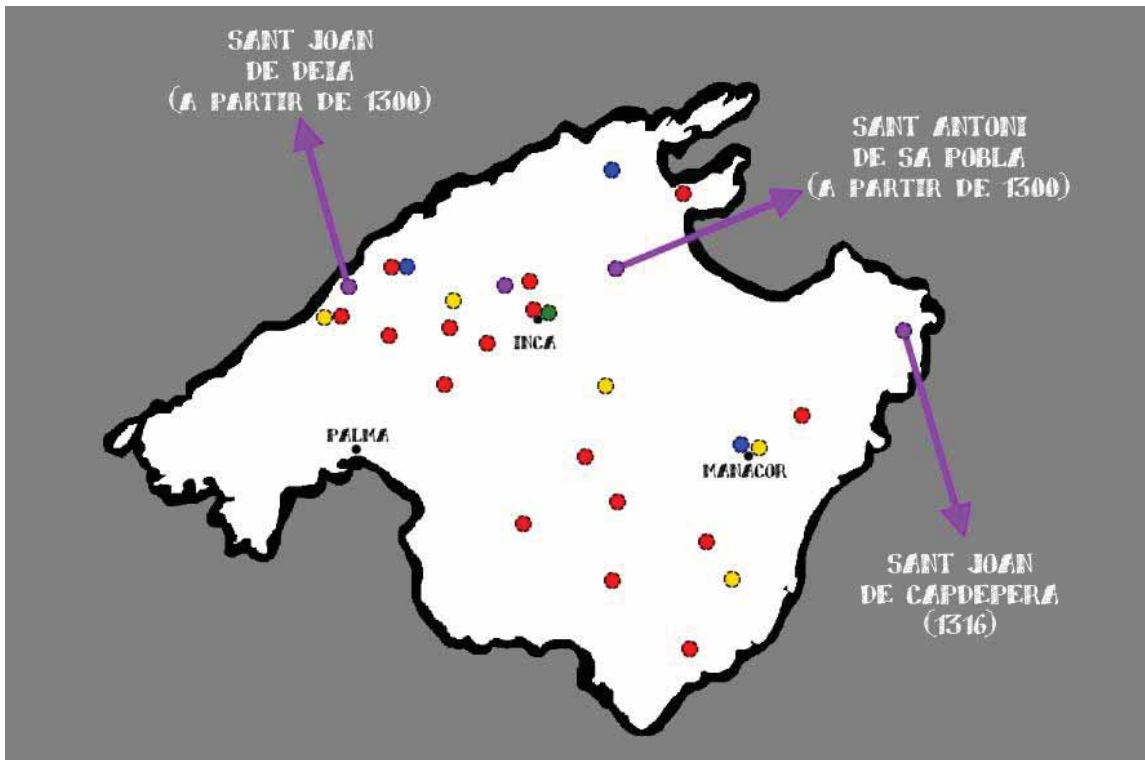
PART FORANA. SEGLE XIV
SITUACIÓ DE LES ESGLÉSIES HOSPITALÀRIES

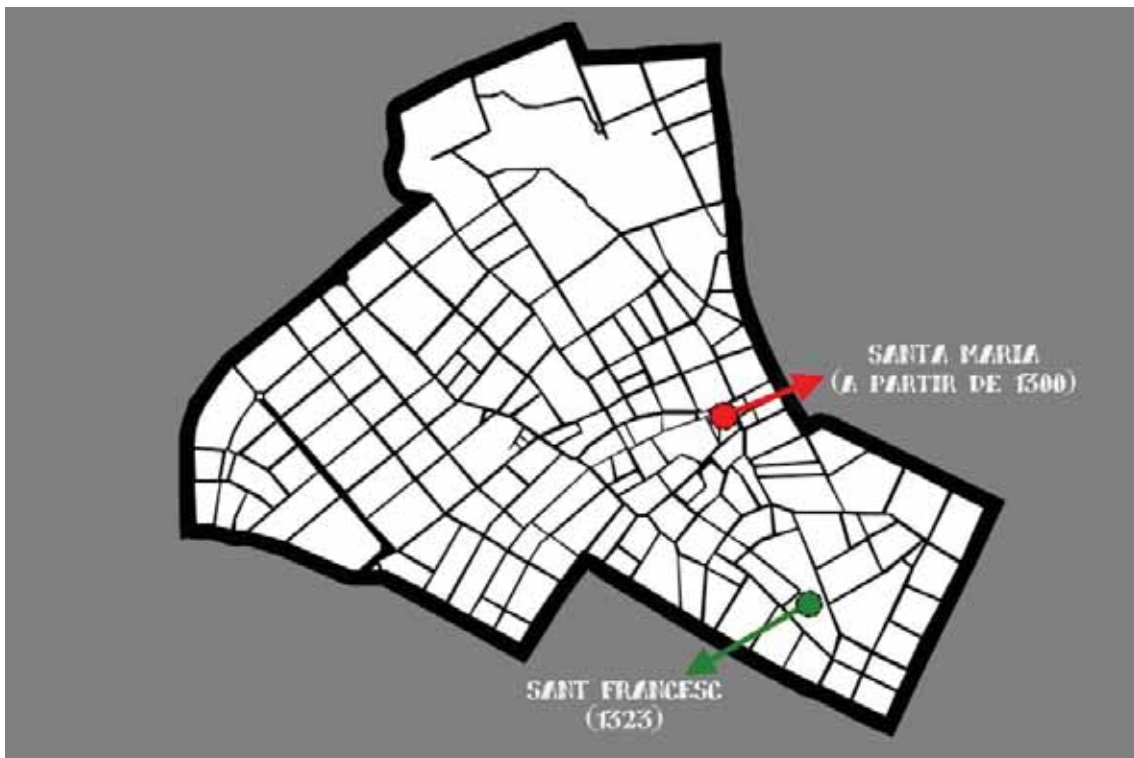
PART FORANA. SEGLE XIV
SITUACIÓ DE LES ESGLÉSIES PALATINES

PART FORANA. SEGLE XIV
SITUACIÓ DE LES ESSLÉSIES SUFRAGÀNIES

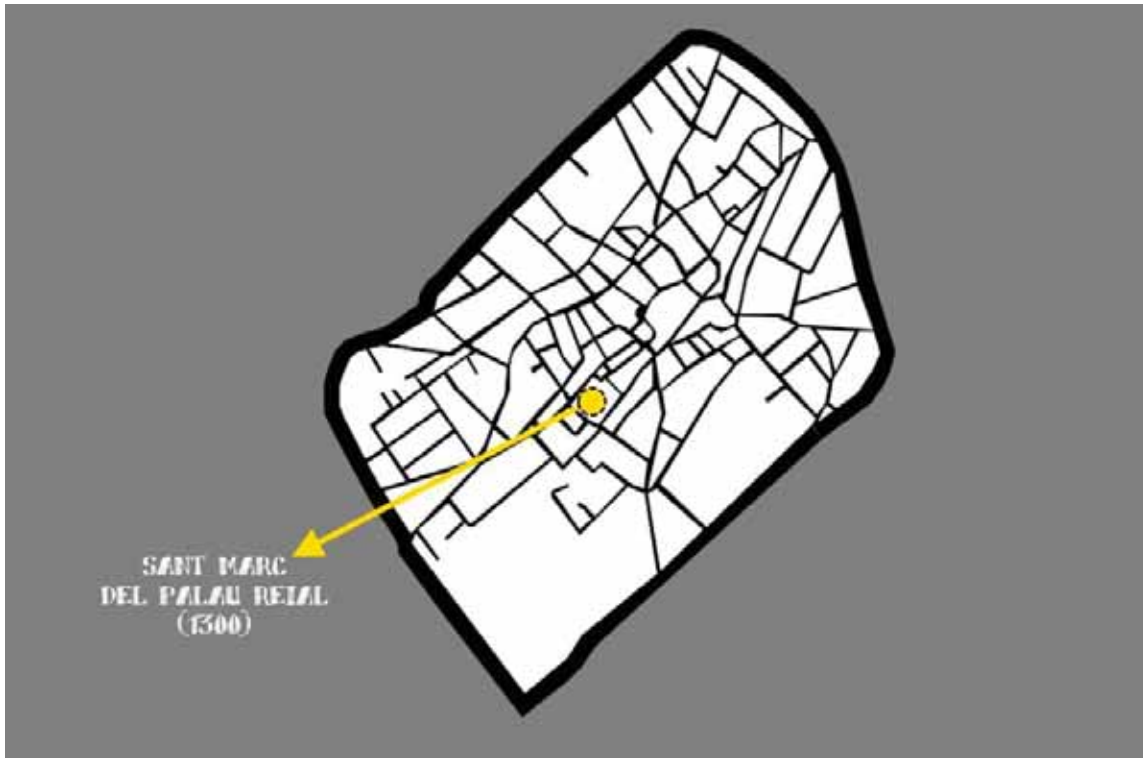

PART FORANA. SEGLE XIV
INCA

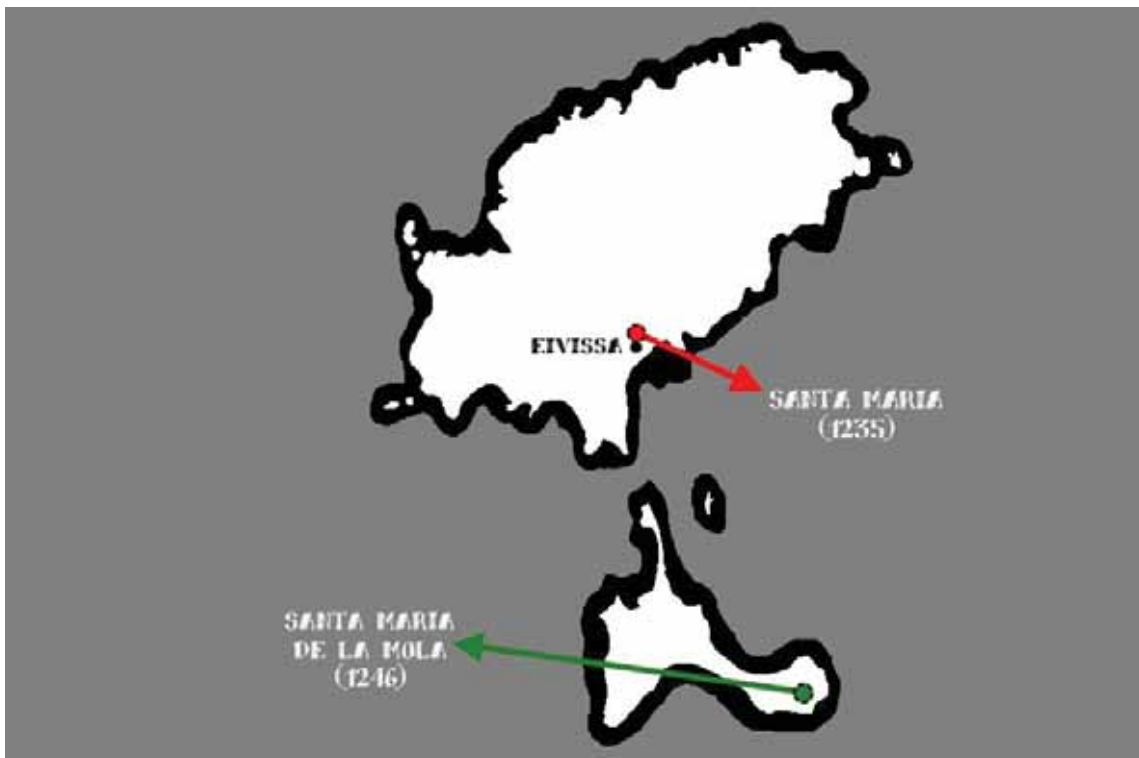

PART FORANA. SEGLE XIV

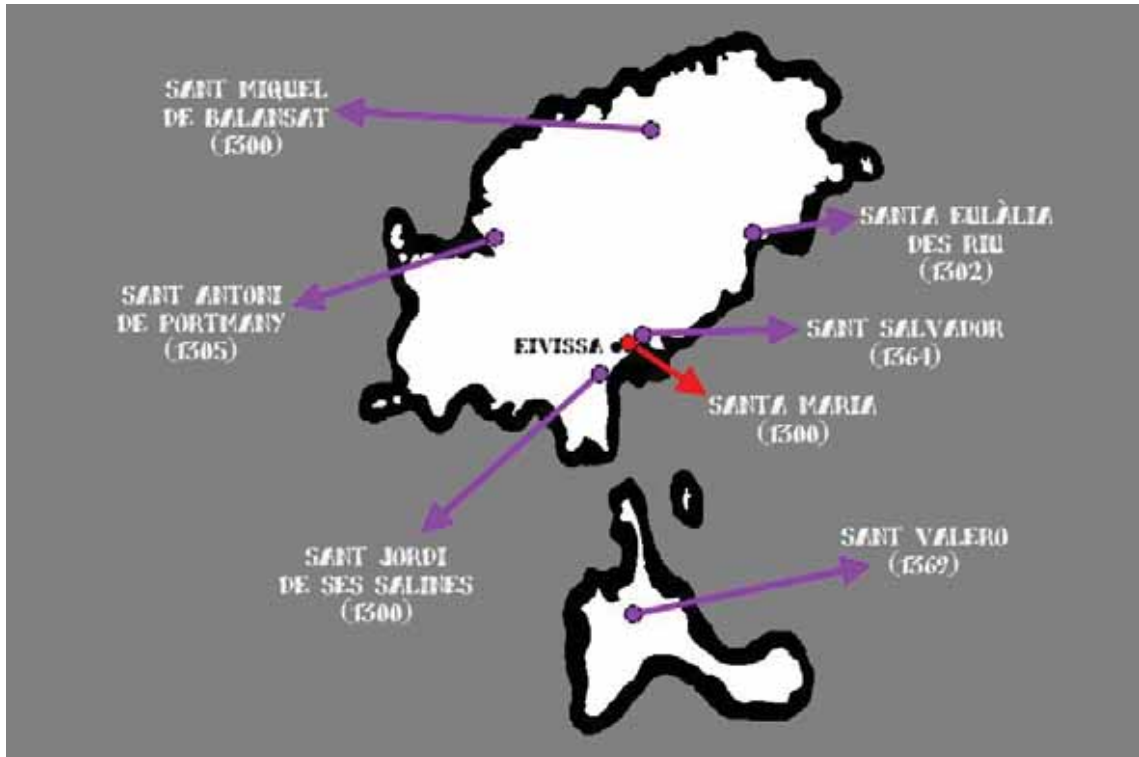
SINEU

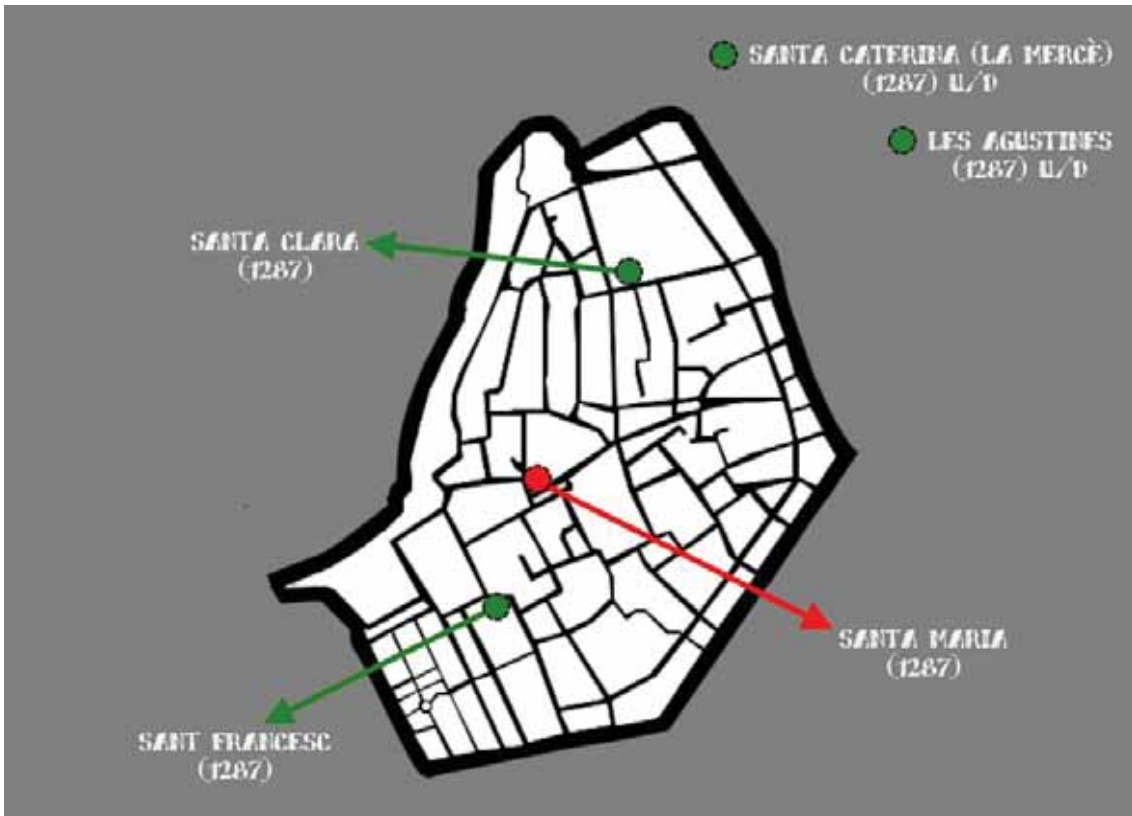
EIVISSA I FORMENTERA. SEGLE XIII

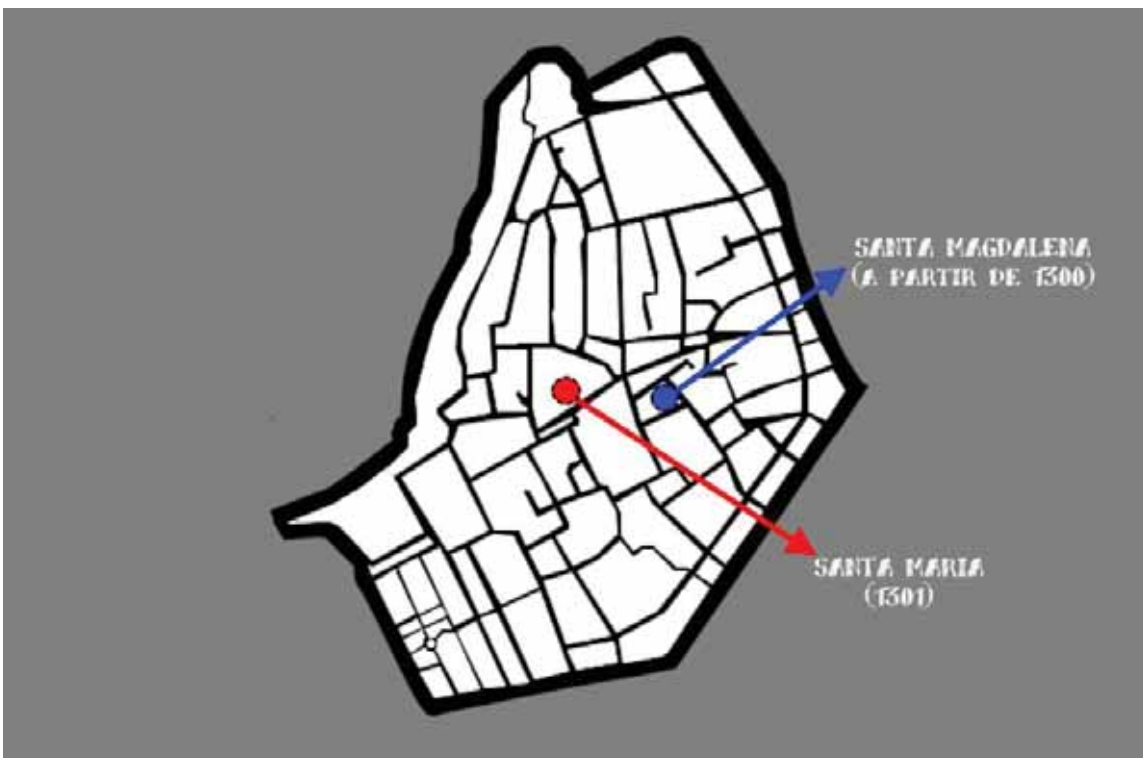
EIVISSA I FORMENTERA. SEGLE XIV

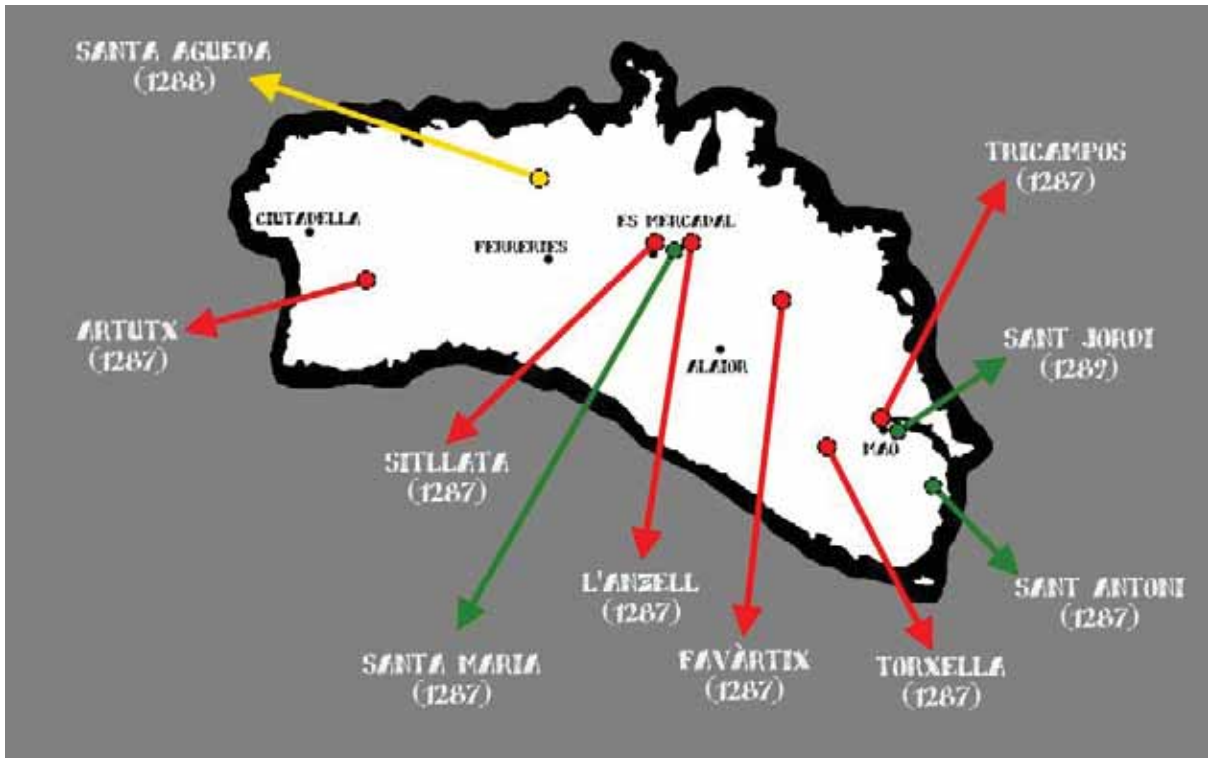
CIUTADELLA. SEGLE XIII

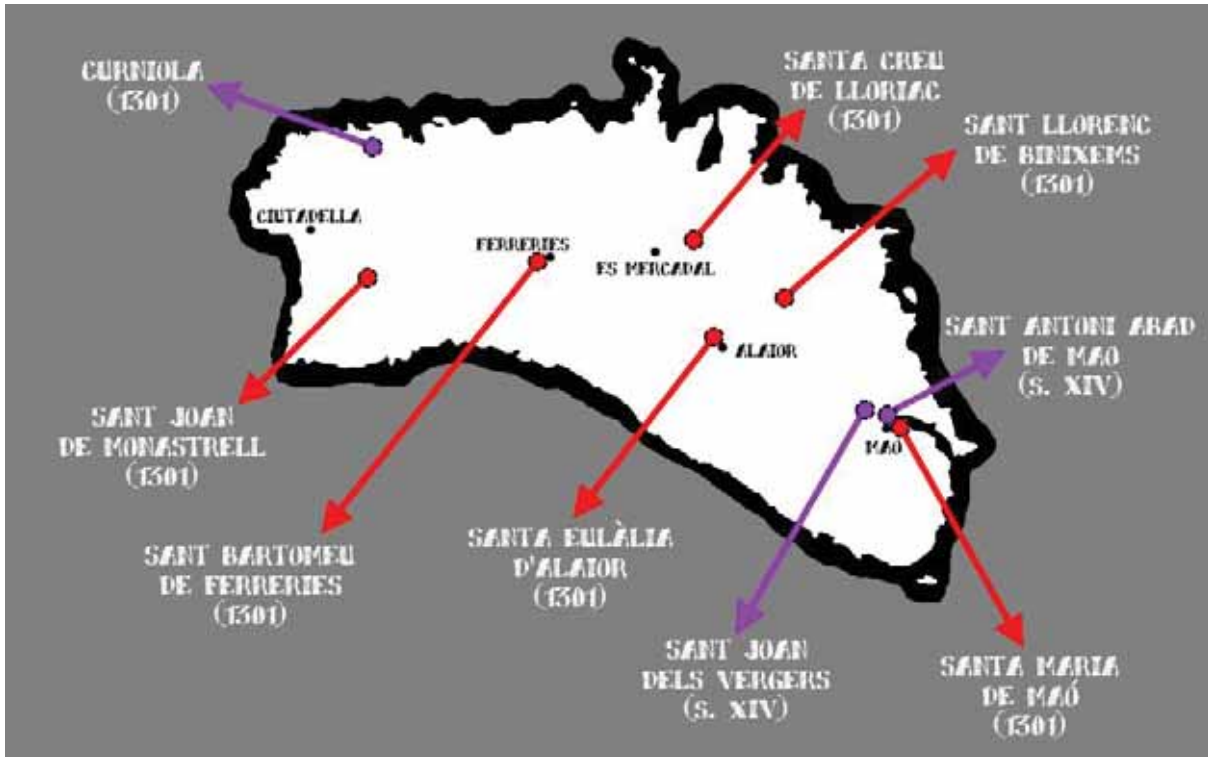
CIUTADELLA. SEGLE XIV

MENORCA. SEGLE XIII

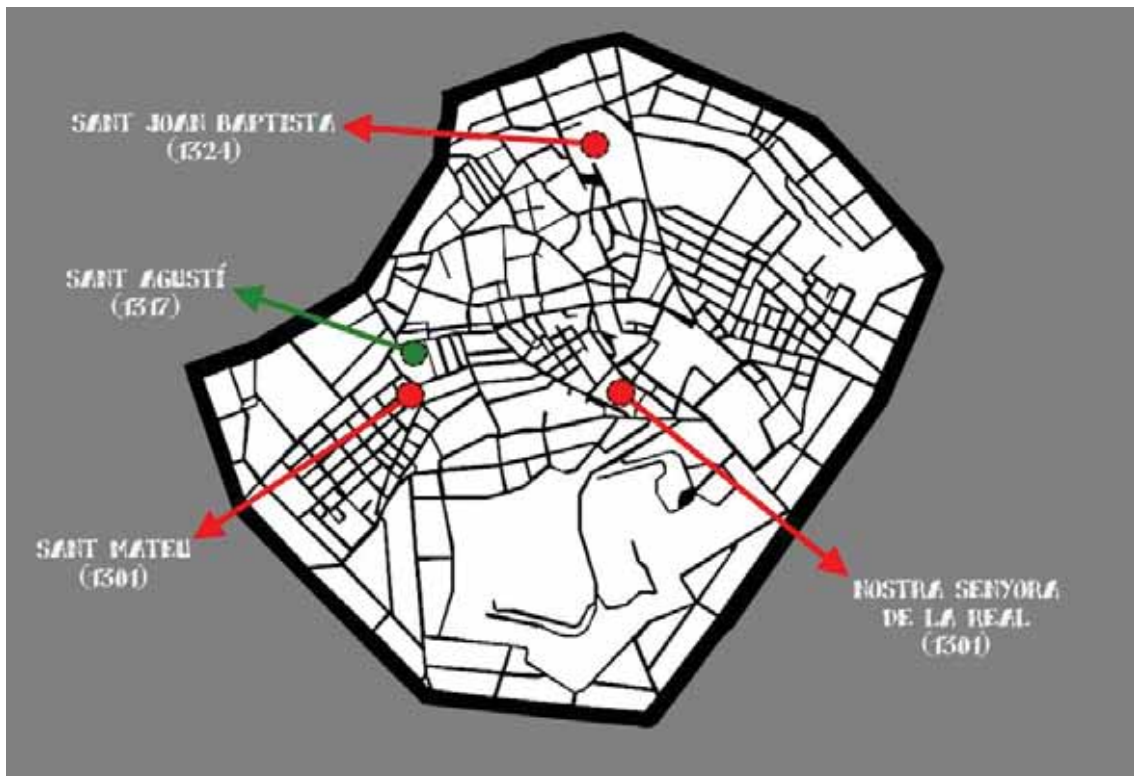
MENORCA. SEGLE XIV

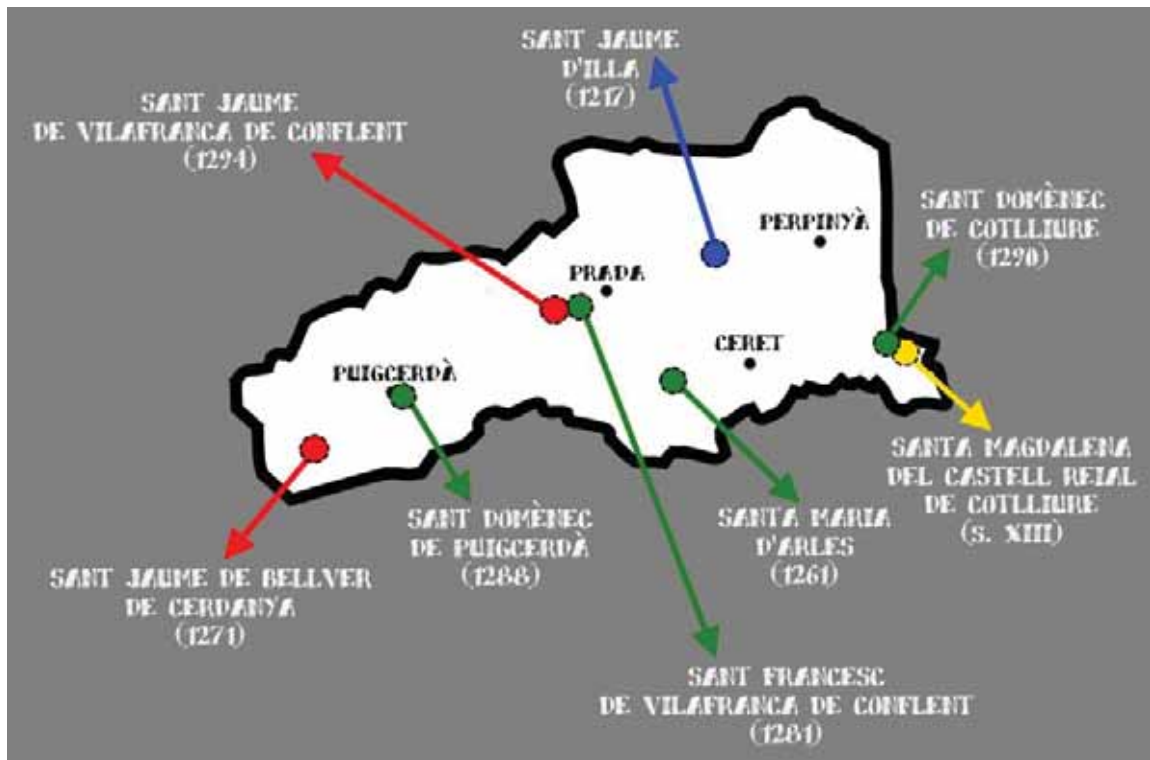
PERPINYÀ. SEGLE XIII

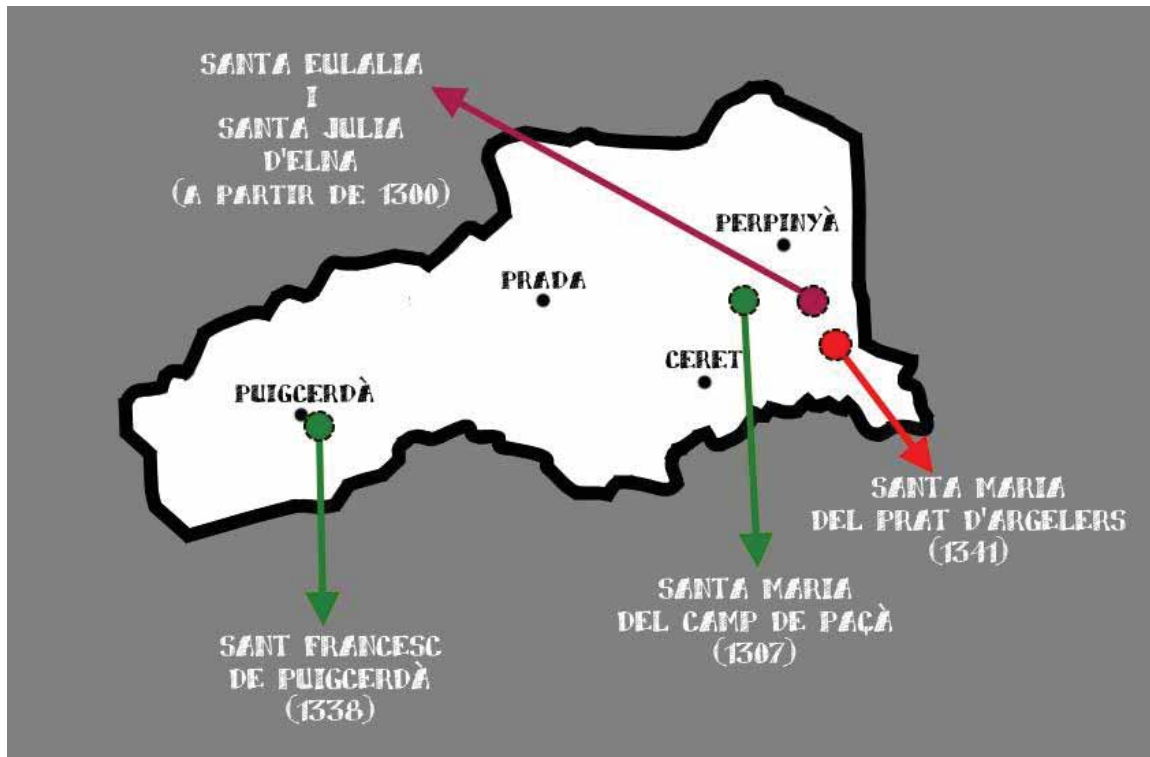
PERPINYÀ. SEGLE XIV

ROSSELLÓ I Cerdanya. SELGE XIII

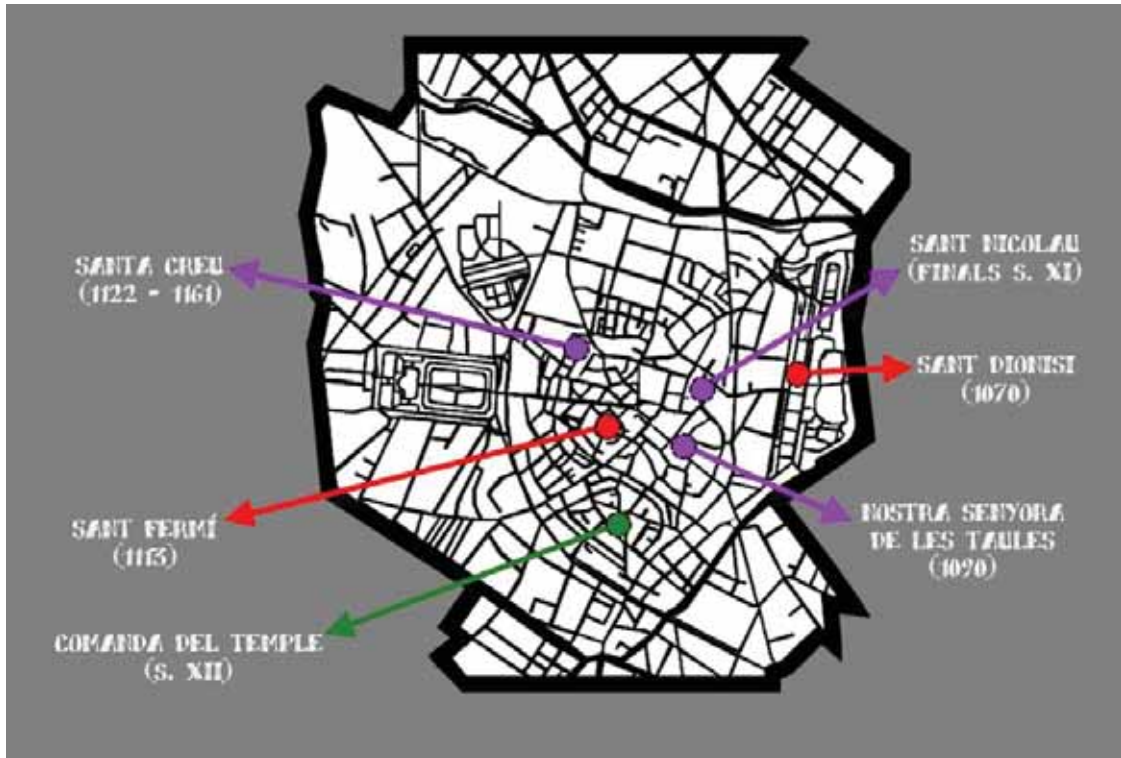

ROSSELLÓ I Cerdanya. SEGLE XIV

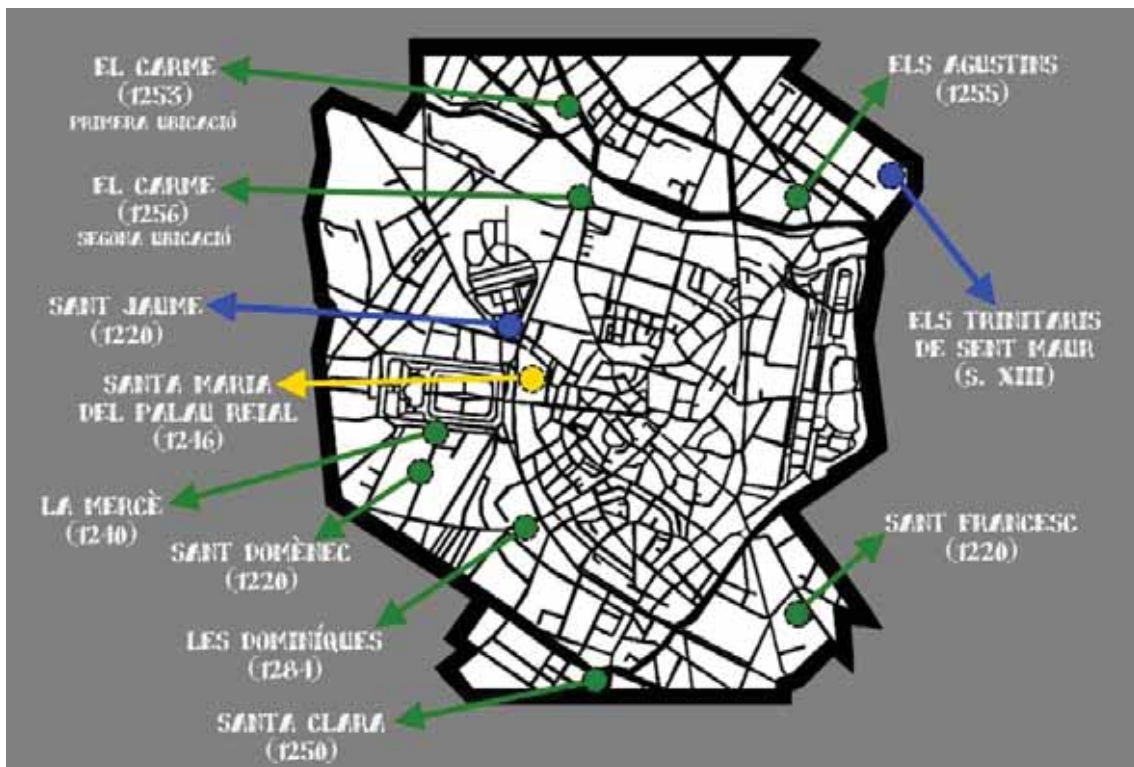

MONTPELLIER. SEGLES XI – XII

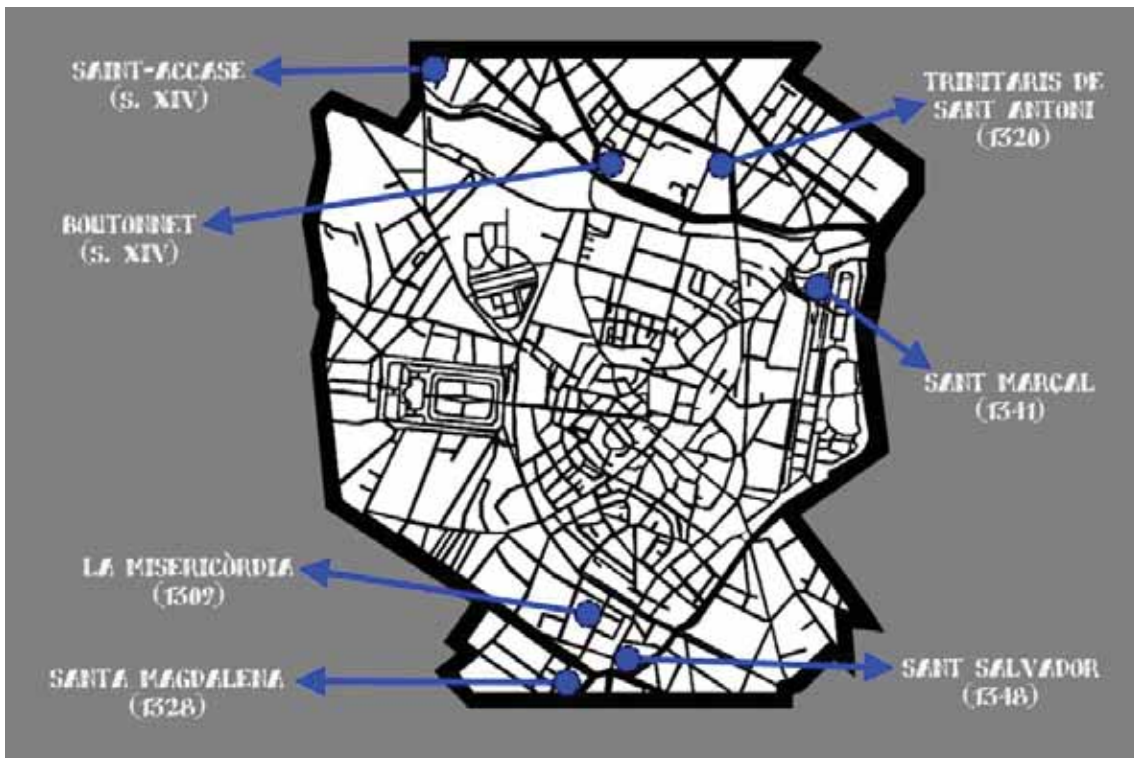
LA XARXA ECLESIAL ABANS DELS REIS D'ARAGÓ I MALLORCA

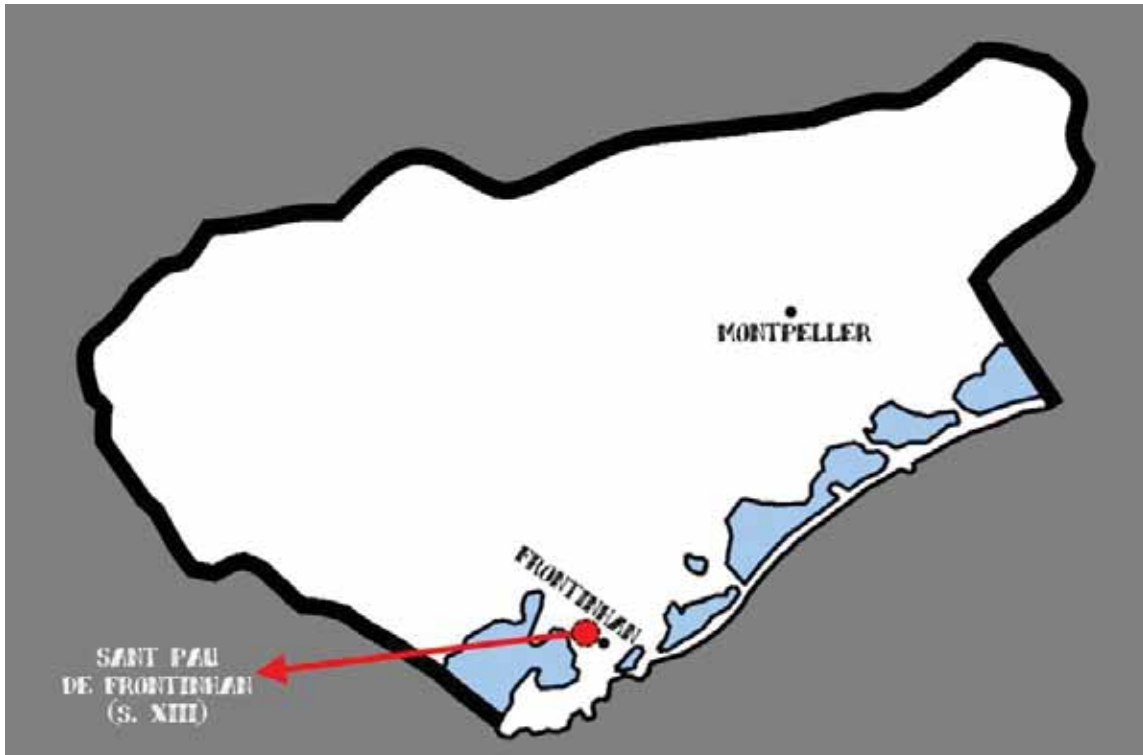
MONTPELLIER. SEGLE XIII

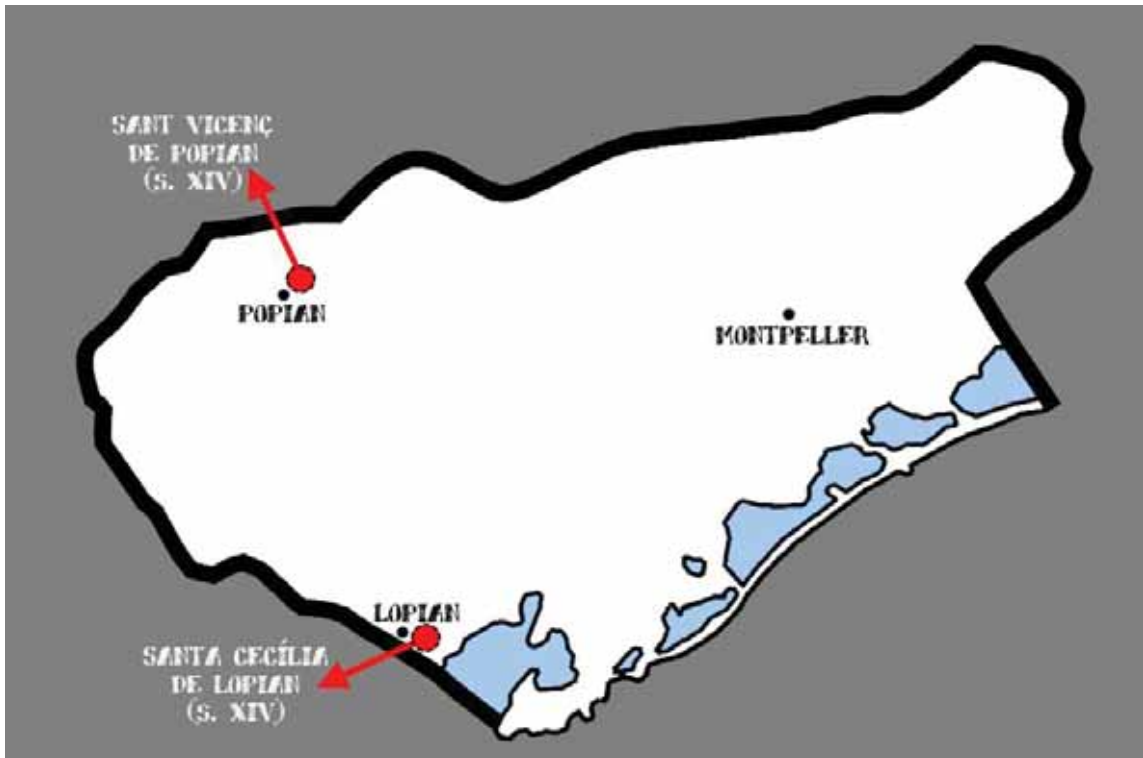
MONTPELLIER. SEGLE XIV

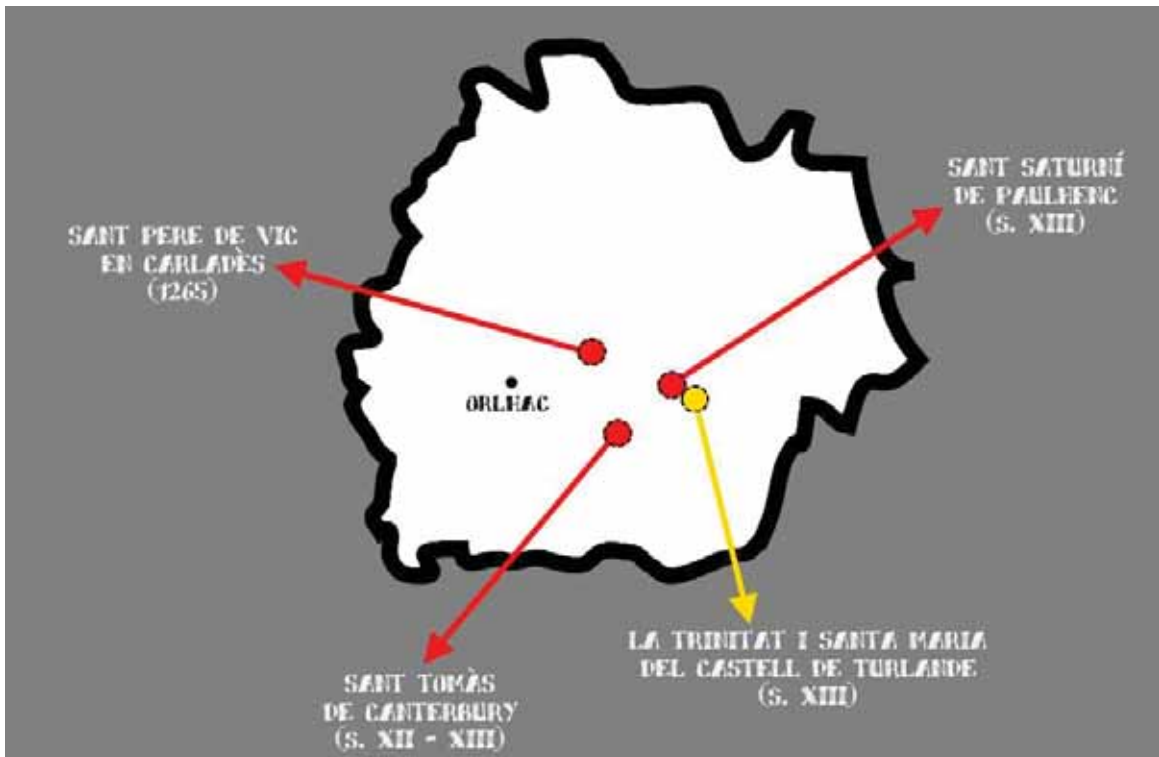
OMELADÈS. SEGLE XIII

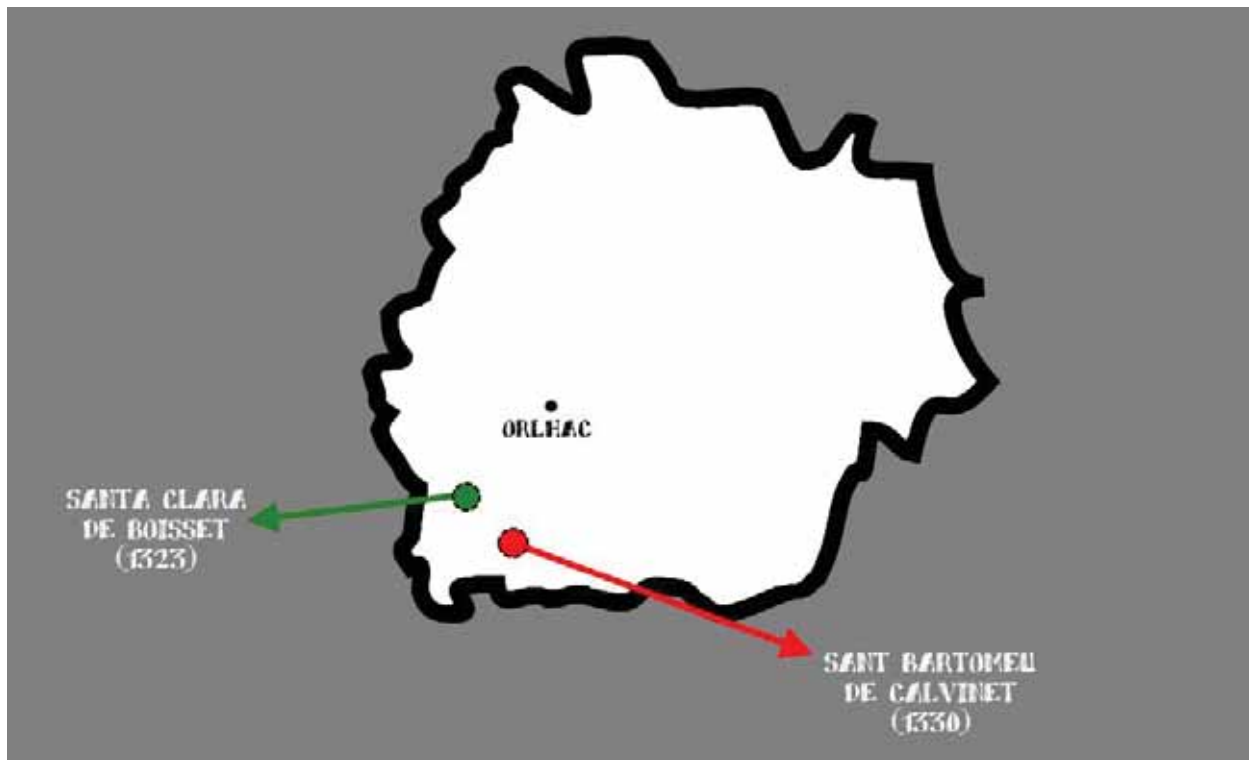
OMELADÈS. SEGLE XIV

CARLADÈS. SEGLE XIII

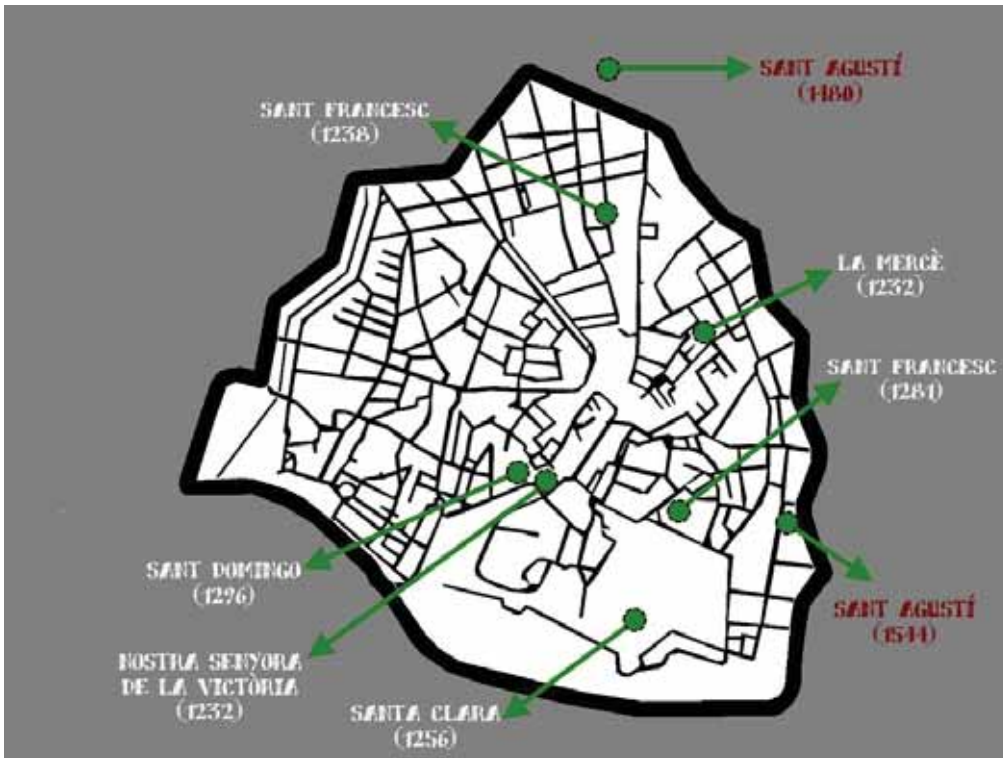
CARLADÈS. SEGLE XIV

CORONA DE MALLORCA

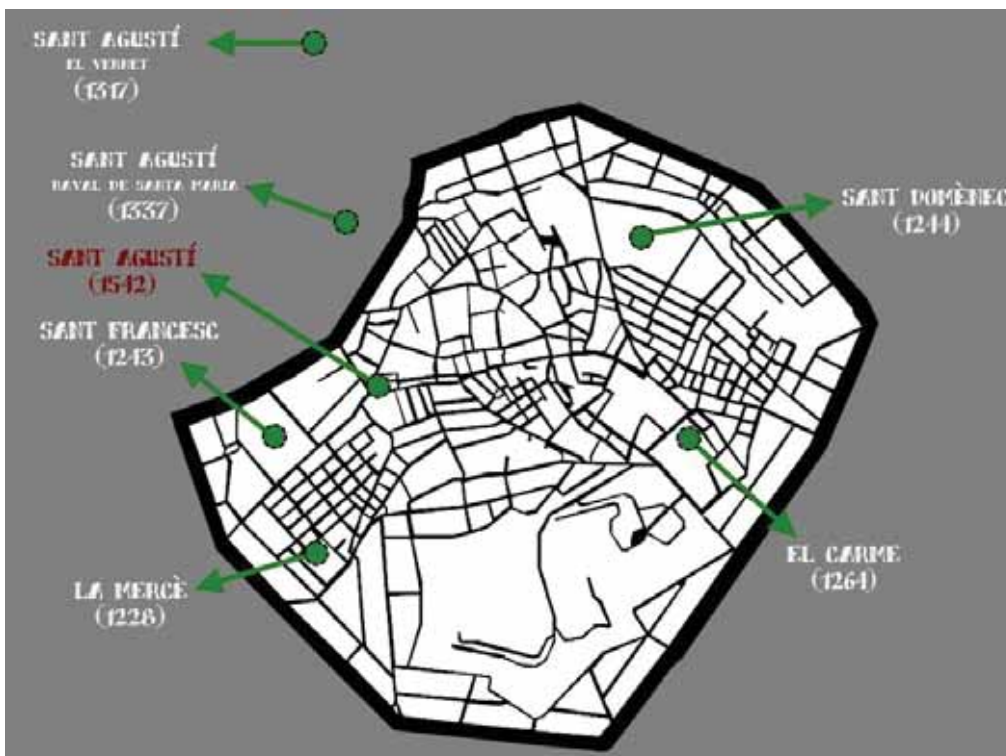
CIUTAT DE MALLORCA

SITUACIÓ DELS CONVENTS DELS PRINCIPALS ORDES RELIGIOSOS

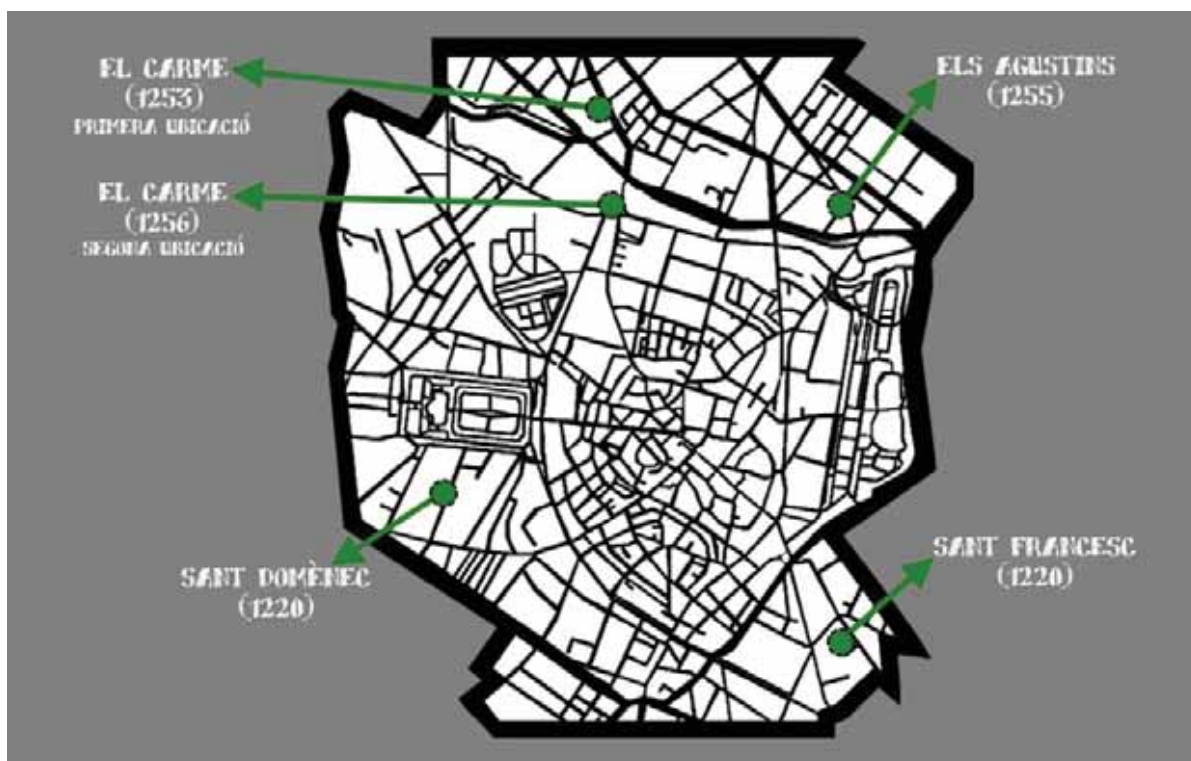
PERPINYÀ

SITUACIÓ DELS CONVENTS DELS PRINCIPALS ORDES RELIGIOSOS

MONTPELLIER

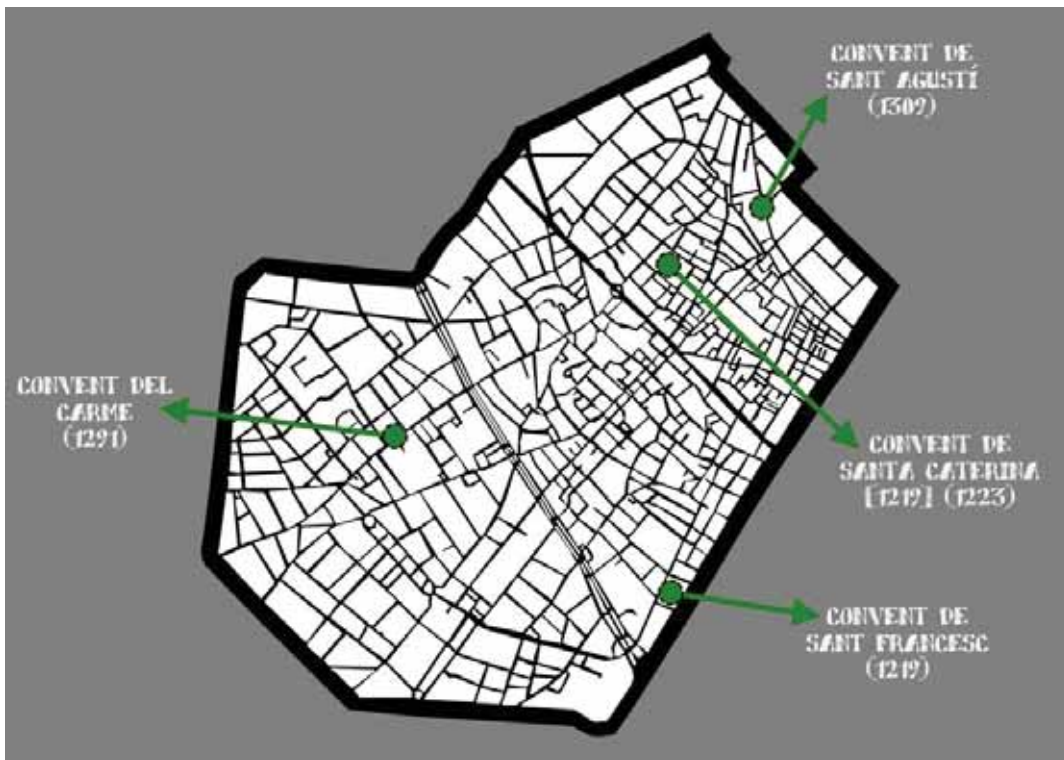
SITUACIÓ DELS CONVENTS DELS PRINCIPALS ORDES RELIGIOSOS

CORONA D'ARAGÓ

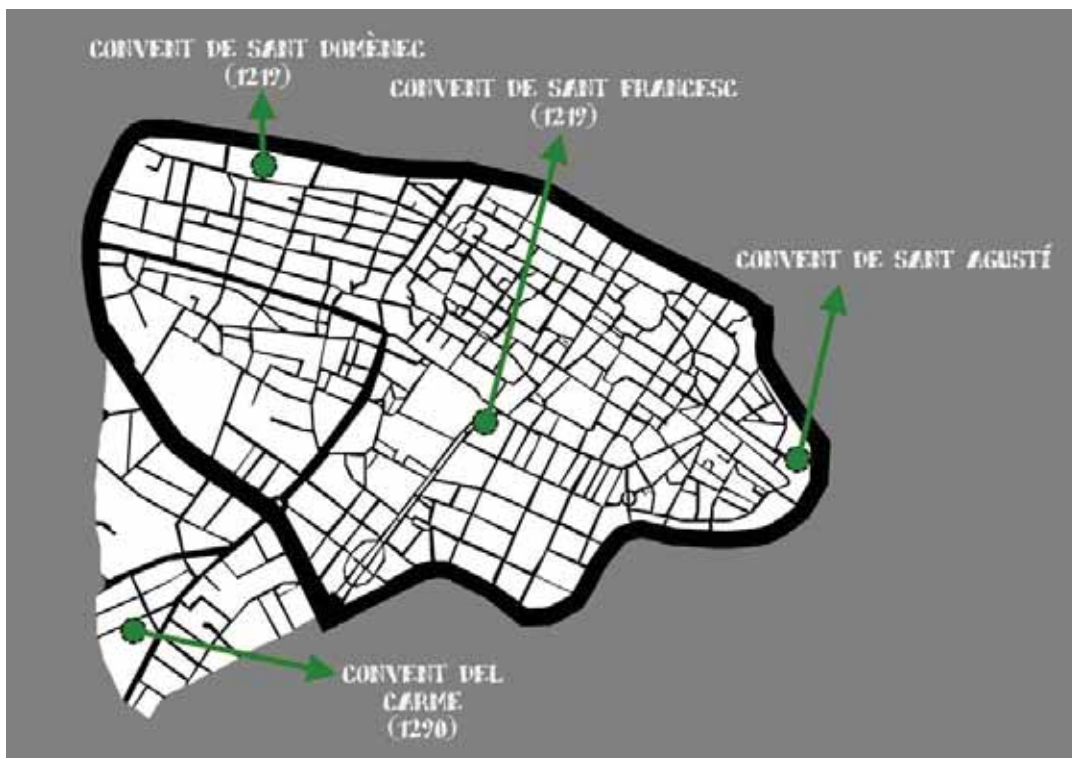
BARCELONA

SITUACIÓ DELS CONVENTS DELS PRINCIPALS ORDES RELIGIOSOS

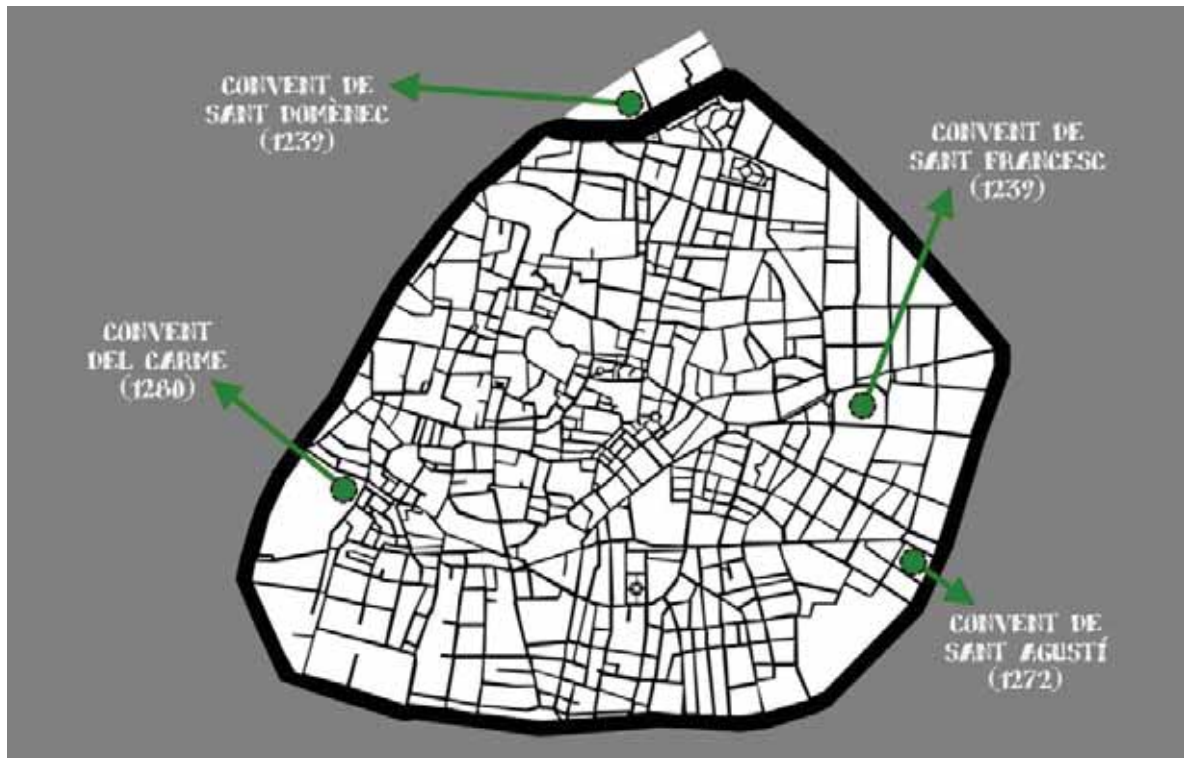
SARAGOSSA

SITUACIÓ DELS CONVENTS DELS PRINCIPALS ORDES RELIGIOSOS

VALÈNCIA

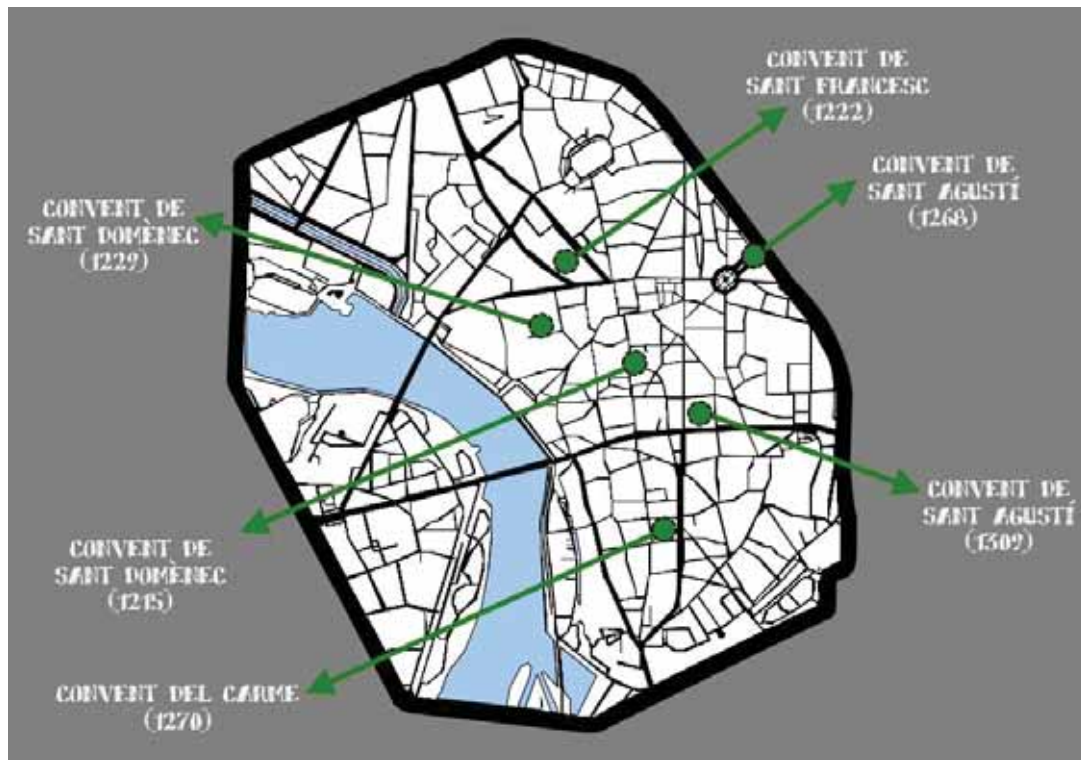
SITUACIÓ DELS CONVENTS DELS PRINCIPALS ORDES RELIGIOSOS

OCCITÀNIA

TOLOSA DE LLENGUADOC

SITUACIÓ DELS CONVENTS DELS PRINCIPALS ORDES RELIGIOSOS

ANNEX 4. CATÀLEG FOTOGRÀFIC

El catàleg fotogràfic està format per tot un compendi de fotografies i plantes dels edificis estudiats a la tesi, però també d'aquells que s'esmenten pel fet de guardar alguna relació arquitectònica amb alguna de les esglésies estudiades. Cada una de les fotografies o figures va enumerada ja que se'n fa referència explícita en el text del treball. D'aquesta manera, es mostren plantes d'edificis, vistes de conjunt tant exteriors com interiors, però també vistes de diferents detalls que he cregut interessant ressaltar donada la importància que pot tenir en l'explicació pertinent. Aquest catàleg documental és una eina que resulta indispensable a l'hora de fer la lectura de la tesi i que ajuda, sens dubte, a comprendre millor les descripcions de cada un dels edificis.

Fig. 1. Campanar de l'església parroquial de Sant Miquel.
Ciutat de Mallorca

Fig. 2. Portal major de l'església parroquial de Sant Miquel.
Ciutat de Mallorca

Fig. 3. Capella de la Santíssima Trinitat de l'església parroquial de Sant Miquel.
Ciutat de Mallorca

Fig. 4. Capella de Sant Joan Pau II de l'església parroquial de Sant Miquel.
Ciutat de Mallorca

Fig. 5. Capella del Sant Crist dels Hortolans de l'església parroquial de Sant Miquel.
Ciutat de Mallorca

Fig. 6. Representació de l'absis de l'església conventual de Santa Margalida.
Ciutat de Mallorca

Imatge: Retaule de Sant Jordi. Pere Niçard i Rafel Mòger, 1468-1470. Museu Diocesà de Mallorca.

Fig. 7. Nau de l'església conventual de Santa Margalida.
Ciutat de Mallorca.

Fig. 8. Absis de l'església conventual de Santa Margalida.
Ciutat de Mallorca

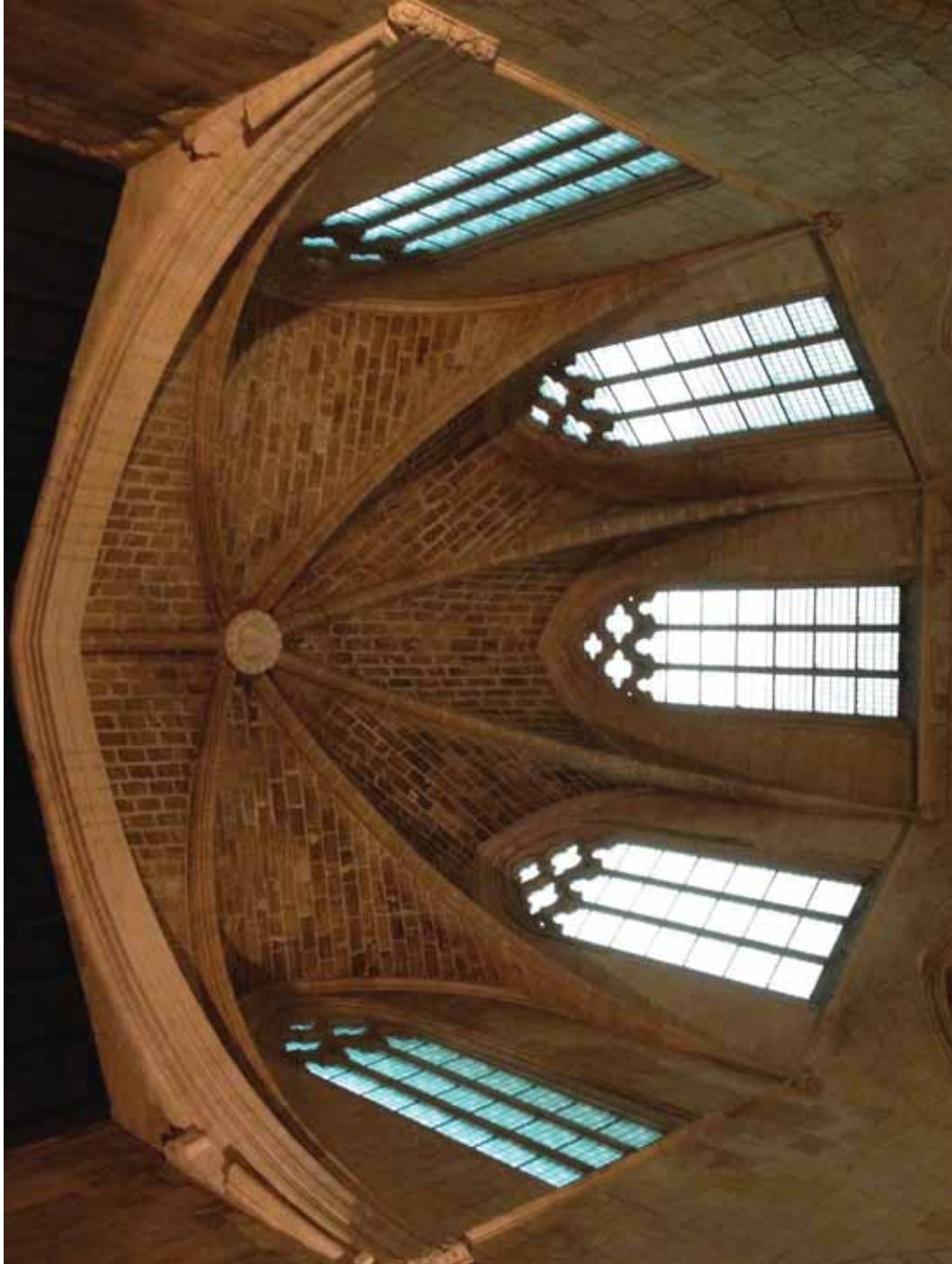
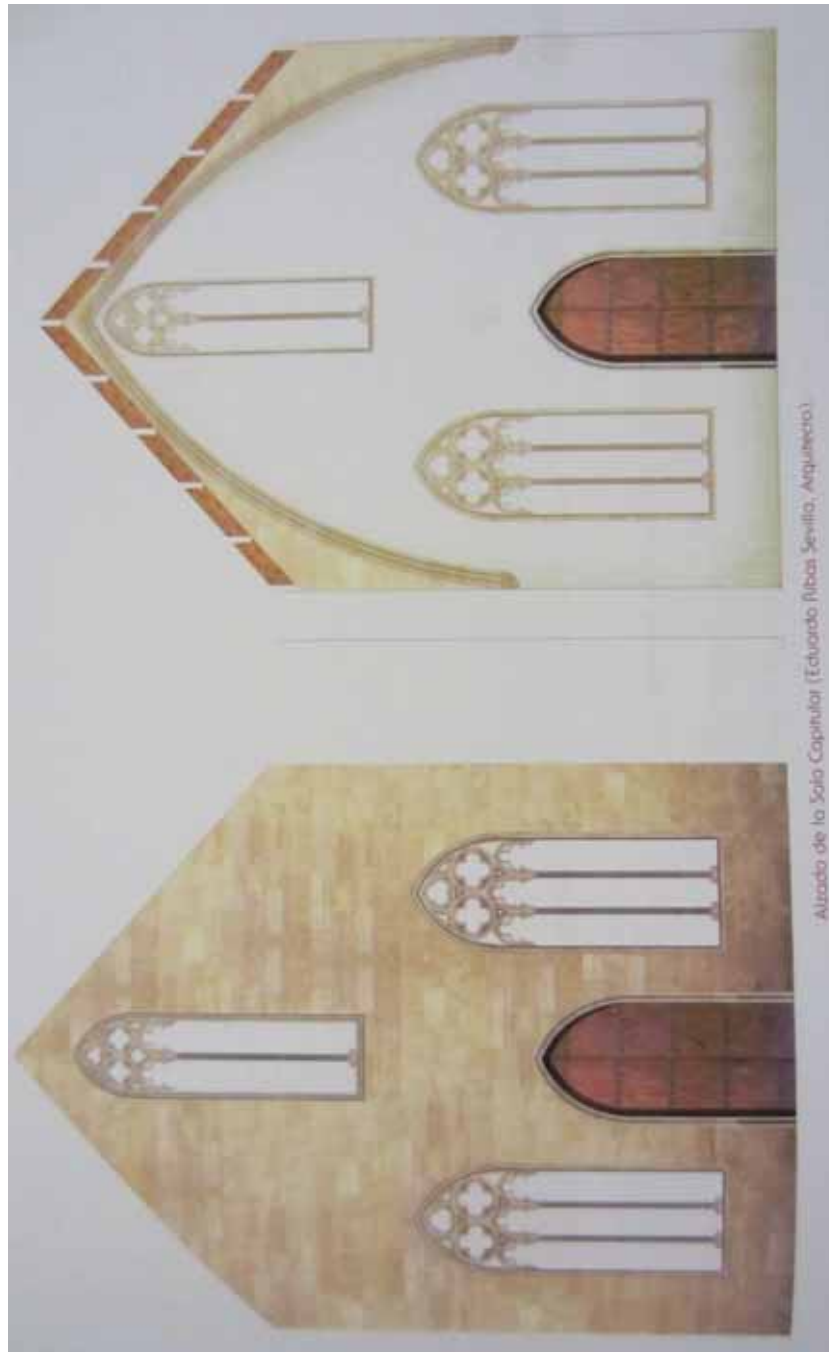

Fig. 9. Sala Capítular del convent de Santa Margalida.
Ciutat de Mallorca

Fig. 10. Reconstrucció de l'antiga façana de la sala capitular del convent de Santa Margalida.
Ciutat de Mallorca

Imatge: M. Quiroga Conrado, *Santa Margalida de Palma, de monasterio agustino a hospital militar: siglos XIII-XIX*, Madrid, Ministerio de Defensa, 2014.

Fig. 11. Claustre del convent de Santa Margalida.
Monestir de Miramar. Valldemossa

Fig. 12. Detall d'una antiga columna de l'església del
Monestir de Santa Maria de la Real.
Ciutat de Mallorca

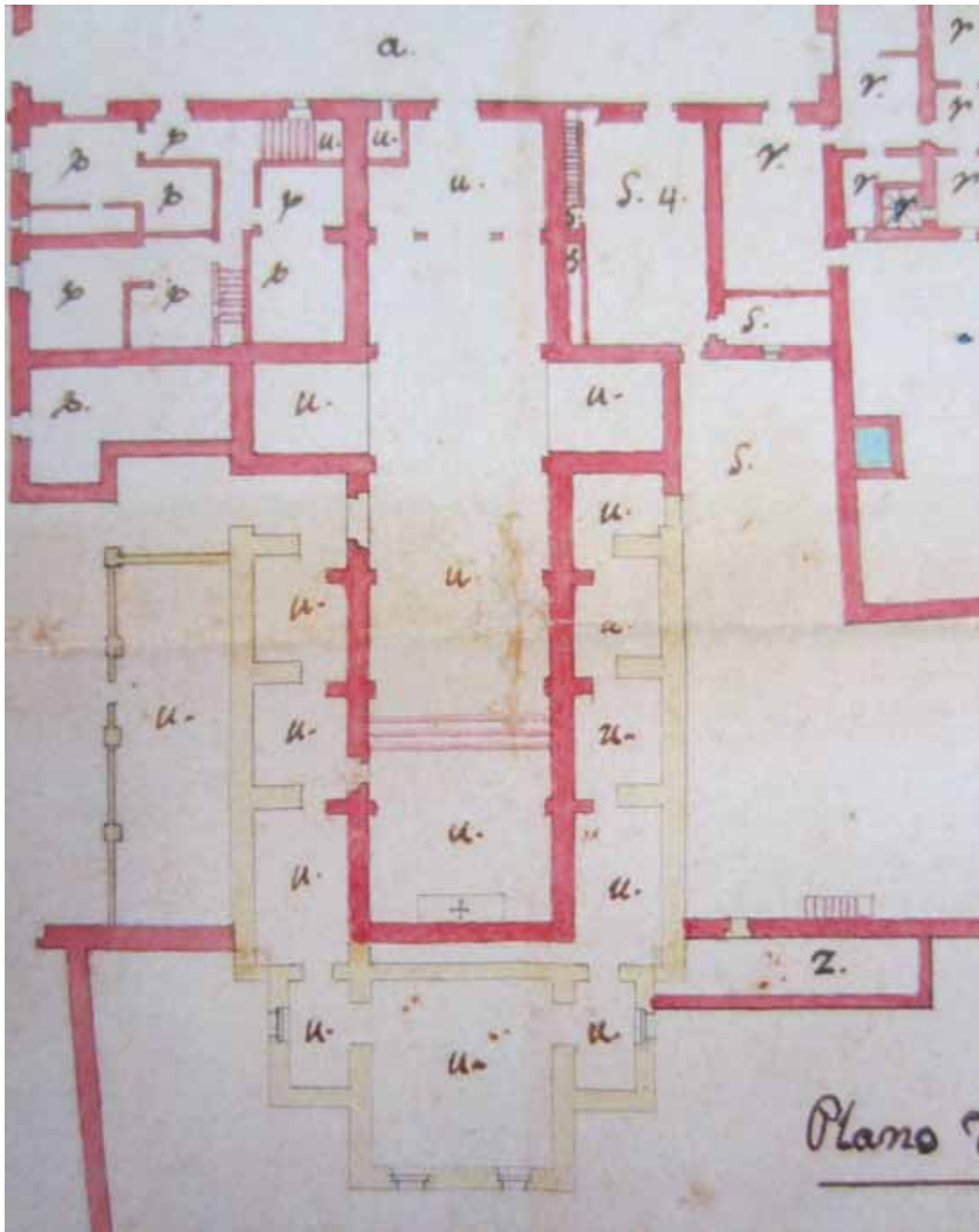
Fig. 13. Mènscula de l'antic cor de l'església del
Monestir de Santa Maria de la Real.
Ciutat de Mallorca

Fig. 14. Capella de Sant Nofre de l'església del
Monestir de Santa Maria de la Real
Ciutat de Mallorca

Fig. 15. Plànol del Monestir de Santa Maria de la Real.
Ciutat de Mallorca

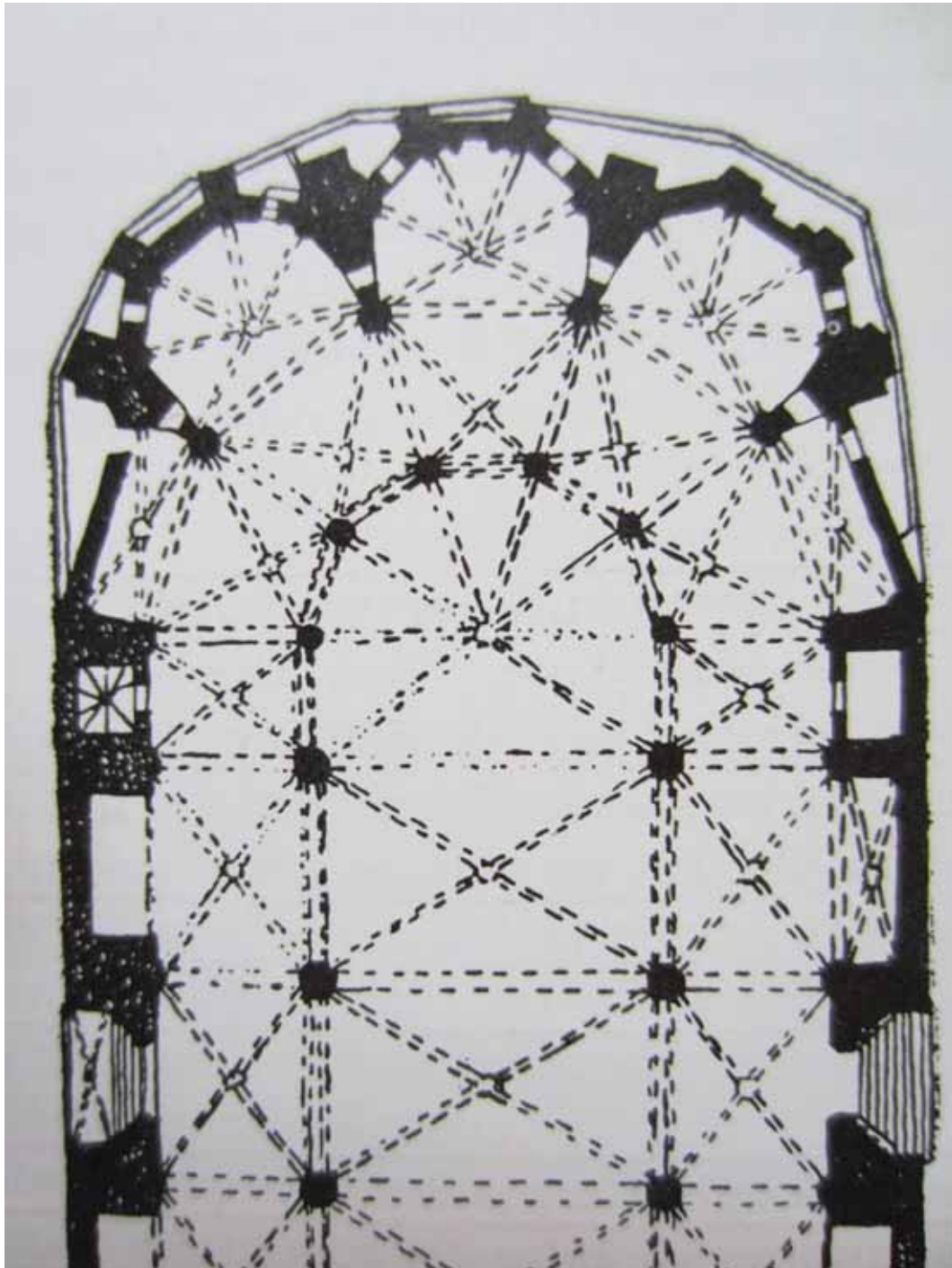

Imatge: Arxiu Històric dels Missioners dels Sagrats Cors del Monestir de la Real de Palma.

Fig. 16. Nau de l'església parroquial de Santa Eulàlia.
Ciutat de Mallorca

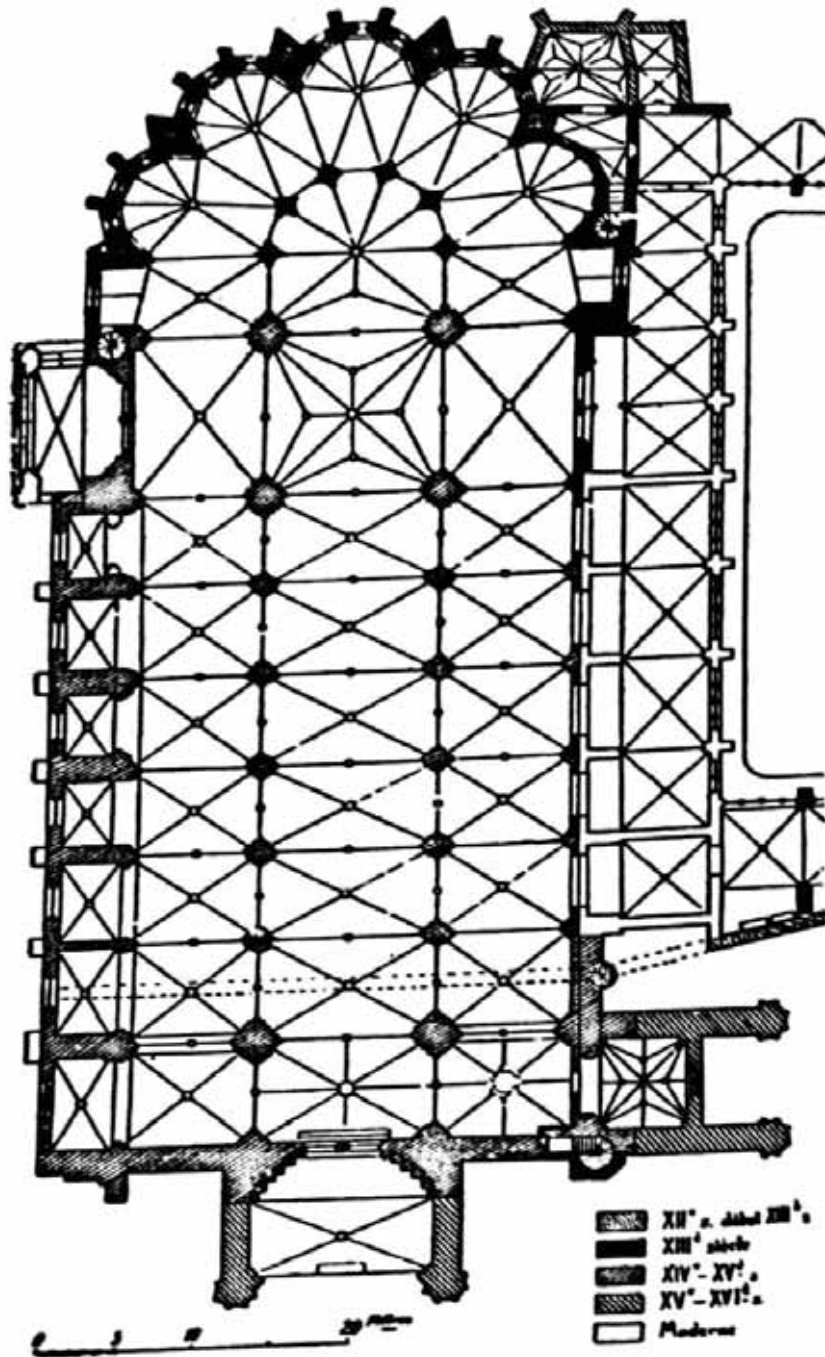

Fig. 17. Planta de l'església parroquial de Santa Eulàlia. Detall de l'absis.
Ciutat de Mallorca

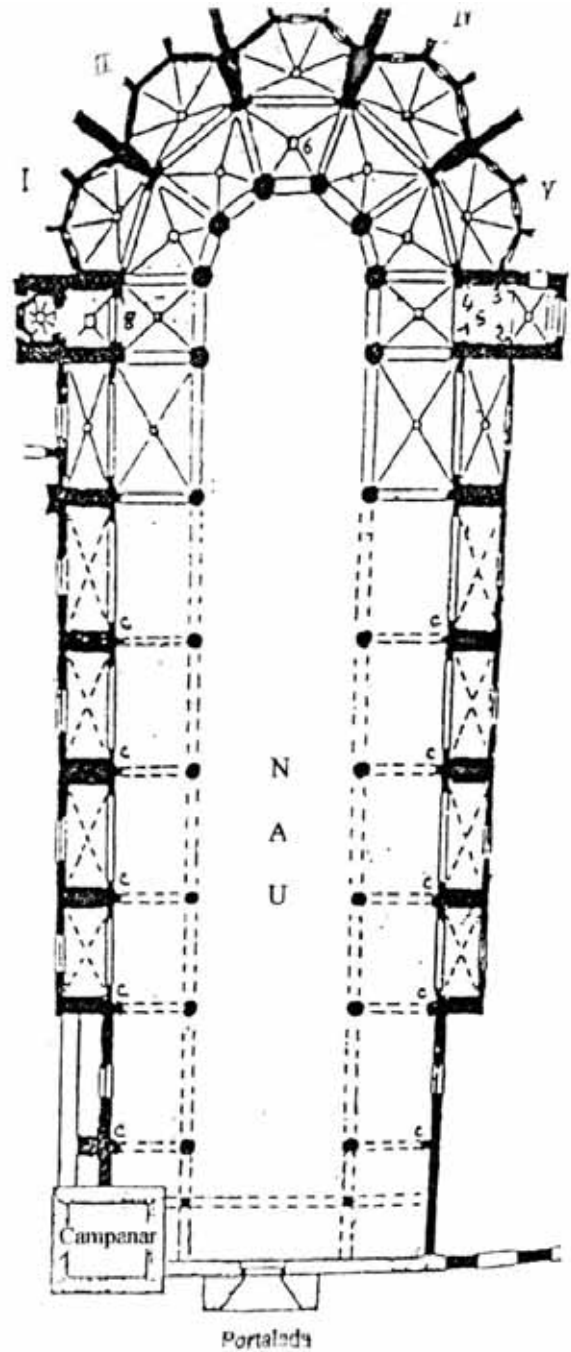
Imatge: M. Durliat, *L'art en el regne de Mallorca*, Palma, Editorial Moll, 1964.

Fig. 18. Planta de la catedral de Santa Maria.
Baiona (País Basc francès)

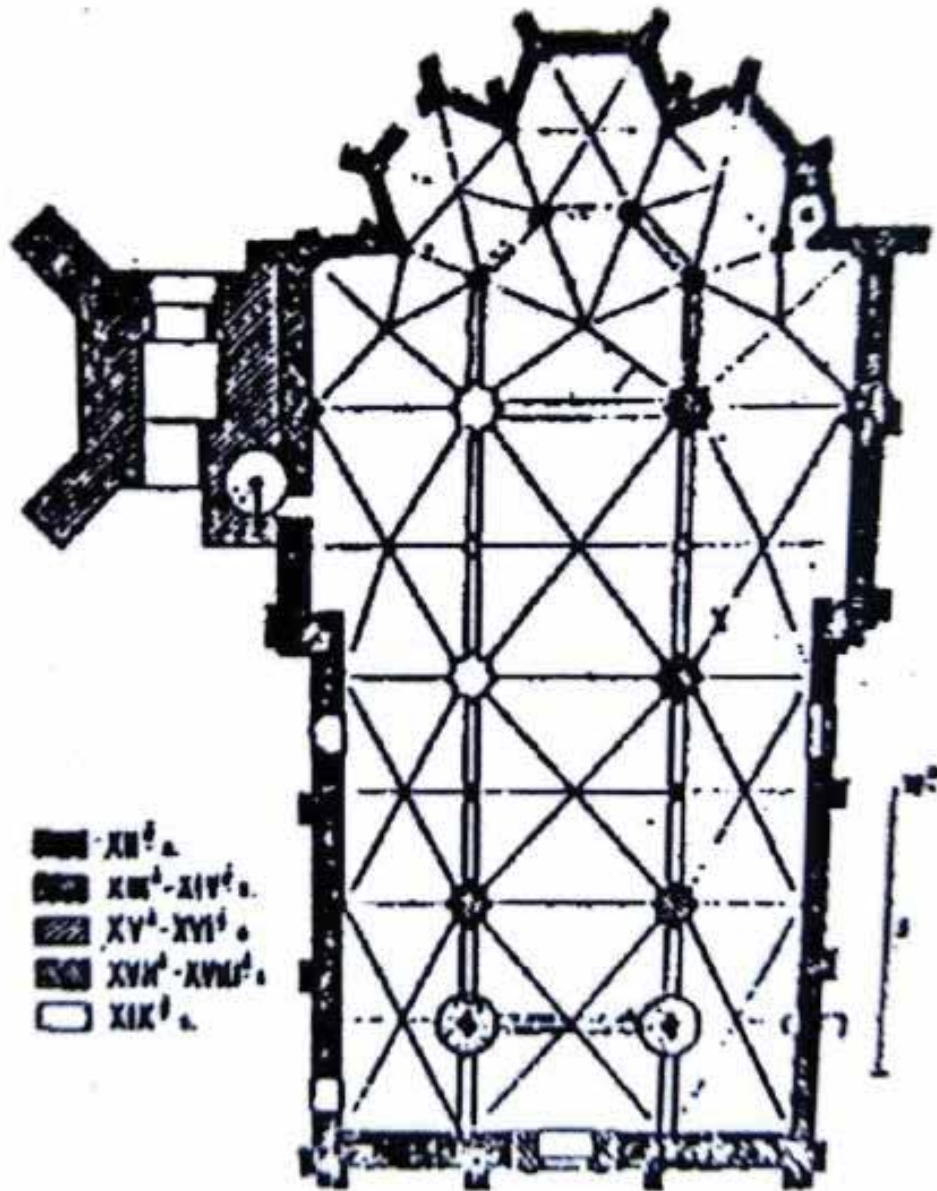
Imatge: E. Lambert, *Bayonne, C.A.*, Toulouse, *Études Médiévales*, II, 1956.

Fig. 19. Planta de l'església parroquial de Sant Martí.
Limós (Llenguadoc, Occitània)

Imatge: A. Sabarthès, « Alet, Saint-Martin de Limoux, N. D. De Marceille », a *Cahiers d'Histoire et archéologie*, II, 8, u quadern, 1931.

Fig. 20. Planta de l'església col·legiata de Santa Maria.
Usèste (Gascunya, Occitània)

Imatge : Y. Carbonell Lamothe, « Les relations artistiques entre le royaume de Majorque et le Midi de la France: Bilan des connaissances et perspectives de recherche », a *IV Jornades d'Estudis Històrics Locals, El Regne de Mallorca i el Sud Francès*, Palma, Institut d'Estudis Baleàrics, 1986.

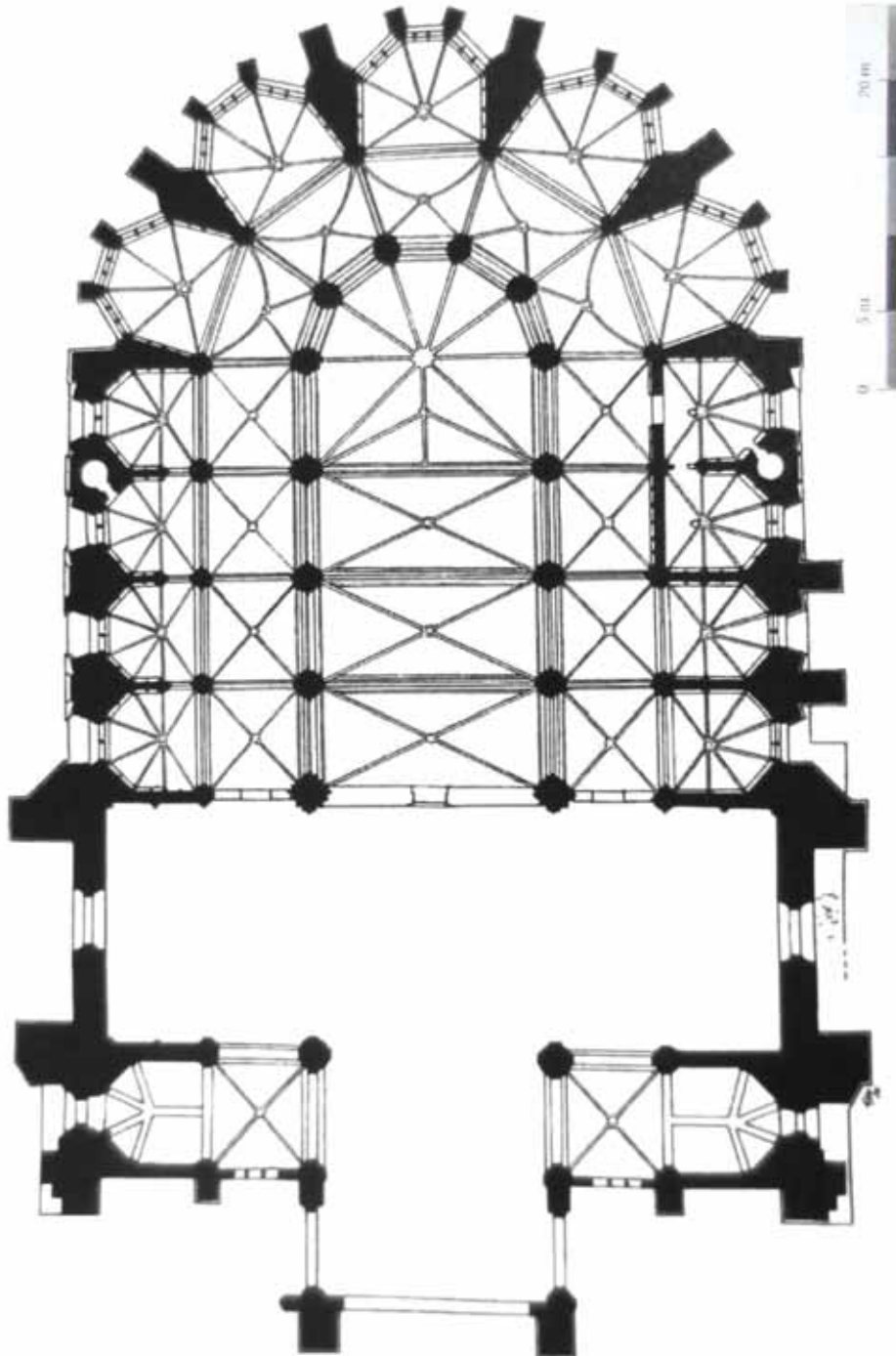
Fig. 21. Interior de l'església parroquial de Santa Eulàlia.
Detall de la diferència d'alçada de les naus.
Ciutat de Mallorca

Fig. 22. Catedral de Sant Just i Sant Pastor.
Narbonna (Llenguadoc, Occitània)

Fig. 23. Planta de la catedral de Sant Just i Sant Pastor.
Narbonna (Llenguadoc, Occitània)

Imatge: A. Pladevall i Font (dir.), *L'art gòtic a Catalunya. Arquitectura I*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 2002.

Fig. 24. Col·legiata basílica de Santa Maria.
Manresa (Catalunya)

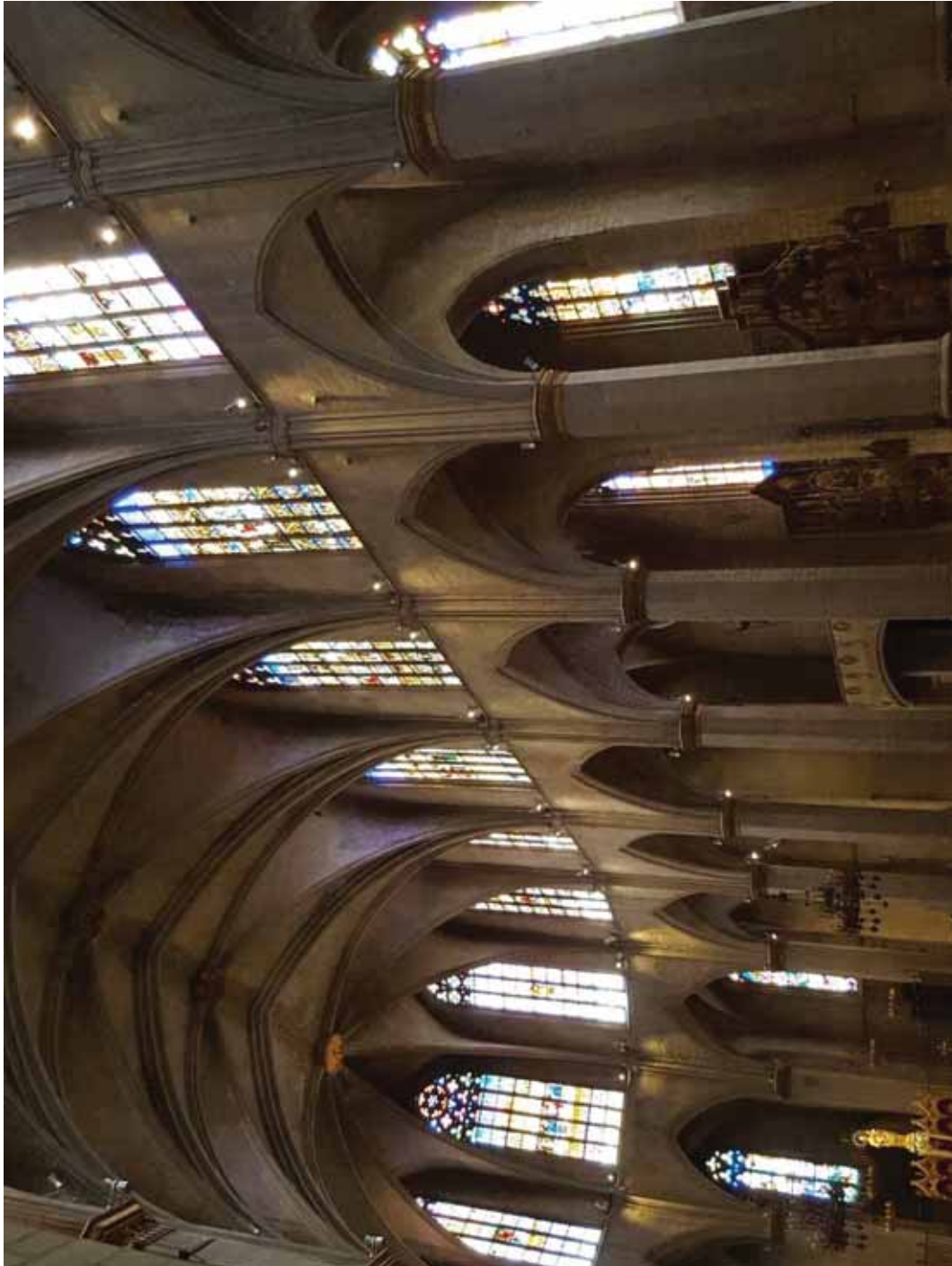
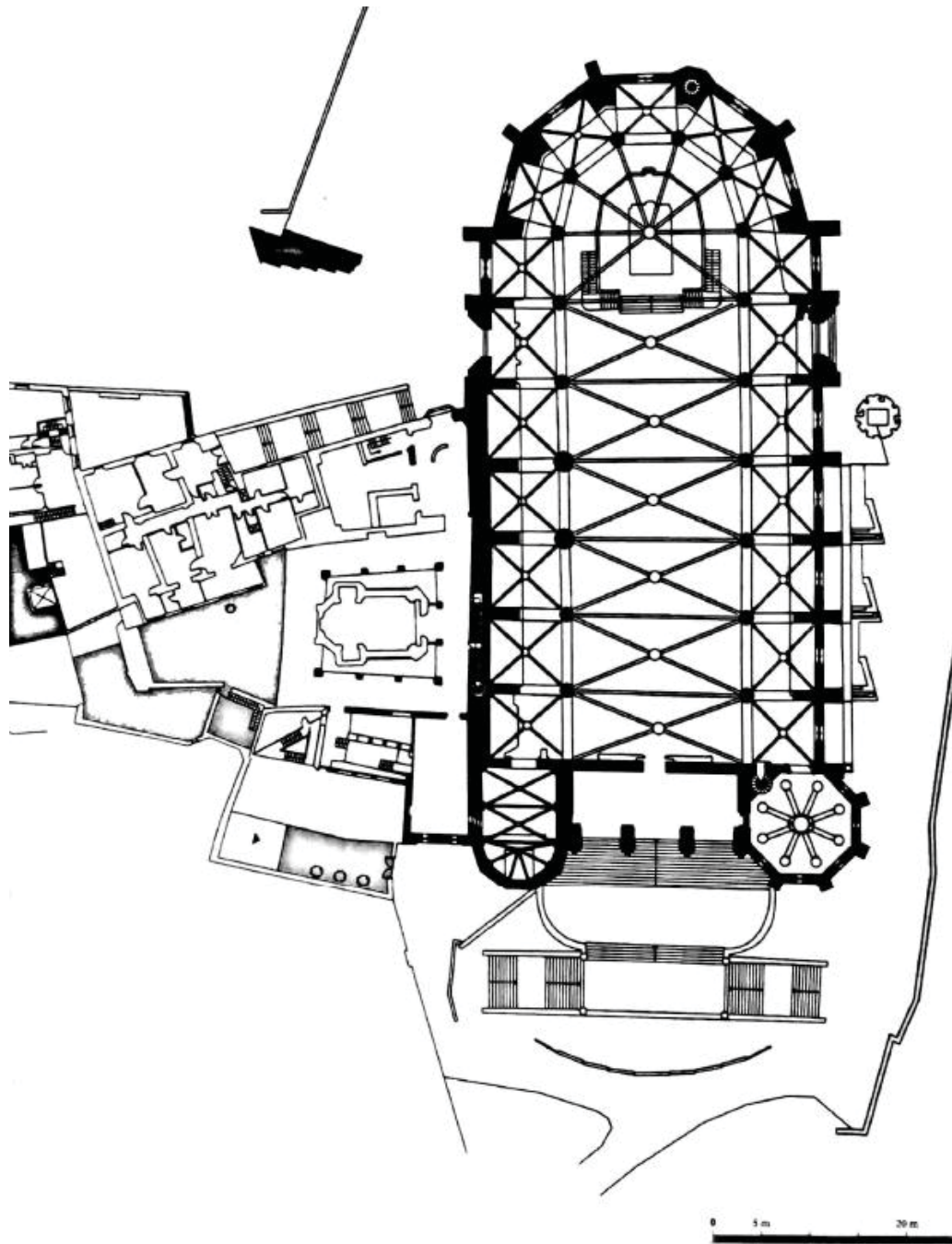

Fig. 25. Planta de la col·legiata basílica de Santa Maria.
Manresa (Catalunya)

Imatge: A. Pladevall i Font (dir.), *L'art gòtic a Catalunya. Arquitectura II*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 2002.

Fig. 26. Basílica de Santa Maria Magdalena.
Sant Maissemin de la Santa Bauma (Provença, Occitània)

Fig. 27. Basílica de Sant Llorenç el Major.

Nàpols

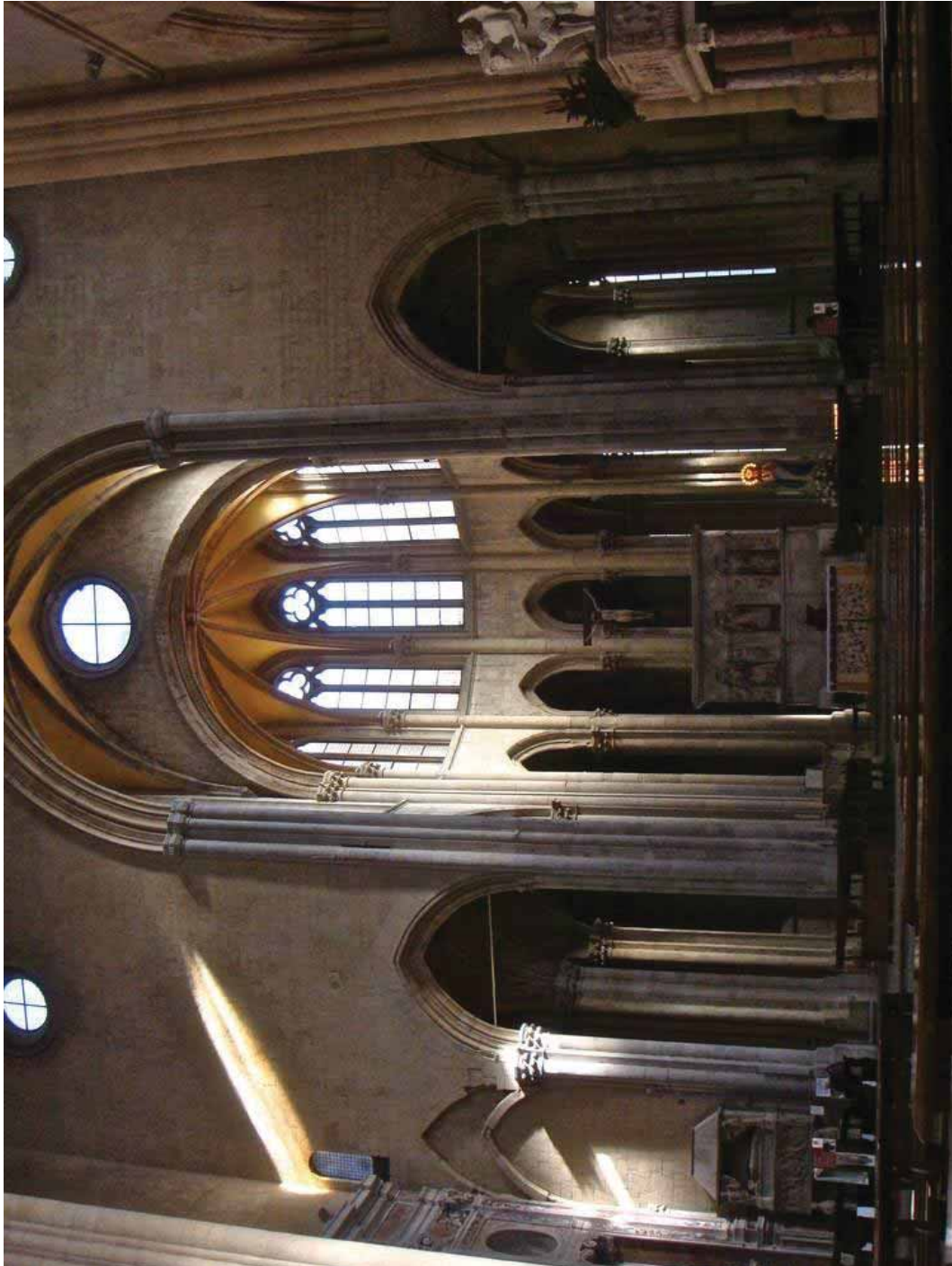

Fig. 28. Catedral de Santa Sofia.
Nicòsia (Xipre)

Fig. 29. Catedral de Sant Nicolau.
Famagusta (Xipre)

Fig. 30. Evolució constructiva de l'església parroquial de Santa Eulàlia (1229-1349)

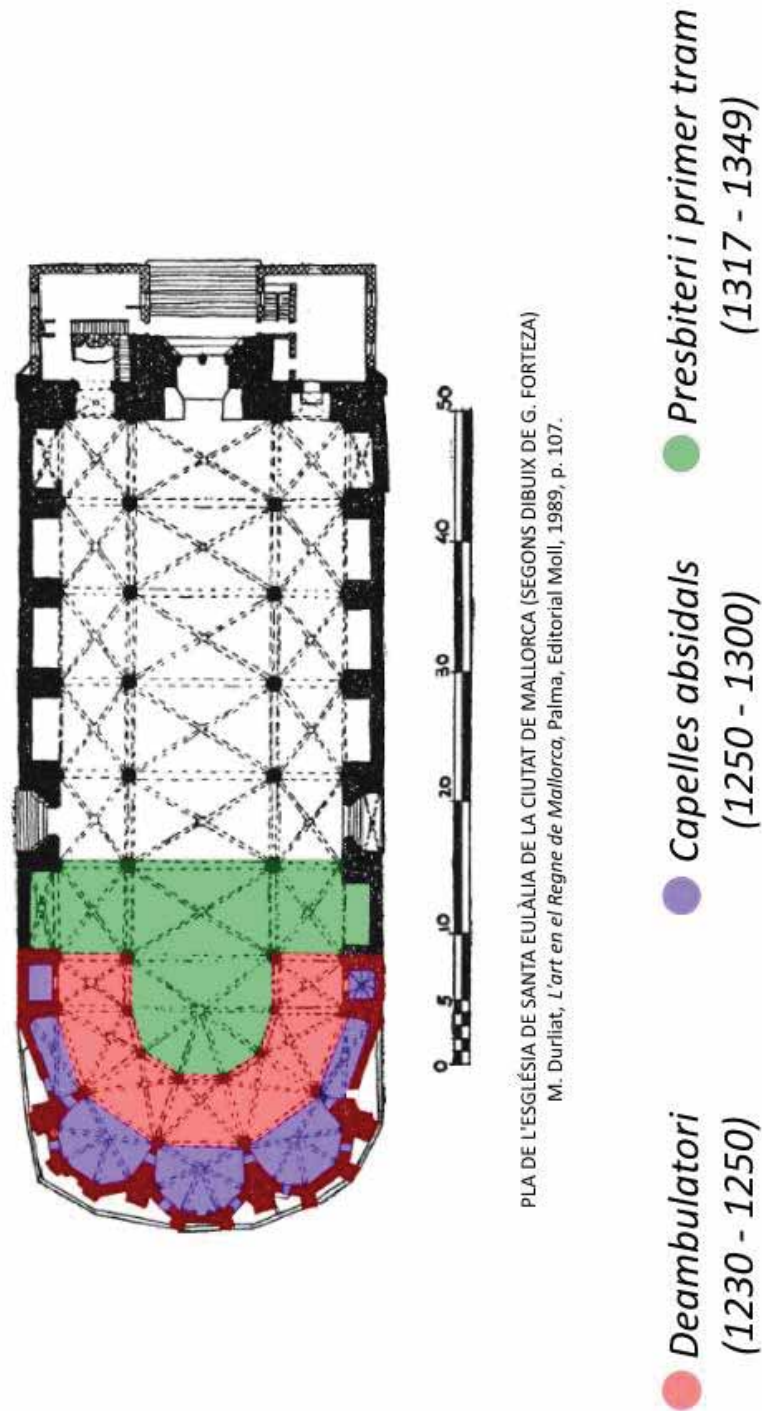

Fig. 31. Església de Santa Maria del Temple. Detall de l'arcosoli.
Ciutat de Mallorca

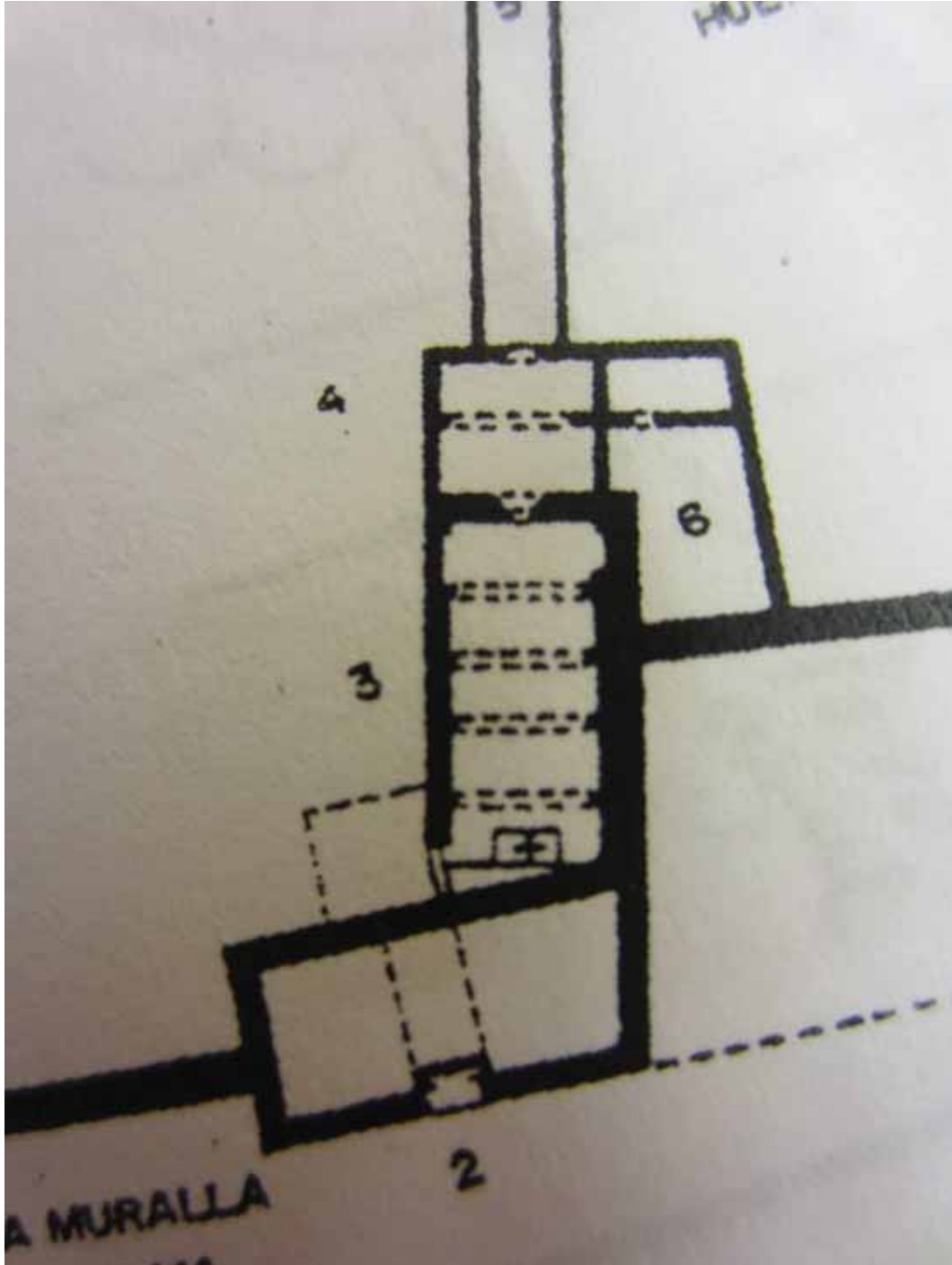
Fig. 32. Atri de l'església de Santa Maria del Temple.
Ciutat de Mallorca

Fig. 33. Portal de l'església de Santa Maria del Temple.
Ciutat de Mallorca

Fig. 34. Planta de l'església de Santa Maria del Temple.
Ciutat de Mallorca

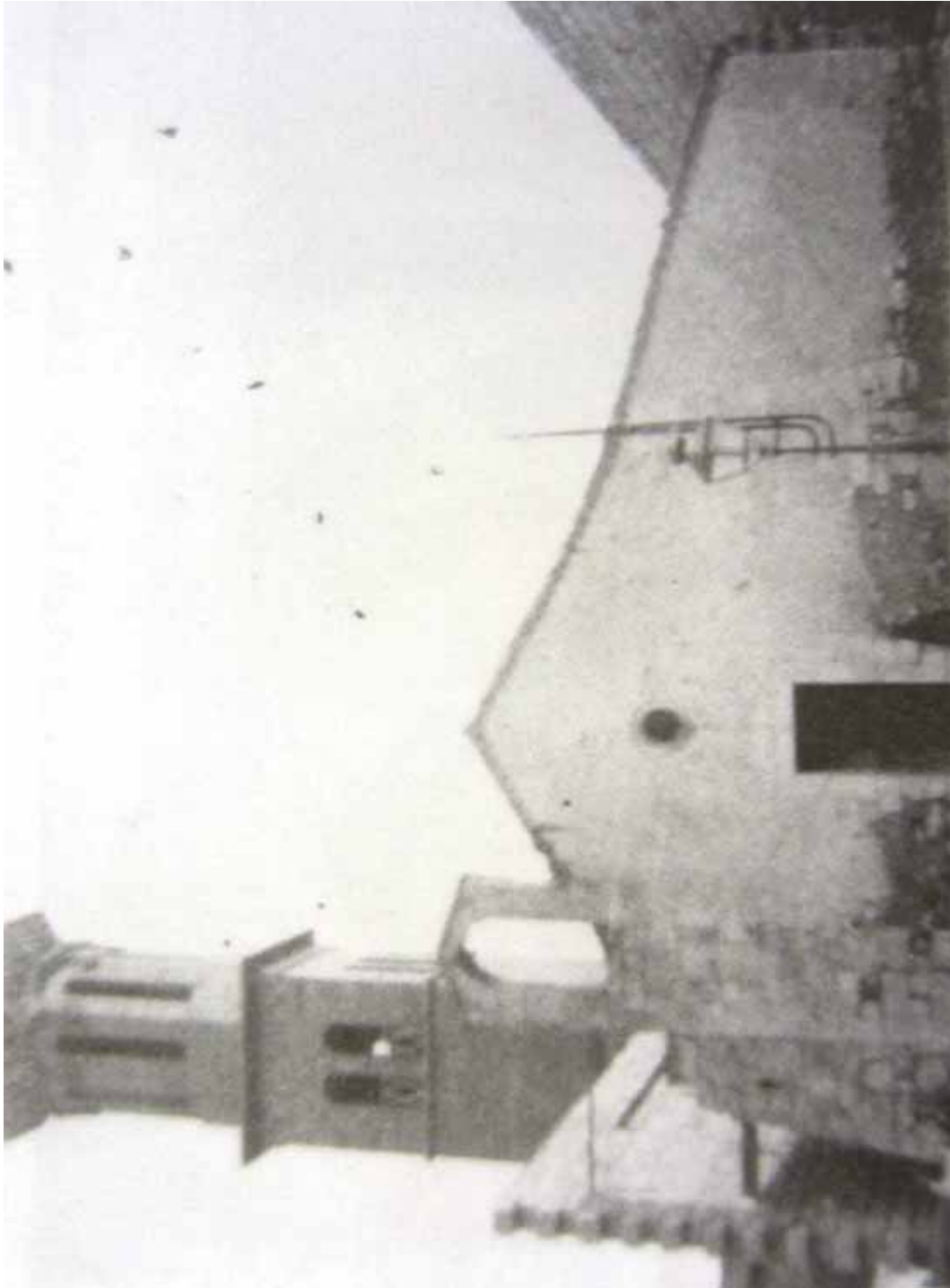
Imatge: J. Segura Salado, « El Castell del Temple », a *Actes del III Congrés El nostre patrimoni cultural: el patrimoni tudat (1836-1994)*, Palma, Societat Arqueològica Lul·liana, 1995.

Fig. 35. Restes de l'església de Nostra Senyora de la Victòria
del convent de Sant Domingo. Detall d'una finestra.

Ciutat de Mallorca

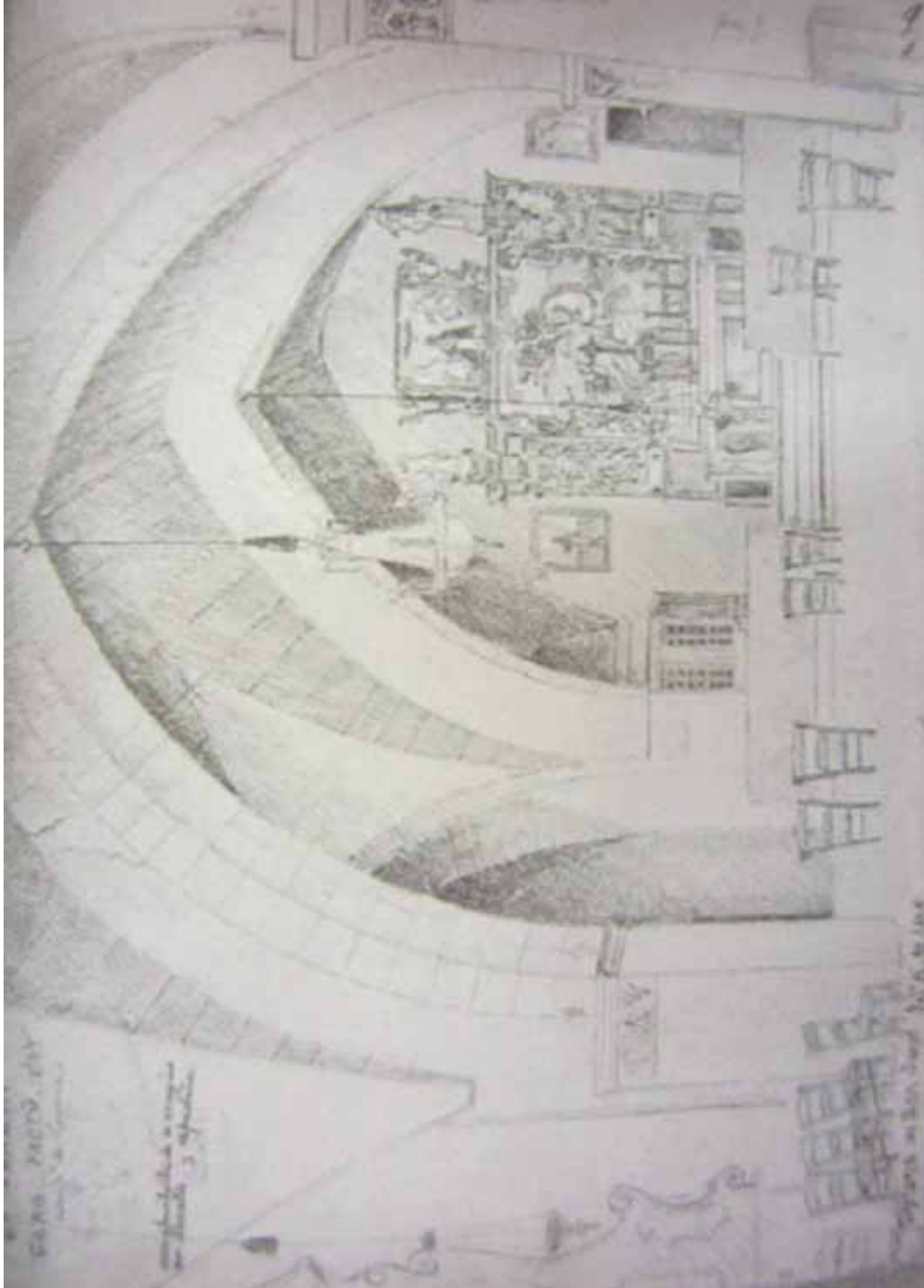

Fig. 36. Antiga església medieval de Sant Jordi del Prat. Vista de l'exterior.
Ciutat de Mallorca

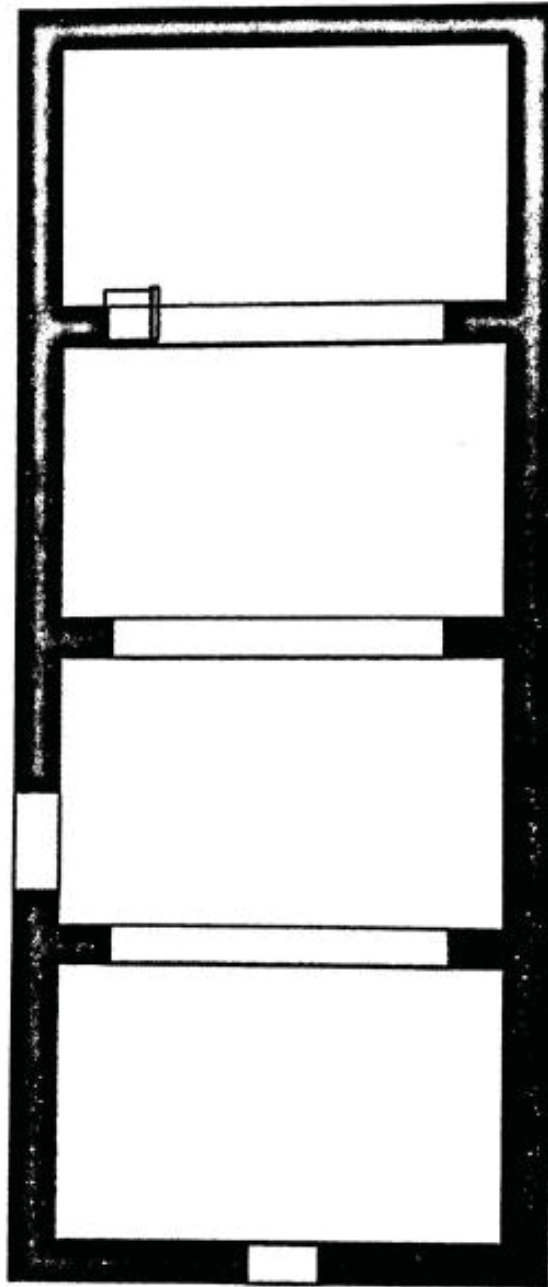
Imatge: J. Serra i Barcelo; M. Bernat i Roca, « L'església del Prat de Sant Jordi segons els apunts de Rafael Ysasi a Oratorios primitivos de Mallorca », a *VIIè Congrés de Patrimoni. El nostre patrimoni cultural: arquitectura i enginyeria popular a Mallorca*, Palma de Mallorca, Societat Arqueològica Lul·liana, 2006.

Fig. 37. Antiga església medieval de Sant Jordi del Prat. Vista de l'interior.
Ciutat de Mallorca

Imatge: J. Serra i Barcelo; M. Bernat i Roca, « L'església del Prat de Sant Jordi segons els apunts de Rafael Ysasi a Oratorios primitivos de Mallorca », a *VIIIè Congrès de Patrimoni. El nostre patrimoni cultural: arquitectura i enginyeria popular a Mallorca*, Palma de Mallorca, Societat Arqueològica Lul·liana, 2006.

Fig. 38. Planta original de l'antiga església medieval de Sant Jordi del Prat.
Ciutat de Mallorca

Imatge: J. Serra i Barcelo; M. Bernat i Roca, « L'església del Prat de Sant Jordi segons els apunts de Rafael Ysasi a Oratorios primitivos de Mallorca », a *VIIè Congrès de Patrimoni. El nostre patrimoni cultural: arquitectura i enginyeria popular a Mallorca*, Palma de Mallorca, Societat Arqueològica Lul·liana, 2006.

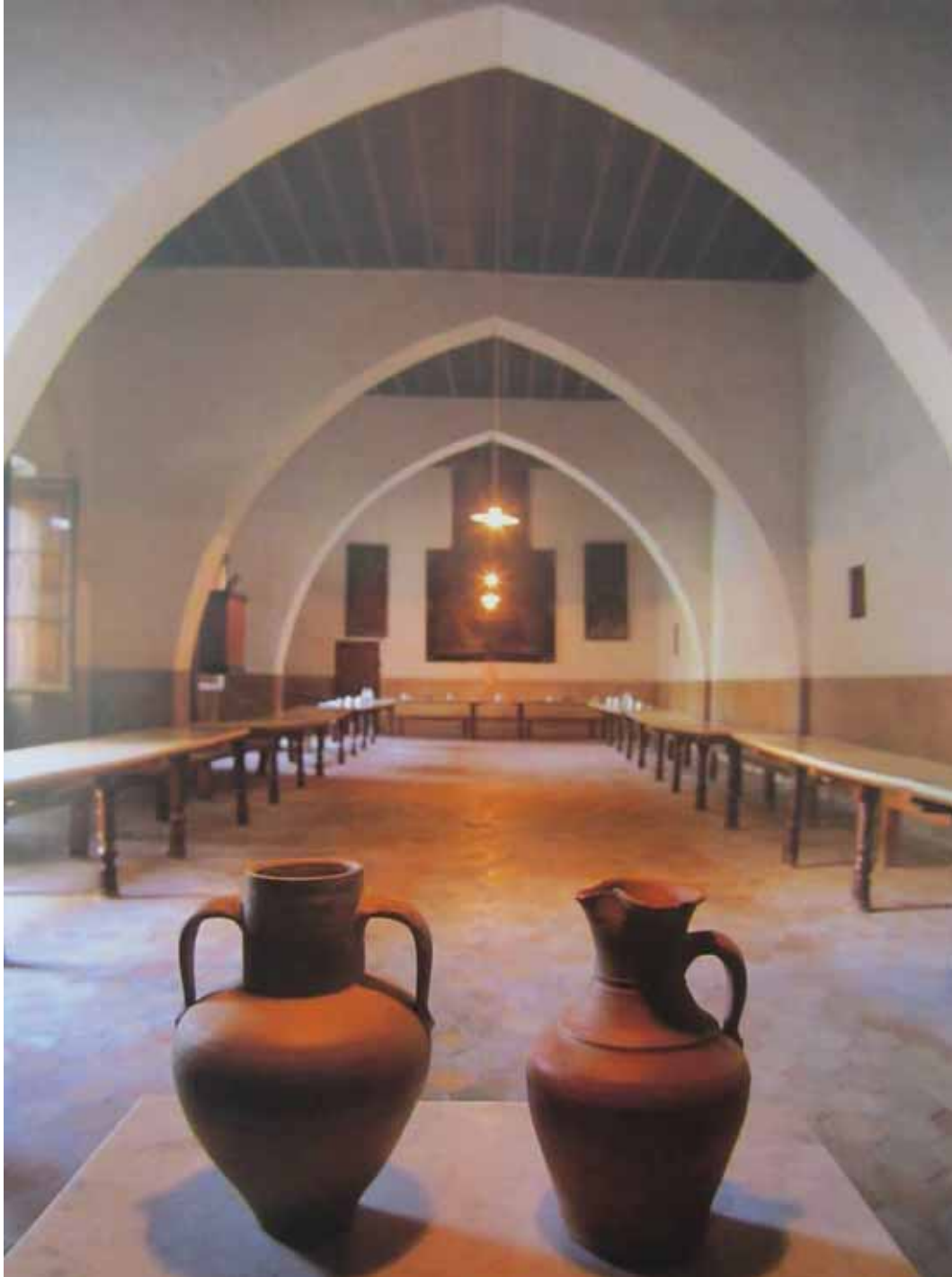
Fig. 39. Església del convent de Santa Clara. Detall del cor.
Ciutat de Mallorca

Fig. 40. Vista de l'exterior de l'església del convent de Santa Clara on s'aprecia la diferència entre l'església medieval i l'església barroca.
Ciutat de Mallorca

Fig. 41. Refetor del convent de Santa Clara.
Ciutat de Mallorca

Imatge: D. G. Murray; A. Pascual; J. Llabrés, *Conventos y monasterios de Mallorca. Historia, Arte y Cultura*, Palma, José J. de Olañeta, 1992.

Fig. 42. Sala Capítular del convent de Santa Clara.Ciutat de Mallorca

Imatge: D. G. Murray; A. Pascual; J. Llabrés, *Conventos y monasterios de Mallorca. Historia, Arte y Cultura*, Palma, José J. de Olañeta, 1992.

Fig. 43. Claustre del convent de Santa Clara.
Ciutat de Mallorca

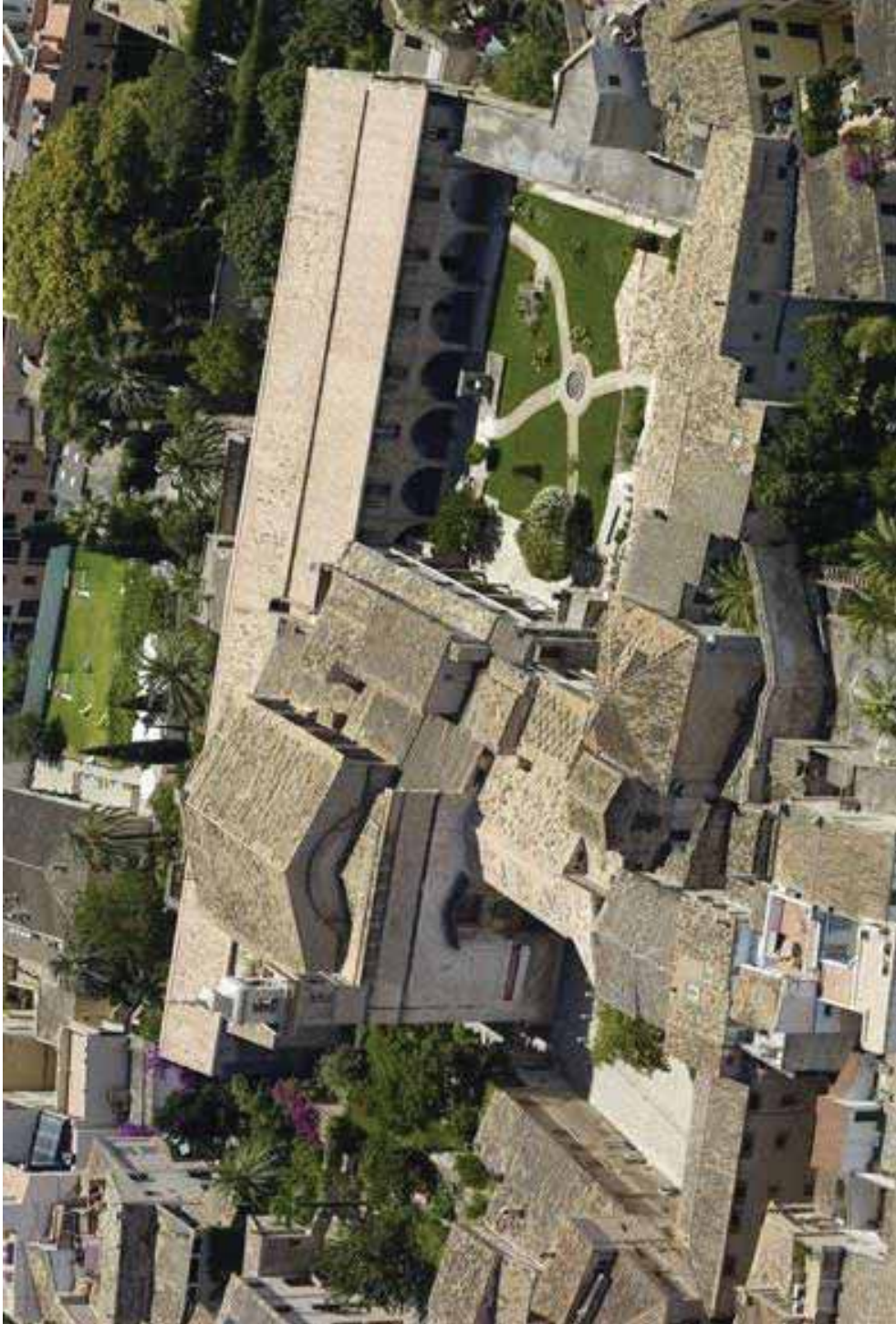

Fig. 44. Claustre del convent de Santa Clara.
Ciutat de Mallorca

Fig. 45. Absis de l'església del convent de Sant Francesc.
Ciutat de Mallorca

Fig. 46. Nau de l'església del convent de Sant Francesc.
Ciutat de Mallorca

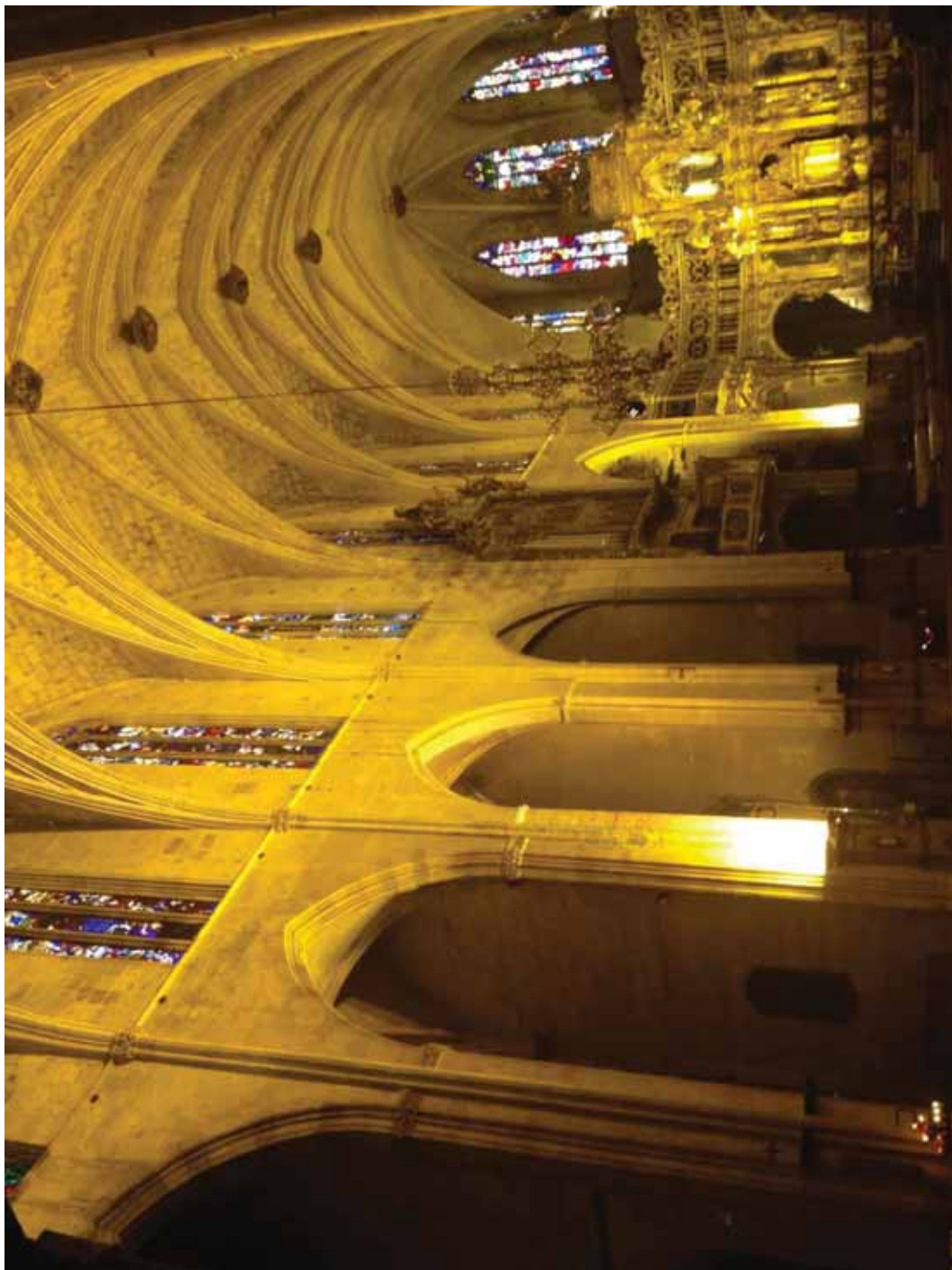
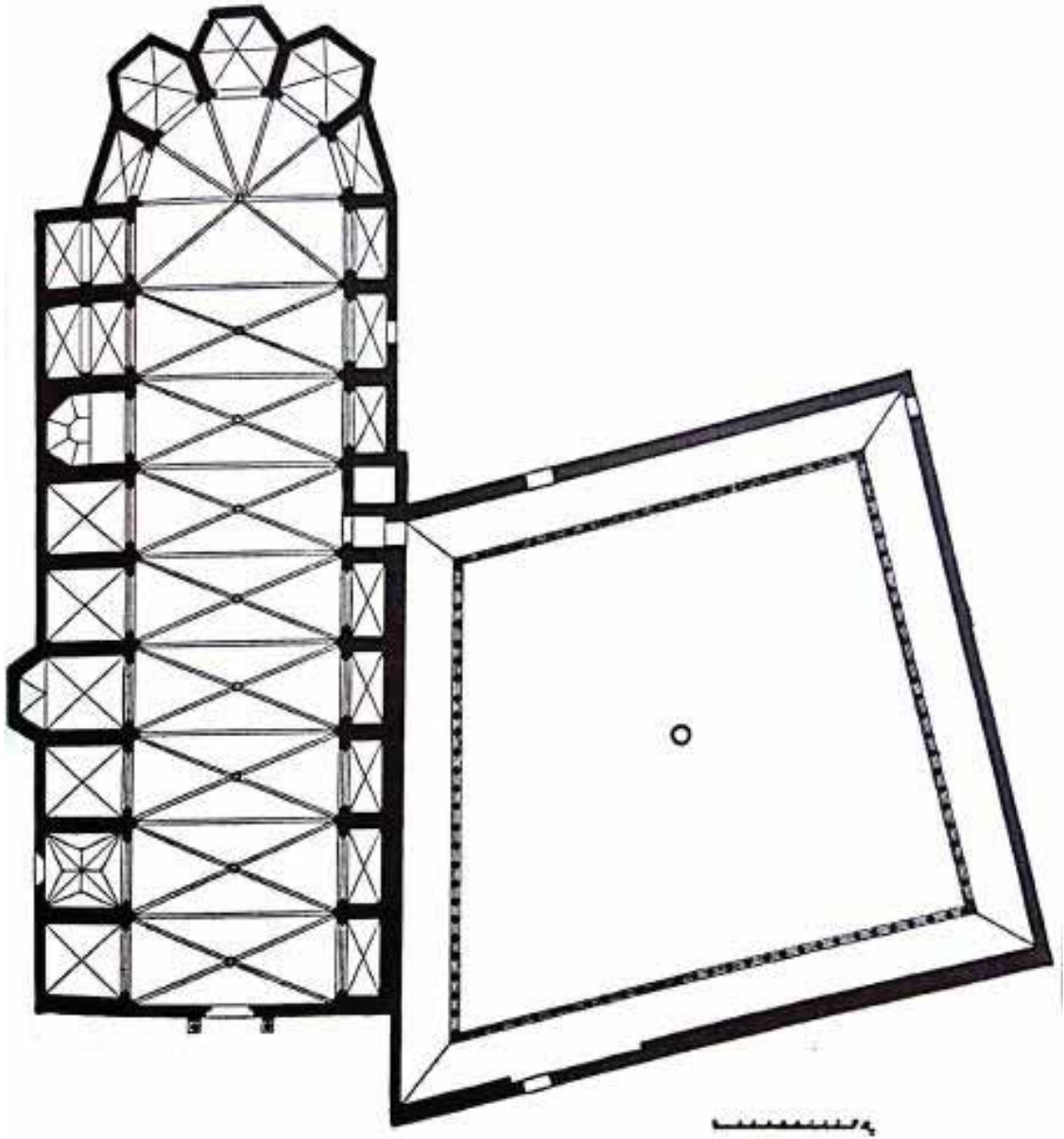

Fig. 47. Planta de l'església del convent de Sant Francesc.
Ciutat de Mallorca

Imatge: M. Durliat, *L'art en el regne de Mallorca*, Palma, Editorial Moll, 1964.

Fig. 48. Vista exterior de l'absis de l'església del convent de Sant Francesc.
Ciutat de Mallorca

Fig. 49. Ala nord del claustre del convent de Sant Francesc.
Ciutat de Mallorca

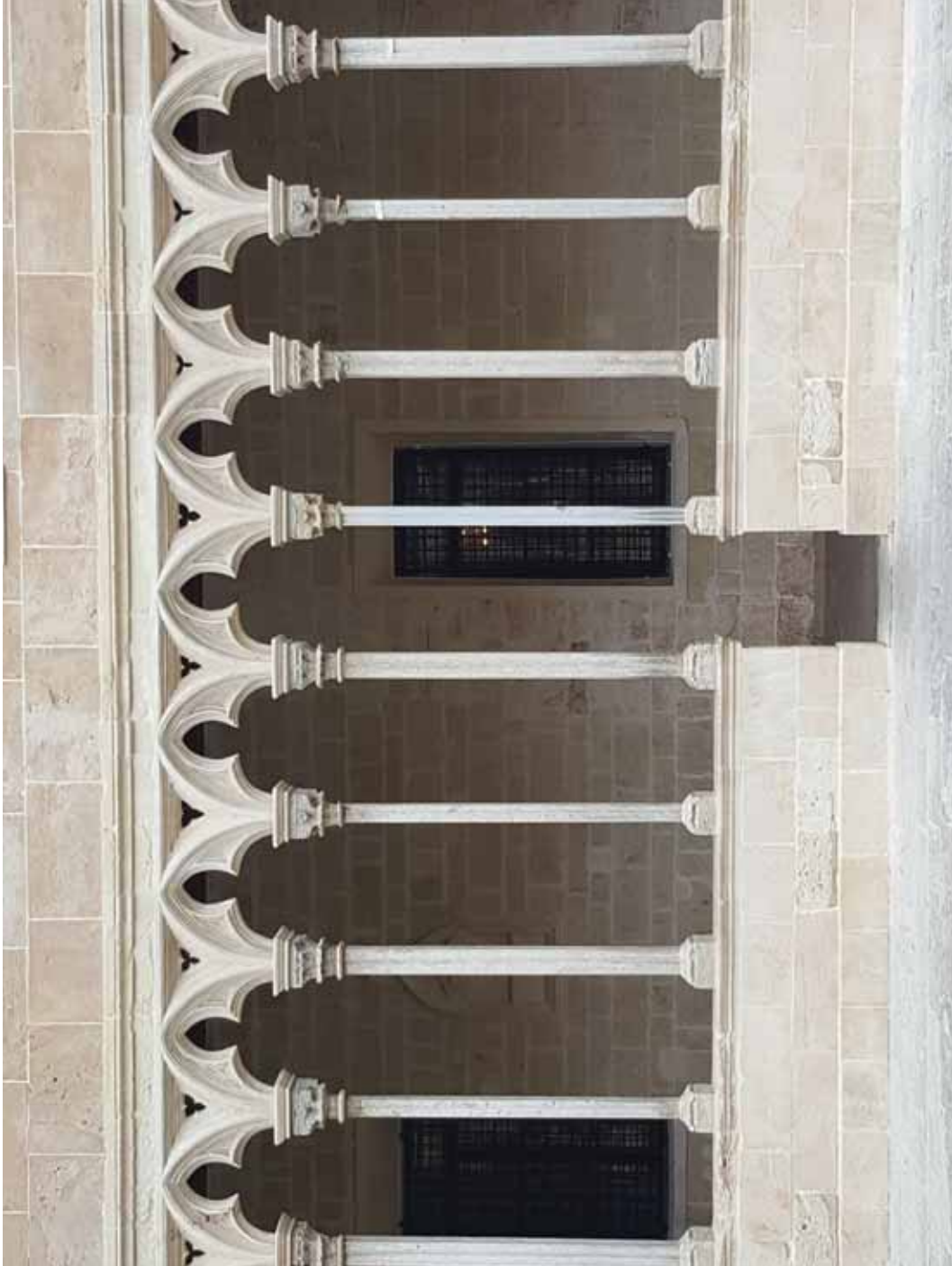

Fig. 50. Claustre del convent de Sant Francesc. Detall de les capelles claustrals.
Ciutat de Mallorca

Fig. 51. Ala oest del claustre del convent de Sant Francesc.
Ciutat de Mallorca

Fig. 52. Ala sud del claustre del convent de Sant Francesc.
Ciutat de Mallorca

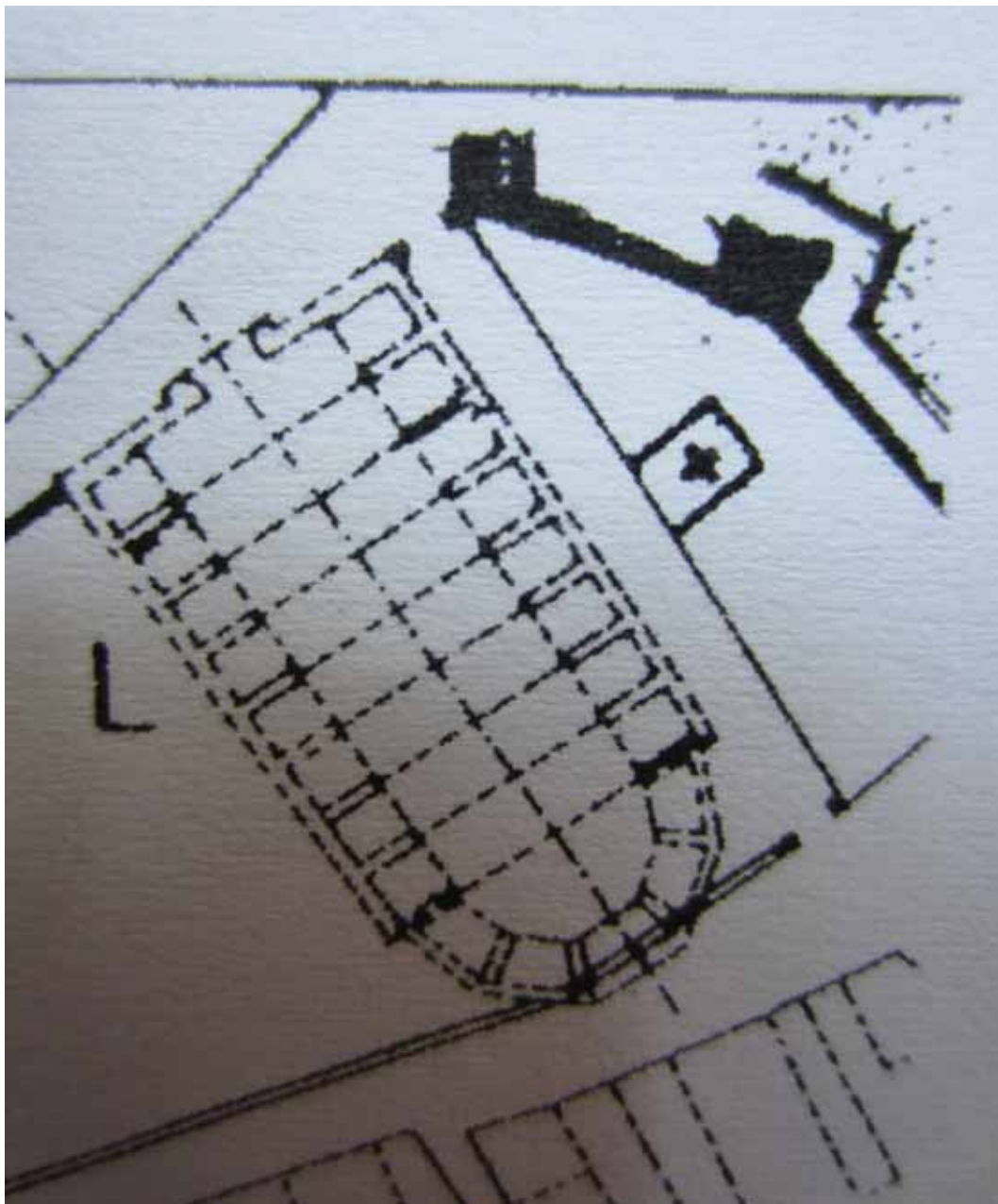
Fig. 53. Claustre del convent de Sant Francesc.
Detall de l'arcuació cega a l'interior dels pedrissos.
Ciutat de Mallorca

Fig. 54. Claustre petit del convent de Sant Francesc.
Ciutat de Mallorca

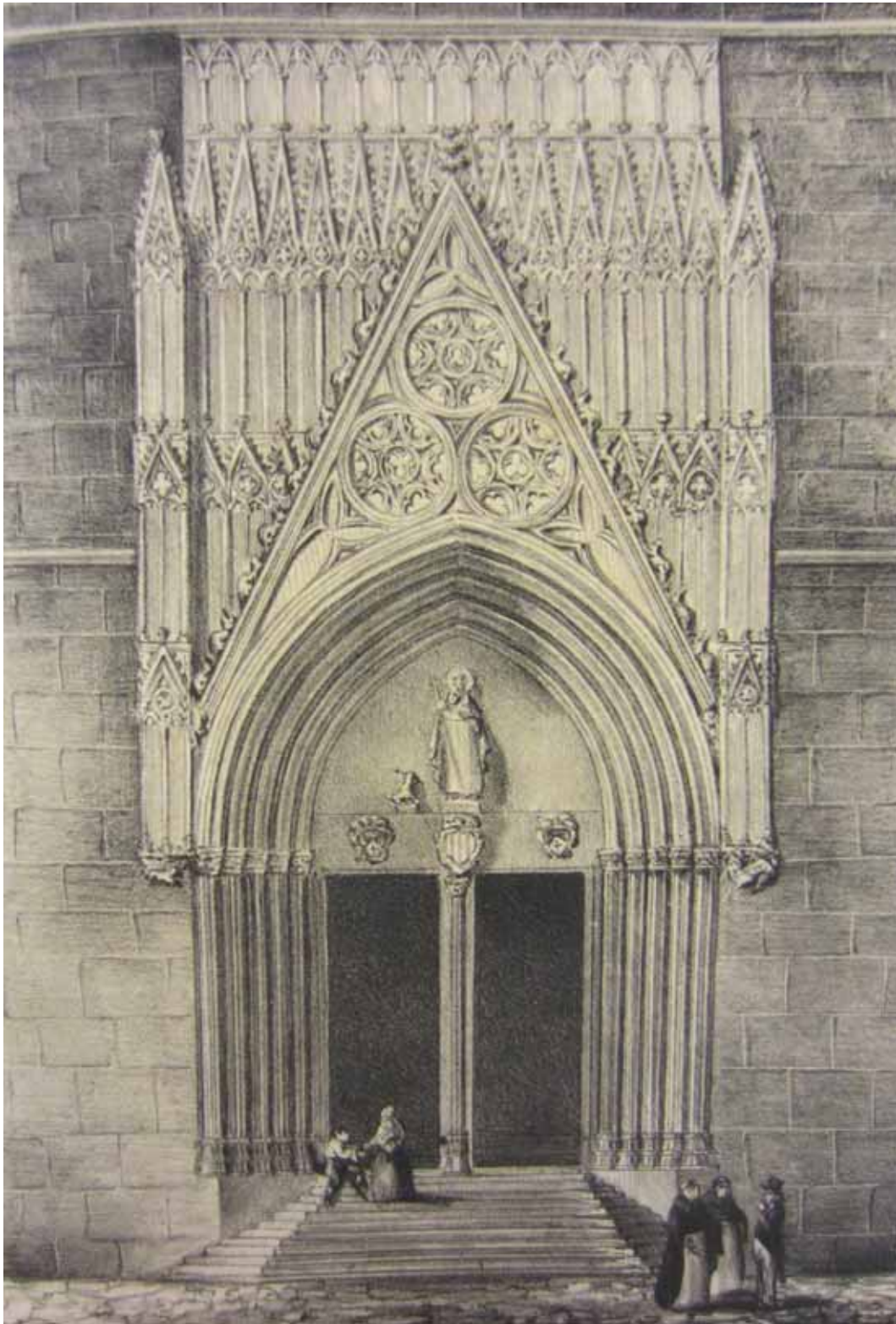

Fig. 55. Situació de l'església del convent de Sant Domingo.
Ciutat de Mallorca

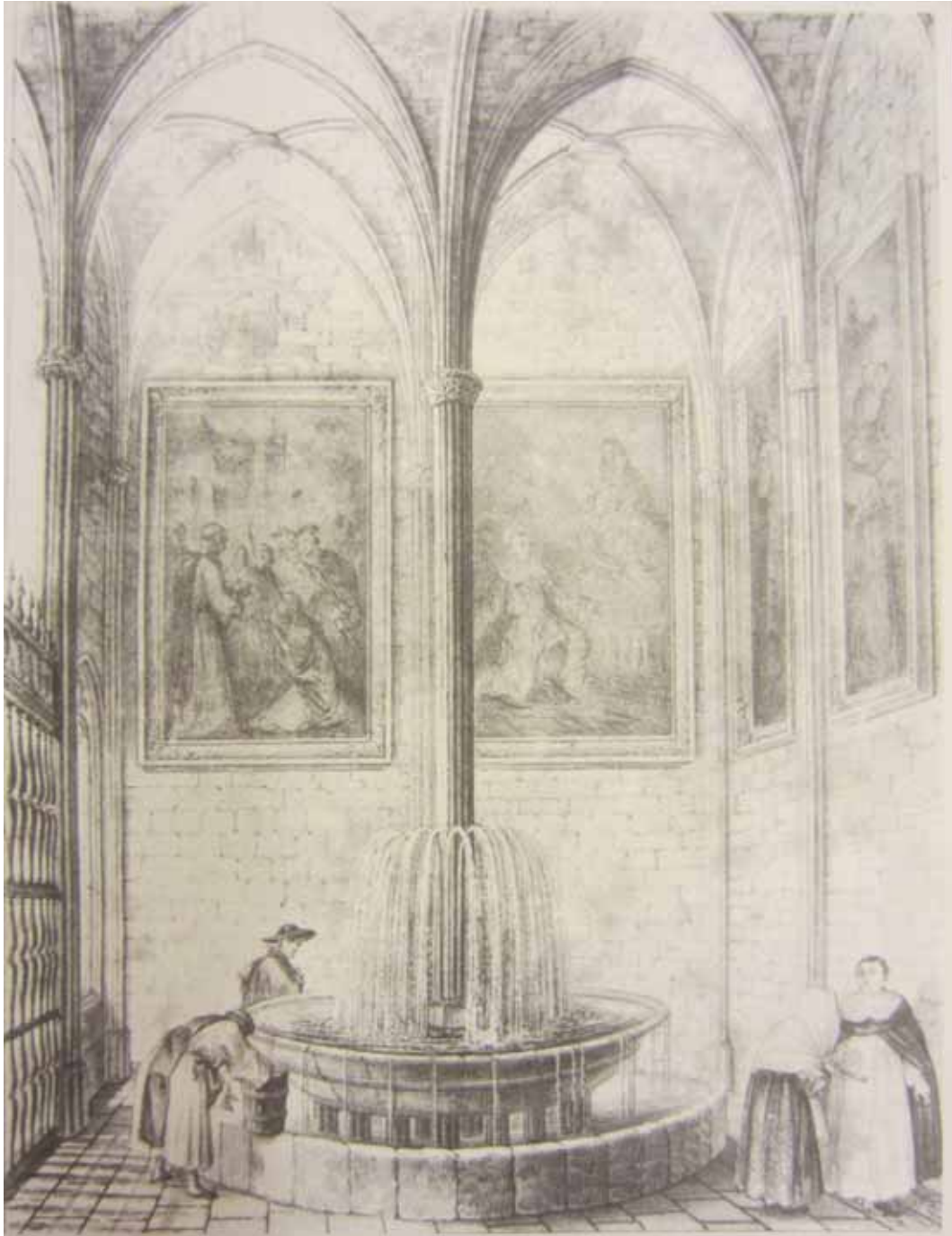
Imatge: A. I. Alomar i Canyelles,
« Les restes de Sant Domingo i de N^a. Sra. de la Victòria », a *BSAL*, 49 (1993).

Fig. 56. Portal principal de l'església del convent de Sant Domingo.
Ciutat de Mallorca

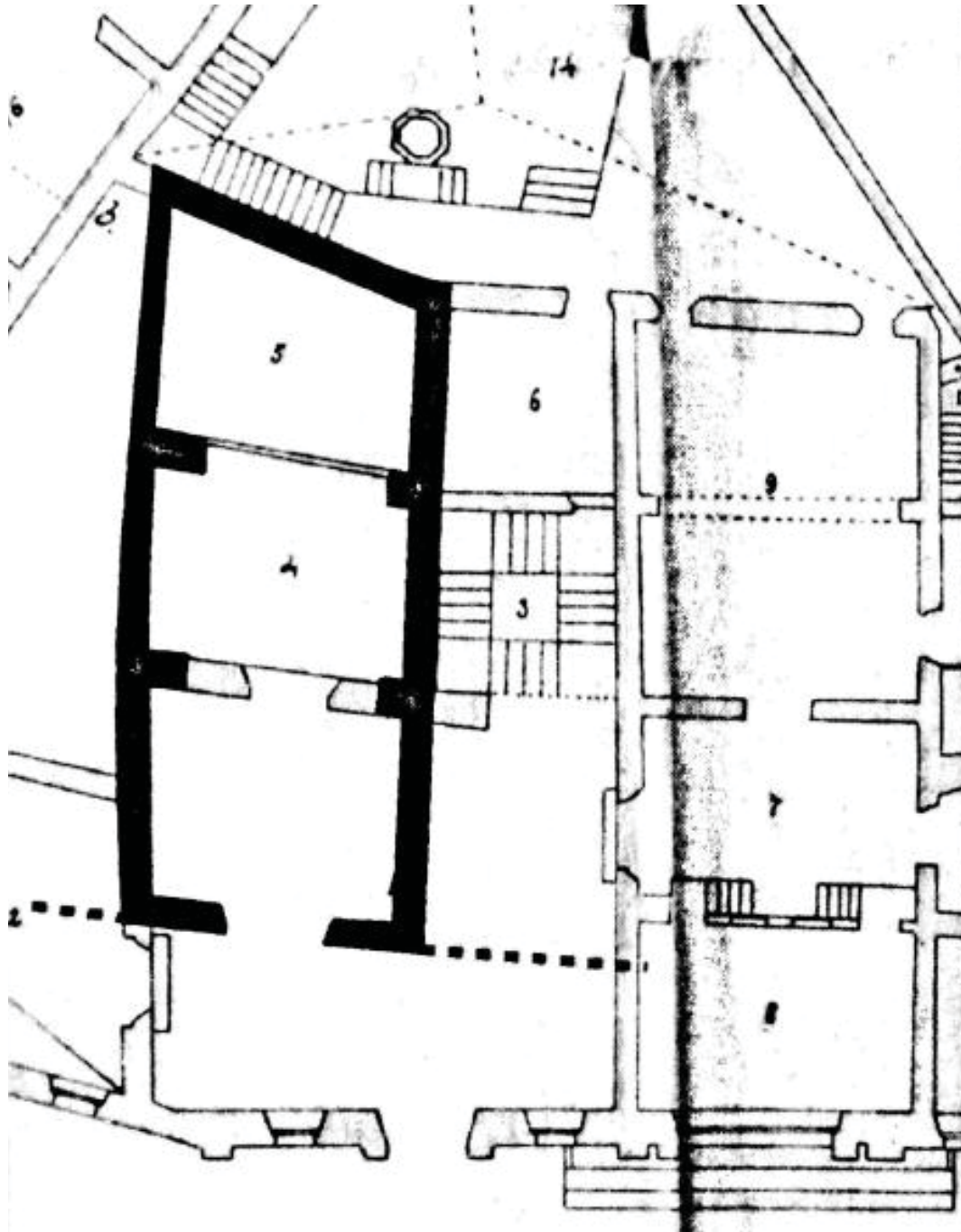
Imatge: J. B. Dameto; V. Mut; G. Alemany, *Historia general del Reino de Mallorca*, tomos I-II, Palma, Imprenta Guasp y Pascual, 1840-1841.

Fig. 57. Porteria del convent de Sant Domingo.
Ciutat de Mallorca

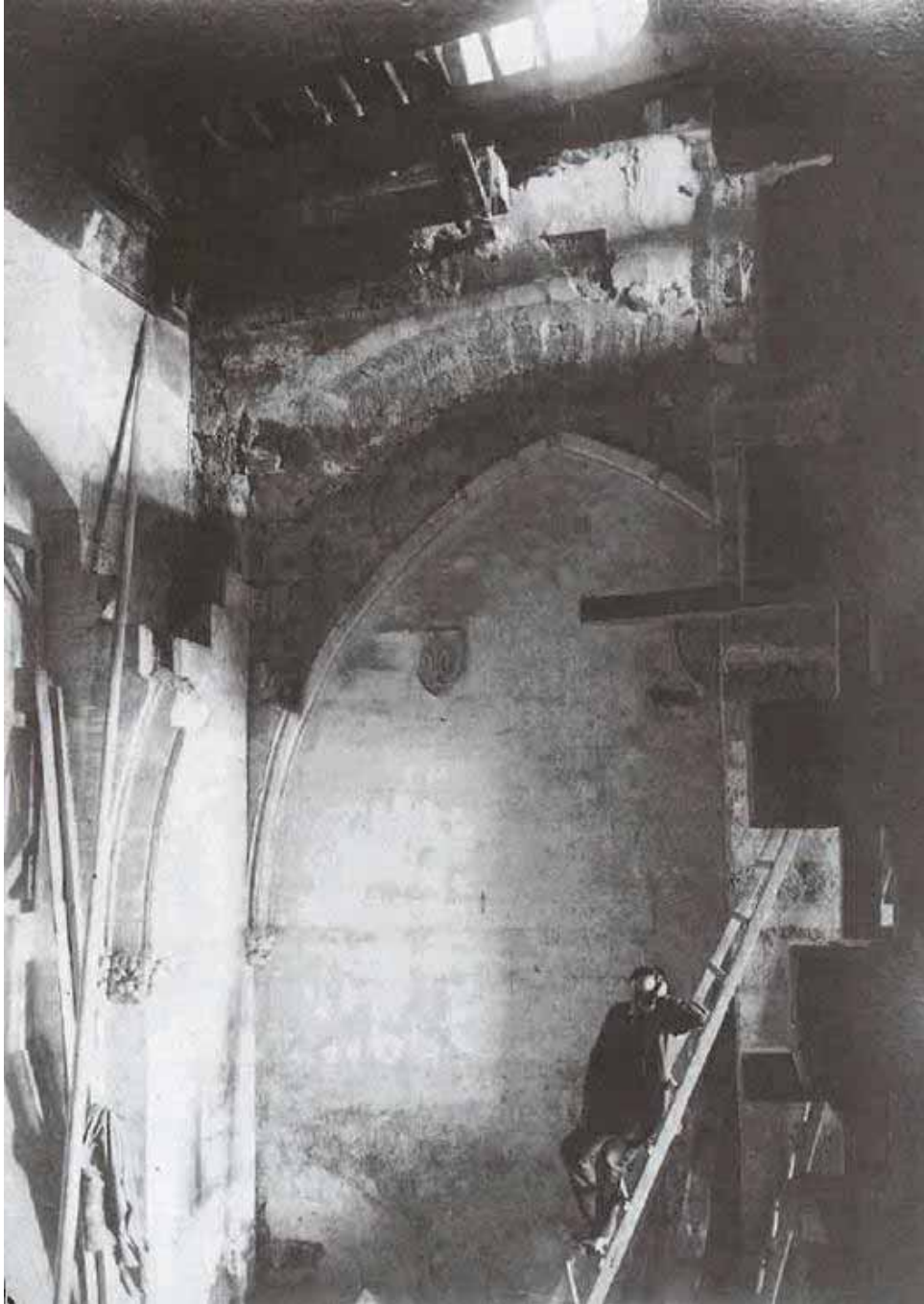
Imatge: P. Piferrer; ilustración de F. J. Parcerisa, *Recuerdos y bellezas de España, Mallorca*, Vol. 2, Barcelona, Barcino, 1948.

Fig. 58. Planta de l'església de l'hospital de Sant Andreu. Ciutat de Mallorca

Imatge: C. Cantarellas Camps; F. Tugores Truyols, « A propòsit de l'església de Sant Andreu i de la capella de Sant Eloi a partir del segle XIV (Casa de la Universitat de Ciutat de Mallorca-Ajuntament de Palma) », *BSAL*, 70, (2014).

Fig. 59. Vista de les restes de l'església de l'hospital de Sant Andreu.
Ciutat de Mallorca

Imatge: C. Cantarellas Camps; F. Tugores Truyols, « A propòsit de l'església de Sant Andreu i de la capella de Sant Eloi a partir del segle XIV (Casa de la Universitat de Ciutat de Mallorca-Ajuntament de Palma) », *BSAL*, 70, (2014).

Fig. 60. Catedral de Santa Maria. Capella inferior de la Trinitat.
Ciutat de Mallorca

Fig. 61. Catedral de Santa Maria. Voltes de la capella superior de la Trinitat.
Ciutat de Mallorca

Fig. 62. Catedral de Santa Maria. Capella superior de la Trinitat.
Ciutat de Mallorca

Fig. 63. Catedral de Santa Maria. Detall de les voltes raconeres de la Capella Reial.
Ciutat de Mallorca

Fig. 64. Catedral de Santa Maria. Capella Reial.
Ciutat de Mallorca.

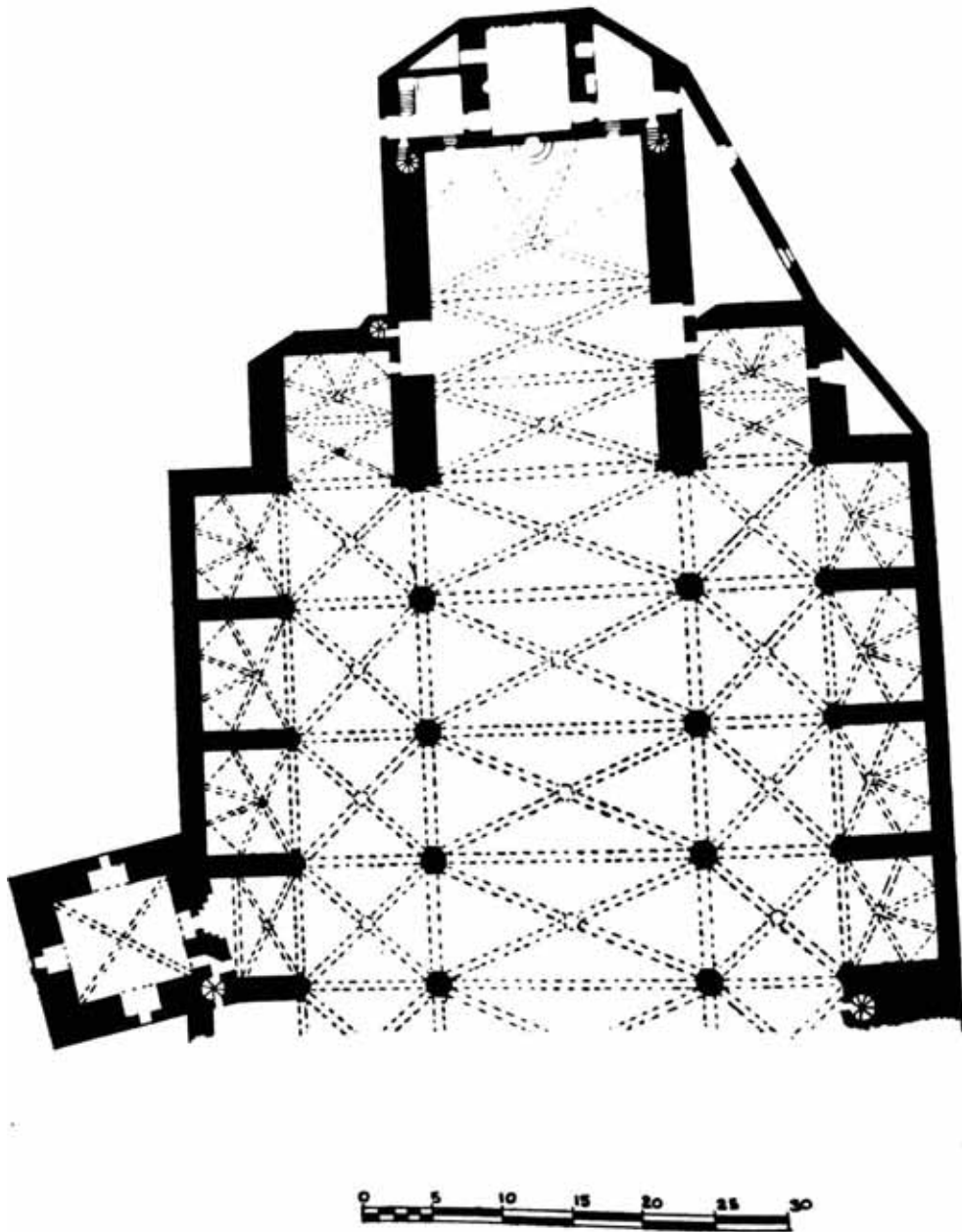
Fig. 65. Catedral de Santa Maria. Detall de la càtedra.
Ciutat de Mallorca.

Fig. 66. Catedral de Santa Maria. Detall del començament dels nervis pertanyents al segon projecte de construcció.
Ciutat de Mallorca

Fig. 67. Planta de la catedral de Santa Maria. Detall de l'absis.
Ciutat de Mallorca.

Imatge: M. Durliat, *L'art en el regne de Mallorca*, Palma, Editorial Moll, 1964.

Fig. 68. Catedral de Santa Maria. Capella del Corpus Christi o absidiola esquerra.
Ciutat de Mallorca

Fig. 69. Catedral de Santa Maria. Capella del Santíssim o absidiola dreta.
Ciutat de Mallorca

Fig. 70. Catedral de Santa Maria. Planta hipotètica de la seu vers el 1370.

Ciutat de Mallorca

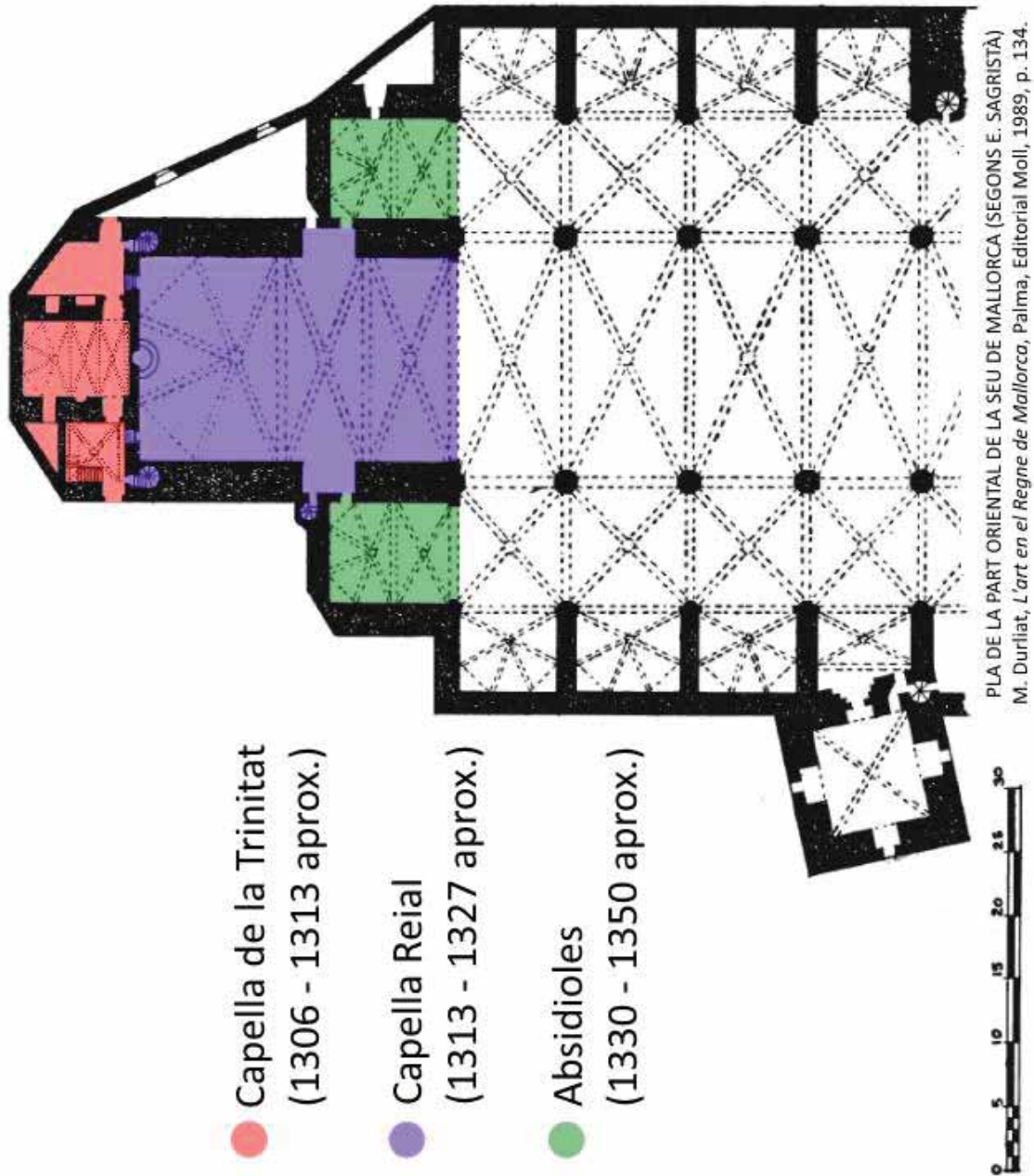

Fig. 71. Col·legiata basílica de Santa Maria.
Manresa (Catalunya)

Fig. 72. Basílica de Santa Maria del Mar.
Barcelona (Catalunya)

Fig. 73. Sala capitular gòtica de la catedral de Santa Maria.
Ciutat de Mallorca

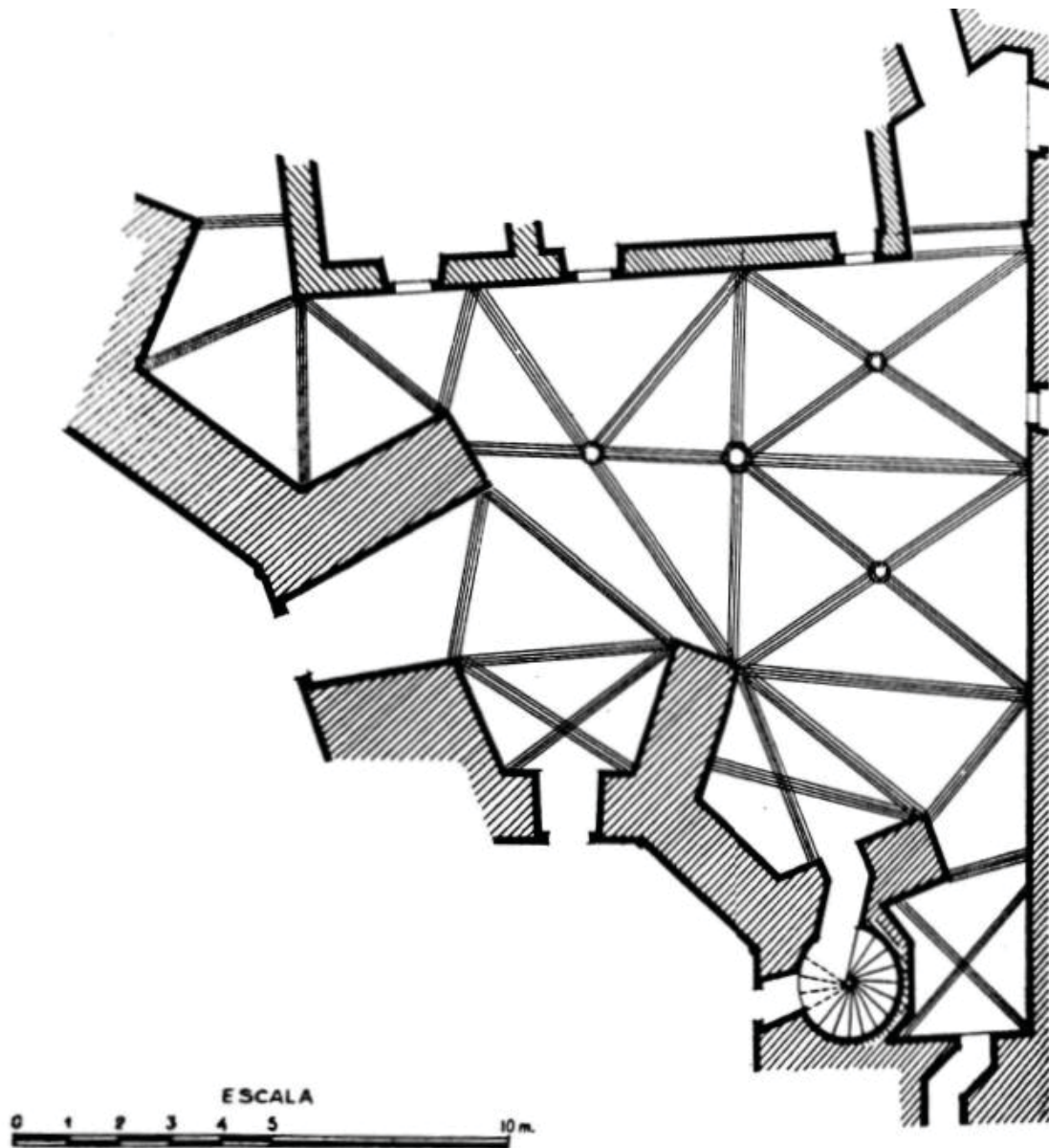
Fig. 74. Sala capitular gòtica de la catedral de Santa Maria. Detall del tram triangular.
Ciutat de Mallorca

Fig. 75. Sala capitular de l'església parroquial de Sant Joan el Nou.
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 76. Planta de la sala capitular de l'església parroquial de Sant Joan el Nou.
Perpinyà (Rosselló)

Imatge: G. Alomar Esteve, *Guillem Sagrera y la arquitectura gòtica del siglo XV*, Barcelona, Editorial Blume, 1970.

Fig. 77. Portal del Mirador de la catedral de Santa Maria.
Ciutat de Mallorca

Fig. 78. Portal de l'Almoina de la catedral de Santa Maria.
Ciutat de Mallorca

Fig. 79. Rosassa de la façana occidental de la catedral de Santa Maria.
Ciutat de Mallorca

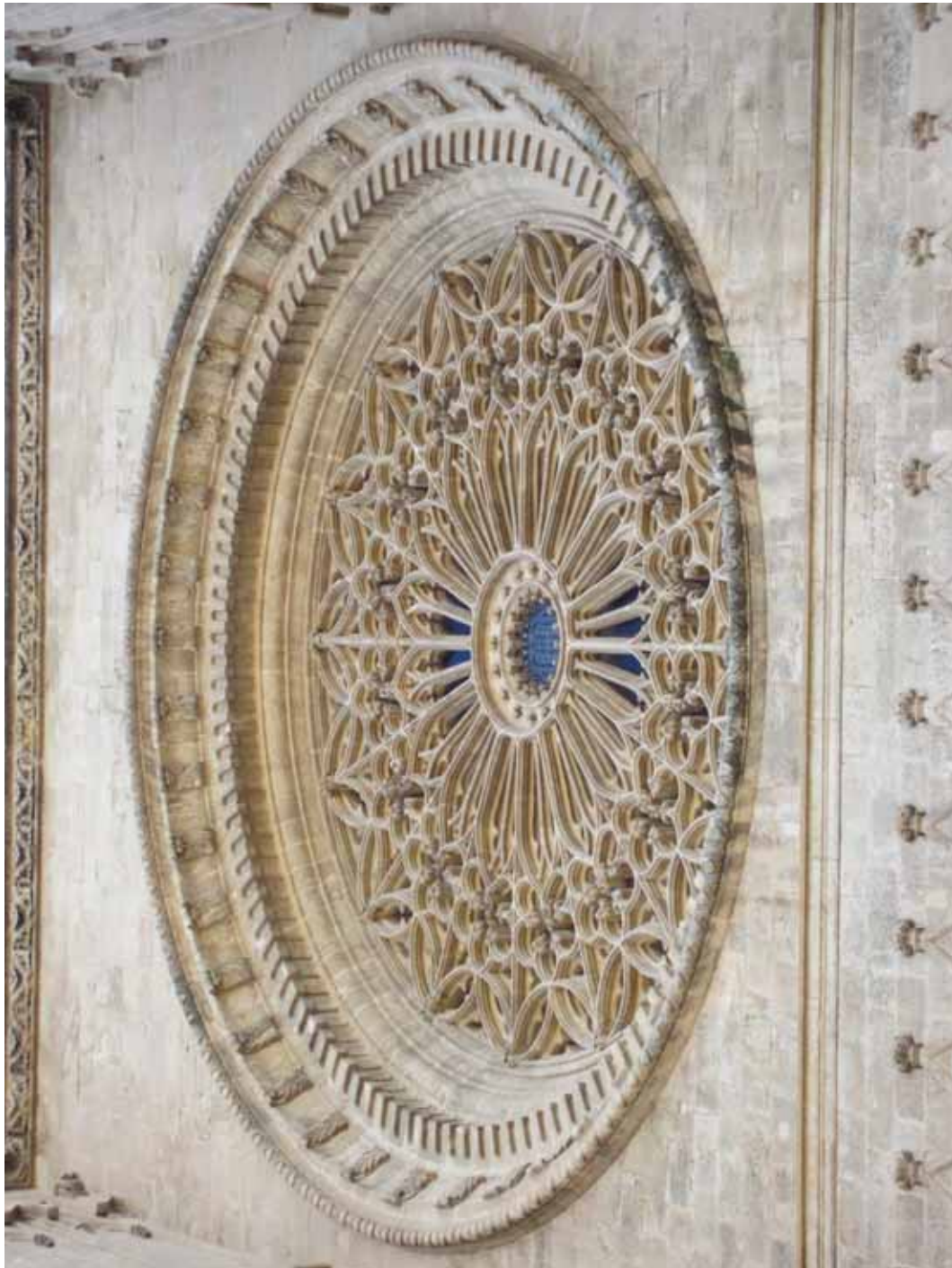

Fig. 80. Vista general de les naus de la catedral de Santa Maria.
Ciutat de Mallorca

Fig. 81. Vista d'una de les capelles laterals de la catedral de Santa Maria.
Ciutat de Mallorca

Fig. 82. Detall de la diferenciació d'alçada de les naus de la catedral de Santa Maria.
Ciutat de Mallorca

Fig. 83. Vista general de l'interior de la catedral de Santa Maria.
Ciutat de Mallorca

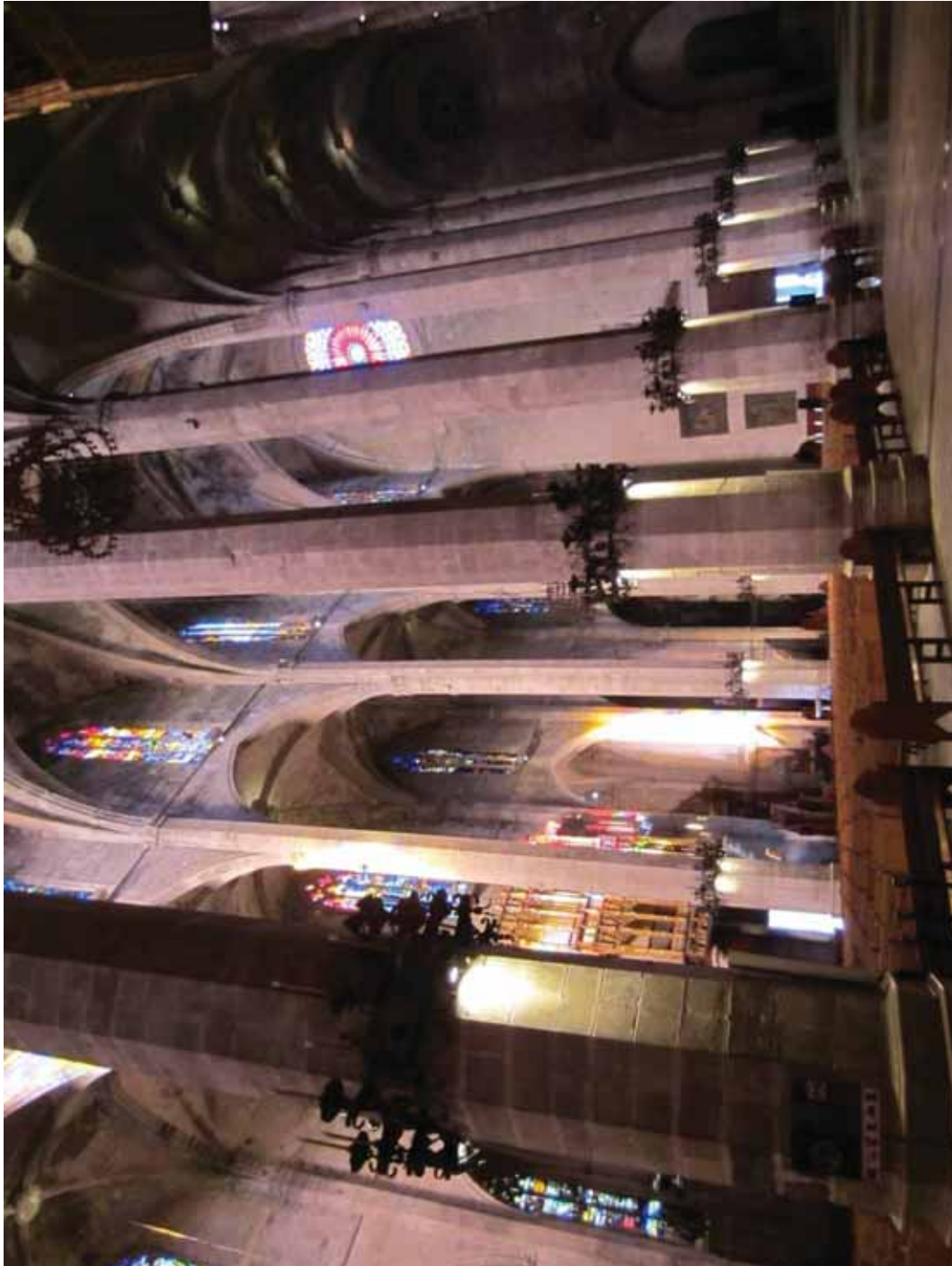

Fig. 84. Vista general de l'interior de la basílica de Santa Maria del Mar.
Barcelona (Catalunya)

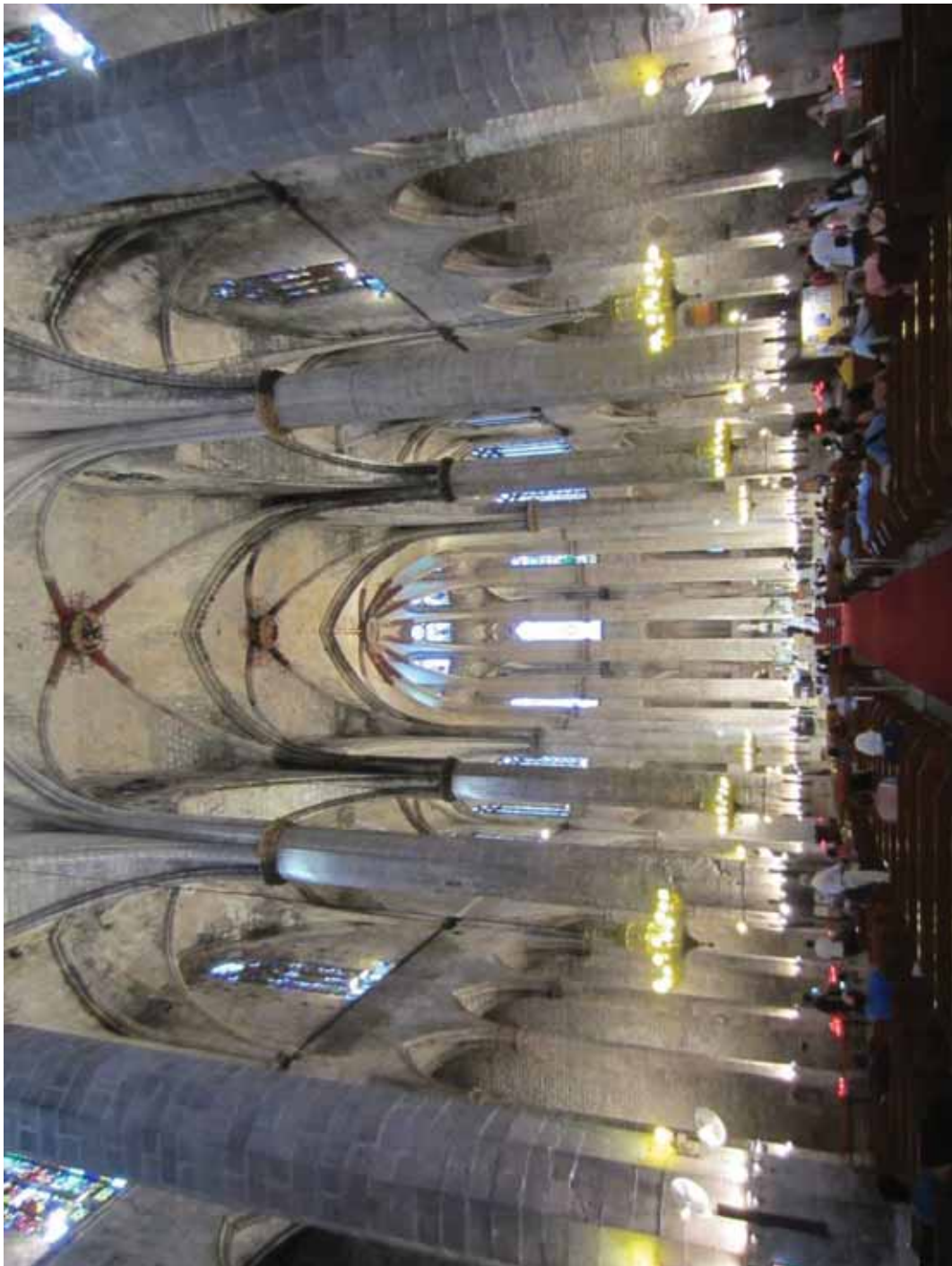

Fig. 85. Sala del Tinell del palau reial de l'Almudaina.
Ciutat de Mallorca

Fig. 86. Interior de la capella de Santa Anna del palau reial de l'Almudaina.
Ciutat de Mallorca

Fig. 87. Detall del cor i del rosetó de la capella de Santa Anna del palau reial de l'Almudaina.
Ciutat de Mallorca

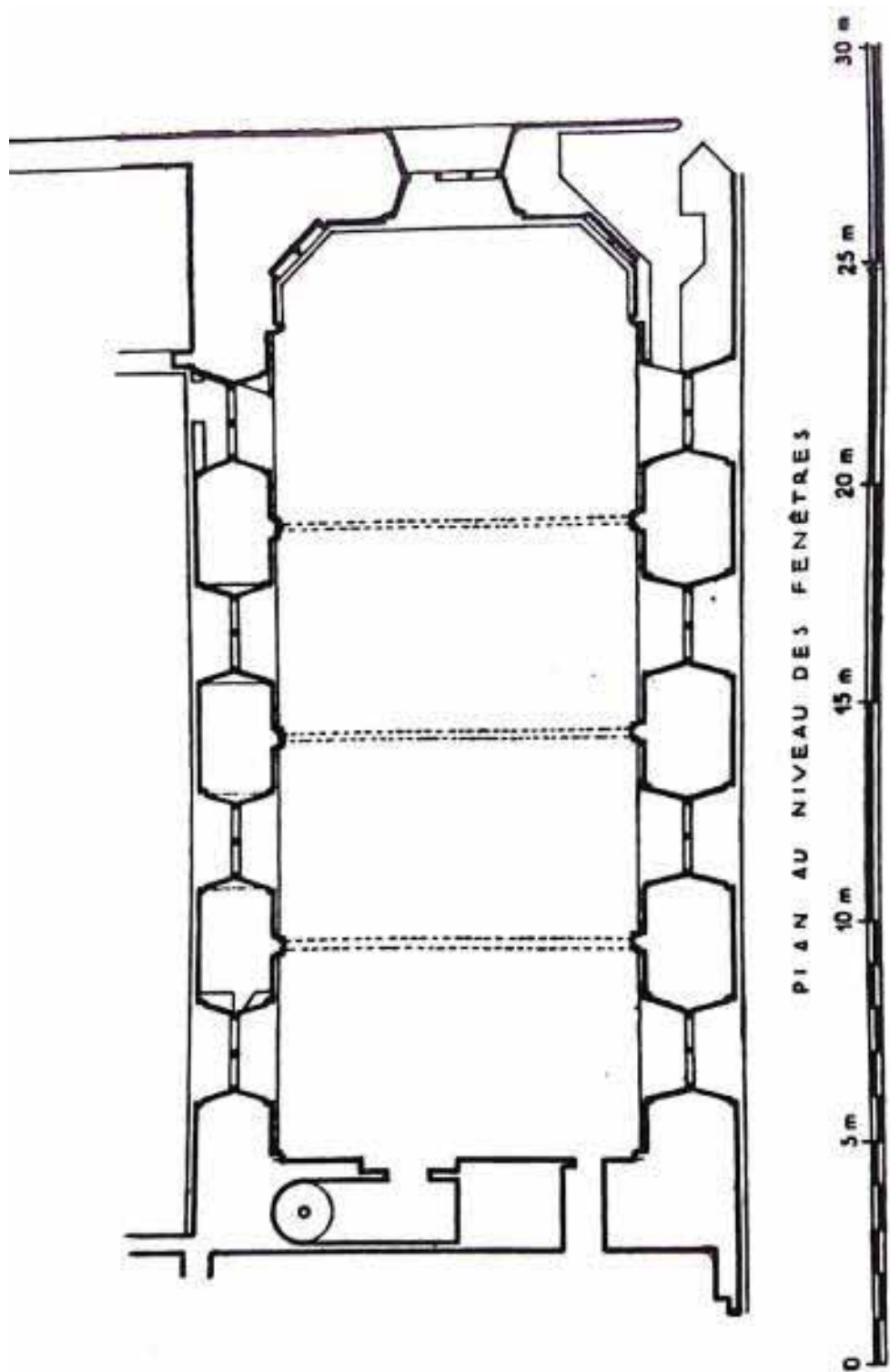
Fig. 88. Portal de la capella de Santa Anna del palau reial de l'Almudaina.
Ciutat de Mallorca

Fig. 89. Vista exterior de la capella de Santa Anna del palau reial de l'Almudaina.
Ciutat de Mallorca

Fig. 90. Planta i alçat de la capella de Santa Anna del palau reial de l'Almudaina.
Ciutat de Mallorca

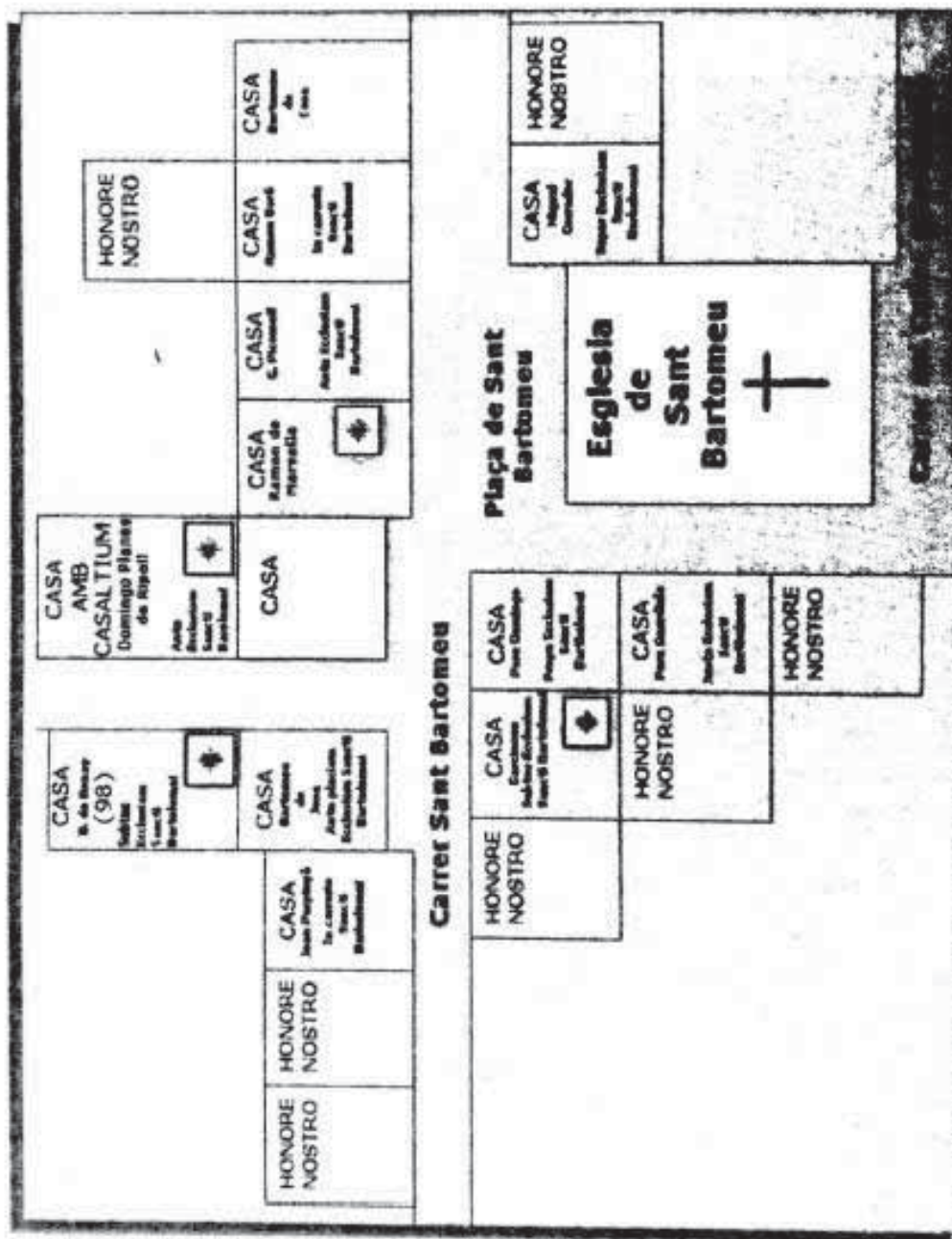
Imatge: M. Durliat, L'art en el regne de Mallorca, Palma, Editorial Moll, 1964.

Fig. 91. Capitells de l'atri de l'església de Sant Bartomeu.
Ciutat de Mallorca

Imatge: Arxiu fotogràfic del Museu de Mallorca.

Fig. 92. Situació de l'església de Sant Bartomeu.
Ciutat de Mallorca

Imatge: J. Serra i Barceló; M. Bernat i Roca, « Tradició popular i notes històriques a l'entorn de l'església de Sant Bartomeu del Callet (Ciutat de Mallorca, segles XIII-XIX) », a G. Rosselló Bordoy (ed.), *VIIè Congrés el nostre patrimoni cultural: arquitectura i enginyeria popular a Mallorca*, Palma de Mallorca, Societat Arqueològica Lul·liana, 2006.

Fig. 93. Església de Santa Fe. Vista de l'exterior.
Ciutat de Mallorca

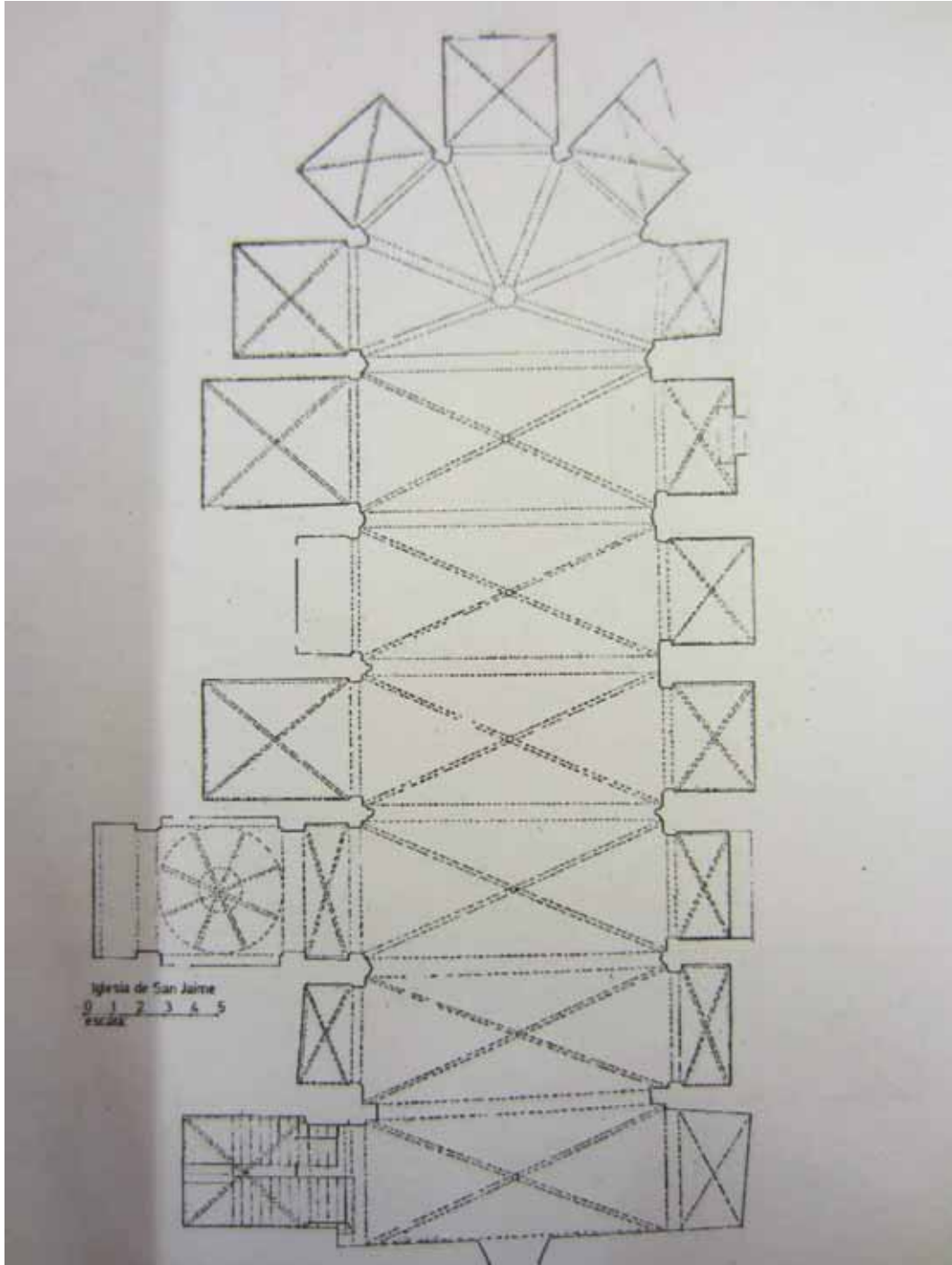
Fig. 94. Església de Santa Fe. Detall de les voltes.
Ciutat de Mallorca

Fig. 95. Església de Santa Fe. Vista de l'interior.
Ciutat de Mallorca

Fig. 96. Planta de l'església parroquial de Sant Jaume.
Ciutat de Mallorca

Imatge: A. Alonso Fernández, « Parroquias medievales de nave única en Palma », a Mayurqa, 6 (1981).

Fig. 97. Església parroquial de Sant Jaume. Vista de l'interior.
Ciutat de Mallorca

Fig. 98. Església de parroquial Sant Jaume. Detall del cor i del rosetó.
Ciutat de Mallorca

Fig. 99. Església de parroquial Sant Jaume. Detall del claristori.
Ciutat de Mallorca

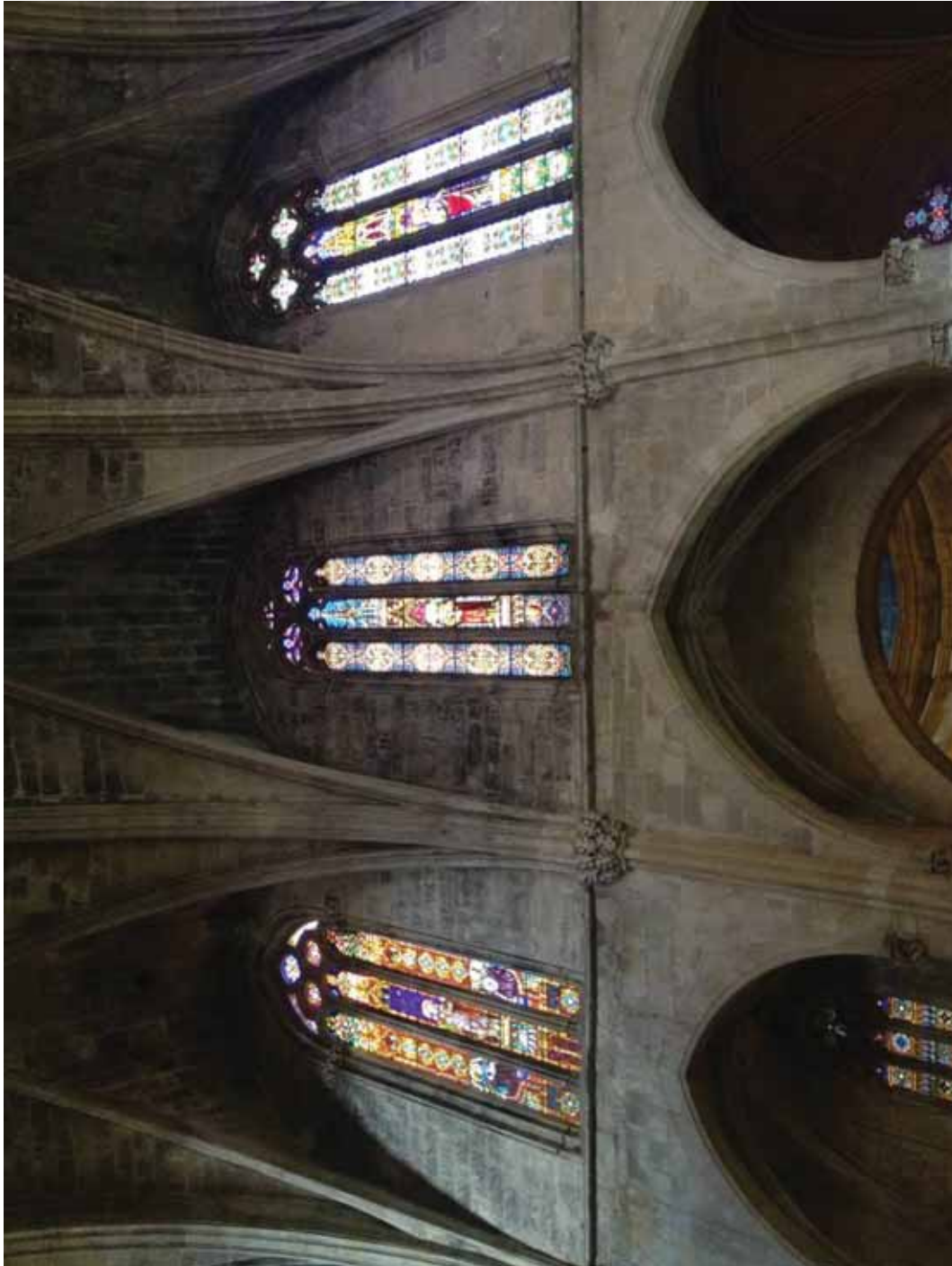

Fig. 100. Campanar de l'església parroquial de Sant Jaume.
Ciutat de Mallorca

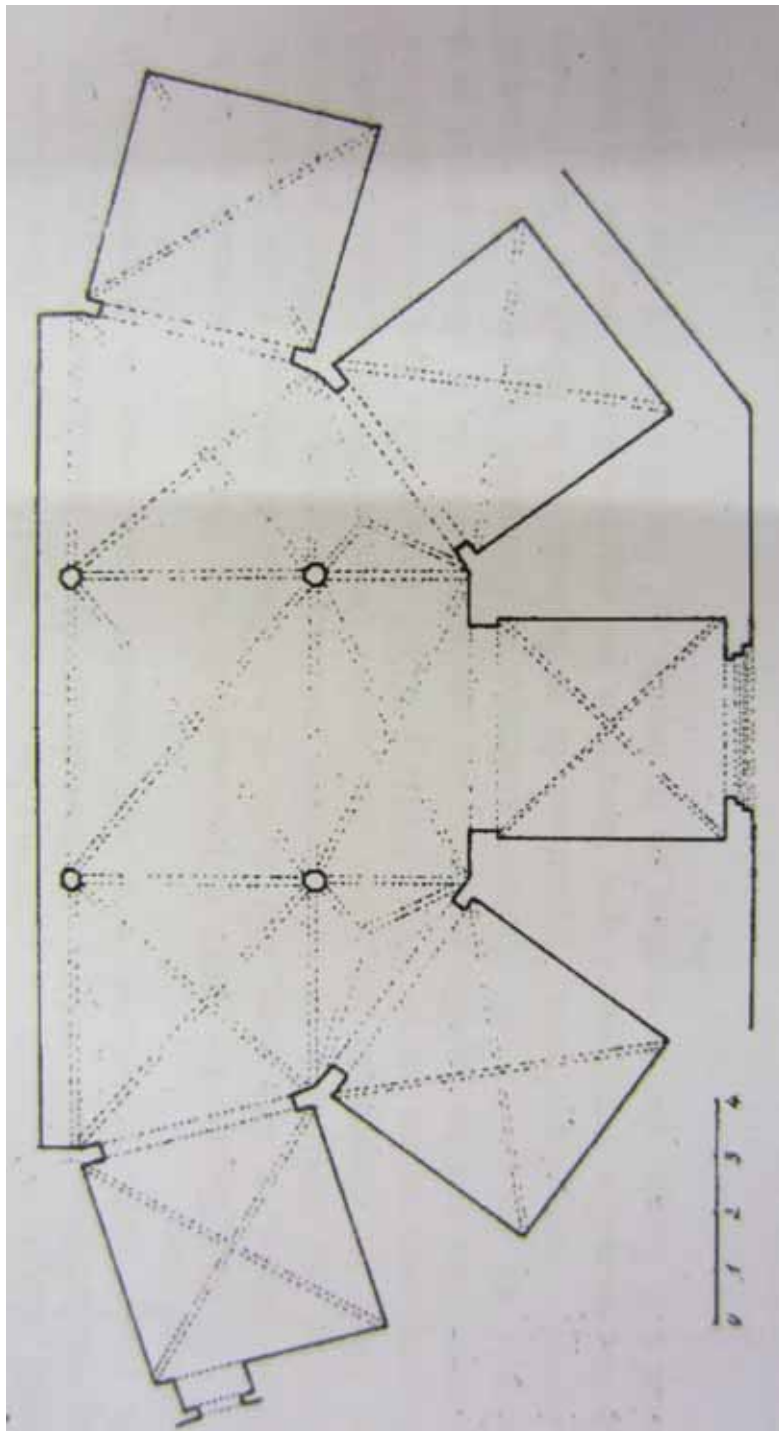
Fig. 101. Capelles radials de l'església parroquial de Sant Jaume.
Ciutat de Mallorca

Fig. 102. Cripta de Sant Llorenç de l'església parroquial de Santa Creu.
Ciutat de Mallorca

Fig. 103. Planta de la cripta de Sant Llorenç de l'església parroquial de Santa Creu.
Ciutat de Mallorca

Imatge: A. Alonso Rodríguez, « Parroquias medievales de nave única en Palma », a *Mayurqa*, 6 (1981).

Fig. 104. Cripta de Sant Llorenç de l'església parroquial de Santa Creu.

Detall d'una clau de volta.

Ciutat de Mallorca

Fig. 105. Restes de policromia de la cripta de Sant Llorenç de l'església de Santa Creu.
Ciutat de Mallorca

Fig. 106. Campanar de l'església parroquial de Santa Creu.
Ciutat de Mallorca

Fig. 107. Vista exterior de l'església parroquial de Santa Creu. Detall de la diferència d'alçada de primer tram respecte de la resta de la nau.

Ciutat de Mallorca

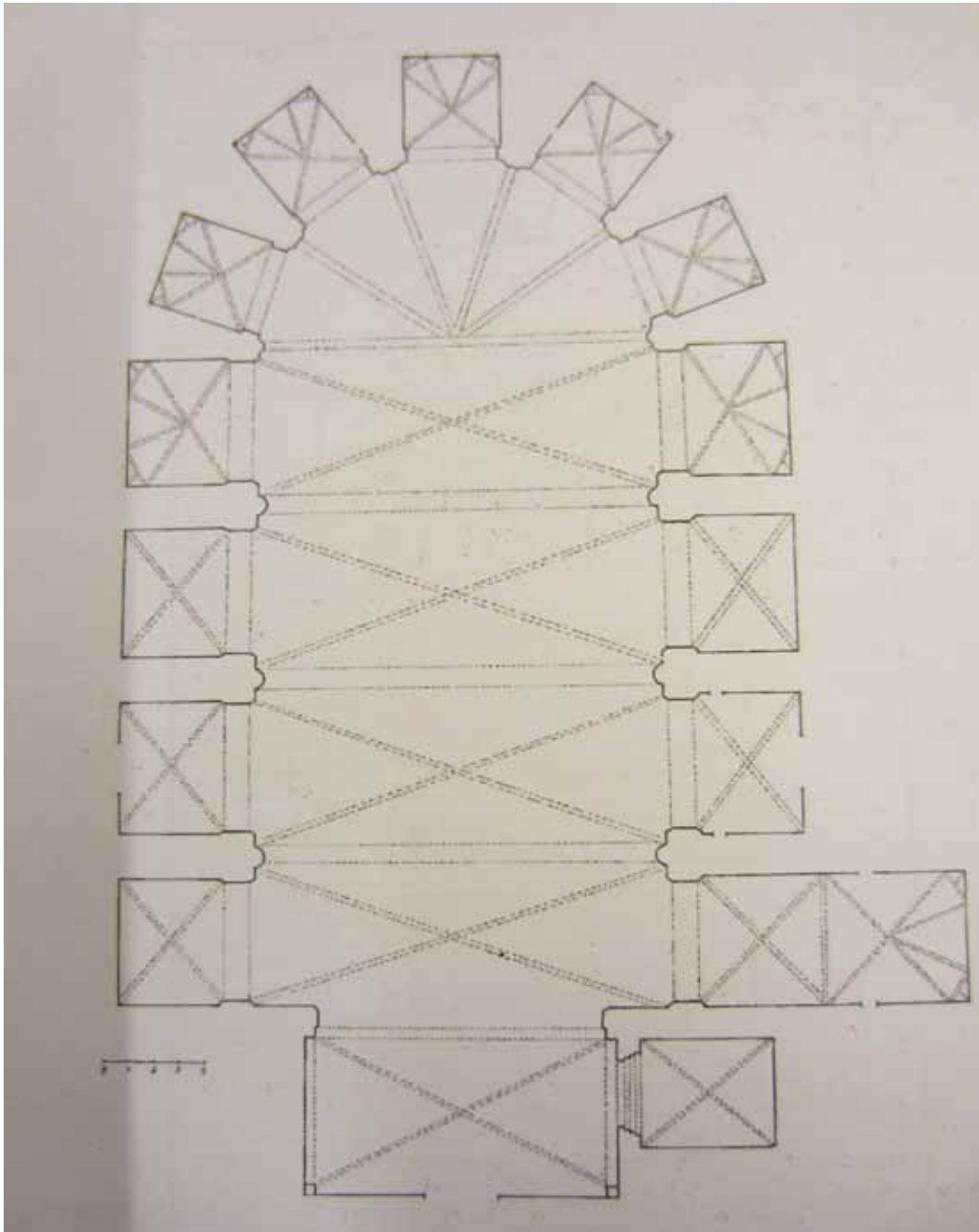
Fig. 108. Església parroquial de Santa Creu. Detall de la capella radial superior.
Ciutat de Mallorca

Fig. 109. Església parroquial de Santa Creu. Detall de la capella radial inferior.
Ciutat de Mallorca

Fig. 110. Plànol de l'església parroquial de Santa Creu.
Ciutat de Mallorca

Imatge: A. Alonso Rodríguez, « Parroquias medievales de nave única en Palma », a *Mayurqa*, 6 (1981).

Fig. 111. Detall del cor de l'església parroquial de Santa Creu.
Ciutat de Mallorca

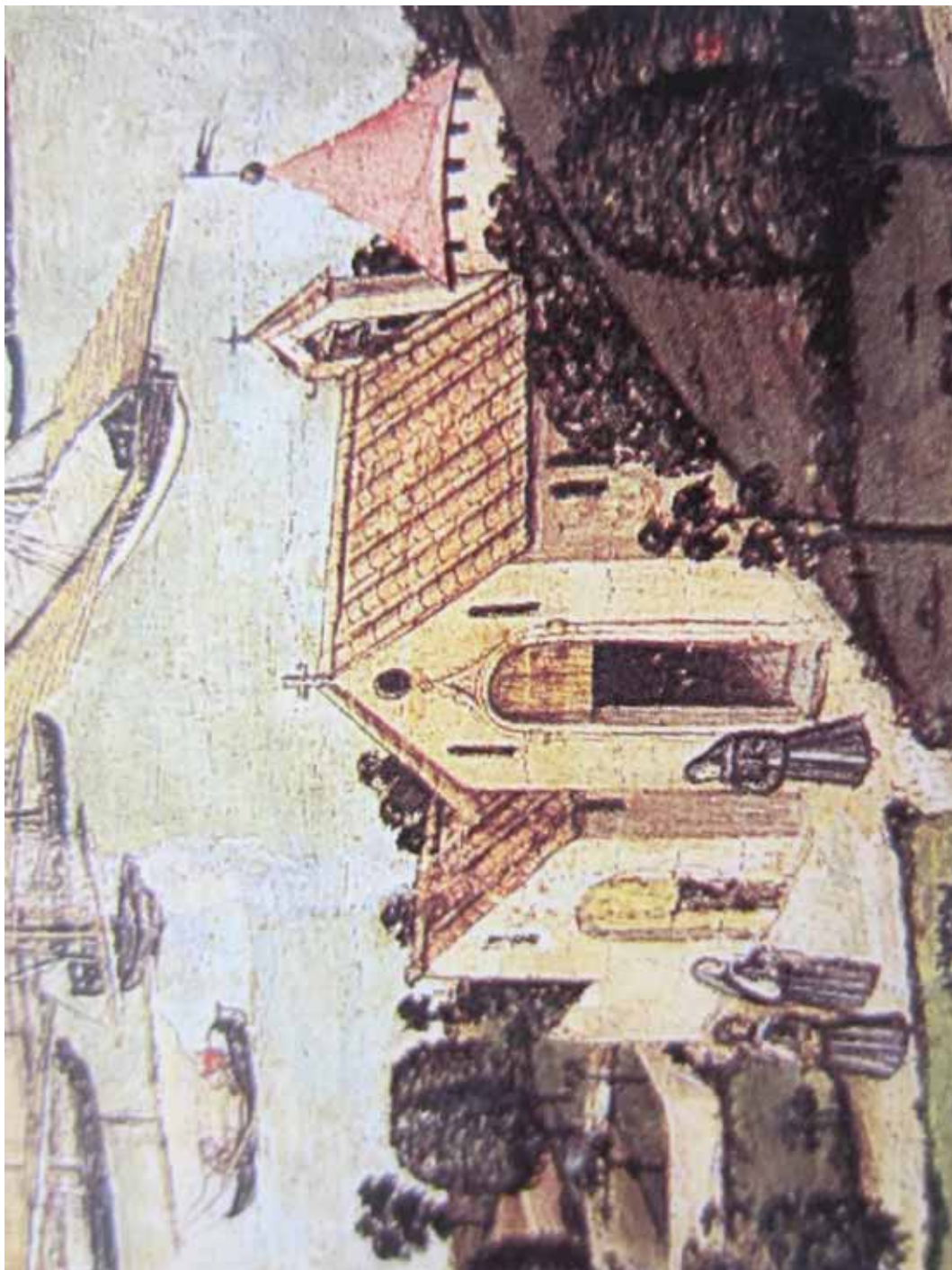
Fig. 112. Interior de l'església parroquial de Santa Creu.
Ciutat de Mallorca

Fig. 113. Església parroquial de Santa Creu. Detall del claristori.
Ciutat de Mallorca

Fig. 114. Representació de l'oratori de Santa Catalina.
Ciutat de Mallorca

Imatge: Retaule de Sant Jordi. Pere Niçard i Rafel Mòger (1468-1470), Museu Diocesà de Mallorca.

Fig. 115. Portal de la capella de Sant Marc del Castell de Bellver.
Ciutat de Mallorca

Fig. 116. Interior de la capella de Sant Marc del Castell de Bellver.
Ciutat de Mallorca

Fig. 117. Exterior de l'oratori de Sant Feliu.
Ciutat de Mallorca

Fig. 118. Oratori de Sant Feliu. Detall d'una columna.
Ciutat de Mallorca

Imatge: Stefan Müller. Cortesia de Kenewig.

Fig. 119. Interior de l'oratori de Sant Feliu.
Ciutat de Mallorca

Imatge: Stefan Müller. Cortesia de Kenewig.

Fig. 120. Portal de l'antiga església de Sant Pere del Puig.
Ciutat de Mallorca

Fig. 121. Església de Sant Nicolau de Portopí (avui Sant Pere Claver).

Detall de la façana.

Ciutat de Mallorca

Fig. 122. Interior de l'església de Sant Nicolau de Portopí (avui Santa Pere Claver).
Ciutat de Mallorca

Fig. 123. Representació de l'antiga església de Santa Maria.
Andratx (Mallorca)

Imatge: Desembarcament dels turcs de 1578 a Andratx (vista parcial). Exvot anònim. Finals del segle XVII.
Església de Santa Maria d'Andratx.

Fig. 124. Església de l'hospital de Sant Elm.
Sant Elm-Andratx (Mallorca)

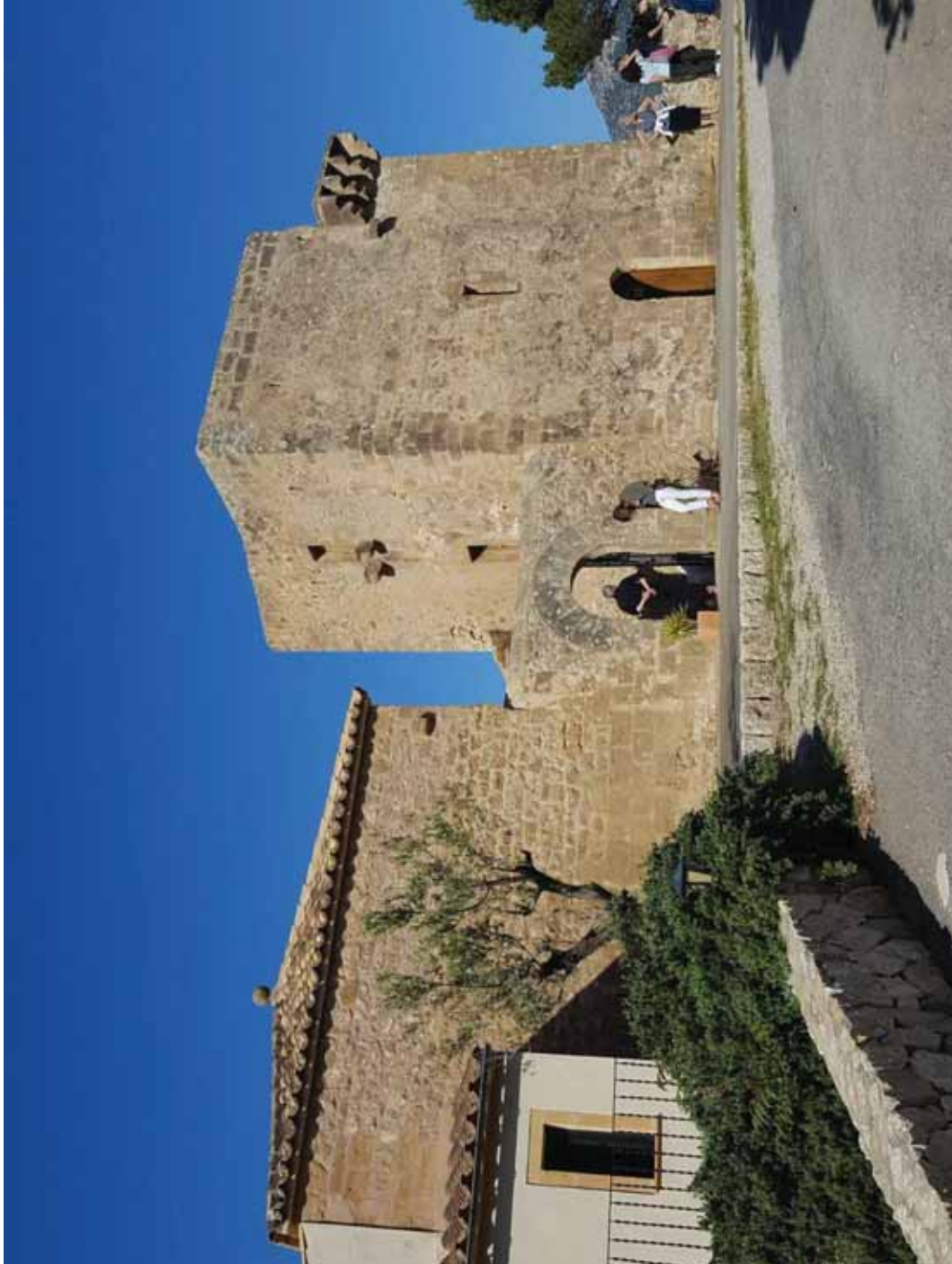

Fig. 125. Interior de l'església de l'hospital de Sant Elm.
Sant Elm-Andratx (Mallorca)

Fig. 126. Detall de la clau de l'església de l'hospital de Sant Elm.
Sant Elm-Andratx (Mallorca)

Fig. 127. Detall de les *fenestralae* de l'església de l'hospital de Sant Elm.
Sant Elm-Andratx (Mallorca)

Fig. 128. Església parroquial de Santa Maria (avui Santa Maria la Major).

Possible resta de l'església del segle XIV.

Inca (Mallorca)

Fig. 129. Església parroquial de Santa Maria (avui Santa Maria la Major).

Possible resta de l'església del segle XIV.

Inca (Mallorca)

Fig. 130. Església de Sant Bartomeu. Detall de l'espadanya.
Inca (Mallorca)

Fig. 131. Església de Sant Bartomeu. Detall del portal medieval.
Inca (Mallorca)

Fig. 132. Església de Santa Magdalena del Puig.
Inca (Mallorca)

Fig. 133. Interior de l'església de Santa Magdalena del Puig.
Inca (Mallorca)

Fig. 134. Església de Santa Magdalena del Puig.
Detall de la capella de Santa Maria de la Unió.
Inca (Mallorca)

Fig. 135. Església del convent de Sant Francesc. Antic portal del segle XIV.
Inca (Mallorca)

Imatge: A. Quetgals Martorell. Font: G. Pieras Salom, *Inca fotogràfica*, Inca, Gràfiques Mallorca, 2001.

Fig. 136. Església del convent de Sant Francesc. Restes de l'església medieval.
Inca (Mallorca)

Fig. 137. Església del convent de Sant Francesc. Arcs gòtics damunt les capelles.
Inca (Mallorca)

Fig. 138. Església parroquial de Sant Llorenç. Façana del segle XIV.
Selva (Mallorca)

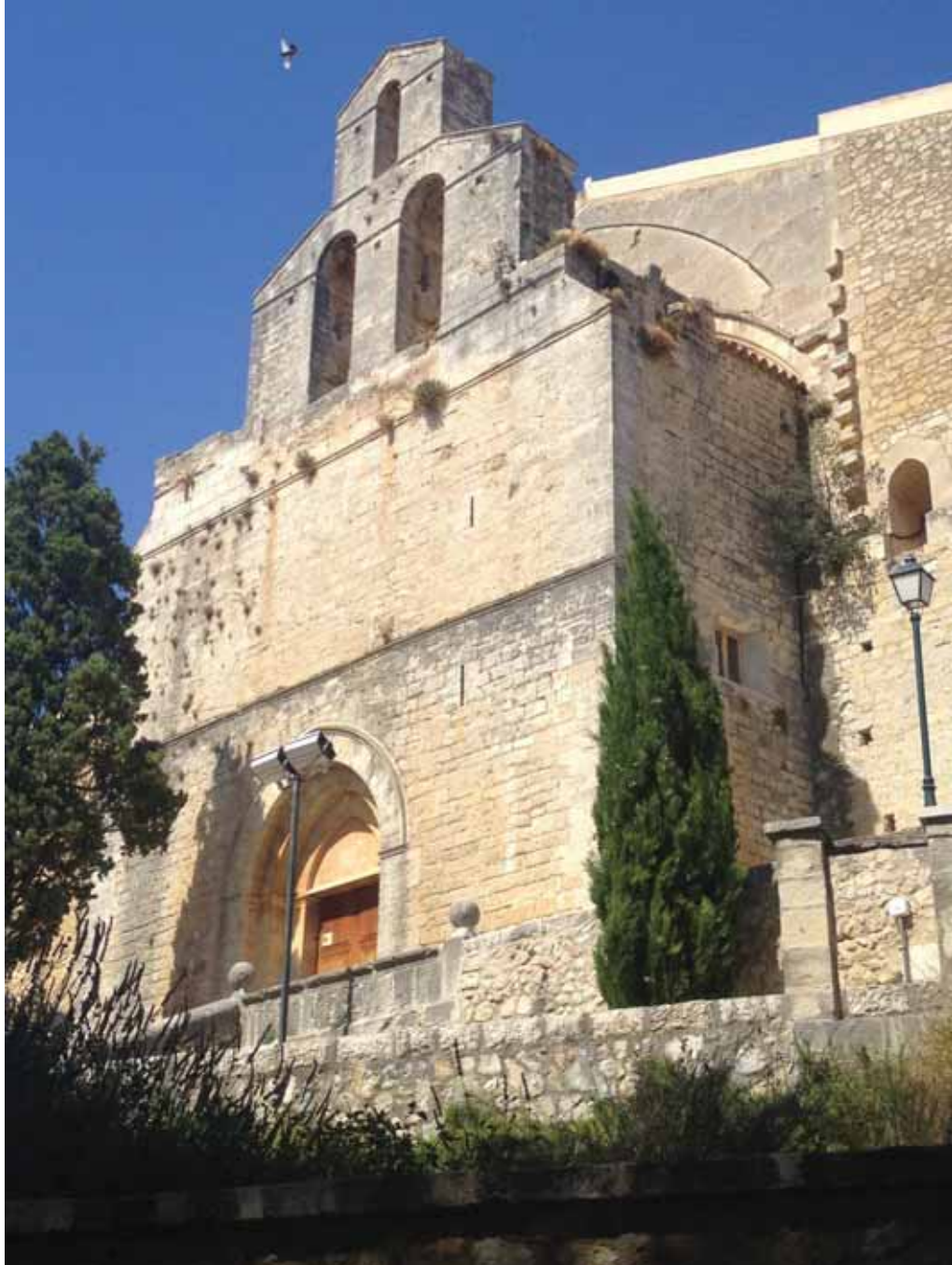

Fig. 139. Església parroquial de Sant Llorenç. Detall del cor.
Selva (Mallorca)

Fig. 140. Església parroquial de Sant Llorenç. Detall dels nervis del cor.
Selva (Mallorca)

Fig. 141. Església parroquial de Sant Llorenç. Detall dels culs de llàntia del cor.
Selva (Mallorca)

Fig. 142. Església de Santa Llúcia
Mancor de la Vall (Mallorca)

Fig. 143. Església de Sant Miquel. Exterior.
Pla de Tel – Campanet (Mallorca)

Fig. 144. Església de Sant Miquel. Interior.
Pla de Tel – Campanet (Mallorca)

Fig. 145. Restes de la capella de Sant Gabriel del castell del Rei.
Pollença (Mallorca)

Imatge: *Palma de Mallorca artística, arqueològica, monumental*, Barcelona, 1897.

Fig. 146. Església de Santa Maria del Puig. Interior.
Puig de Maria – Pollença (Mallorca)

Fig. 147. Església medieval de Sant Jaume.
Alcúdia (Mallorca)

Imatge: L. S. Habsburgo Lorena, *Las Baleares descitas por la palabra i la imagen*, tomo IX, Palma de Mallorca, “Sa Nostra” Caja de Baleares, 1992.

Fig. 148. Sòcol de l'església medieval de Sant Jaume.
Alcúdia (Mallorca)

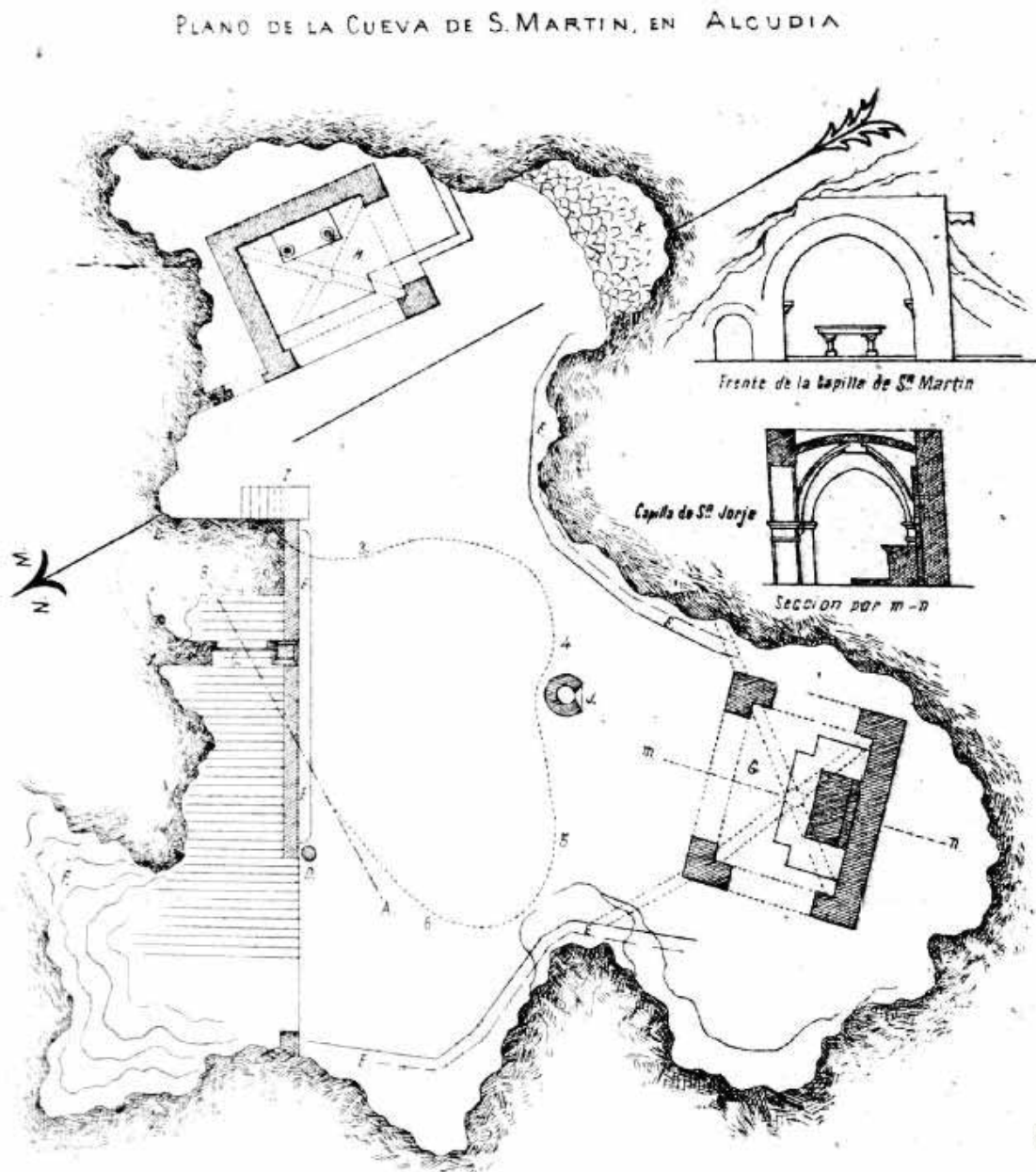
Fig. 149. Església de Santa Maria de la Torre (avui Santa Anna). Interior.
Alcúdia (Mallorca)

Fig. 150. Església de Santa Maria de la Torre (avui Santa Anna). Exterior.
Alcúdia (Mallorca)

Fig. 151. Planta del santuari de Sant Martí de la Cova.
Alcúdia (Mallorca)

Imatge: B. Ferrá, *BSAL*, 2, (1887), Làmina XL.

Fig. 152. Capella de Sant Martí del santuari de Sant Martí de la Cova.
Alcúdia (Mallorca)

Fig. 153. Església de l'hospital de Sant Jaume.
Alcúdia (Mallorca)

Fig. 154. Església de l'hospital de Sant Jordi.
Sineu (Mallorca)

Fig. 155. Restes de la façana de la capella de Sant Marc del Palau Reial.
Sineu (Mallorca)

Fig. 156. Portal de l'església medieval
de Sant Joan de Sineu (avui Nostra Senyora de Consolació).
Puig de Consolació – Sant Joan (Mallorca)

Fig. 157. Església del monestir de Santa Maria de Bellpuig.
Artà (Mallorca)

Fig. 158. Església parroquial de Santa Maria (avui la TransFig.ció del Senyor).
Substitució de l'obra vella per l'obra nova.
Artà (Mallorca)

Imatge: Gravat de Josep Muntaner. Any: 17??. Còpia de 1972.

Fig. 159. Església de Sant Joan (avui Nostra Senyora de l'Esperança). Exterior.
Capdepera (Mallorca)

Fig. 160. Església de Sant Joan (avui Nostra Senyora de l'Esperança).
Detall de la clau de volta de l'antic presbiteri.
Capdepera (Mallorca)

Fig. 161. Església de Sant Joan (avui Nostra Senyora de l'Esperança).
Detall de l'absis primitiu.
Capdepera (Mallorca)

Fig. 162. Església de Sant Joan (avui Nostra Senyora de l'Esperança).

Detall de la nau primitiva.

Capdepera (Mallorca)

Fig. 164. Església parroquial de Santa Maria (avui Nostra Dona de la Pau).

Portal d'entrada.

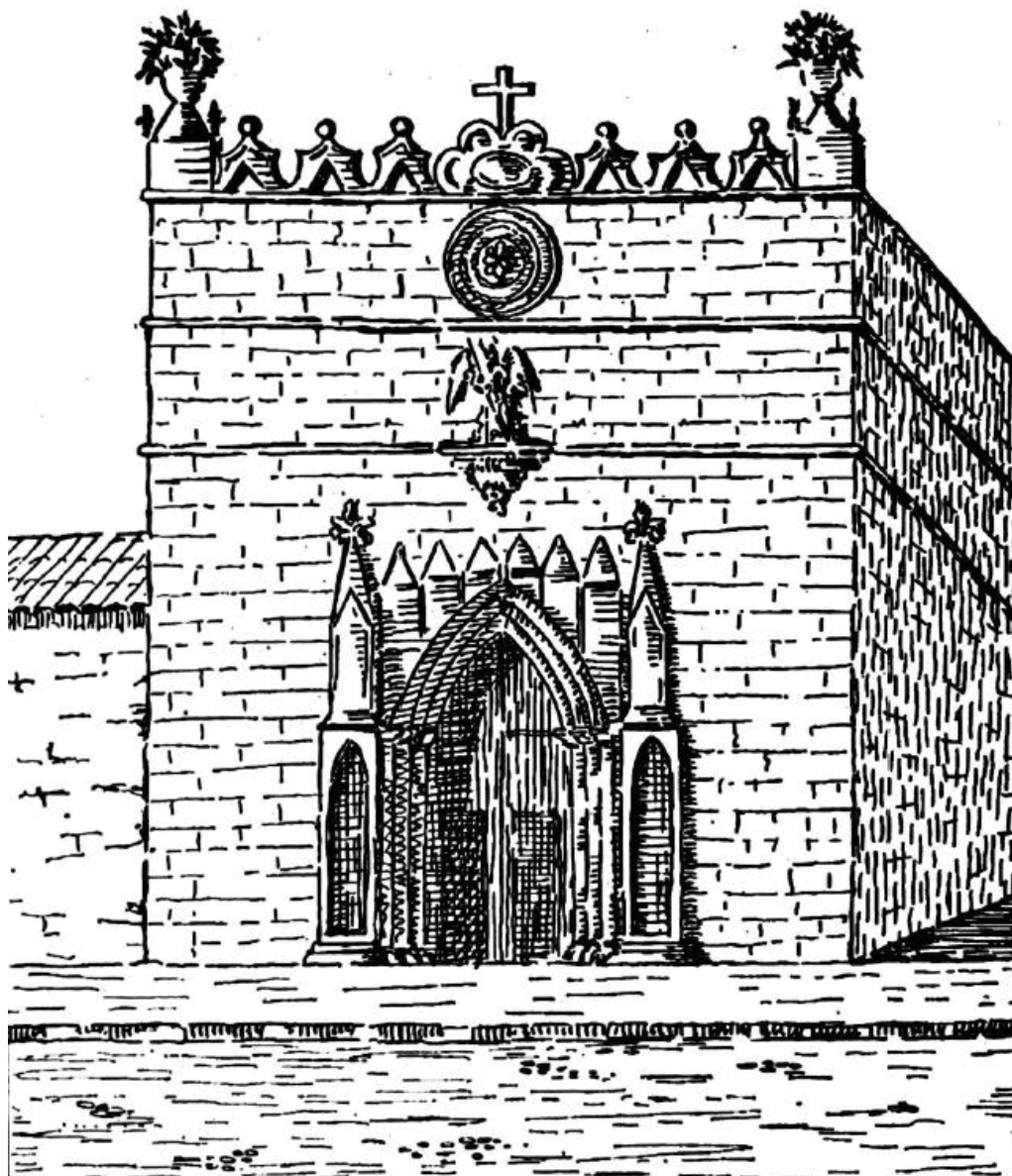
Castellitx – Algaida (Mallorca)

Fig. 165. Interior de l'església parroquial de Santa Maria (avui Nostra Dona de la Pau).
Castellitx – Algaida (Mallorca)

Fig. 166. Representació de l'antiga església parroquial de Sant Miquel.
Llucmajor (Mallorca)

Imatge: B. Font Obrador, *Història de Llucmajor, De la prehistòria al segle XVI*, Volum I, Palma de Mallorca, 1972.

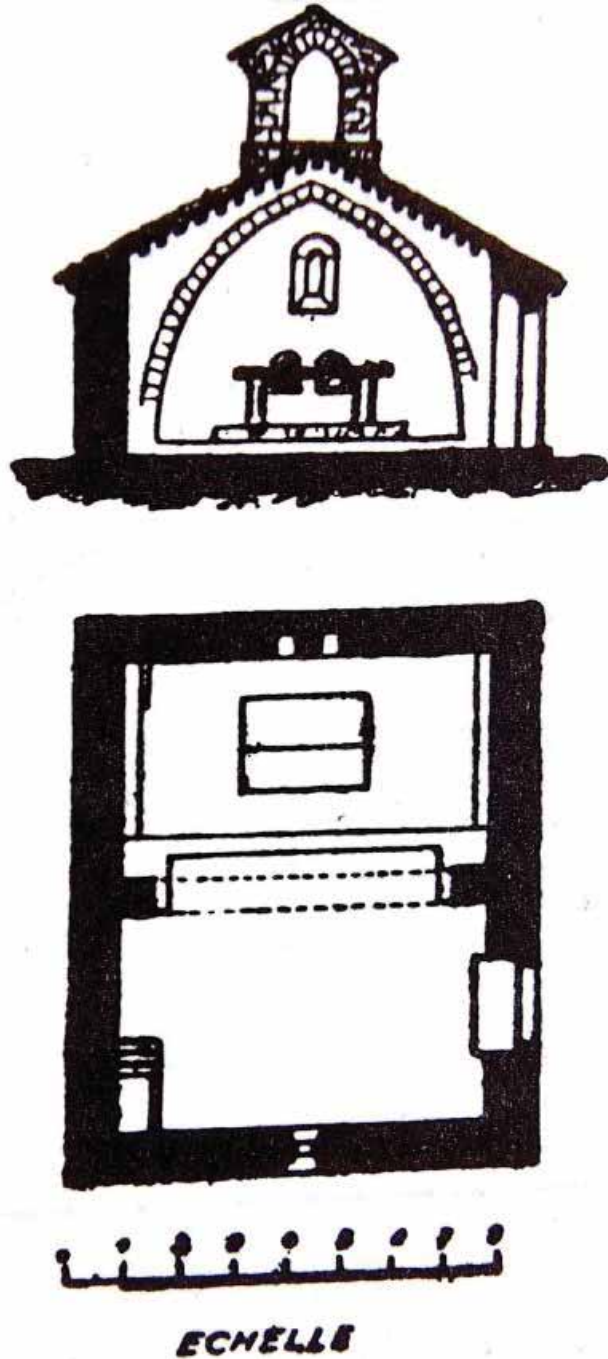
Fig. 167. Església parroquial de Sant Pere. Interior.
Escorca (Mallorca)

Fig. 168. Església parroquial de Sant Pere. Detall dels nínxols darrere l'altar.
Escorca (Mallorca)

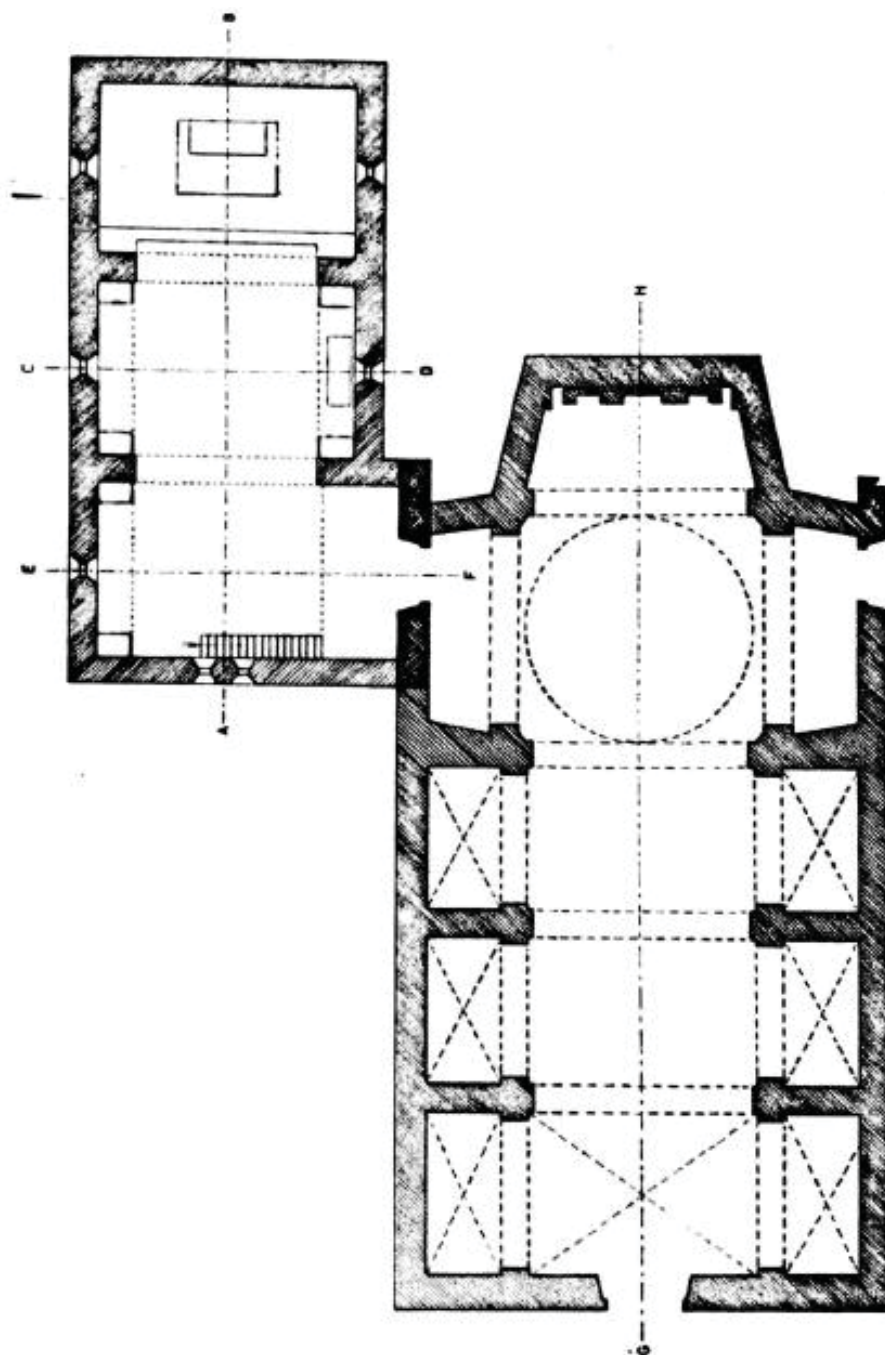

Fig. 169. Planta i alçat de l'església parroquial de Sant Pere.
Escorca (Mallorca)

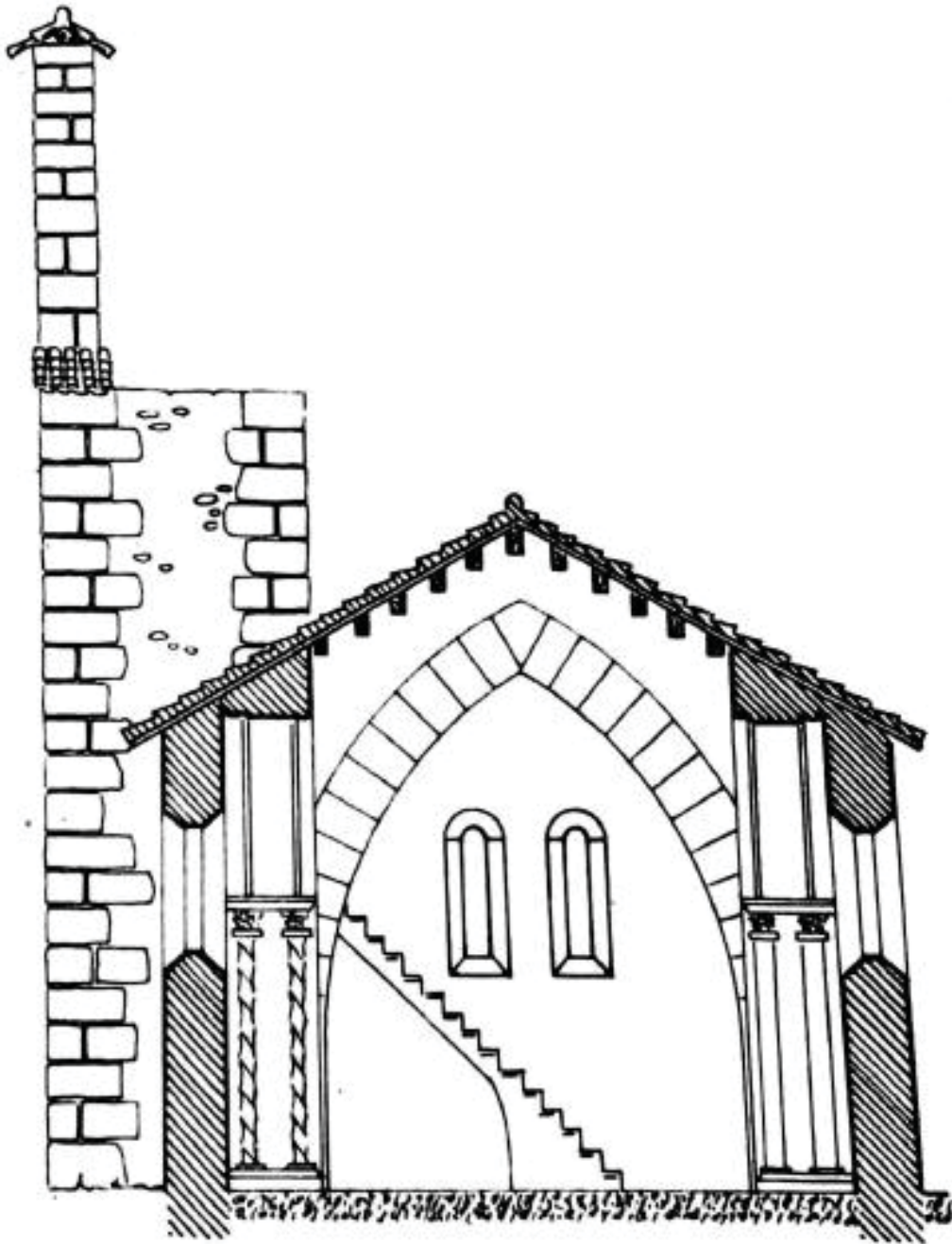
Imatge: M. Durliat, *L'art en el regne de Mallorca*, Palma, Editorial Moll, 1964.

Fig. 170. Església de Santa Maria. Plànol de l'església medieval i de la basílica barroca.
Lluc – Escorca (Mallorca)

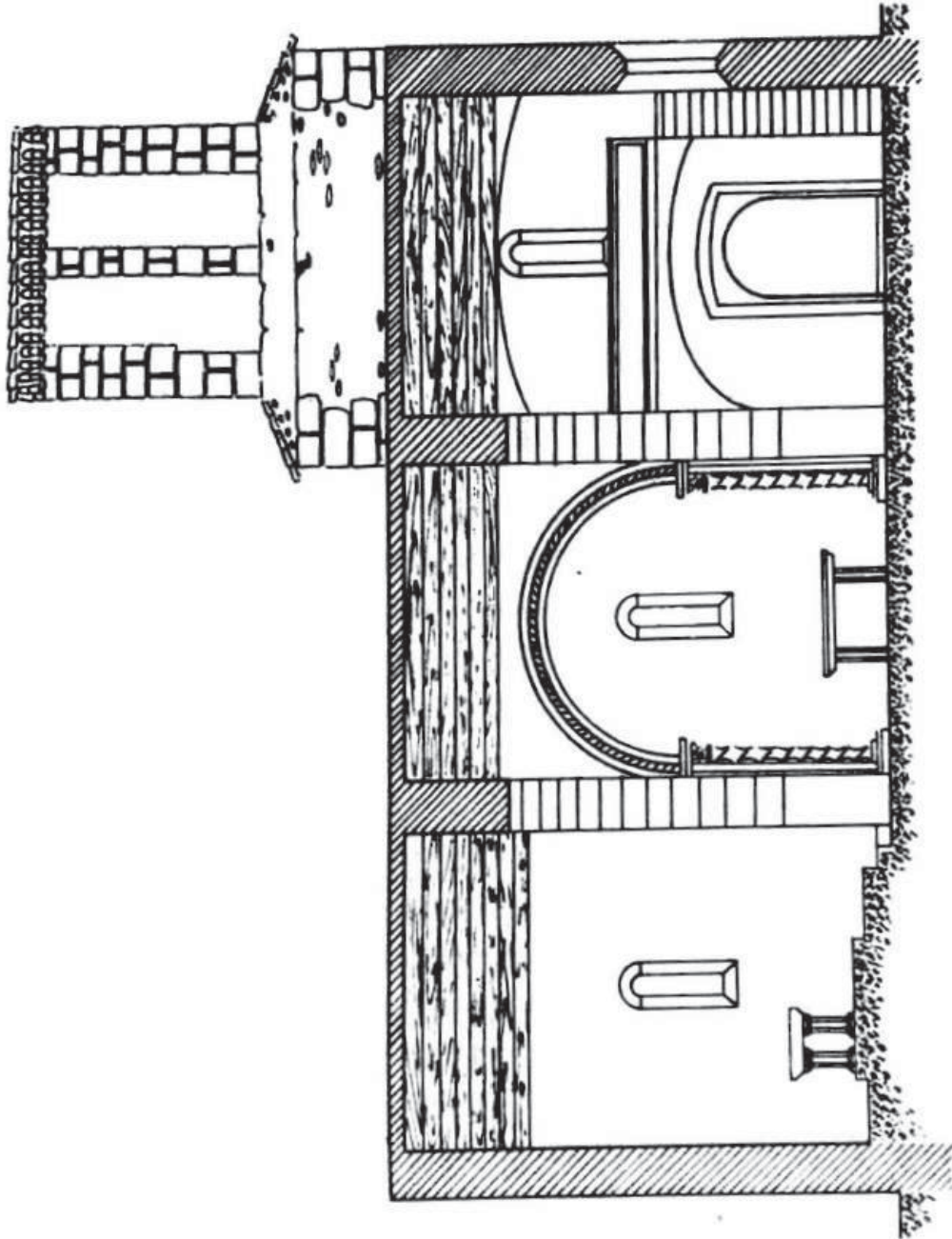
Imatge: R. Juan, M.SS.CC., « El maestro Jaime Blanquer en Lluc », a *BSAL*, 36 (1978).

Fig. 171. Església de Santa Maria. Representació hipotètica de l'interior.
Lluc – Escorca (Mallorca)

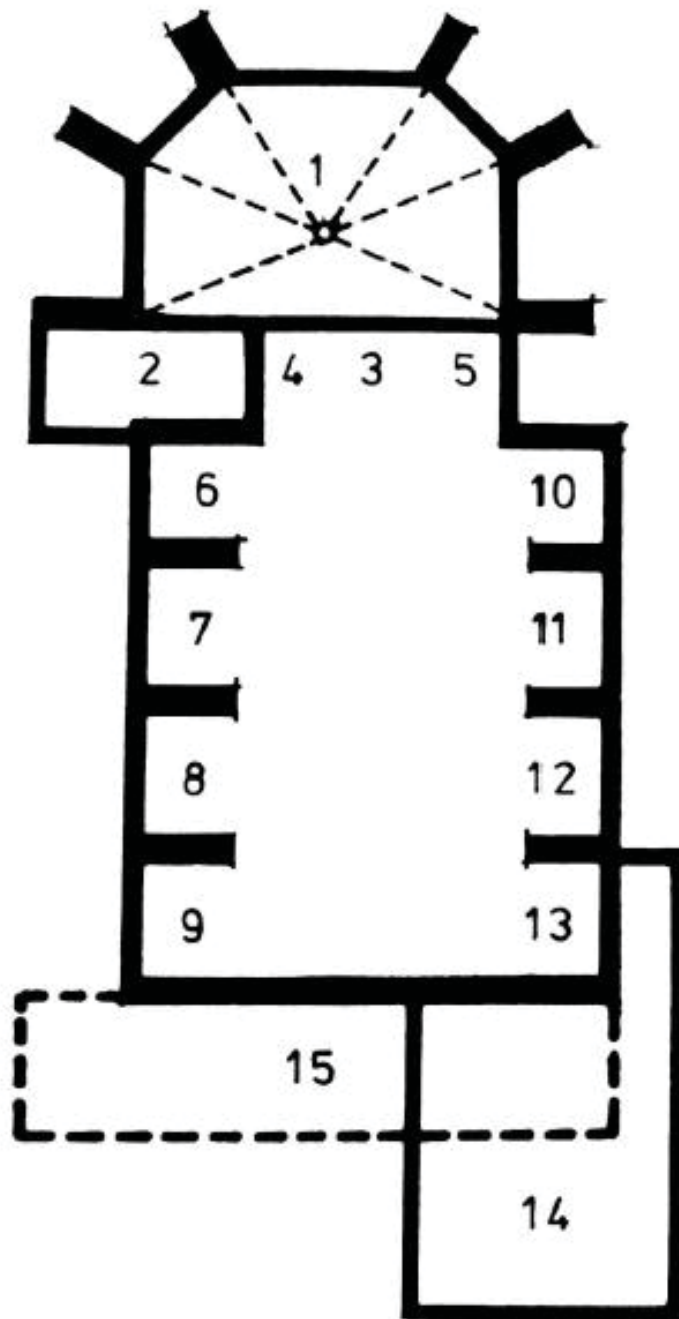
Imatge: R. Juan, M. SS. CC., « El maestro Jaime Blanquer en Lluc », a *BSAL*, 36 (1978).

Fig. 172. Església de Santa Maria. Representació hipotètica d'un lateral.
Lluc – Escorca (Mallorca)

Imatge: R. Juan, M. SS.CC., « El maestro Jaime Blanquer en Lluc », a *BSAL*, 36 (1978).

Fig. 173. Església parroquial de Santa Maria. Plànol hipotètic del temple medieval.
Felanitx (Mallorca)

Imatge: P. Xamena; R. Rosselló, *Història de Felanitx*, volum I, Palma de Mallorca, Gràfiques Miramar, 1976.

Fig. 174. Església parroquial de Sant Julià (ara Sant Blai).
Campos (Mallorca)

Fig. 175. Església de l'hospital de Campos. Detall de la volta.
Campos (Mallorca)

Fig. 176. Església parroquial de Sant Julià (ara Sant Blai). Detall de la nau.
Campos (Mallorca)

Fig. 177. Església parroquial de Sant Andreu (segle XIII).
Santanyí (Mallorca)

Fig. 178. Església parroquial de Sant Andreu (segle XIV).
Santanyí (Mallorca)

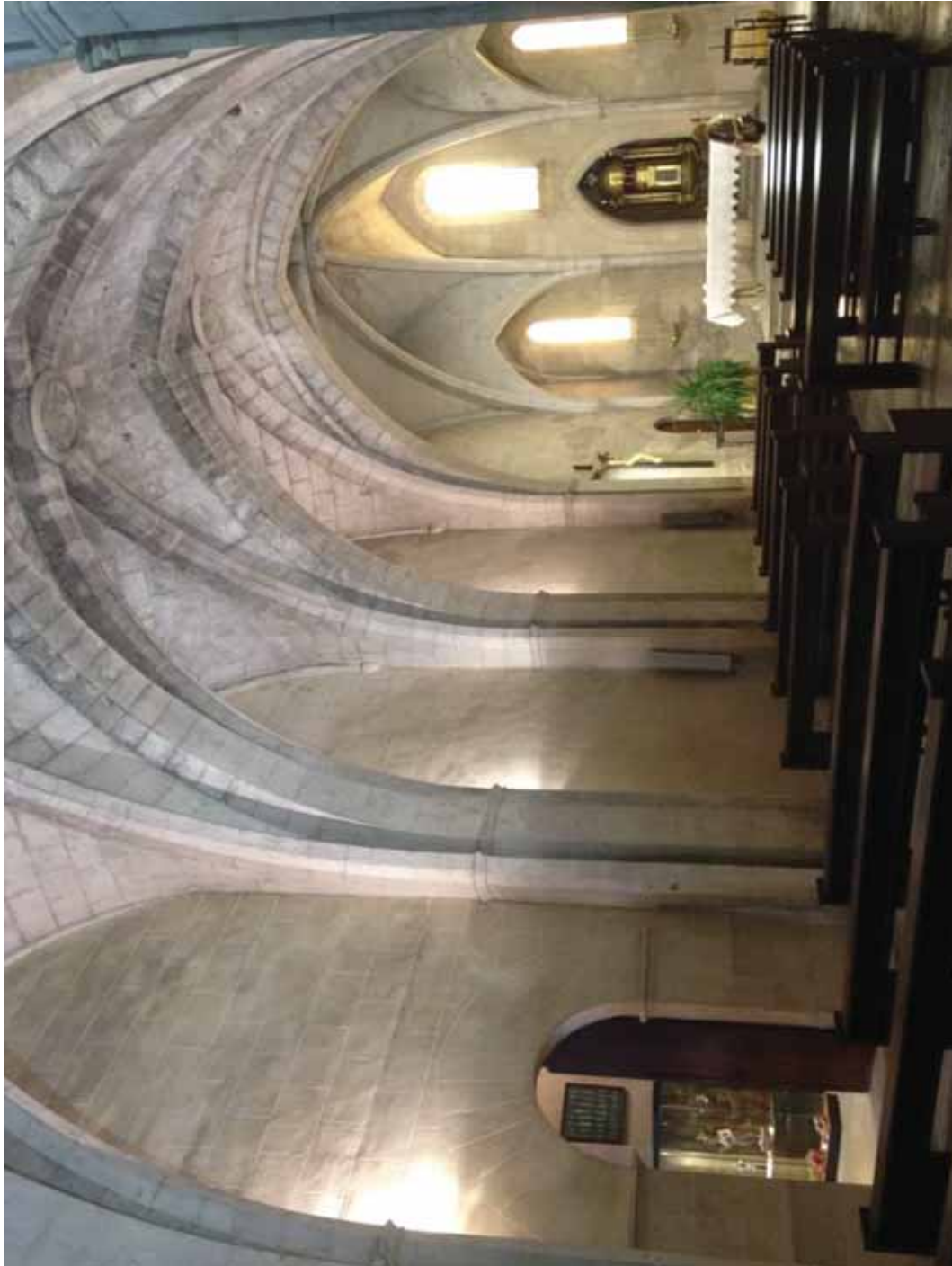

Fig. 179. Restes de l'antic monestir de Santa Maria.
La Granja – Esporles (Mallorca)

Fig. 180. Església de Santa Maria de l'Olivar, Interior.
S'Esgleieta – Esporles (Mallorca)

Fig. 181. Església de Sant Joan de Canarrossa.
So na Rossa – Sencelles (Mallorca)

Fig. 182. Església parroquial de Santa Maria (avui Sant Bartomeu).

Detall del portal medieval del campanar.

Alaró (Mallorca)

Fig. 183. Església de l'hospital del Santcríst de la Sang. Interior.
Muro (Mallorca)

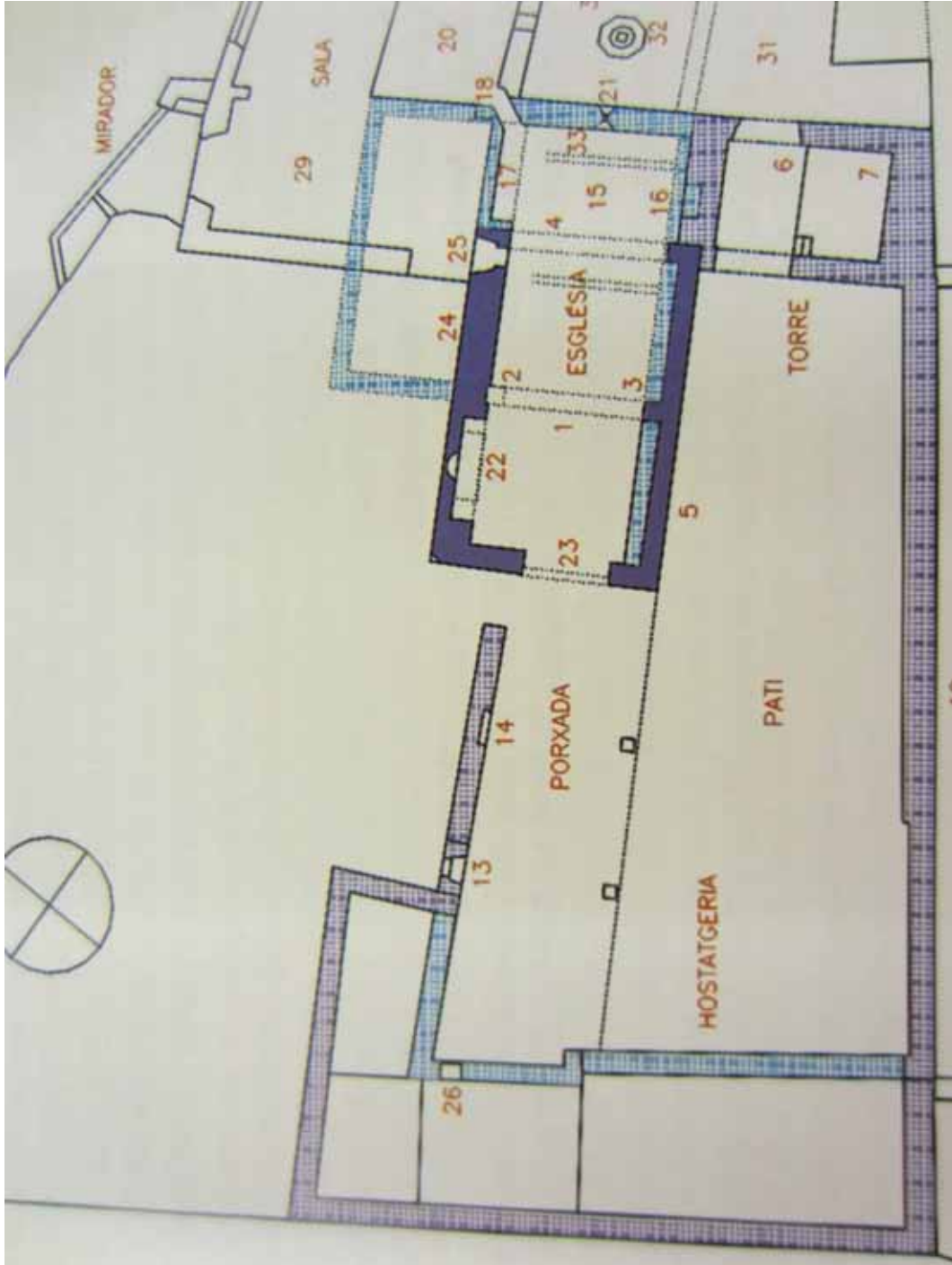
Fig. 184. Església de l'hospital del Santcrist de la Sang. Exterior.
Muro (Mallorca)

Fig. 185. Restes de la façana de l'església parroquial de Sant Bartomeu.
Sóller (Mallorca)

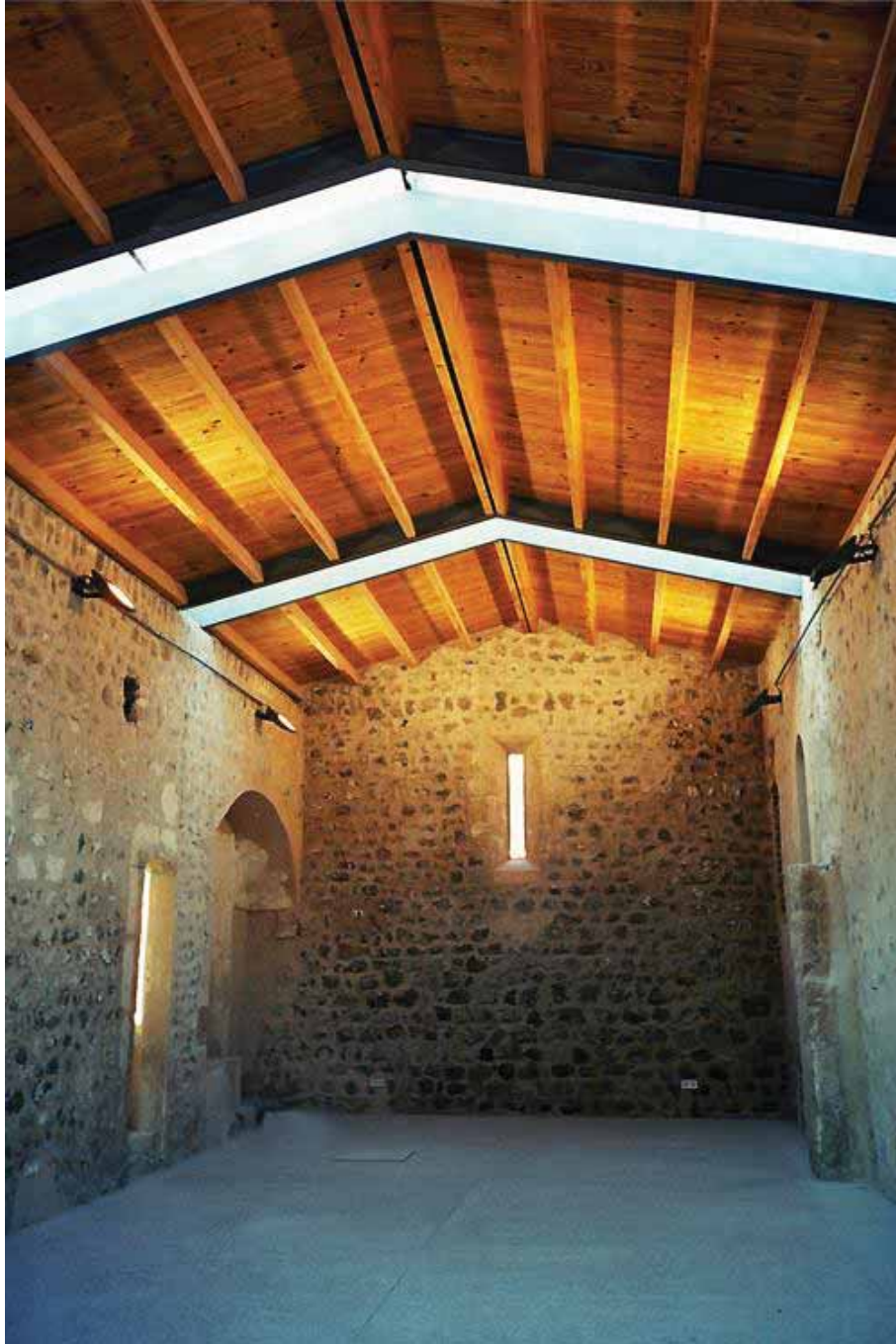

Fig. 186. Planta de l'església de Santa Caterina.
Port de Sóller (Mallorca)

Imatge: FODESMA. Font: P. Pérez Pastor, *Santa Caterina del Port de Sóller. L'evolució d'un edifici des del segle XIII al XXI*, Palma, Consell de Mallorca, 2002.

Fig. 187. Església de Santa Caterina. Estat actual de l'interior.
Port de Sóller (Mallorca)

Imatge: FODESMA. Font: P. Pérez Pastor, *Santa Caterina del Port de Sóller. L'evolució d'un edifici des del segle XIII al XXI*, Palma, Consell de Mallorca, 2002.

Fig. 188. Església de Santa Maria (avui la Nativitat de la Verge Maria).

Detall del portal medieval.

Fornalutx (Mallorca)

Fig. 189. Església parroquial de Santa Maria (avui catedral). Detall del campanar.
Eivissa

Fig. 190. Església parroquial de Santa Maria (avui catedral).

Detall de les capelles radials gòtiques.

Eivissa

Fig. 191. Església parroquial de Santa Maria (avui catedral). Vista exterior de l'absis.
Eivissa

Fig. 192. Església parroquial de Santa Maria (avui catedral).

Detall dels arcs formers de l'antiga nau gòtica.

Eivissa

Fig. 193. Capella de Sant Salvador. Interior.

Eivissa

Fig. 194. Capella de Sant Salvador. Detall del rosetó de l'absis.

Eivissa

Fig. 195. Església de Sant Jordi. Nau.
Sant Jordi de ses Salines (Eivissa)

Fig. 196. Església de Sant Jordi. Portal original.
Sant Jordi de ses Salines (Eivissa)

Fig. 197. Església de Sant Miquel. Nau.
Sant Miquel de Balansat (Eivissa)

Fig. 198. Església de Sant Antoni Abat. Nau.
Sant Antoni de Portmany (Eivissa)

Fig. 199. Església de Sant Antoni Abat. Vista de la torre de defensa, origen del temple.
Sant Antoni de Portmany (Eivissa)

Fig. 200. Capella de Sant Valero.
Sant Francesc (Formentera)

Fig. 201. Església parroquial de Sant Joan d'Artrutx (avui Sant Joan de Missa). Nau.
Sant Joan de Missa – Ciutadella (Menorca)

Fig. 202. Església parroquial de Sant Joan d'Artrutx (avui Sant Joan de Missa).

Detall de les voltes.

Sant Joan de Missa – Ciutadella (Menorca)

Fig. 203. Planta de l'església de Santa Maria del Toro amb les restes de l'antic absis de l'església medieval. Puig del Toro - es Mercadal (Menorca)

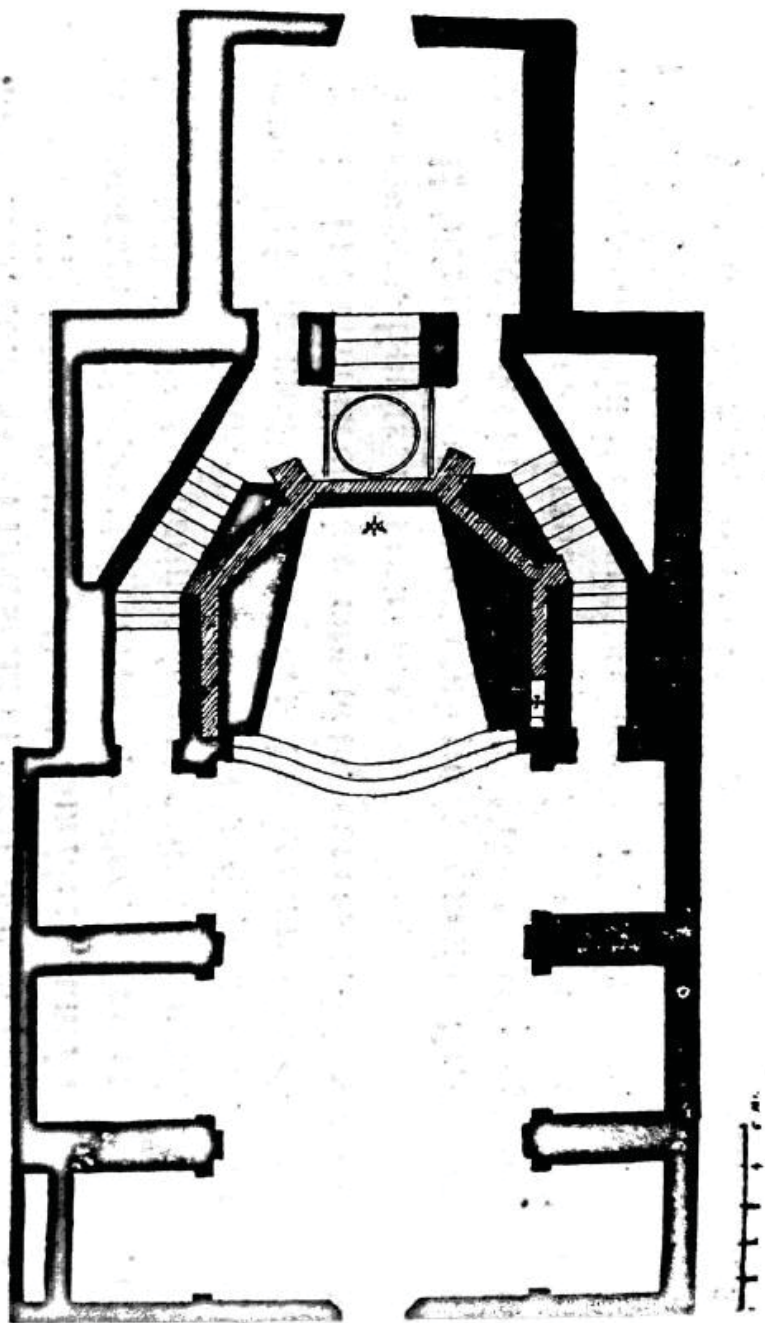

Fig. 204. Capella de Santa Àgueda.
Castell de Santa Àgueda – Ferreries (Menorca)

Fig. 205. Església parroquial de Santa Maria (avui catedral). Interior.
Ciutadella (Menorca)

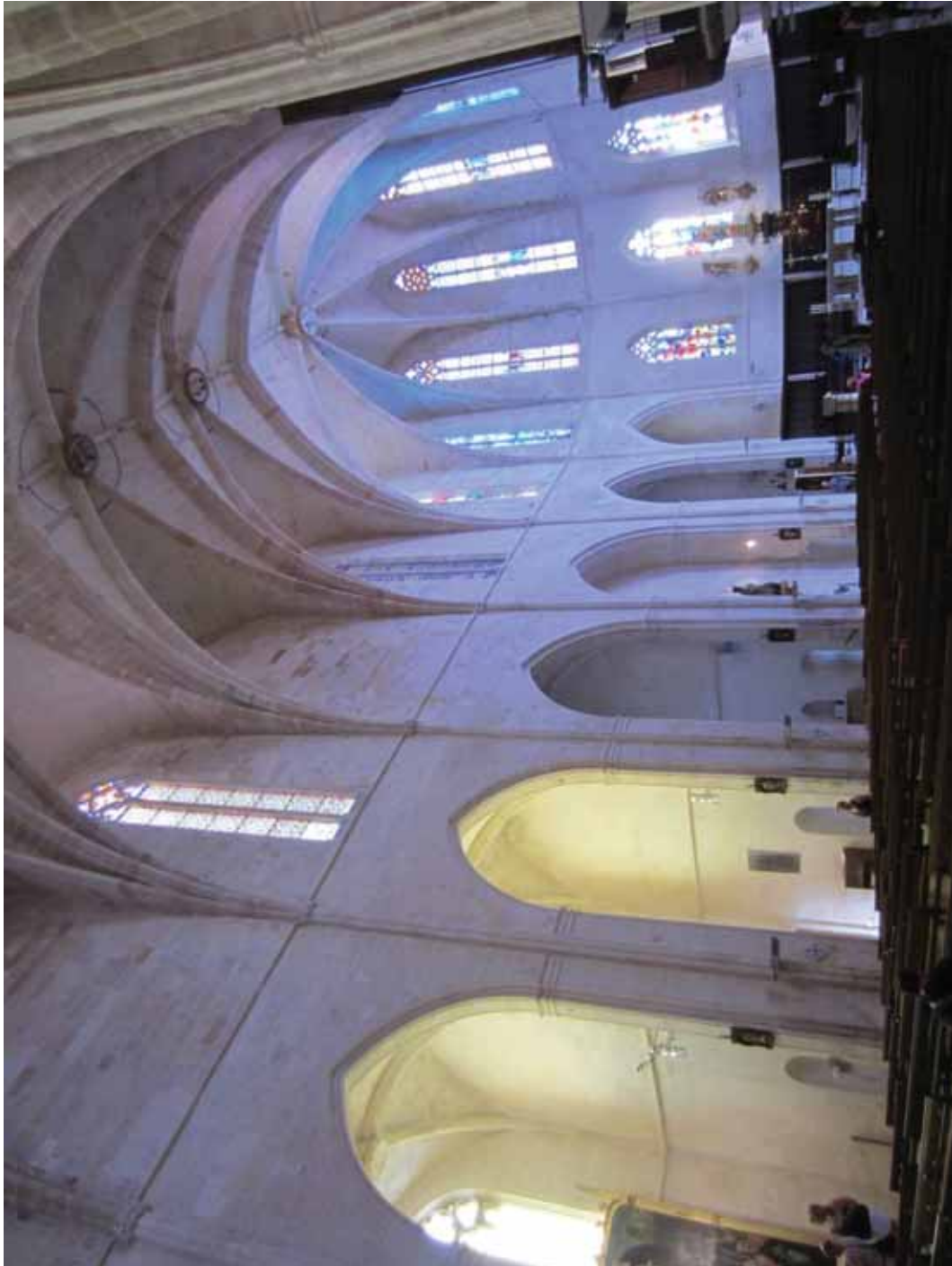

Fig. 206. Església parroquial de Santa Maria (avui catedral).

Detall de les capelles del mur de la façana.

Ciutadella (Menorca)

Fig. 207. Església parroquial de Santa Maria (avui catedral).

Detall d'un finestral de la mesquita.

Ciutadella (Menorca)

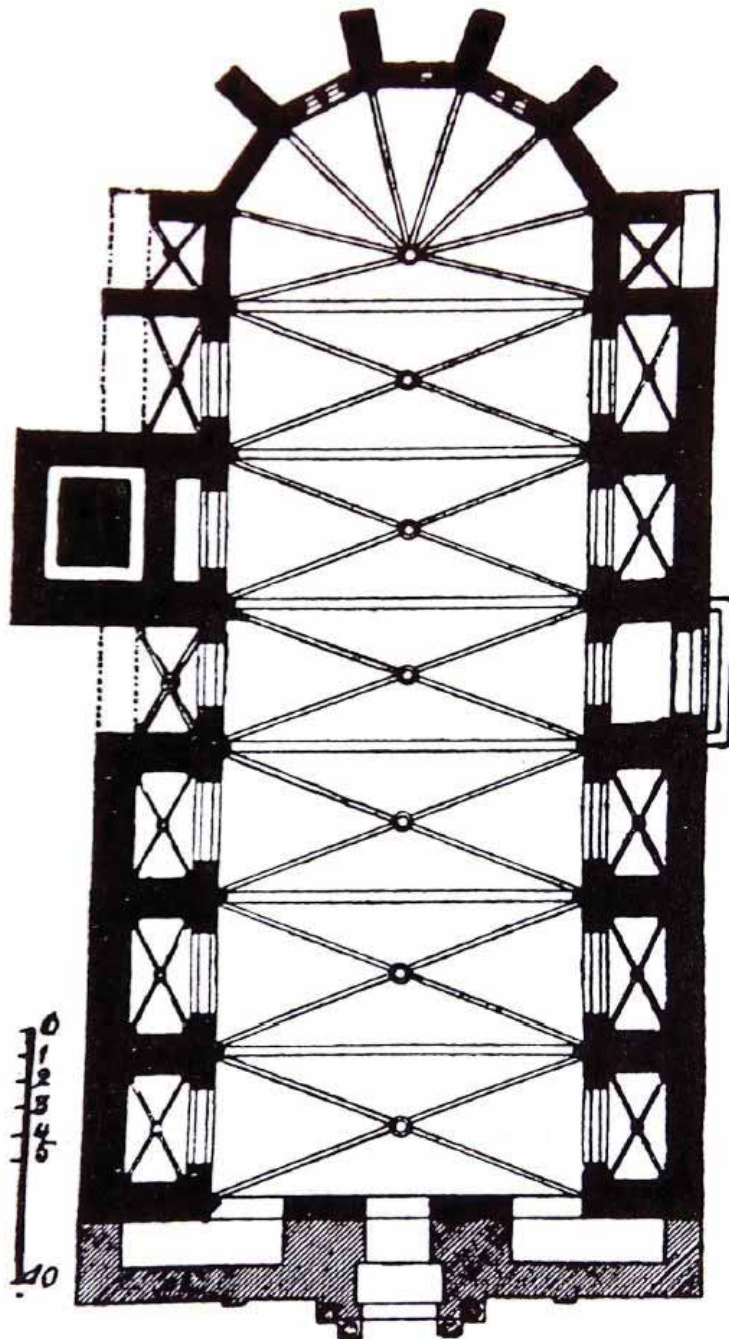
Fig. 208. Església parroquial de Santa Maria (avui catedral).

Detall del camí de ronda a l'exterior de l'absis.

Ciutadella (Menorca)

Fig. 209. Planta de l'església parroquial de Santa Maria (avui catedral).
Ciutadella (Menorca)

Imatge: M. Durliat, *L'art en el regne de Mallorca*, Palma, Editorial Moll, 1964.

Fig. 210. Restes de l'església de l'hospital de Santa Magdalena.
Ciutadella (Menorca)

Fig. 211. Església de Sant Joan dels Vergers. Interior.
Pla dels Vergers – Maó (Menorca)

Fig. 212. Església de Sant Joan dels Vergers.
Detall de les voltes directament cobertes de teules.
Pla de Vergers – Maó (Menorca)

Fig. 213. Església parroquial de Santa Maria (avui catedral).

Detall de les voltes directament cobertes de teules.

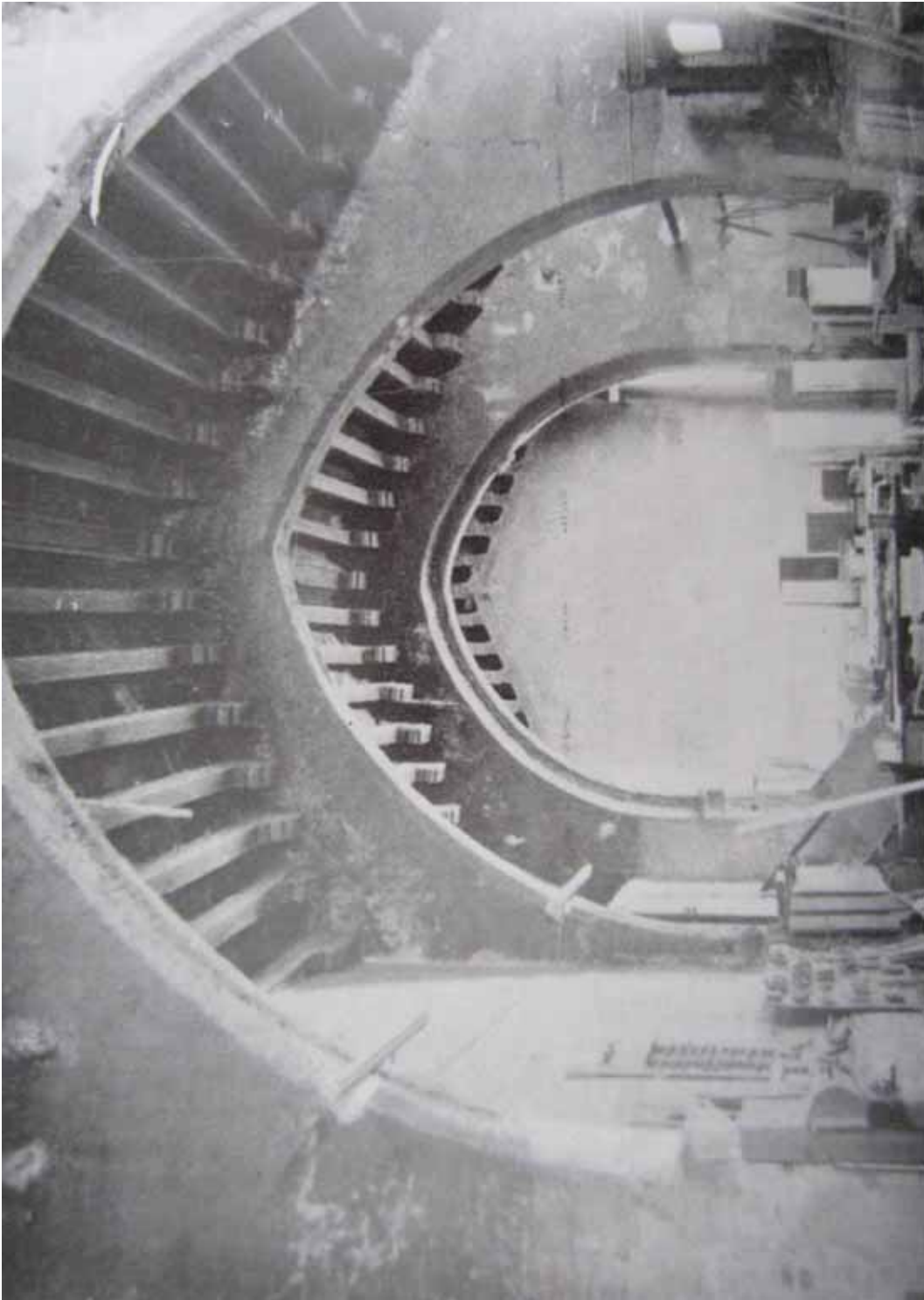
Ciutadella (Menorca)

Fig. 214. Església de Sant Antoni Abat. Interior.
Maó (Menorca)

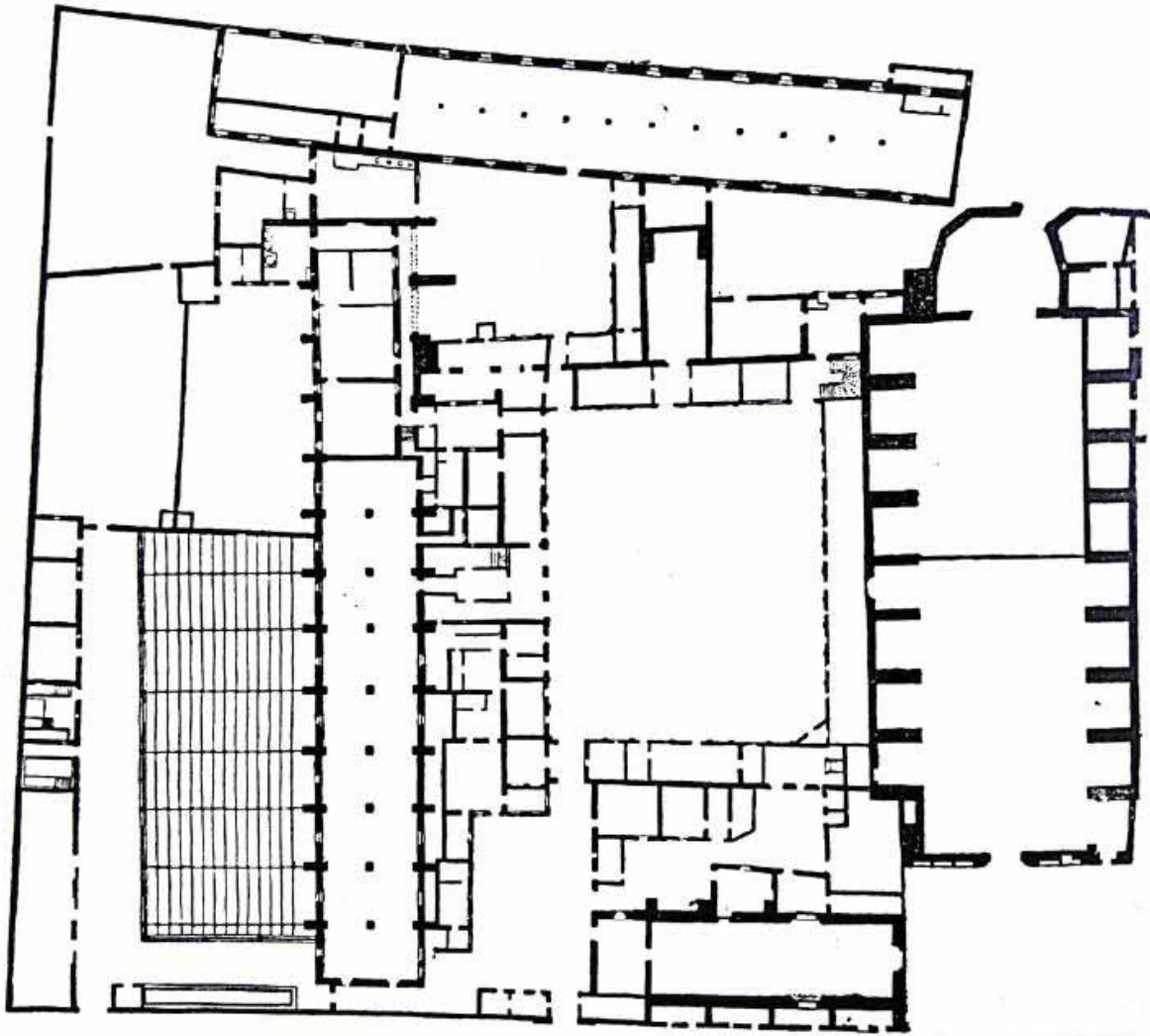

Fig. 215. Església del convent de la Mercè. Interior.
Perpinyà (Rosselló)

Imatge: M. Durliat, *L'art en el regne de Mallorca*, Palma, Editorial Moll, 1964.

Fig. 216. Planta de convent de Sant Francesc.
Perpinyà (Rosselló)

Imatge: M. Durliat, *L'art en el regne de Mallorca*, Palma, Editorial Moll, 1964.

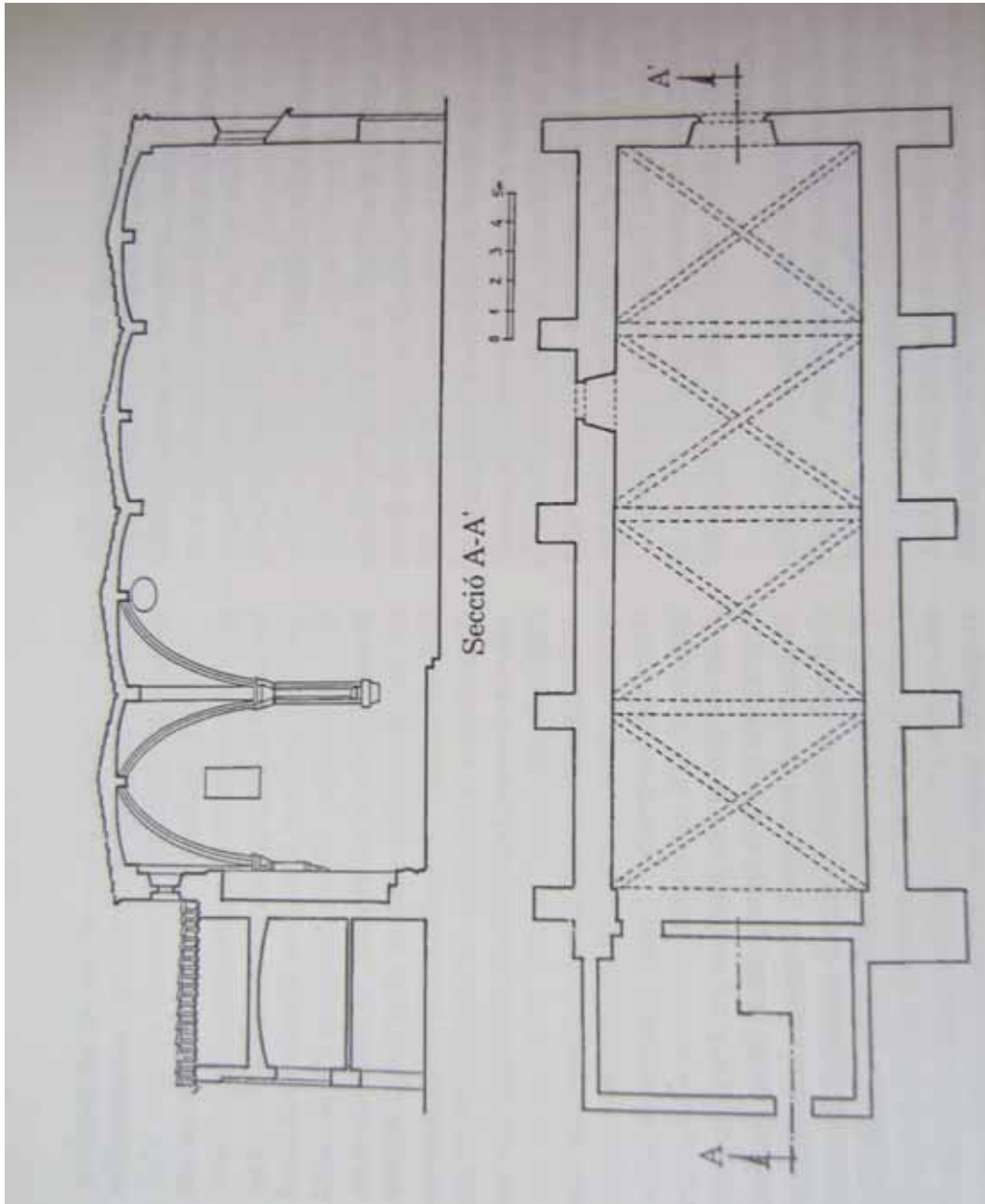
Fig. 217. Convent de Sant Francesc. Restes del claustre.
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 218. Església de Santa Maria dels Àngels. Interior.
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 219. Planta i alçat de l'església de Santa Maria dels Àngels.
Perpinyà (Rosselló)

Imatge: J. Fuguat, *L'arquitectura dels templers a Catalunya*, Barcelona, Rafael Dalmau, Editor, 1995.

Fig. 220. Església de Santa Maria dels Àngels. Detall dels permòdols.
Perpinyà (Rosselló)

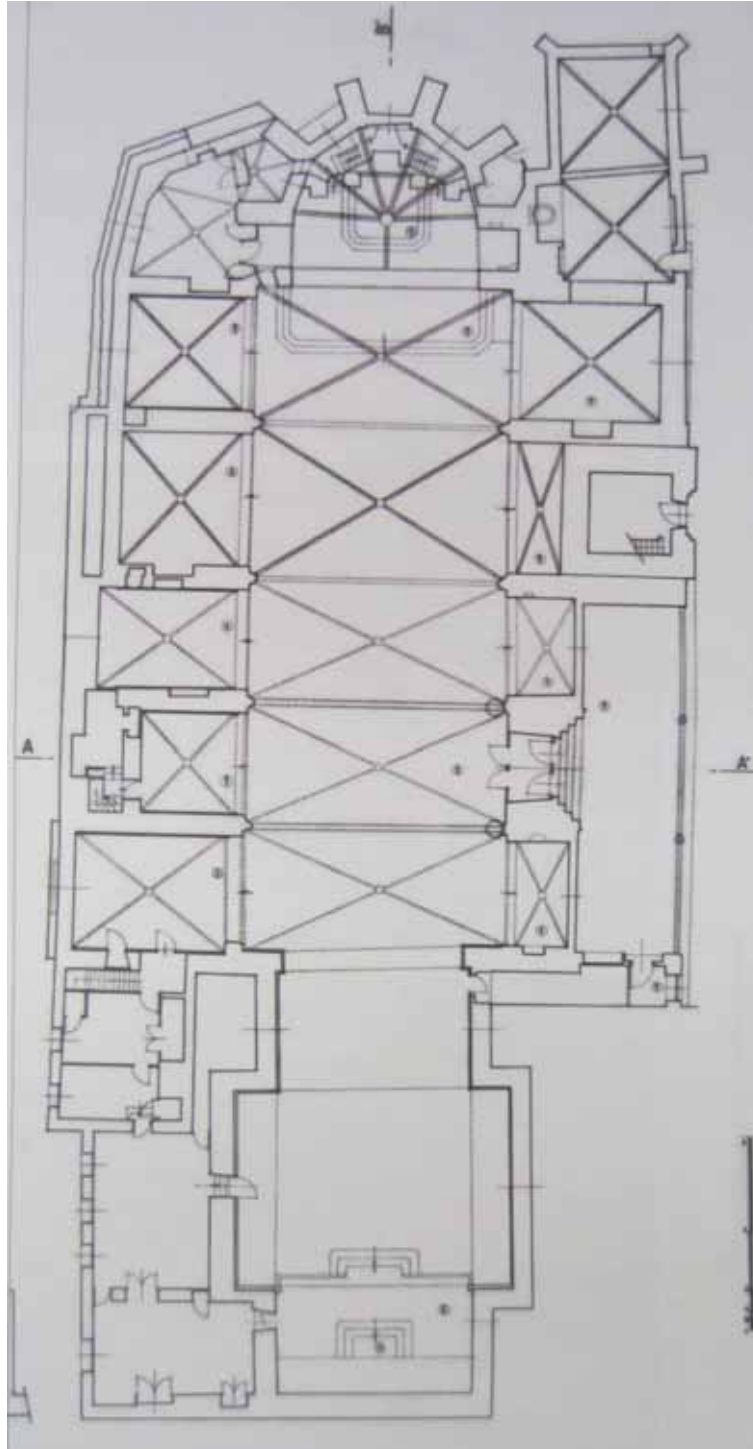
Fig. 221. Església parroquial de Sant Jaume. Interior.
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 222. Església parroquial de Sant Jaume. Detall de l'absis.
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 223. Planta de l'església parroquial de Sant Jaume.
Perpinyà (Rosselló)

Imatge: L. Barrenechea, « L'architecture religieuse à Perpignan au temps du gothique et des rois de Majorque », a *Un palais dans la ville. Volume 2. Perpignan des rois de Majorque*, Canet, Éditions Trabucaire, 2014

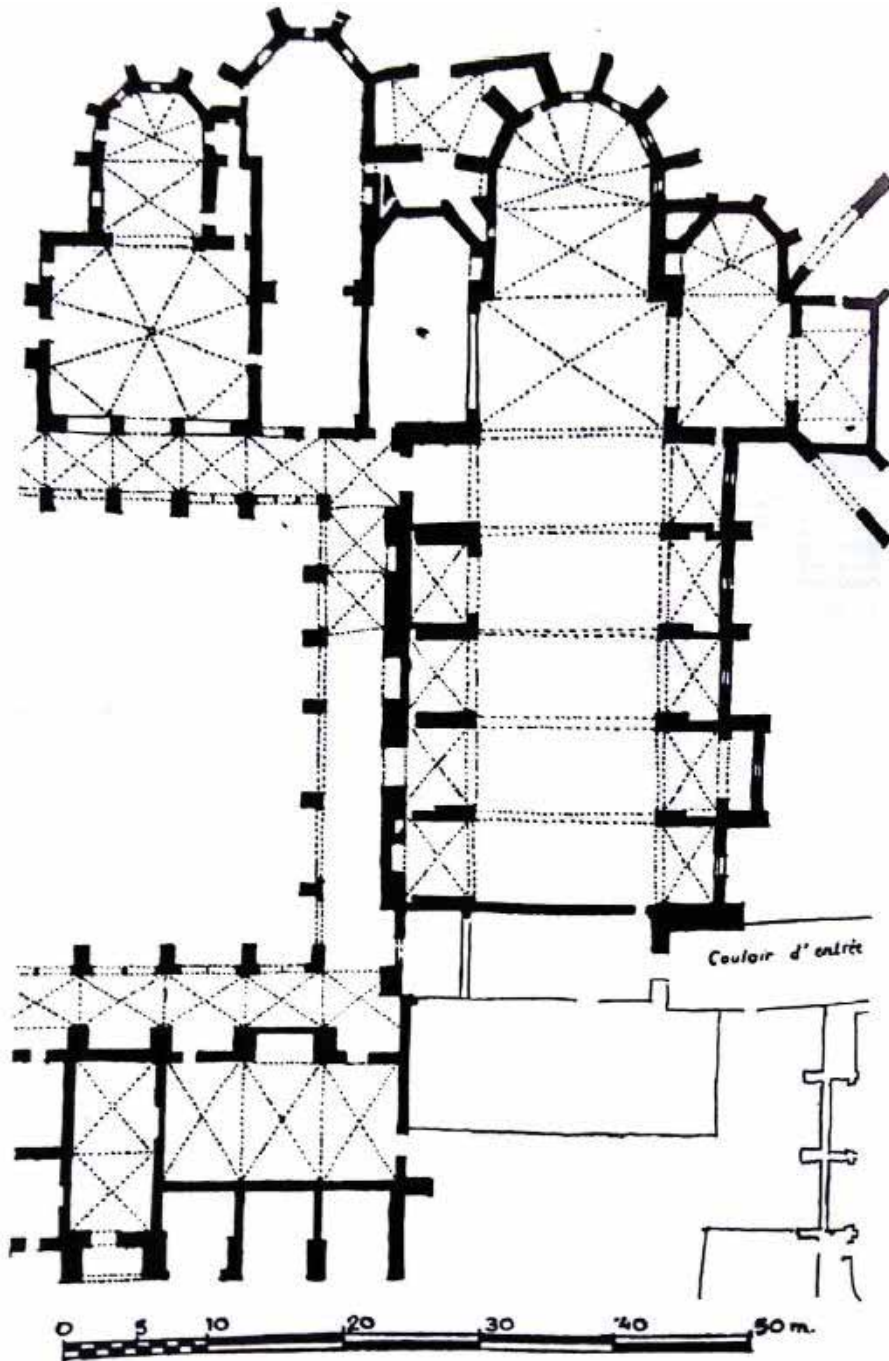
Fig. 224. Església del convent de Sant Domènec. Interior.
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 225. Església del convent de Sant Domènec. Absis.
Perpinyà (Rosselló)

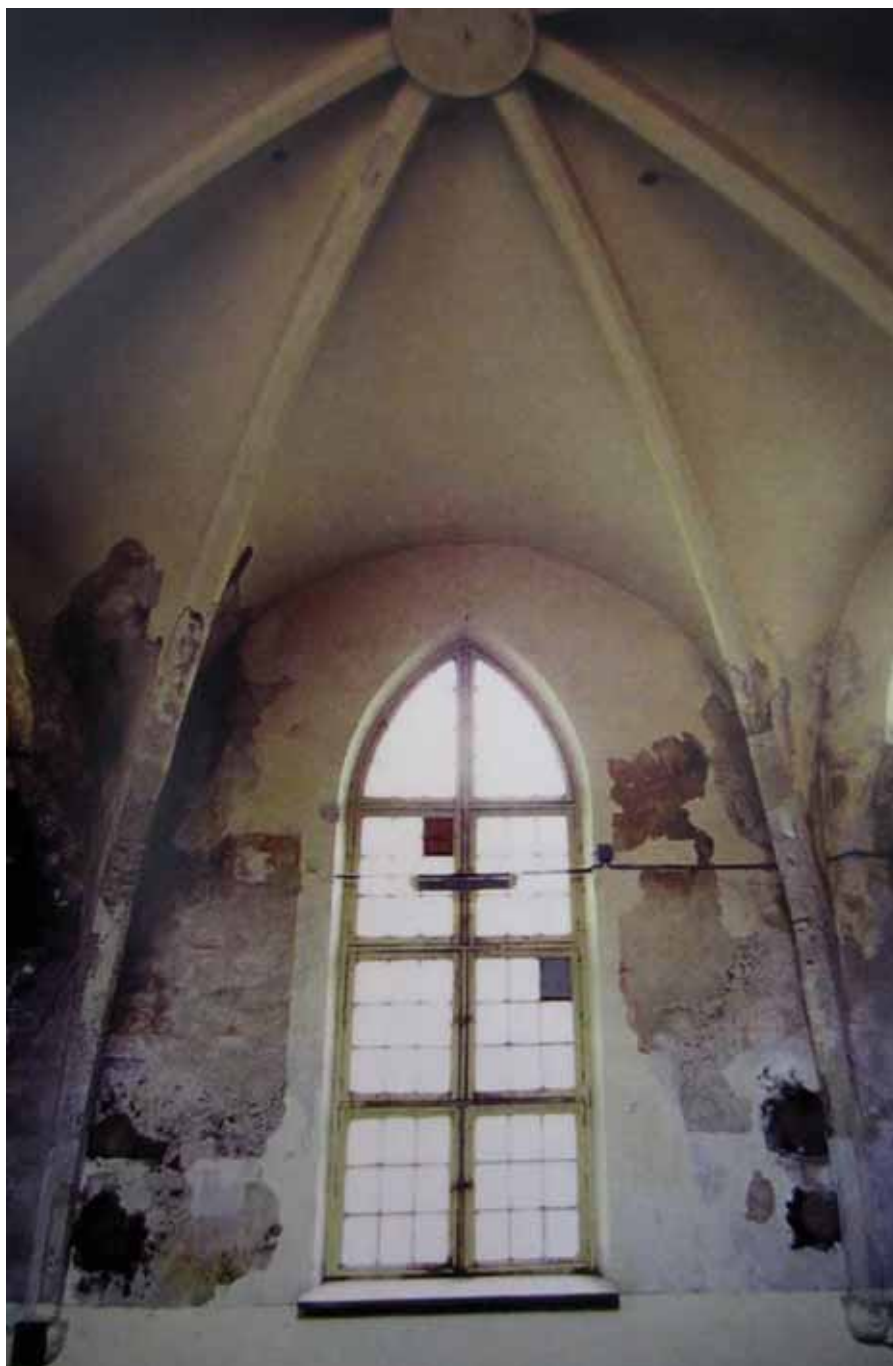

Fig. 226. Planta del convent de Sant Domènec.
Perpinyà (Rosselló)

Imatge: M. Durliat, *L'art en el regne de Mallorca*, Palma, Editorial Moll, 1964.

Fig. 227. Sala capitular del convent de Sant Salvador.
Perpinyà (Rosselló)

Imatge: L. Barrenechea, « L'architecture religieuse à Perpignan au temps du gothique et des rois de Majorque », a *Un palais dans la ville. Volume 2. Perpignan des rois de Majorque*, Canet, Éditions Trabucaire, 2014.

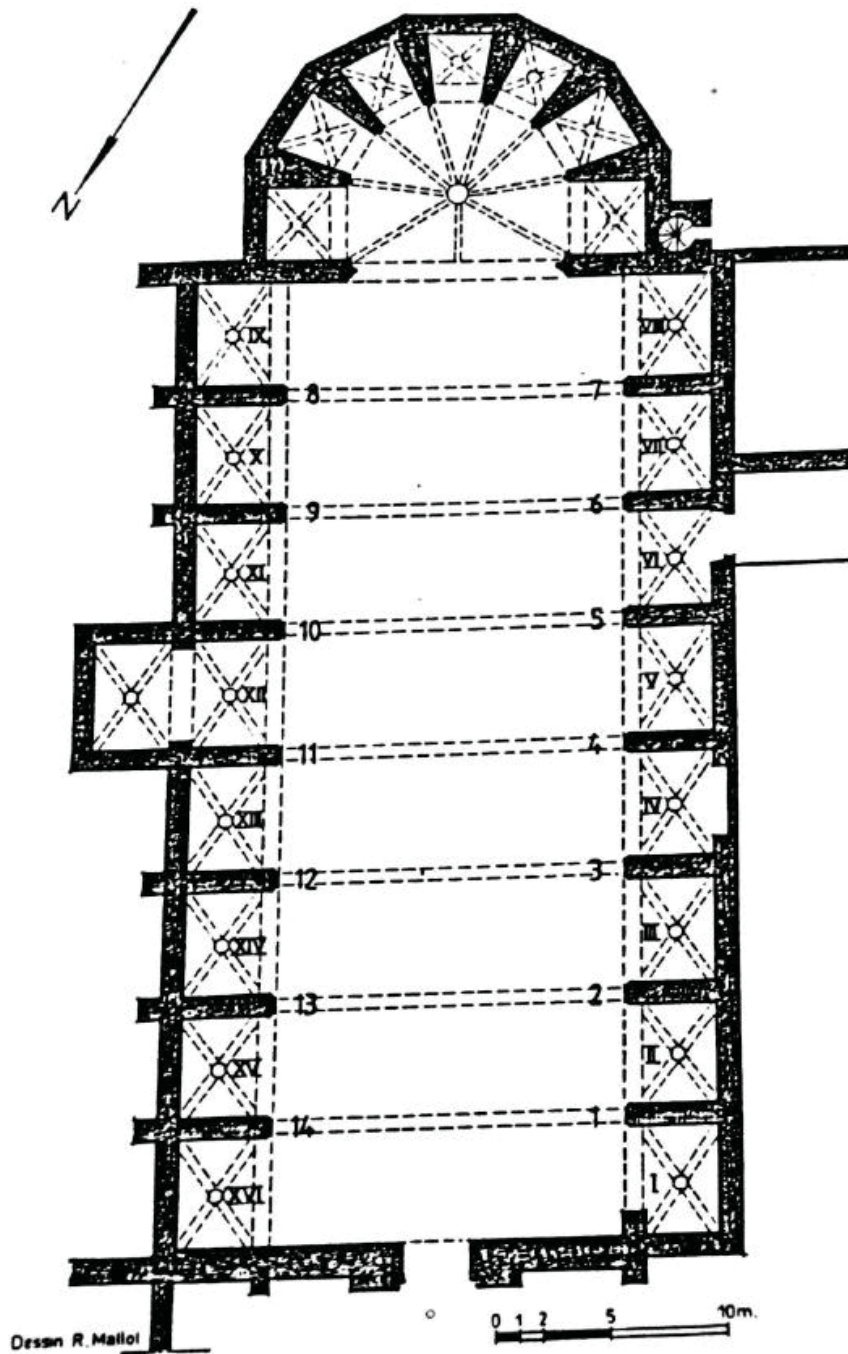
Fig. 228. Església del convent de Nostra Senyora del Carme. Nau.
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 229. Església del convent de Nostra Senyora del Carme. Detall de l'absis.
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 230. Planta de l'església del convent de Nostra Senyora del Carme.
Perpinyà (Rosselló)

Imatge: M. Durliat, *L'art en el regne de Mallorca*, Palma, Editorial Moll, 1964.

Fig. 231. Claustre del convent de Nostra Senyora del Carme.
Actualment reconstruït al Castell de Villemartin (Aude)
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 232. Capella de Santa Magdalena del palau reial. Interior
Perpinyà (Rosselló)

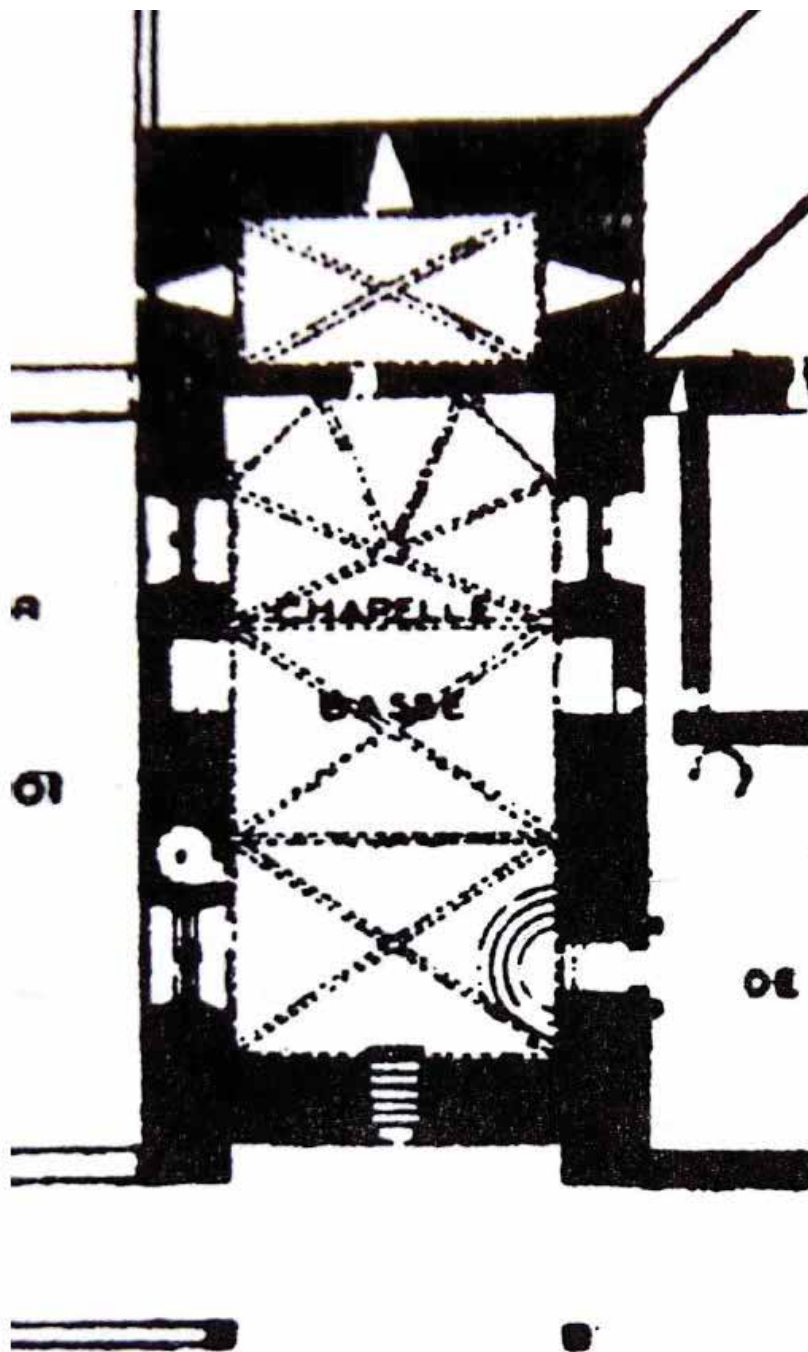
Fig. 233. Capella de Santa Magdalena del palau reial. Detall dels nervis.
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 234. Capella de Santa Magdalena del palau reial. Espai postabsidal.
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 235. Planta de la capella de Santa Magdalena del palau reial.
Perpinyà (Rosselló)

Imatge: M. Durliat, *L'art en el regne de Mallorca*, Palma, Editorial Moll, 1964.

Fig. 236. Capella de Santa Creu del palau reial. Nau.
Perpinyà (Rosselló)

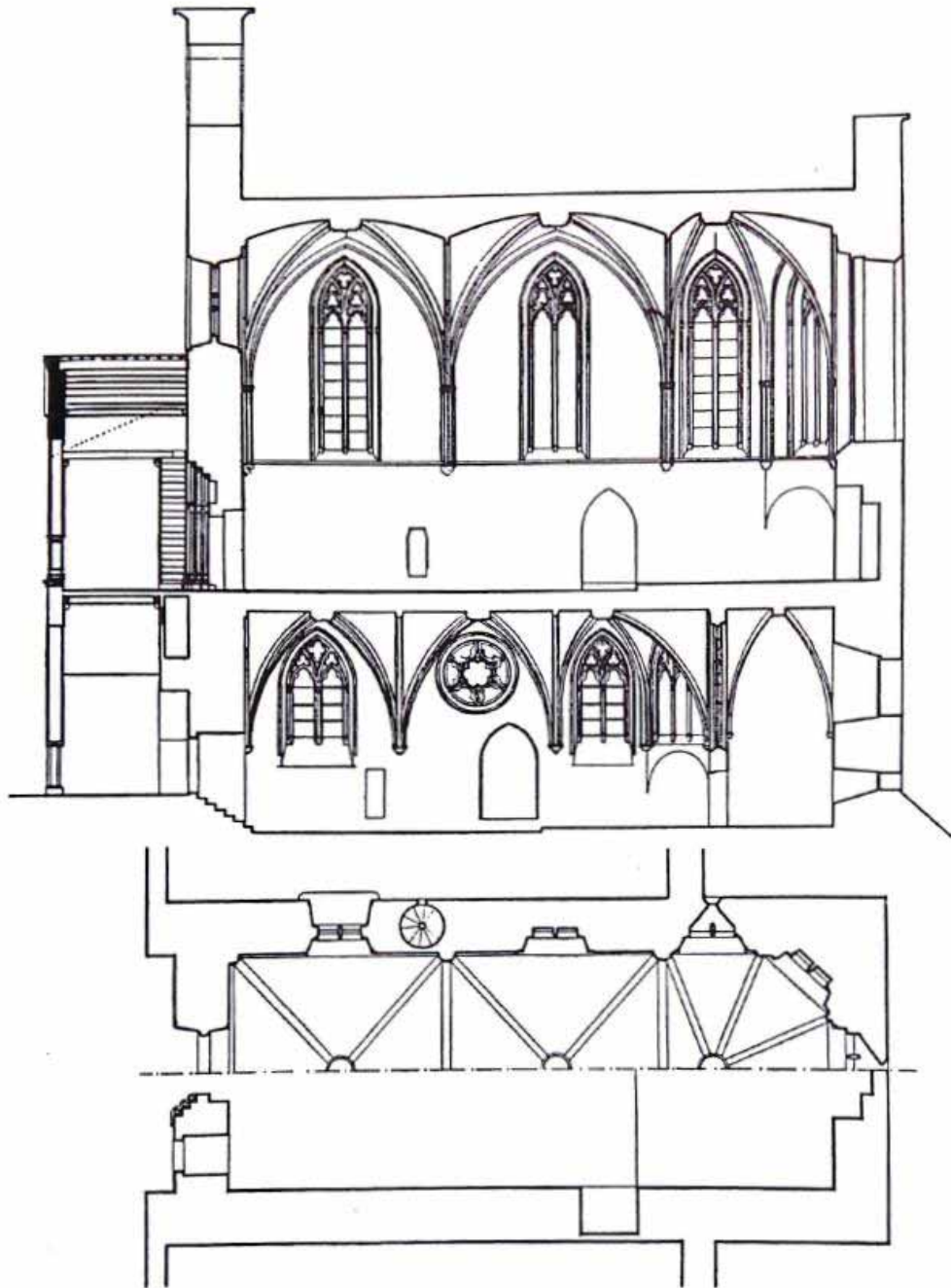
Fig. 237. Capella de Santa Creu del palau reial. Detall del rosetó.
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 238. Capella de Santa Creu del palau reial. Portal i *fenestralae*.
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 239. Perfil i planta de les capelles palatines.
Perpinyà (Rosselló)

Imatge: M. Durliat, *L'art en el regne de Mallorca*, Palma, Editorial Moll, 1964.

Fig. 240. Església parroquial de Santa Maria de la Real. Detall de l'absis.
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 241. Església parroquial de Santa Maria de la Real. Interior.
Perpinyà (Rosselló)

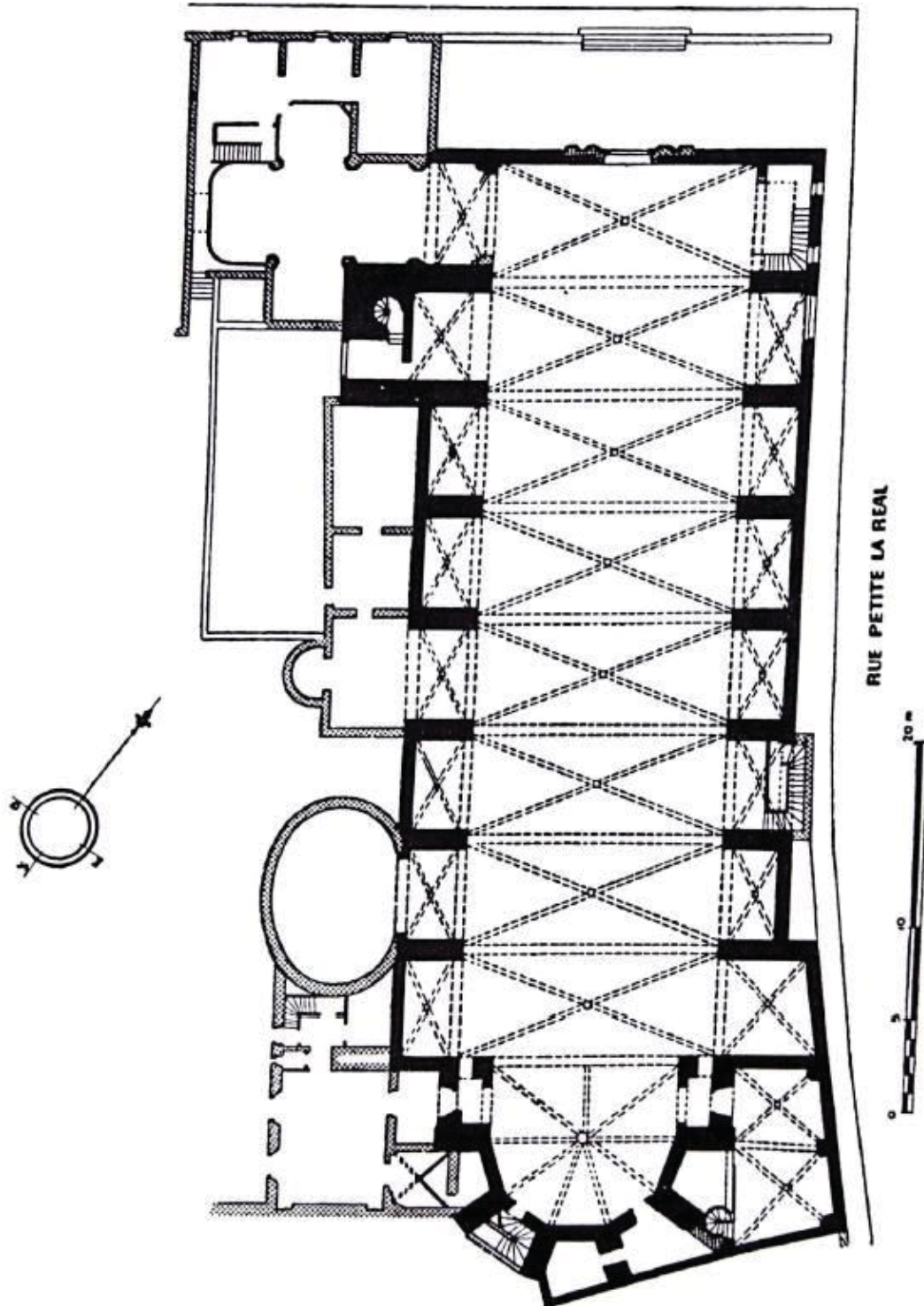
Fig. 242. Església parroquial de Santa Maria de la Real. Sala del Concili.
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 243. Campanar de l'església parroquial de Santa Maria de la Real.
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 244. Planta de l'església parroquial de Santa Maria de la Real.
Perpinyà (Rosselló)

Imatge; L. Barrenechea, « L'architecture religieuse à Perpignan au temps du gothique et des rois de Majorque », a *Un palais dans la ville. Volume 2. Perpignan des rois de Majorque*, Canet, Éditions Trabucaire, 2014.

Fig. 245. Església parroquial de Sant Joan el Nou (avui catedral). Claustre.
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 246. Església parroquial de Sant Joan el Nou (avui catedral).
Capella absidal de la Santa Maria de la Magrana.
Perpinyà (Rosselló)

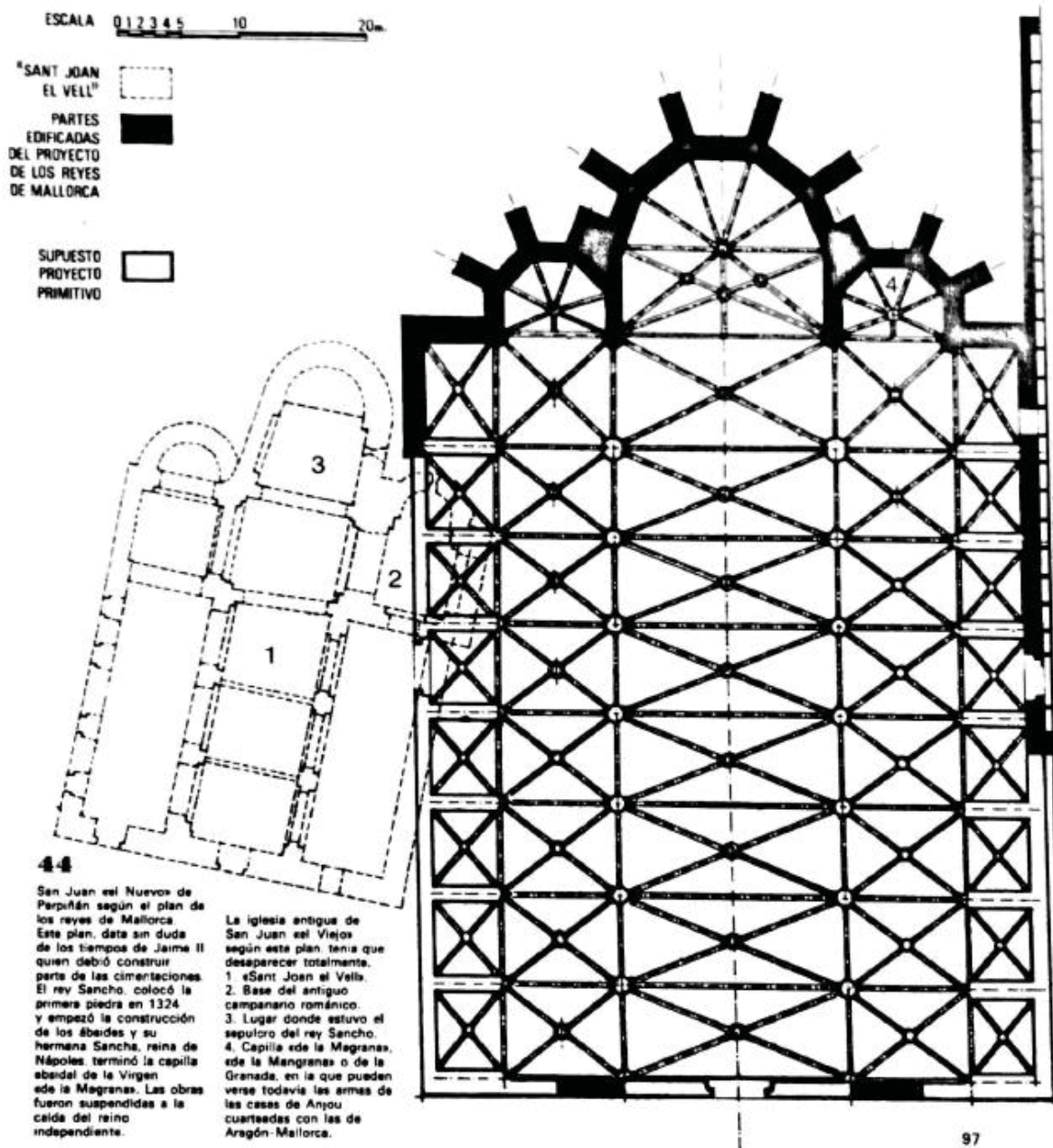
Fig. 247. Església parroquial de Sant Joan el Nou (avui catedral). Absis central.
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 248. Església parroquial de Sant Joan el Nou (avui catedral). Vista d'un braç del transsepte que forma part del primitiu projecte d'església de tres naus.
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 249. Església parroquial de Sant Joan el Nou (avui catedral). Planta hipotètica del primer projecte d'església de tres naus.

Imatge: G. Alomar, *Urbanismo regional en la Edad Media: las "Ordinacions" de Jaime II (1300) en el reino de Mallorca*, Barcelona, Editorial Gustavo Gili, S.A., 1976.

Fig. 250. Església parroquial de Sant Joan el Nou. Vista de l'interior.
Perpinyà (Rosselló)

Fig. 251. Evolució constructiva de l'església parroquial de Sant Joan el Nou entre 1324 i 1344.

Perpinyà (Rosselló)

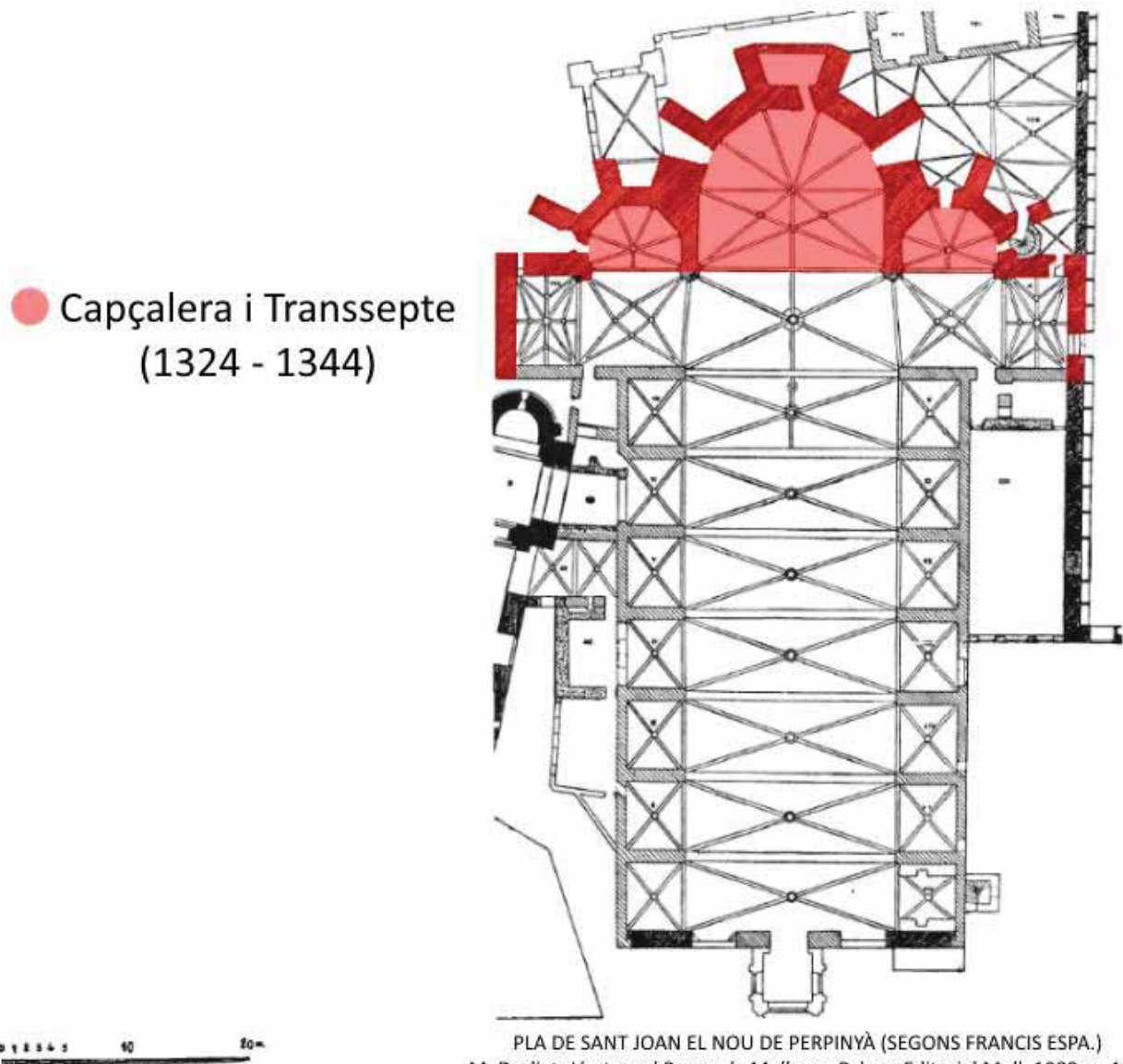

Fig. 252. Església parroquial de Santa Maria del Prat. Interior.
Argelers (Rosselló)

Fig. 253. Església parroquial de Santa Maria del Prat. Campanar.
Argelers (Rosselló)

Fig. 254. Claustre de l'abadia de Santa Maria.
Arles (Vallespir, Rosselló)

Fig. 255. Església parroquial de Santa Maria. Interior.
Baixàs (Rosselló)

Fig. 256. Església parroquial de Sant Jaume. Interior.
Canet (Rosselló)

Fig. 257. Església parroquial de Sant Jaume. Exterior.
Canet (Rosselló)

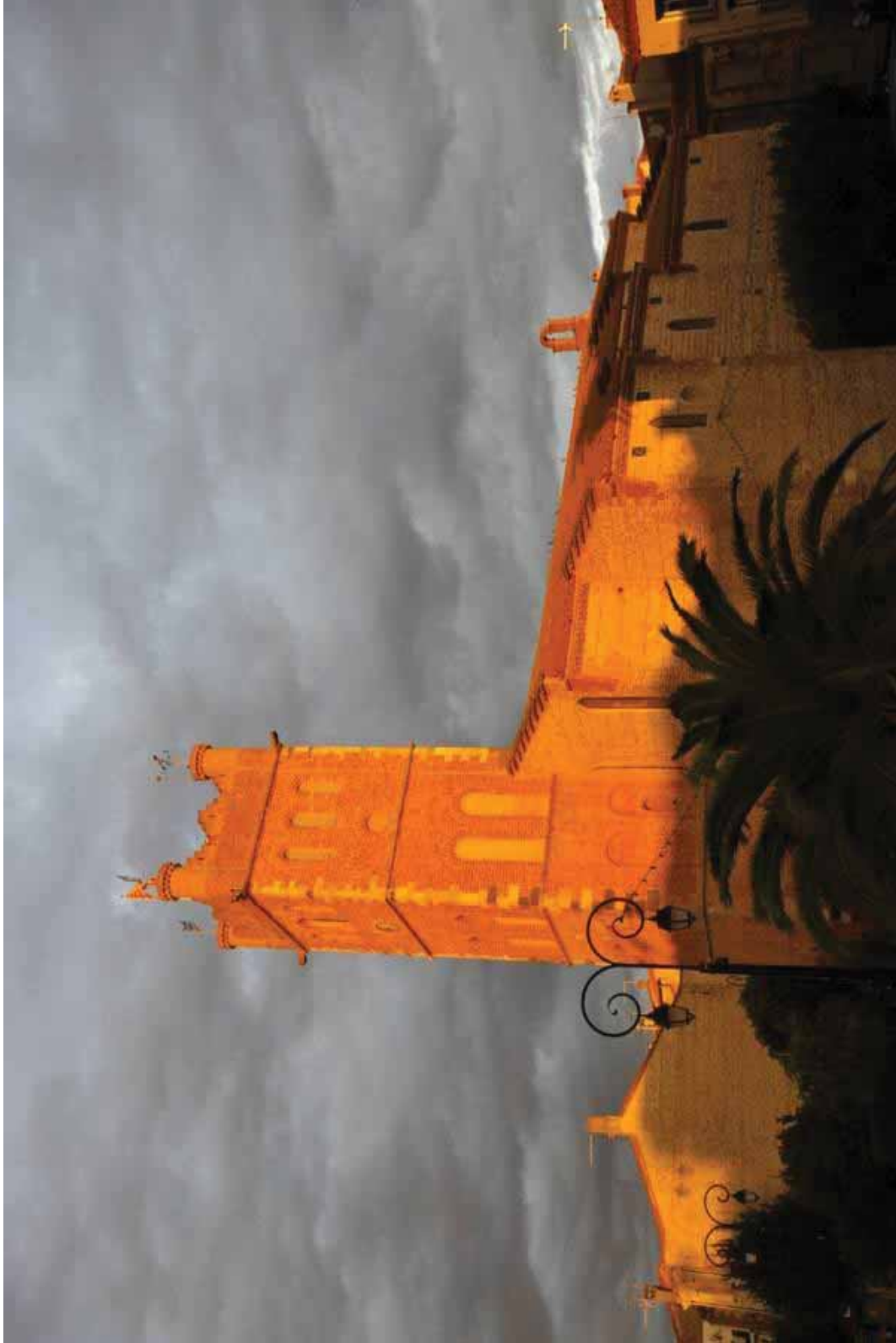

Fig. 258. Església del convent de Sant Domènec. Interior.
Cotlliure (Rosselló)

Fig. 259. Església del convent de Sant Domènec. Detall d'una capella.
Cotlliure (Rosselló)

Fig. 260. Església del convent de Sant Domènec. Detall dels nínxols de la façana.
Cotlliure (Rosselló)

Fig. 261. Restes del claustre del convent de Sant Domènec.
Cotlliure (Rosselló)

Fig. 262. Catedral de Santa Eulàlia i Santa Justa. Detall de les capelles gòtiques.
Elna (Rosselló)

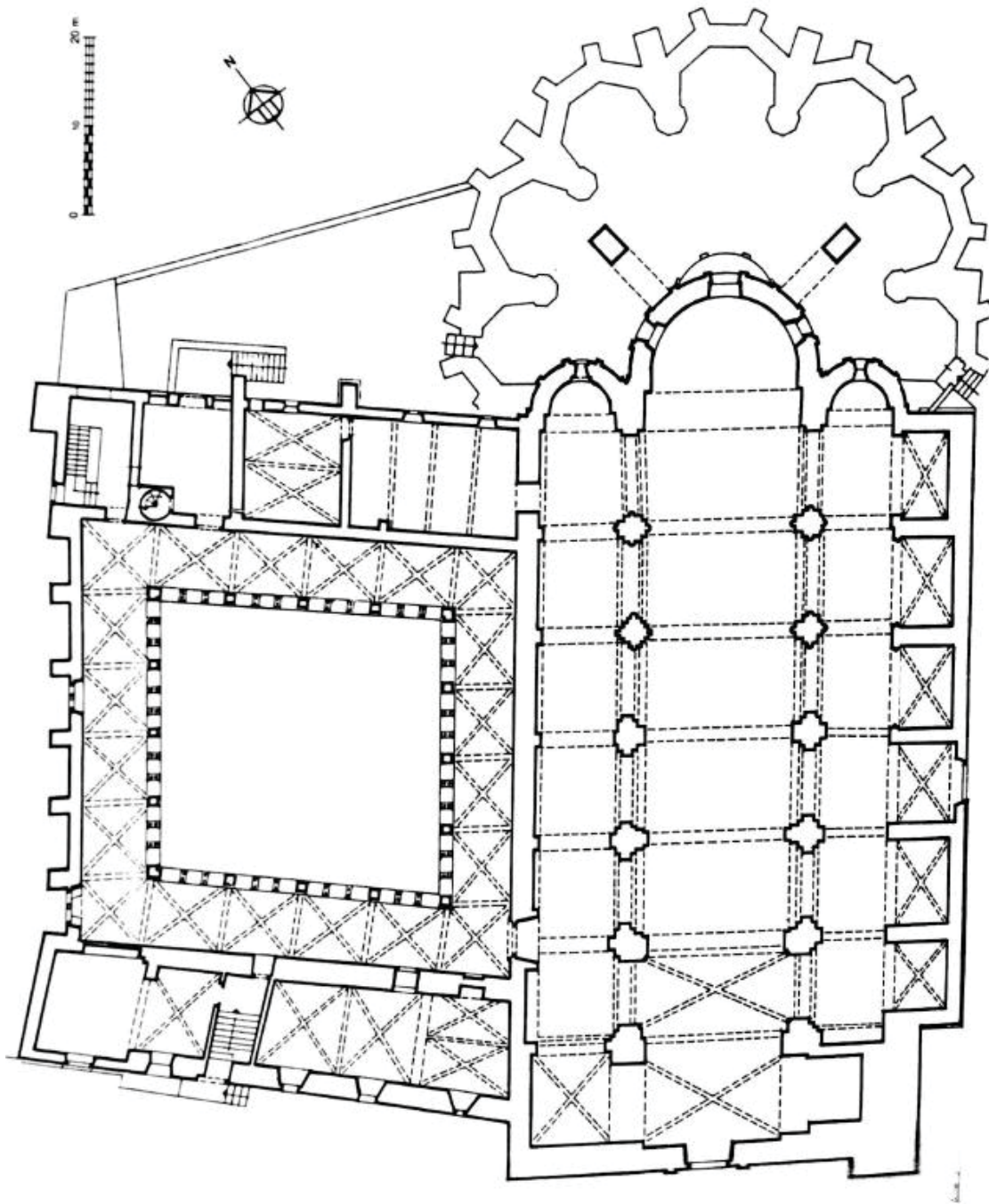
Fig. 263. Catedral de Santa Eulàlia i Santa Justa.
Volta de creueria de l'ala oest del claustre (segle XIII).
Elna (Rosselló)

Fig. 264. Catedral de Santa Eulàlia i Santa Justa.
Projecte de construcció de l'absis gòtic.
Elna (Rosselló)

Fig. 265. Planta de la catedral de Santa Eulàlia i Santa Justa.
Elna (Rosselló)

Imatge: A. Pladevall i Font (dir.), *Catalunya Romànica, XIV. El Rosselló*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1993.

Fig. 266. Claustre del monestir de Santa Maria.

Paçà (Rosselló)

Fig. 267. Església col·legiata de Sant Jaume. Detall del campanar.
Vilafranca de Conflent (Conflent, Rosselló)

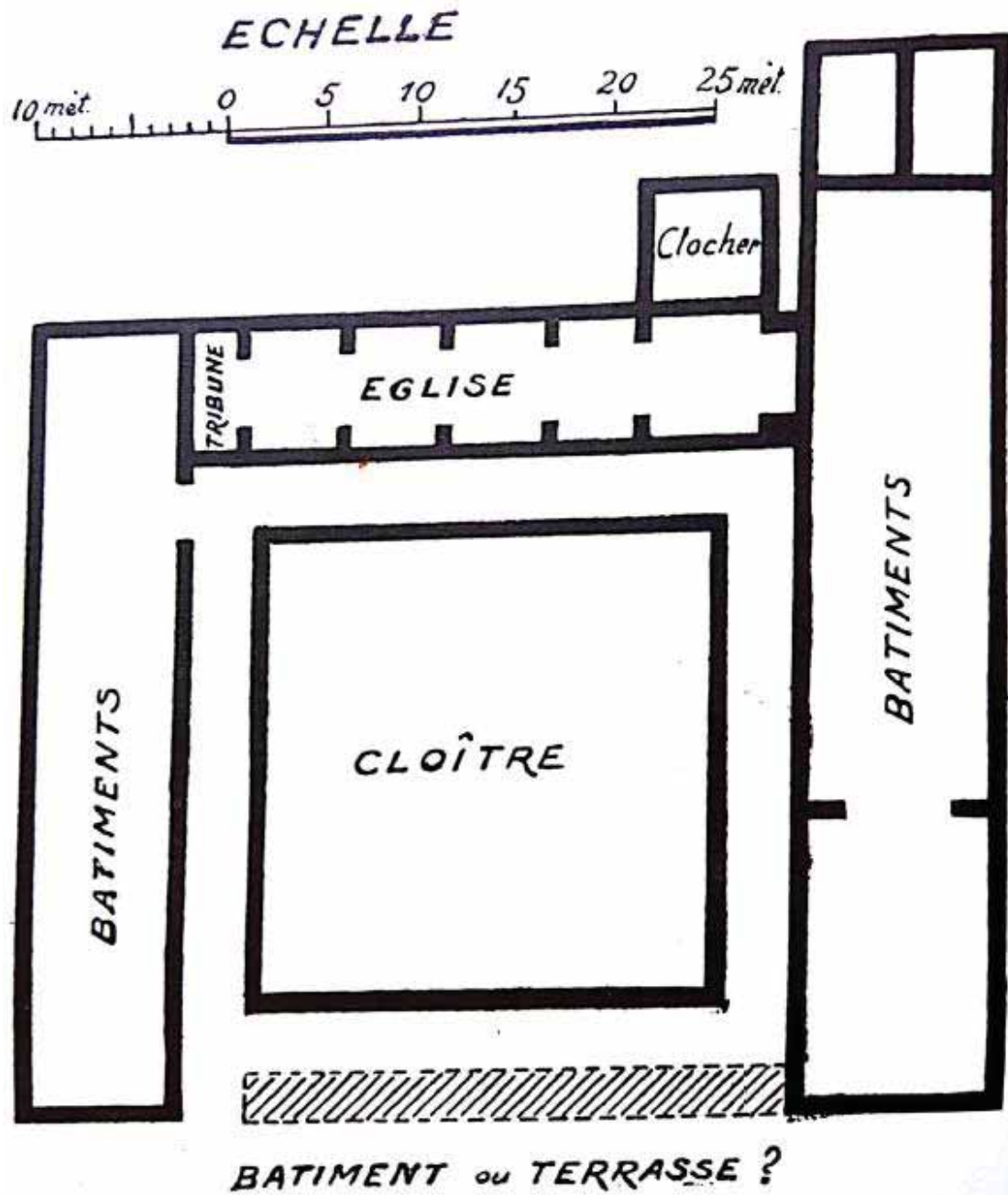
Fig. 268. Restes del claustre de l'església col·legiata de Sant Jaume.
Vilafranca de Conflent (Conflent, Rosselló)

Fig. 269. Antiga capella claustral de Sant Pau de l'església col·legiata de Sant Jaume.
Vilafranca de Conflent (Conflent, Rosselló)

Fig. 270. Planta del convent de Sant Francesc.
Vilafranca de Conflent (Conflent, Rosselló)

Imatge: M. Durliat, *L'art en el regne de Mallorca*, Palma, Editorial Moll, 1964.

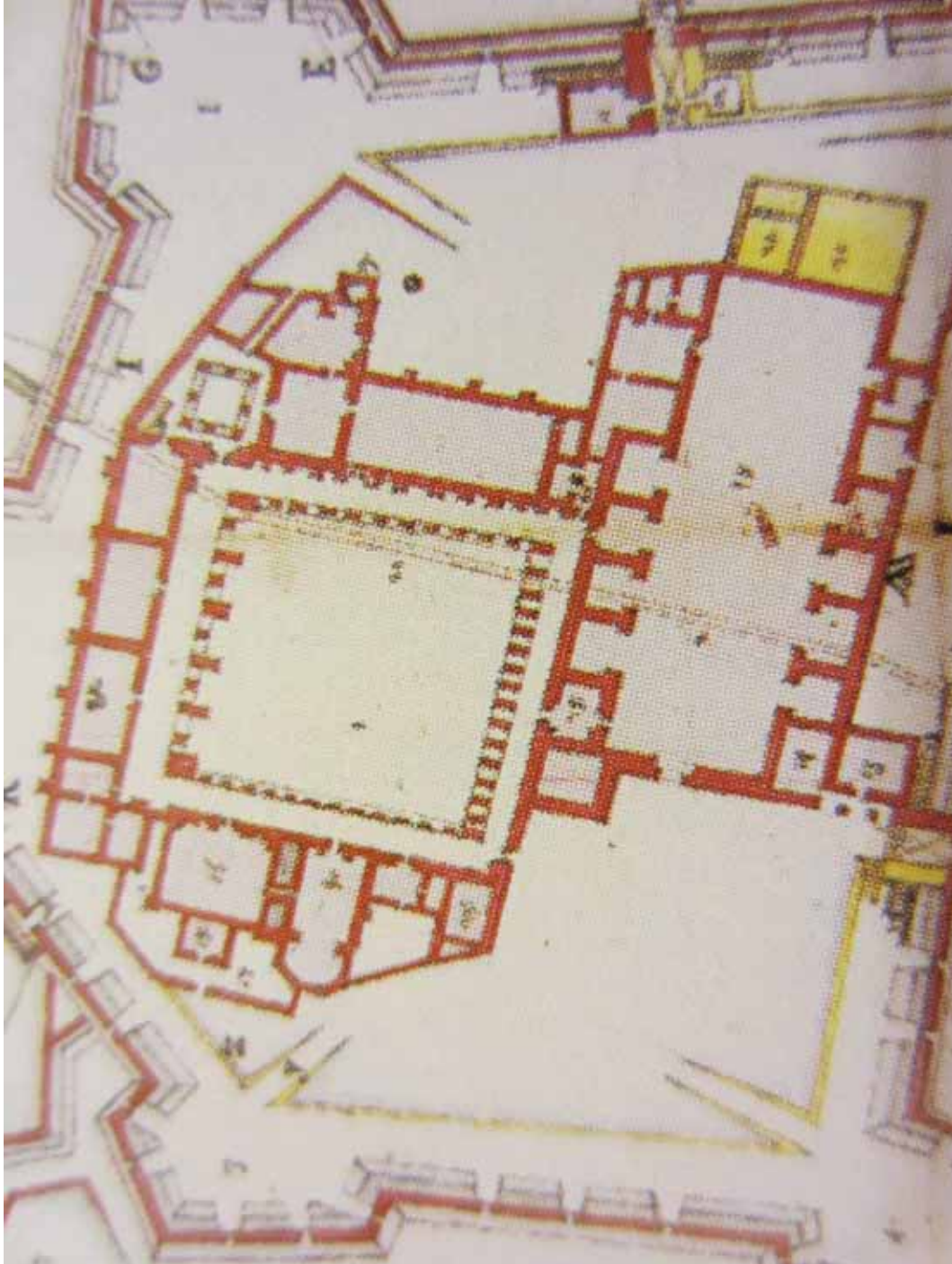
Fig. 271. Església parroquial de Sant Jaume. Interior.
Bellver de Cerdanya (Cerdanya)

Fig. 272. Església del convent de Sant Domènec. Interior
Puigcerdà (Cerdanya)

Fig. 273. Planta del convent de Sant Francesc.
Puigcerdà (Cerdanya)

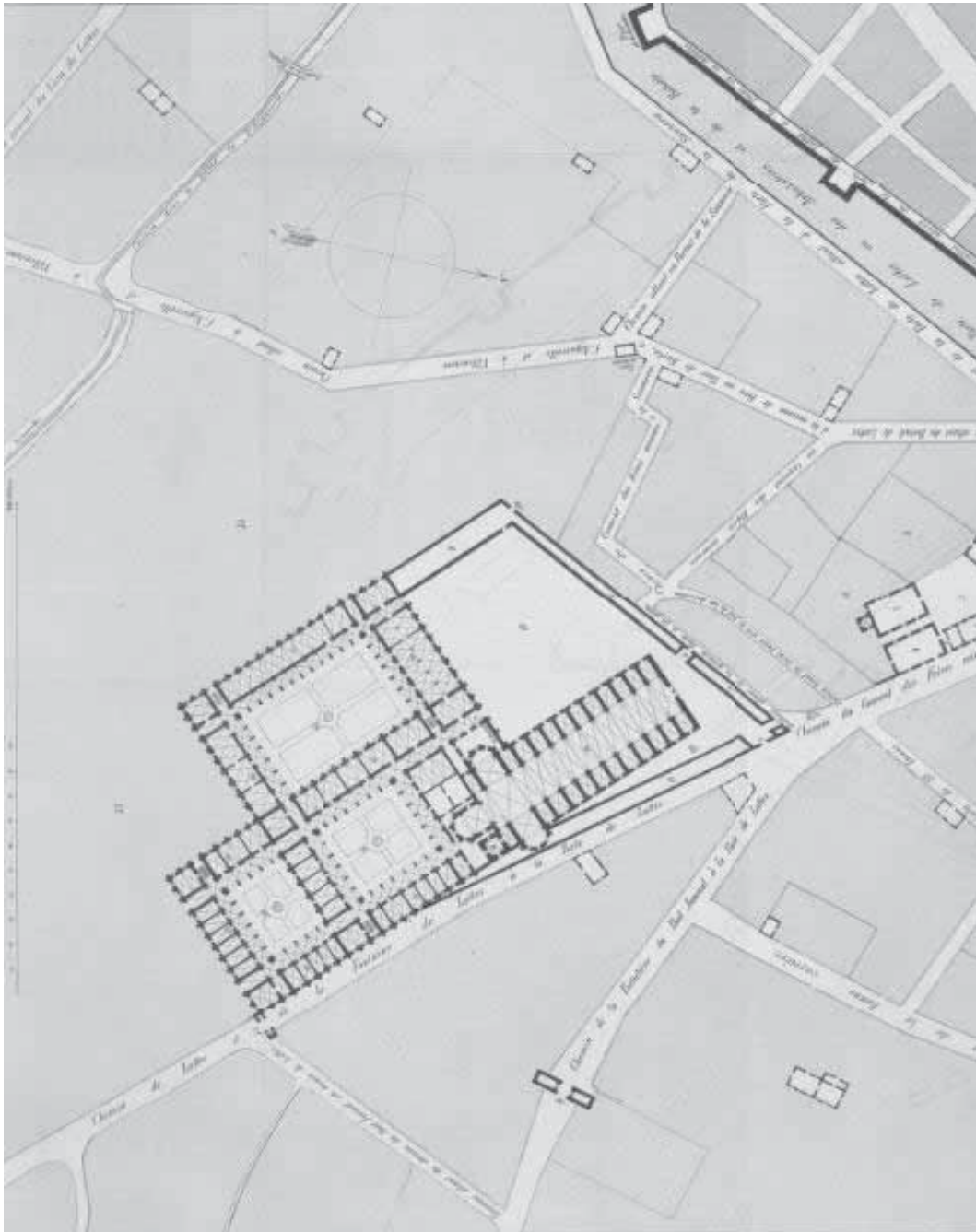
Imatge: A. Acuña Mateo; A. Conejo Da Pena, « Altres convents franciscans », a *L'art gòtic a Catalunya. Arquitectura I. Catedrals, monestirs i altres edificis religiosos I*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 2002.

Fig. 274. Gravat de l'església de Santa Maria de les Taules.
Montpellier

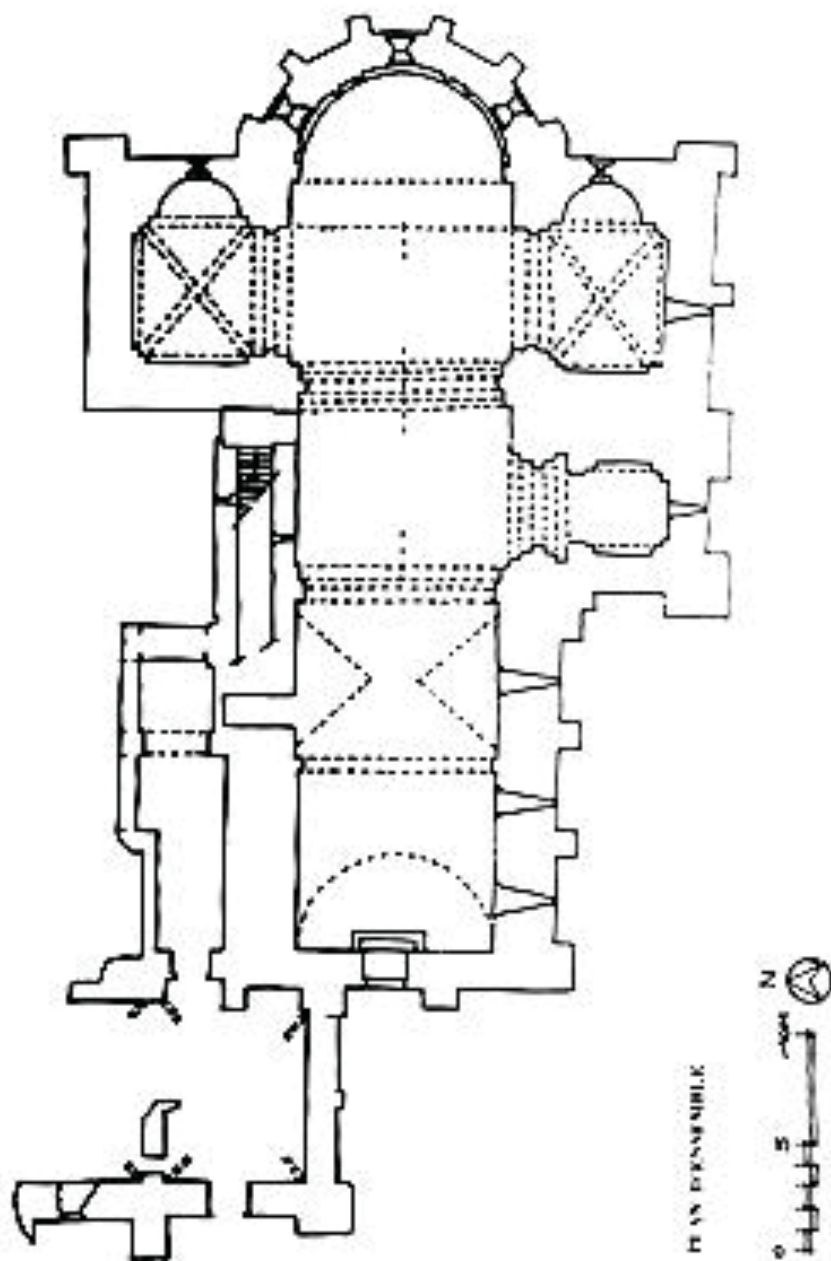
Imatge: Ville de Montpellier.

Fig. 275. Planta del convent de Sant Francesc.
Montpellier

Imatge: A. Germain, « Études archéologiques sur Montpellier », *Mémoires de la Société Archéologique de Montpellier*, V, (1860).

Fig. 276. Planta de la catedral de Sant Pere.
Magalona (Omeladès)

Imatge: J. M. Pérouse de Montclos (dir.), *Le guide du patrimoine. Languedoc-Roussillon*, Paris, Hachette, 1996.

Fig. 277. Església parroquial de Sant Pau.
Frontinhan (Omeladès)

Fig. 278. Església parroquial de Santa Cecília.
Lopian (Omeladès)

Fig. 279. Església parroquial de Sant Vicenç.
Popian (Omeladès)

Fig. 280. Església parroquial de Sant Pere.
Vic en Carladès (Carladès)

Fig. 281. Església parroquial de Sant Pere. Ampliació del segle XV
Vic en Carladès (Carladès)

Fig. 282. Església parroquial de Sant Bartomeu.
Calvinet (Carladès)

Fig. 283. Església parroquial de Sant Saturní.
Paulhenc (Carladès)

Fig. 284. Església parroquial de Sant Tomàs de Canterbury.
Lo Mur de Barrès (Carladès)

Fig. 285. Capella castral de la Trinitat i de la Verge Maria. Exterior.
Turlande – Paulhenc (Carladès)

Fig. 286. Capella de la possessió de Son Vives. Interior.
Son Vives – Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca)

Fig. 287. Capella de la possessió de Punxuat. Interior.
Punxuat – Algaida (Mallorca)

Fig. 288. Catedral de Santa Maria. Vista exterior.
Sant Bertran de Comenge (Lenguadoc, Occitània)

Fig. 289. Catedral de Santa Maria. Vista interior de l'absis.
Sant Bertran de Comenge (Llenguadoc, Occitània)

Fig. 290. Catedral de Santa Maria. Vista interior de la nau.
Sant Bertran de Comenge (Llenguadoc, Occitània)

Fig. 291. Catedral de Santa Maria. Detall dels nervis.
Sant Bertran de Comenge (Llenguadoc, Occitània)

Fig. 292. Església parroquial de Sant Andreu (segle XIV).

Detall dels nervis.

Santanyí (Mallorca)

